

Pärnumaa Kutsehariduskeskuse õppekava

Dir KK nr 1-2/26/4 kinnitatud 03.02.2026

Õppekavarühm						
Õppekava nimetus		Kaubandus				
		Retail and Wholesale Trade Studies				
Õppekava kood EHISes		261482				
ESMAÕPPE ÕPPEKAVA				JÄTKUÕPPE ÕPPEKAVA		
EKR 2	EKR 3	EKR 4 kutsekeskharidus	EKR 4	EKR 5	EKR 4	EKR 5
		X				
Õppekava maht (EKAP):		240				
Õppekava koostamise alus:		Õppekava koostamise aluseks on Vabariigi Valitsuse 26.08.2013 määrus nr 130 „Kutseharidusstandard“ ja Haridus- ja teadusministeeriumi 2026 määrus nr 15 “Kutsekeskhariduse riiklik õppekava” lisa 6 Kaubanduse õppekava üldandmed, põhiõpingute struktuur ja moodulite kirjeldused.				
Õppekava õpiväljundid:		<p>Pärast kutsekeskharidusõppe läbimist õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kavandab teadlikult enda arengut ja karjääri lähtudes elukestva õppe põhimõtetest, hinnates adekvaatselt oma võimeid ja võimalusi ning olles teadlik erinevatest tööturu suundumustest; 2) planeerib ja juhib oma õppimist ja töötamist, hangib sihipäraselt õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet, kasutades sobivaid ja usaldusväärseid allikaid, erinevaid õpistrateegiaid ning vajadusel juhendamist ja abi; 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui kirjalikult, arvestades suhtlusolukordi ja -partnereid ning kasutades sobivaid väljendusviise ja sõnavara, sh erialaterminoloogiat; 4) suhtleb võõrkeeles erinevates igapäevaelu ja tööga seotud olukordades iseseisva keelekasutaja tasemel, väärtustades keelelist ja kultuurilist mitmekesisust; 5) teeb koostööd seotud eesmärkide saavutamiseks, tegutsedes ülesannete täitmisel vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena, lähtudes üldinimlikest ja demokraatliku ühiskonna väärtustest; 6) arvestab igapäevaelu ja töötamisel jätkusuutliku arengu põhimõtteid, töötervishoiu-, töö- ja keskkonnaohutuse nõudeid; 7) väärtustab enda seotust teiste inimeste, ühiskonna, looduse ja kultuuripärandiga, ning mõistes vastutustundliku ja keskkonnateadliku ühiskonnaliikmena enda rolli ja sotsiaalset vastutust; 8) rakendab kutseala valdkonnas töötamiseks vajalikke kompetentse, õpitud põhimõtteid, teooriaid, tehnoloogiaid nii tavapärastes kui ka uudsetes töösituatsioonides täites iseseisvalt mitmekesiseid töö- ja õppeülesandeid; 9) mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ka ühiskonnale, lahendades töö- ja õppeülesannetega seonduvaid probleeme eesmärgipäraselt ja loovalt ning kohandades oma tegevust vastavalt muutuvatele olukordadele; 10) toimib aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna, järgides demokraatia põhimõtteid, ühiskonnas tunnustatud väärtusi ja käitumisnorme; 11) teeb põhjendatud otsuseid nii töö- kui igapäevaelu küsimuste lahendamisel, kasutades matemaatikal, loodusteadustele ja tehnoloogiale omast keelt, sümboleid, meetodeid ja mudeleid; 12) kasutab info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimalusi nii isiklikel kui 				

	töölalastel eesmärkidel eesmärgipäraselt ning vastutustundlikult; 13) kaitseb teadlikult oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti, arvestades küberturvalisuse põhimõtteid; 14) oskab teadlikult planeerida oma rahaasju igapäevases majandamises, tehes rahaasjades arukaid, vastutustundlike ja majanduslikult jätkusuutlikke otsuseid isikliku ja ühiskondliku heaolu tagamiseks.
Õppekava rakendamine:	Õppevorm statsionaarne - koolipõhine õpe, mittestatsionaarne õpe, statsionaarne - töökohapõhine õpe Sihtrühm
Nõuded õpingute alustamiseks 1) Kutsekeskharidusõppes õpingute alustamise tingimuseks on põhihariduse olemasolu. 2) Õpinguid võivad alustada ka vähemalt 22-aastased põhihariduseta isikud, kellel on põhiharidusele vastavad kompetentsid. Vastavate kompetentside olemasolu hindab kool vastavalt kooli vastuvõtukorras sätestatud tingimustele.	
Nõuded õpingute lõpetamiseks Õpingute lõpetamiseks tuleb õpilasel: 1) täita õppekava täies mahus ja saavutada õppekavas kirjeldatud õpiväljundid; 2) tõendada tööturule suundumiseks vajalikke kutseoskusi praktilises tööolukorras oskuste demonstratsioonil, mis võib toimuda kutseeksamina ja osade kaupa kogu õppe jooksul; 3) sooritada eesti keele, matemaatika ja võõrkeele eksam, mille võib asendada õpilase soovi korral riigieksamitega vastavalt eesti keeles, matemaatikas ja võõrkeeles. Õpilased, kes on õppinud eesti keelt teise keelena, sooritavad kas eesti keele riigieksami või eesti keele teise keelena riigieksami. Õpilased, kes on valikõpingutena õppinud täiendavalt üldharidusõpingud 30 arvestuspunkti kogu valikõpingute mahust, sooritavad õpingute lõpetamiseks riigieksamid eesti keeles, matemaatikas ja võõrkeeles põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 31 kehtestatud korras.	
Lõpetamisel väljastatavad dokumendid Õpingute lõpetanule väljastab kool lõputunnistuse kutsekeskhariduse omandamise kohta koos hinnetelega.	
Õpingute läbimisel omandatav(ad)	
kvalifikatsioon(id):	
Osakutse(d):	puuduvad
Õppekava struktuur 1. Üldharidusõpingute moodulid ja nende õppe maht 80 EKAP: 1.1. keel ja kirjandus, sh eesti keel teise keelena, 14 EKAPit; 1.2. võõrkeel keeleoskustasemel B2, 4,5 EKAPit; 1.3. võõrkeel keeleoskustasemel B1, 7,5 EKAPit; 1.4. matemaatika, 12 EKAPit; 1.5. loodusained, 18 EKAPit; 1.6. sotsiaalsained, 13 EKAPit; 1.7. visuaal- ja helikultuur, 4 EKAPit; 1.8. kehakultuur, 5,5 EKAPit; 1.9. riigikaitseõpetus, 1,5 EKAPit. 2. Põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht 125 EKAP: 2.1. Kõigile suunavalikutele ja spetsialiseerumistele ühised põhiõpingute moodulid 75 EKAP: 1) oskused eluks ja tööks 15 EKAP; 2) digioskuste arendamine 5 EKAP; 3) sissejuhatus kutseõpingutesse 10 EKAP; 4) kliendikeskne suhtlemine ja teenindamine 5 EKAP; 5) loovuse kasutamine 3 EKAP; 6) kaubagruppide liigitamine 7 EKAP; 7) kaupade käitlemine 3 EKAP; 8) kaupade ettevalmistamine müügiks 4 EKAP;	

- 9) töötamine teenindusletis 5 EKAP;
- 10) töötamine müügisaalis 5 EKAP;
- 11) meeskonnatöö oskuste arendamine 3 EKAP;
- 12) kaubakategooria haldamine 4 EKAP;
- 13) erialane inglise keel 3 EKAP;
- 14) erialane soome keel 3 EKAP.

2.2. Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht jaekaubanduse suunal 50 EKAP:

- 1) kaupade vastuvõtt ja ladustamine jaekaubanduses 3 EKAP;
- 2) klientide nõustamine teenindusprotsessis 3 EKAP;
- 3) klientide teenindamine 7 EKAP;
- 4) klientidega arveldamine 3 EKAP;
- 5) e-poe tellimuste käsitlemine 3 EKAP;
- 6) ostuprotsesside assisteerimine jaekaubanduses 3 EKAP;
- 7) turundustegevuste assisteerimine jaekaubanduses 3 EKAP;
- 8) praktika 25 EKAP.

2.3. Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht hulgikaubanduse suunal 50 EKAP:

- 1) kaupade vastuvõtt ja ladustamine hulgikaubanduses 5 EKAP;
- 2) kaupade komplekteerimine ja väljastamine 5 EKAP;
- 3) ärikliendi teenindamine hulgikaubanduses 6 EKAP;
- 4) ärikliendiga arveldamine hulgikaubanduses 3 EKAP;
- 5) ostuprotsesside assisteerimine hulgikaubanduses 3 EKAP;
- 6) müügiprotsesside assisteerimine hulgikaubanduses 3 EKAP;
- 7) praktika 25 EKAP.

3. Valikõpingud 30 EKAP

4. Vabaõpingud 5 EKAP

Õpingute käigus on õpilasel võimalik valida järgmiste suunavalikute ja/või spetsialiseerumiste vahel:

- 1) Hulgikaubanduse suund
- 2) Jaekaubanduse suund

Suuna valik toimub 2. õppeaasta lõpus.

Pärnumaa Kutsehariduskeskus kaubanduse õppekaval jaekaubanduse ja hulgikaubanduse suunda.

Suuna valik toimub teise õppeaasta lõpus.

Põhiõpingute moodulid (175 EKAP)

Kaupade vastuvõtt ja ladustamine jaekaubanduses	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. ladustab kaubad järgides kaubagrupile kehtestatud nõudeid valides sobivad töövahendid kasutades ohutuid ja ergonomilisi töövõtteid ning tagades lao korrashoiu • 2. võtab kaubad vastu lähtudes nende eripärast ja ettevõtte reeglitest
Klientide nõustamine teenindusprotsessis	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. kasutab müügiprotsessi eri etappe, sealhulgas lisamüügi- ja closingtehnikaid tuues esile kauba hüved ja kasud ning saavutades müügitehingu kliendi rahulolu säilitades • 2. kasutab nõustamistehnikaid erinevates klienditeenindussituatsioonides arvestades kliendi vajadusi, ostumotiivi ja suhtlusstiili • 3. kohandab oma suhtlemis- ja teenindusviisi vastavalt kliendi isikupärale, erivajadustele ja kultuurilisele taustale tagades kliendikeskse ja kaasava teeninduse
Klientide teenindamine	7 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. rakendab kliendikeskseid müügitehnikaid müügiprotsessis, lahendades teenindussituatsioone vastavalt ettevõtte standarditele • 2. annab kliendile asjakohast ja õiget teavet tuntud kaubamärkide, erinevate kaubagruppide kaupade omaduste ja

		<p>kasutamise kohta kasutades erinevatest allikatest leitavat infot ning kauba nimetusi reguleerivaid õigusakte</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.viib läbi müügijärgset teenindust vastavalt kehtivatele õigusaktidele ja kutseeetikale tagades kliendirahulolu ja seaduskuuleka ning eetilise teeninduse
Klientidega arveldamine	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. koostab arveid ja kassaaruandeid vastavalt õigusaktidele järgides töökorraldust • 2. kasutab kassatöös klientidega arveldamiseks erinevaid maksevahendeid ja - viise • 3. viib läbi ostukontrolli lähtudes teenindusstandarditest ning teeninduse kutseeetika põhimõtetest
E-poe tellimuste käsitlemine	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. pakendab kauba nõuetekohaselt kasutades keskkonnasõbralikke materjale • 2. komplekteerib e-poe tellimuse lähtudes selle etappidest, kauba eripärast ja kaupluse töökorraldusest kasutades töövahendeid ja digilahendusi • 3.rakendab e-kaubandust reguleerivaid põhimõtteid tagastuste ja pretensioonide menetlemisel järgides kehtivat seadusandlust ja ettevõtte nõudeid
Ostuprotsesside assisteerimine jaekaubanduses	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. koostab ostutellimused seotud andmete alusel, tagades usaldusväärset, turvalisust ja eesmärgipärast suhtlemist • 2. kaardistab ostuprotsessi lähtudes kaubandusettevõtte eesmärkidest • 3. haldab ostudokumente kasutades andmebaasi ja infosüsteemi järgides andmete konfidentsiaalsuse, täpsuse ja turvalisuse põhimõtteid
Kaupade vastuvõtt ja ladustamine hulgikaubanduses	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. registreerib tooteartiklid ja kogused laoaadressile jälgides kaupade hoiukohti ja kaupade realiseerimise aegu vastavalt ettevõtte reeglitele • 2. ladustab kaubad arvestades kaubagruppidele kehtestatud hoiustamise nõudeid kasutades sobivaid laoseadmeid ja -masinaid ning järgides töötervishoiu ja -ohutuse nõudeid • 3. võtab kaubad lattu lähtudes ladustamise nõuetest hulgikaubandusettevõttes
Kaupade komplekteerimine ja väljastamine	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. väljastab kaubad kliendile koostatud saatedokumentide alusel täpselt ja keskkonnasäästlikult, tagades ohutu töökeskkonna ja sujuva kliendisuhtluse • 2. komplekteerib kaubad kasutades sobivat komplekteerimise meetodit ja töövahendeid ning arvestades pakenditüüpe, tehnoloogiat ja transpordiviisi tagades kauba koguse ja kvaliteedi vastavuse tellimusele • 3. selgitab kaupade komplekteerimise ja väljastamise põhimõtteid ning nende seost tarneahela protsesside ja kliendi rahuloluga, lähtudes praktilistest tööolukordadest ja kaubandusettevõtte töökorraldusest
Ärikliendi teenindamine hulgikaubanduses	6 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. vormistab ärikliendi tellimuse järgides tellimuse täitmist kogu protsessi vältel ning teavitades lahknevuste korral klienti, tagades sujuva kliendikeskse teeninduse • 2. mõistab B2B teeninduse olemust ja rolli majanduskeskkonnas, eristades B2B ja B2C turu iseärasusi, konkurentsikeskkonda, kasutades turu-uuringu meetodeid • 3. võrdleb müügitulemusi müügiplaani arvestades kliendivajadusi ja ettevõtte strateegilisi eesmärke • 4. esitleb kaupa kliendikeskselt, kasutades argumenteerimist, sobivaid müügitehnika ja

		<p>läbirääkimisvõtteid</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5. koostab ärikliendile suunatud pakkumise arvestades kliendi vajadusi
Ärikliendiga arveldamine hulgikaubanduses	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. rakendab dokumentide koostamisel aktsiisimäärasid ja maksuarvestuse põhimõtteid • 2. koostab müügidokumente kasutades digivahendeid, järgides õigusakte, andmekaitse nõudeid ning vastavust klienditellimusele • 3. mõistab hulgikaubanduse arveldusprotsessi etappe ja nende seost raamatupidamisega lähtudes kehtivatest õigusaktidest ja kaubandusettevõtte arvelduspõhimõtetest
Ostuprotsesside assisteerimine hulgikaubanduses	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. suhtleb hankijate ja siseklientidega professionaalselt, lahendades lahknevusi ja pretensioone • 2. vormistab ostutellimusi kasutades kaubandusettevõtte sobivaid andmebaase või digikeskkondi ning järgides andmete täpsuse, turvalisuse ja töökorralduse põhimõtteid • 3. mõistab hulgikaubanduse ostutegevuse põhimõtteid ning ostukoordinaatori assistendi rolli ja tööülesandeid seostades need kaubandusettevõtte eesmärkide ja ostuprotsessi korraldusega
Müügiprotsesside assisteerimine hulgikaubanduses	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. valmistab ette tänast ja tuleviku müüki toetavaid tegevusi lähtudes hulgikaubandusettevõtte müügi põhimõtetest ja eesmärkidest • 2. kaardistab müügiprotsessi etappe ja oma rolli kliendisuhtluses järgides kaubandusettevõtte müügi põhimõtteid ja arvestades ärikliendi vajadusi
Digioskuste arendamine	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. Õpilane lahendab digitehnoloogia kasutamise seotud probleeme, tuvastades tehnilised tõrked ning valides sobivad lahendused nende likvideerimiseks • 2. kasutab info jagamiseks, suhtlemiseks ja koostööks sobivaid digilahendusi, arvestades digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning küberturvalisuse nõudeid • 3. kasutab digikeskkonnast vajaliku teabe leidmiseks sobivaid infootsingu ja andmehalduse võtteid, hinnates digisisu asjakohasust • 4. loob ja täiustab digisisu, kasutades sobivaid tööriistu sh tehisintellekti lahendusi vastutustundlikult ning arvestades autoriõiguse põhimõtteid • 5. kaitseb oma digiseadet, isikuandmeid, privaatsust ja tervist, rakendades küberturvalisuse ja jätkusuutliku arengu põhimõtteid
Erialane inglise keel	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. kasutab selgelt ja arusaadavalt kaubandusega seotud põhisõnavara ja terminoloogiat kliendi nõustamisel • 2. arveldab kliendiga ja lõpetab positiivselt kliendikontakti rakendades sobivat keelekasutust ja hoiakuid • 3. suhtleb erinevates suhtlusolukordades kliendiga arvestades vastava kultuuri suhtlemise tava, keele- ja kultuurinorme
Erialane soome keel	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. kasutab selgelt ja arusaadavalt kaubandusega seotud põhisõnavara ja terminoloogiat kliendi nõustamisel • 2. arveldab kliendiga ja lõpetab positiivselt kliendikontakti rakendades sobivat keelekasutust ja hoiakuid • 3. juhendab klienti soome keeles arvestades teenindusstandardit ja konkreetset olukorda
Kaubagruppide liigitamine	7 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. vormistab hinnasildi vajaliku infoga kirjeldades kaupade

		<p>hinnainfole esitatavaid nõudeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2. koostab sihtrühmast lähtuva näidissortimendi, eristades erinevaid kaubakategooriaid • 3. hindab kaupade kvaliteeti arvestades kvaliteedinõudeid selgitades kvaliteedinõuete rikkumise tagajärgi • 4. kontrollib kaupade pakendite infot lähtudes õigusaktidest
Kaubakategooria haldamine	4 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. analüüsib juhendamisel valitud kaubakategooria müügiandmeid arvestades kategooria tulemuslikkust ja ajaplaani • 2. mõistab kaubakategooria haldamise põhimõtteid tuginedes valitud kaubakategooriale • 3. kavandab meeskonnatööna müügikampaania lähtudes valitud kaubakategooria eesmärkidest ning kestliku ja vastutustundliku kaubanduse põhimõtetest
Kaupade ettevalmistamine müügiks	4 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. varustab kaubad nõuetekohase märgistuse ja hinnainfoga, jälgides selle vastavust kassasüsteemi andmetega ja paigaldades vajadusel turvaelemendid • 2. valmistab kauba müügiks ette järgides väljapaneku põhimõtteid ja tagades kauba saadavuse
Kaupade käitlemine	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. käitleb pakendeid ja ohtlikke jäätmeid vastavalt käitlemise nõuetele rakendades roheoskusi tööprotsessis ja keskkonناسäästlikke tegutsemisviise • 2. inventeerib kaupu kasutades laoarvestusprogramme ja silmas pidades keskkonناسäästlikkust
Kliendikeskne suhtlemine ja teenindamine	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. suhtleb klienditeeninduse olukordades korrektses eesti keeles lähtuvalt sobivast suhtlusstiilist, inimtüübist ja aktiivse kuulamise võtetest, vältides suhtlemistõkkeid • 2. koostab teenindusstandardi ja klienditeekonna, lähtudes kutse-etikast ja terviklikust lähenemisest klienditeekonnale • 3. hoolitseb klienditeenindajana oma vaimse heaolu eest, kasutades sobivaid meetodeid stressi ja konfliktide ennetamiseks
Loovuse kasutamine	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. kasutab loovuse arendamise tehnikaid ja koostöö võtteid, lähtudes kaubanduse valdkonna olukordadest ja arendades ideid rühmatöös • 2. esitleb oma ideid, lähtudes loovast mõtlemisest ning põhjendades nende sobivust ja kasu kaubanduse kontekstis
Meeskonnatöö oskuste arendamine	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. kasutab saadud tagasisidet oma töö ja meeskonnatöö parendamiseks • 2. suhtleb meeskonnas tehes koostööd erinevate inimestega lähtudes suhtlemise heast tavast ja meeskonna rollijaotusest • 3. lahendab meeskonnas tekkivaid erimeelsusi ja konflikte arvestades koostöö põhimõtteid
Oskused eluks ja tööks	15 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. püstitab enesearengu eesmärgid, arvestades enda võimeid ja võimalusi ning väärtustades tervislikke eluviise • 2. kasutab teadlikult erinevaid õpistrateegiaid ja -viise enda õpitegevuse kavandamisel ja juhtimisel • 3. mõistab tööturu toimimise põhimõtteid ja enda arenguvajadusi tööturule sisenemiseks • 4. kasutab varasemaid teadmisi, oskusi ja kogemusi igapäevaeluga seonduvate ülesannete lahendamisel • 5. mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ühiskonnale • 6. tegutseb seatud eesmärkide saavutamiseks vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena

		<ul style="list-style-type: none"> • 7. korraldab teadlikult oma rahaasju mõistes, et oma hea finantsilise käekäigu eest vastutab vaid tema ise
Praktika	25 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. kasutab töötamisel efektiivseid ja ohutuid töövõtteid • 2. eesmärgistab praktikategevused, arvestades ettevõtte tegevus- ja vastutusala ning töökorraldust • 3. töötab jaekaubandusettevõttes meeskonna liikmena ennastjuhtivalt ja keskkonnateadlikult, järgides ettevõtte töökorraldusest tulenevaid nõudeid • 4. analüüsib isiklikku arengut ja tööülesannetega toimetulekut ning dokumenteerib praktika toimuva vastavalt etteantud nõuetele
Praktika	25 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. eesmärgistab praktikategevused, arvestades ettevõtte tegevus- ja vastutusala ning töökorraldust • 2. analüüsib isiklikku arengut ja tööülesannetega toimetulekut ning dokumenteerib praktika toimuva vastavalt etteantud nõuetele • 3. kasutab töötamisel efektiivseid ja ohutuid töövõtteid • 4. töötab hulgikaubandusega tegelevas ettevõttes meeskonna liikmena ennastjuhtivalt ja keskkonnateadlikult, järgides ettevõtte töökorraldusest tulenevaid nõudeid
Sissejuhatus kutseõpingutesse	10 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. liigitab kaubandusettevõtteid nende suuruse ja tegevusala järgi • 2. järgib kehtestatud tööohutus-, töötervishoiu- ja turvanõudeid lähtudes seadusandlusest ja ettevõtte nõuetest • 3. seostab kaubanduses kasutatavad töövahendid, seadmed ja tehnilised vahendid vastavalt tööülesannetele • 4. kasutab kaubanduses vajalikke töövahendeid, seadmeid ja tehnilisi vahendeid vastavalt tööülesande iseloomule, klienditeeninduse vajadustele ning tööohutuse ja kvaliteedinõuetele • 5. täidab isiklike hügieeninõudeid lähtudes ettevõtte nõuetest
Turundustegevuste assisteerimine jaekaubanduse	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. hindab turundustegevuste tulemusi ja tehes parendusettepanekuid, kasutades sobivaid mõõdikuid ja tagasiside allikaid • 2. kujundab digiturunduse sisu kampaaniale, järgides visuaalse kommunikatsiooni põhimõtteid, sihtrühma vajadusi ning ühtset brändi ja sõnumi stiili • 3. koostab meeskonnatööna turunduskampaania plaani, lähtudes turunduse eesmärkidest, sihtrühmast ja valitud turunduskanalitist
Töötamine müügisaalis	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. järgib müügisaali töökorraldust tegutsedes oma rollist lähtuvalt ettevõtte töökorraldusest • 2. rakendab müügisaalis ettevõtte enesekontrolliplaani järgides ametikoha juhendeid ja ohutusnõudeid • 3. käitleb kaupu järgides temperatuuriahelat, hügieenireegleid ja tööohutusnõudeid • 4. paigutab kaubad müügisaalis vastavalt ettevõtte nõuetele, tagades nende korrektsuse ja nähtavuse • 5. hoiab müügisaali korras järgides tööohutuse ja ergonoomika nõudeid
Töötamine teenindusletis	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. järgib vastutustundlikult tööülesannete täitmisel enesekontrolliplaani ja hügieeninõudeid toetudes tööohutuse põhimõtetele • 2. paigutab kaubad teenindusletti arvestades paigutuse,

		<p>väljapaneku ja hinnainfo esitamise põhimõtteid</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3. võtab teenindusleti kaubad vastu valmistades need ette müügiks lähtudes töökorralduse ja hügieeni nõuetest • 4. teenindab kliente lähtudes teenindusprotsessi eesmärkidest ja põhimõtetest ning kasutades erialast võõrkeelt
Üldõpingute moodulid (80 EKAP)		
Keel ja kirjandus	14 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist • Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle • Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit • Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamalt ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist • Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Kehakultuur	5.5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Iseloomustab objektiivselt enda kehalist ja sotsiaalset võimekust ning rakendab tervise edendamiseks erinevaid põhimõtteid ja tegevusi; • Arendab vaimset ja füüsilist tasakaalu, on ennastjuhtiv ning omab pädevusi, mis toetavad terviseteadliku, vaimset ja füüsiliselt aktiivse inimese kujunemist • Rakendab teadlikult erinevaid liikumistegevusi ning näeb liikumist ja tantsu kultuuri osana ning iseennast selle kujundajana • Iseloomustab ennast sportliku eneseväljenduse abil ning kirjeldab oma rolli tervisliku elukeskkonna loojana sotsiaalsest, kultuurilisest või tervislikust taustast sõltumata • Kavandab enda igapäevast vaimset ja füüsilist töökeskkonda ning tervist toetavat kestlikkuse teed eneseanalüüsi ja eriala valiku toel
Loodusained	18 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nende vaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks • Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi • Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel • Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks • Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat • Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale • Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus • Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis

Matemaatika	12 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid • Kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid • Selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitena vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid • Analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärsust • Annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt
Riigikaitseõpetus	1.5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate sündmuste vahelisi seoseid, sh seoseid relvastuse arenguga, ning nende sündmuste tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele • Selgitab külma sõja aegsete ning tänapäevaste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide erinevusi ning mõju rahvusvahelisele julgeolekule • Selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärgi maailma ja Euroopa julgeoleku kontekstis • Selgitab Eesti riigikaitse eesmärgi, ülesandeid ja korraldust ning nende seotust teiste ühiskonnaelu valdkondadega, lähtudes Eesti riigikaitse laia käsitusest • Tunneb Eesti Vabariigi kaitsevõime olemust, tähtsust ja selles osalemise võimalusi ning üksikisiku kohustusi, tuginedes vastavatele regulatsioonidele • Omab ülevaadet rivilise liikumise kujunemisloost, rivikorra tähtsusest ja rivikäsklustest Kaitseväes • Selgitab õigusaktidele tuginedes relva ja laskemoona ohutu käsitsemise põhimõtteid, relva kandmise kultuuri ning relva kasutaja vastutust • Oskab kasutada topograafilist kaarti ja kompassi etteantud sihtpunkti jõudmiseks • On omandanud esmasel esmaabivõtteid ja oskab tegutseda õnnetusjuhtumi korral • Kirjeldab Eestis toimuda võivaid hädaolukordi ja ohte siseturvalisusele elanikkonnakaitse kontekstis ning nendes tegutsemise põhimõtteid indiviidi ja riigi tasandil
Sotsiaalsed	13 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid • Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles • Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid • Selgitab ühiskonnaliikme aktiivset rolli ja vastutust, lähtudes kodanikuaktiivsuse, keskkonnahoiu ning inim- ja kodanikuõiguste olulisusest demokraatlikus ühiskonnas • Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas • Mõistab ühiskonnas toimuvate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele

Visuaal- ja helikultuur	4 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab kunsti ja muusika rolli ja olulisust enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises • Mõtestab visuaal- ja helikultuuri mitmekesisust Eestis ja maailmas, seostades seda ühiskonna ja tehnoloogia muutumisega ajas • Väljendab end visuaali või heli kaudu loovprojektis, kasutades erinevaid väljendusvahendeid, -tehnikaid ja -vorme
Võõrkeel keeleoskustasemel B1	4.5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Suhtleb õpitavas võõrkeeles, väljendades arvamusi ja kirjeldades kogemusi, kasutades mitmekesisest sõnavara ja keelestruktuure peamiselt mitteametlikes olukordades • Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt • Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab need vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele • Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks • Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni
Võõrkeel keeleoskustasemel B2	7.5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi; • Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt; • Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele; • Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks; • Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.
Valikõpingute moodulid (94.5 EKAP)		
AI tööriistade kasutamine	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. kasutab AI tööriistade kasutusvõimalusi kaubanduse valdkonnas, vältides võimalike probleeme AI kasutamisel • 2. loob praktilisi töövahendeid AI toel
Büroo- ja elektroonikakaubad	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. annab kliendile asjakohast ja korrektset teavet bürookaupade omaduste, kasutamise ja hoiustamisnõuete kohta lähtudes nende materjalidest, märgistusest ning kvaliteedinõuetest • 2. annab kliendile asjakohast ja õiget teavet elektroonikakaupade omaduste, kasutamise ja hoiustamisnõuete kohta lähtudes nende materjalidest, märgistusest ning kvaliteedinõuetest
Etiketiõpetus	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. selgitab etiketi ja protokollide mõisteid ning nende tähendust ametialases suhtlemises, rakendades tervitamist, esitlemist ja viisakusreegleid erinevates kultuurilistes ja ametlikes suhtlussituatsioonides • 2. eristab ametlikku ja mitteametlikku suhtlemist rakendades sobivat käitumist ametlikel kohtumistel, sealhulgas kingituste, visiitkaartide ja lillede kinkimisel vastavalt etiketi põhimõtetele • 3. koostab ja edastab kutseid erinevates vormides, selgitades erinevate vastuvõttude eripära ning rakendades lauaretiketi ja vastuvõtukaardite põhimõtteid

		<ul style="list-style-type: none"> • 4. arvestab isikupära ja kehakuju riietuse, stiili ja aksessuaaride valikul järgides sündmusele ja olukorrale sobivaid väljanägemise ja käitumise norme ning tagades professionaalse ja esindusliku eneseesitluse
Ettevalmistus eesti keele riigieksamiks	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. väljendub ladusalt ja normipäraselt nii suulises kui kirjalikus suhtluses, koostades sidusaid tekste ning kirjutades akadeemilisi tekste (nt ettekanne, essee, arutlev artikkel) vastavalt eesti keele normidele • 2. analüüsib ja tõlgendab tekste (sh auditiivseid, visuaalseid ja multimodaalseid), teeb üldistusi ja järeldusi • 3. kasutab tekstide loomisel asjakohaseid allikaid, tunneb viitamise põhimõtteid • 4. osaleb aruteludes, põhjendab seisukohti ja teeb koostööd
Ettevalmistus inglise keele riigieksamiks	10 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. mõistab eri tüüpi kuulamis- ja lugemistekstide tähendust ja konteksti nii tuttavatel kui vähem tuttavatel teemadel • 2. loob eri liiki kirjalikke ja suulisi tekste arvestades nende eesmärki ja vorminõudeid • 3. suhtleb iseseisva keelekasutajana erinevates suhtlussituatsioonides, vahendades infot enesekindlalt ja struktureeritult nii kõnes kui kirjas • 4. loob toetava ja kaasava suhtluskeskkonna nii kirjalikus kui suulises suhtluses, kohandades keelekasutust olukorra ja sihtgrupi järgi.
Ettevalmistus matemaatika riigieksamiks	15 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. lahendab matemaatilisi ja elulisi probleemülesandeid, rakendades algebralisi teadmisi ning arvutamise- ja teisendamisevõtteid • 2. kasutab logaritmilisi ja eksponentsiaalseid seoseid, lahendades vastavaid võrrandeid ja ülesandeid • 3. süstematiseerib andmeid, kasutades erinevaid statistilisi meetodeid • 4. tõlgendab funktsiooni graafikut, tuginedes selle erinevatele esitusviisidele • 5. rakendab funktsiooni tuletist funktsiooni omaduste uurimisel ning ekstreemumülesannete lahendamisel, kasutades sobivaid meetodeid • 6. analüüsib trigonomeetriliste funktsioonide omadusi ja graafikuid, tuginedes erinevatele esitusviisidele • 7. rakendab trigonomeetriliste võrrandite lahendamisel analüütilisi ja graafilisi meetodeid kasutades valemeid ja teisendusi • 8. koostab funktsiooni graafikule puutuva võrrandi, kasutades tuletist • 9. lahendab tasandiliste kujunditega seotud ülesandeid kasutades geomeetrilisi seoseid • 10. lahendab tasandilisi ja ruumilisi probleeme, rakendades vektorarvutust • 11. mudeldab ruumigeomeetria ülesandeid kasutades valemeid, jooniseid ja ruumigeomeetria seoseid • 12. leiab joone võrrandi ja määrab tasandil sirgete vastastikused asendeid kasutades vastavaid võrrandeid • 13. kasutab Newton–Leibnizi valemit pindala ja ruumala arvutamiseks, rakendades määratud integraali
Ettevõtlusõpe (valikaine)	6 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. mõistab ärivõimalusi, lähtudes iseenda eeldustest ja oskustest ning keskkonna toetavatest ja piiravatest teguritest • 2. kavandab turundustegevused äriidees kirjeldatud tootele,

		<p>tarbijale ja turutingimustele</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3. mõistab ettevõtte eelarvestamise, finantseerimise ja majandusarvestuse põhimõtteid, lähtudes õigusaktidest ja heast tavast • 4. kavandab ettevõtlustegevuse õpitavas valdkonnas, lähtudes äriideest ja ettevõtluskeskkonnast • 5. kavandab teenindusprotsessi, lähtudes teenusedisaini põhimõtetest
Fotograafia ja kujunduse alused	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. analüüsib erinevate fotode ja kujundusmaterjalide visuaalseid ja kompositsioonilisi elemente. • 2. rakendab fotograafia ja kujunduse põhivõtteid, kasutades sobivaid töövahendeid ja digitaalseid lahendusi. • 3. koostab lihtsa visuaalse kommunikatsioonimaterjali (nt plakat, sotsiaalmeedia reklaam), lähtudes sihtrühmast ja eesmärgist.
Kaubandusalane vene keel	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. suhtleb igapäevases argisuhtluses kliendiga kasutades lihtsamaid venekeelseid põhiväljendeid • 2. selgitab välja kliendi soovi, rakendades sobivat keelekasutust, hoiakuid ja lugupidavat kultuurilist suhtumist vene keeles • 3. arveldab kliendiga ja lõpetab positiivselt kliendikontakti.
Kaupade komplekteerimine ja väljastamine hulgikaubanduses	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. selgitab kaupade komplekteerimise ja väljastamise põhimõtteid ning nende seost tarneahela protsesside ja kliendi rahuloluga, lähtudes praktilistest tööolukordadest ja kaubandusettevõtte töökorraldusest • 2. komplekteerib kaubad kasutades sobivat komplekteerimise meetodit ja töövahendeid ning arvestades pakenditüüpe, tehnoloogiat ja transpordiviisi tagades kauba koguse ja kvaliteedi vastavuse tellimusele • 3. väljastab kaubad kliendile koostatud saatedokumentide alusel edastades saadetiste ja kauba info täpselt tagades sujuva kliendisuhtluse • 4. rakendab hügieeni, tööohutuse, tuleohutuse ja keskkonnahoidliku tegutsemise nõudeid kaupade komplekteerimise ja väljastamise protsessis tagades ohutu töökeskkonna endale ja teistele
Kaupade vastuvõtt ja ladustamine hulgikaubanduses	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. liigitab ladusid lähtuvalt ladude tunnustest ning neid reguleerivatest õigusaktidest • 2. võtab kaubad vastu lähtudes ladustamise nõuetest hulgikaubandusettevõttes • 3. ladustab kaubad arvestades kaubagruppidele kehtestatud hoiustamise nõudeid kasutades sobivaid laoseadmeid ja -masinaid ning järgides töötervishoiu ja -ohutuse nõudeid • 4. registreerib tooteartiklid ja kogused laoadressile jälgides kaupade hoiukohti ja kaupade realiseerimise aegu vastavalt ettevõtte reeglitele
Käte- ja juuste hooldus	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. valmistab ette kätehoolduse läbiviimise valides sobivad töövahendid, -võtted ning tooted • 2. teeb esmase käte hoolduse lähtudes esteetilisest lõpptulemusest ja rakendades tööde tegemisel ergonoomilisi töövõtteid ning järgides tööohutuse- ning hügieeninõudeid • 3. tutvustab erinevaid juuste ja peanaha hooldustooteid olenevalt peanaha ja juuste ehitusest ning omapärast • 4. hooldab kliendi peanaha ja juukseid soovitades kliendile juuksehooldusvahendeid koduseks hoolduseks

Pagari- ja kondiitritooted	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. õppija teab pagar-kondiitri töös olulisi toiduohutuse põhimõtteid ning rakendada neid praktikas, tagades seeläbi toiduainete kvaliteedi ja klientide ohutuse. • 2. õppija teab pagar-kondiitritehnoloogia põhitaignaid, kreeme ja kaunistusi. • 3. õppija valmistab erinevaid pagar-kondiitri tooteid vastavalt nõuetele ja standarditele. Teades taigatehnoloogia põhimõtteid ja täpse kaalumise ning mõõtmise olulisust pagar-kondiitri töös.
Raamatupidamise alused kaubanduses	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. kirjendab majandussündmusi toetudes raamatupidamise seadustele ja muudele normatiivaktidele • 2. koostab maksudeklaratsioone järgides maksualast seadusandlust • 3. teostab kuluarvestusi järgides majandusüksuses kehtivat kuluarvestuse korda • 4. koostab raamatupidamise põhiaruandeid juhindudes majandusüksuse raamatupidamise sise-eeskirjast
Rahatarkuse tegevused	3 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. hindab isiklikku finantsolukorda, sh kulude-sissetulekute suhet, finantseesmärke ja rahalisi harjumusi, kasutades sobivaid digilahendusi. • 2. võrdleb erinevaid investeerimisvõimalusi ning rakendab investeerimise põhimõtteid (nt riski hajutamine, ajaväärtus) isikliku investeerimisplaani koostamisel. • 3. koostab finantsplaani, mis hõlmab eelarvet, investeerimisstrateegiat ja riskijuhtimise aluseid, seades eesmärgiks majandusliku iseseisvuse.
Riigikaitseõpetuse välilaager	1.5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Rajab meeskonna liikmena nõuetekohase välilaagri, kasutades olemasolevaid vahendeid ja allüksuse varustust ning järgides etteantud reegleid ja keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid • Käitub välilaagri ajal vastavalt kehtestatud reeglitele • Orienteerub maastikul kompassi ja topograafilise kaardi abil • Oskab anda esmaabi ja transportida kannatanut välitingimustes • Käsitseb juhendaja kontrolli all tsiviil- või mittesõjarelva ja laskemoona, järgides etteantud nõudeid ja ohutuseeskirju
Täiendav praktika	15 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. planeerib kaubanduse täiendava praktika eesmärgid ja ülesanded lähtudes isiklikest arengueesmärkidest ja vajadustest ning praktikajuhendist • 2. täidab kaubanduse täiendava praktika ülesandeid, kasutades ergonomilisi töövõtteid, järgides tööohutuse nõudeid ning kestlikkuse põhimõtteid lähtuvalt ettevõtte töökorraldusest ja isiklikest eesmärkidest • 3. arendab suhtlemis- ja koostööoskusi töötatingimustes, mõistab oma rolli ja vastutust meeskonna liikmena ühiste eesmärkide saavutamisel
Vabaõpingud	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Vabaõping

Valikõpingute moodulite valiku võimalused ja tingimused:

Kool avab valikõpingute mooduli, kui selle mooduli soovijaid on vähemalt 50% õppijatest.

Õpilasel on õigus valida valikõpinguid kooli teistest õppekavadest või teiste õppeasutuste õppekavadest kooli õppekorralduseeskirjas sätestatud korras.

Valikõpingute maht on 35 EKAP sh õppija soovide ja huvide lähtuvalt vabaõpinguid 5 EKAPit.

Kool pakub järgnevaid valikõpingute mooduleid:

Õpilasel on võimaik valida 30 EKAPi mahus järgnevate moodulite hulgast.

1. Üldpädevusi arendavad valikõpingute moodulid:

- 1) ettevõtlusõpe, 6 EKAPit;
- 2) riigikaitseõpetuse välilaager, 1,5 EKAPit;

2. Täiendavad üldharidusõpingud:

- 1) akadeemiline eesti keel, 5 EKAPit;
- 2) struktuur ja juhus, 5 EKAPit;
- 3) muutuste ja seoste maailm, 5 EKAPit;
- 4) matemaatika kolmemõõtmelises ruumis, 5 EKAPit;
- 5) võõrkeel iseseisvale keelekasutajale tasemel B2, 5 EKAPit;
- 6) võõrkeel edasijõudnutele tasemel C1, 5 EKAPit.

3. Kutseoskusi täiendavad ja laiendavad valikõpingute moodulid:

- 1) etiketiõpetus, 3 EKAPit;
- 2) rahtarkuse tegevused, 3 EKAPit;
- 3) kaupade komplekteerimine ja väljastamine hulgikaubanduses, 5 EKAP;
- 4) kaupade vastuvõtt ja ladustamine hulgikaubanduses, 5 EKAP;
- 5) käte- ja juustehooldus, 3 EKAP;
- 6) kaubandusalane vene keel, 3 EKAP;
- 7) raamatupidamise alused kaubanduses, 3 EKAP;
- 8) AI tööriistade kasutamine, 3 EKAP;
- 9) pagari- ja kondiitritooteid, 3 EKAP;
- 10) büroo- ja elektroonikakaubad, 3 EKAP;
- 11) fotograafia ja kujunduse alused, 3 EKAP;
- 12) täiendav praktika, 15 EKAP.

Õppekava täitmise osana ehk vabaõpingutena arvestatakse:

1) õpingud, mida õpilane valib oma huvidest ja soovidest lähtuvalt kooli teiste erialade või teiste õppeasutuste õppekavadest;

2) mitteformaalse õppe ehk huvihariduse või töökogemuse kaudu omandatud.

Valikõpingute valiku võimalused ja tingimused ning vabaõpingute arvestamise võimalused, tingimused ja kord on esitatud kooli õppekorralduseeskirjas.

Lõpueksami lühikirjeldus:

Praktika kirjeldus:

Spetsialiseerumised

Puuduvad

Õppekava kontaktisik

Kaie Pärn

Märkused:

Moodulite rakenduskava on kättesaadav:

<https://tahvel.edu.ee/#/curriculum/3781/version/10611>

1. Õppekava moodulite ja elukestva õppe võtmepädevuste vastavustabel

3. Õppekava avamise vajalikkuse põhjendus

Pärnumaa Kutsehariduskeskus

Kaubandus (444 Neljanda taseme kutsekeskharidusõpe (vv alates 01.09.2025)) moodulite rakenduskava

Sihtrühm	Õppekava sihtrühm on põhiharidusega või vähemalt 22-aastased põhihariduseta isikud, kellel on põhiharidusele vastavad kompetentsid.
Õppevorm	statsionaarne - koolipõhine õpe

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
1	Kaupade vastuvõtt ja ladustamine jaekaubanduses	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on moodulid: kaubagruppide liigitamine, kaupade ettevalmistamine müügiks.		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane võtab kaubad vastu ja ladustab need vastavalt kaubagrupi eripäradele, tagades lao korrashoiu ja kasutab sobivaid töövahendeid rakendades ohutuid ning ergonoomilisi töövõtteid		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
20 tundi		18 tundi	40 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. ladustab kaubad järgides kaubagrupile kehtestatud nõudeid valides sobivad töövahendid kasutades ohutuid ja ergonoomilisi töövõtteid ning tagades lao korrashoiu	Selgitab erinevate kaubagruppide hoiustamise- ja ladustamise nõudeid tagades kaupade säilivuse ja kvaliteedi ning lao korrashoiu. Ladustab kaubad laopindadele arvestades kaubagrupi hoiustamise ja ladustamise põhimõtteid ning lao korrashoidu. Kasutab sobivaid töövahendeid lähtudes nende kasutuseesmärgist ja ohutusest. Kasutab töövõtteid ja tööasendeid ergonoomiliselt, vältides liigset füüsilist pinget ning järgides sobivaid raskuste käsitsi teisaldamise võtteid.	Eristav hindamine
2. 2. võtab kaubad vastu lähtudes nende eripärast ja ettevõtte reeglitest	Selgitab kaupade vastuvõtu põhimõtteid ja erinevaid liike tuues välja nende rakendamise olulisuse ettevõtte töökorralduses. Kirjeldab kaupade koguselise ja kvaliteedilise vastuvõtmise eripära lähtudes kaubagrupi eripärast ja ettevõtte reeglitest.	Eristav hindamine

	<p>Hindab toidukaupade kvaliteeti sensoorselt ja tööstuskaupade kvaliteeti visuaalselt.</p> <p>Kontrollib kaupade realiseerimisaegu ja märgistust tuginedes õigusaktidele.</p> <p>Kontrollib kaupade vastuvõtuga seotud dokumente ja koostab lahknevuse korral pretensiooni lähtudes ettevõtte reeglitest.</p>	
--	--	--

Mooduli jagunemine		
<p>Kaupade vastuvõtt</p> <p>Auditoorne õpe 20</p> <p>Iseseisev õpe 18</p> <p>Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad</p> <p>Kaupade vastuvõtu põhimõtted ja liigid</p> <p>Vastuvõtuala ettevalmistamine ja töövahendite kontroll</p> <p>Saadetise identifitseerimine ja kaupade mahalaadimine</p> <p>Kaupade koguseline ja kvaliteediline vastuvõtt</p> <p>Toidukaupade ja tööstuskaupade vastuvõtu erisused</p> <p>Kaupade realiseerimisajad ja märgistuse nõuded</p> <p>Dokumentatsioon kaupade vastuvõtul, saatedokumentidele kehtesatud nõuded ja kauba info</p> <p>Lahknevused ja pretensioonide esitamine</p> <p>Kaupade hoiustamise ja ladustamise nõuded</p> <p>Lao korrashoid, tööohutus ja ergonoomika</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>1. ladustab kaubad järgides kaubagrupile kehtestatud nõudeid valides sobivad töövahendid kasutades ohutuid ja ergonoomilisi töövõtteid ning tagades lao korrashoiu</p> <p>2. võtab kaubad vastu lähtudes nende eripärast ja ettevõtte reeglitest</p>
Iseseisev töö	<p>Teemapõhise info lugemine ja analüüs (kaupade vastuvõtt, ladustamine, dokumentatsioon).</p> <p>Juhtumianalüüsi lahknevused kaupade vastuvõtul lahendamine.</p> <p>Eneseanalüüsi koostamine praktilise kaupade vastuvõtu ja ladustamise töö kohta.</p>	
Praktiline töö	<p>Toidukaupade ja tööstuskaupade kvaliteedi hindamine.</p> <p>Kaupade vastuvõtmine nii koguseliselt kui kvaliteediliselt, järgides kaubagrupile kehtestatud nõudeid.</p> <p>Kaupade ladustamine vastavalt kaubagrupi nõuetele.</p> <p>Töövahendite ohutu ja ergonoomiline kasutamine.</p> <p>Lao korrashoiu tagamine.</p>	
Hindamisülesanded	<p>Test kaupade märgistuse peale.</p> <p>Kaupade vastuvõtu lahknevuse juhtumianalüüs.</p> <p>Oskuste demonstratsioon kaupade vastuvõtu ja ladustamise peale.</p>	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Selgitab kaupade vastuvõtu põhimõtteid ja erinevaid liike tuues välja nende rakendamise olulisuse ettevõtte töökorralduses.</p> <p>Kirjeldab kaupade koguselise ja kvaliteedilise vastuvõtmise eripära lähtudes kaubagrupi eripärast ja ettevõtte reeglitest.</p>	

	<p>Hindab toidukaupade kvaliteeti sensoorselt ja tööstuskaupade kvaliteeti visuaalselt. Kontrollib kaupade realiseerimisaegu ja märgistust tuginedes õigusaktidele.</p> <p>Kontrollib kaupade vastuvõtuga seotud dokumente ja koostab lahknevuse korral pretensiooni lähtudes ettevõtte reeglistest., Selgitab erinevate kaubagruppide hoiustamise- ja ladustamise nõudeid tagades kaupade säilivuse ja kvaliteedi ning lao korrashoiu.</p> <p>Ladustab kaubad laopindadele arvestades kaubagrupi hoiustamise ja ladustamise põhimõtteid ning lao korrashoidu.</p> <p>Kasutab sobivaid töövahendeid lähtudes nende kasutuseesmärgist ja ohutusest.</p> <p>Kasutab töövõtteid ja tööasendeid ergonoomiliselt, vältides liigset füüsilist pinget ning järgides sobivaid raskuste käsitsi teisaldamise võtteid.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta.</p> <p>Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>
--	---

Õppemeetodid	Loeng ja selgitus, arutelu, praktiline töö, rühmatöö, paaritöö, iseseisev töö, juhtumianalüüs, eneseanalüüs.
Hindamismeetodid	Test, kirjalik töö, praktilised harjutused
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel. Hinnatavate ülesannete lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p>
Õppematerjalid	<p>Lampp, H. (2023). Kauba vastuvõtmine. https://sisuloome.e-koolikott.ee/node/19275</p> <p>Sundja, S. (2011). Laotöö põhitõimingud. https://e-ope.khk.ee/oo/2011/laotoo_pohitoimingud/index.html</p> <p>Uniathena. (2025). Basics of Material Handling & Stores Management. https://uniathena.com/short-courses/basics-of-material-handling-stores-management</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
2	Klientide nõustamine teenindusprotsessis	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on klientide teenindamise mooduli teema kaubaõpetus		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane nõustab kliente teenindusprotsessis kohandades suhtlemisviisi vastavalt kliendi vajadustele ja olukorrale ja käsitleb vastuväiteid ning rakendab lisamüügi- ja closing-tehnikaid tagades müügiotsuse tulemuslikkuse ja kliendi rahulolu.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
20 tundi		18 tundi	40 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. kasutab müügiotsuse eri etappe, sealhulgas lisamüügi- ja closingtehnikaid tuues esile kauba hüved ja kasud ning saavutades müügiotsuse kliendi rahulolu säilitades	<p>Kirjeldab müügiotsuse etappe selgitades nõustamise rolli müügiotsuses ja arvestades kliendi usalduse, rahulolu ning lojaalsuse hoidmise põhimõtteid.</p> <p>Viib läbi müügiotsuse loogilises järjestuses, kasutades sobivaid müügi-, lisamüügi- ja closingtehnikaid vastavalt kliendi vajadustele ja ostuvalmidusele</p> <p>Esitleb kauba või teenuse hüvesid ja kasu kliendi seisukohast võttes aluseks kliendi väärtused ja ootused ning toetades ostuotsust.</p>	Eristav hindamine
2. 2. kasutab nõustamistehnikaid erinevates klienditeenindussituatsioonides arvestades kliendi vajadusi, ostumotiivi ja suhtlusstiili	<p>Kasutab sobivaid nõustamistehnikaid vastavalt kliendi vajadustele, ootustele ja olukorrale demonstreerides süsteemset ja eesmärgipärast nõustamisprotsessi.</p> <p>Tuvastab kliendi ostumotiivi ja suhtlusstiili kohandades oma käitumise ja väljendusviisi professionaalselt võttes aluseks kliendikeskse ja usaldust loova teeninduse põhimõtted.</p> <p>Reageerib paindlikult erinevatele teenindussituatsioonidele rakendades aktiivse kuulamise, küsimuste esitamise ja tagasisidestamise võtteid, arvestades kliendi rahulolu ja ostuotsuse kujunemist.</p>	Eristav hindamine
3. 3. kohandab oma suhtlemis- ja teenindusviisi	Valib sobiva suhtlemis- ja teenindusviisi tuginedes	Eristav hindamine

<p>vastavalt kliendi isikupärale, erivajadustele ja kultuurilisele taustale tagades kliendikeskse ja kaasava teeninduse</p>	<p>kliendi isikupärale, erivajadustele ja kultuurilisele taustale toetades positiivset kliendikogemust. Kohandab oma keelekasutust, kehakeelt ja suhtlusstiili vastavalt kliendi vajadustele, näidates üles empaatiat, sallivust ja lugupidamist kõigi klientide suhtes. Tegutseb kaasavalt ja professionaalselt erinevates teenindussituatsioonides järgides võrdse kohtlemise ja kliendikesksuse põhimõtteid ning ennetades arusaamatusi kultuuriliste või kommunikatsiooniliste erinevuste tõttu.</p>	
---	--	--

Mooduli jagunemine

<p>Klientide nõustamine Auditorne õpe 20 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad Müümise ja nõustamise tehnikad. Klienditüübid. Keerulised olukorrad ja nende lahendamine. Erivajadused, eristavad vajadused. Erinevast kultuurist klientide teenindamine. Kliendi ootused. Kaupade hüve ja kasu. Kliendi vastuväited. Lisamüük. Closingutehnikate kasutamine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga 1. kasutab müügiprotsessi eri etappe, sealhulgas lisamüügi- ja closingtehnikaid tuues esile kauba hüved ja kasud ning saavutades müügitehingu kliendi rahulolu säilitades 2. kasutab nõustamistehnikaid erinevates klienditeenindussituatsioonides arvestades kliendi vajadusi, ostumotiivi ja suhtlusstiili 3. kohandab oma suhtlemis- ja teenindusviisi vastavalt kliendi isikupärale, erivajadustele ja kultuurilisele taustale tagades kliendikeskse ja kaasava teeninduse</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumianalüüside, eneseanalüüside koostamine.</p>	

	Esitluste koostamine.
Praktiline töö	Klientide nõustamine klienditeenindussituatsioonides vastavalat juhendile.
Hindamisülesanded	Test põhimõistete kohta. Rollimäng klientide nõustamine teenindussituatsioonides Oskuste demonstratsioon
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Kirjeldab müügiotsuse etappe selgitades nõustamise rolli müügiotsuses ja arvestades kliendi usalduse, rahulolu ning lojaalsuse hoidmise põhimõtteid.</p> <p>Viib läbi müügiotsuse loogilises järjestuses, kasutades sobivaid müügi-, lisamüügi- ja closingtehnikaid vastavalt kliendi vajadustele ja ostuvalmidusele</p> <p>Esitleb kauba või teenuse hüvesid ja kasu kliendi seisukohast võttes aluseks kliendi väärtused ja ootused ning toetades ostuotsust., Kasutab sobivaid nõustamistehnikaid vastavalt kliendi vajadustele, ootustele ja olukorrale demonstreerides süsteemset ja eesmärgipärast nõustamisotsust.</p> <p>Tuvastab kliendi ostumotiivi ja suhtlusstiili kohandades oma käitumise ja väljendusviisi professionaalselt võttes aluseks kliendikeskse ja usaldust loova teeninduse põhimõtteid.</p> <p>Reageerib paindlikult erinevatele teenindussituatsioonidele rakendades aktiivse kuulamise, küsimuste esitamise ja tagasisidestamise võtteid, arvestades kliendi rahulolu ja ostuotsuse kujunemist., Valib sobiva suhtlemis- ja teenindusviisi tuginedes kliendi isikupärale, erivajadustele ja kultuurilisele taustale toetades positiivset kliendikogemust.</p> <p>Kohandab oma keelekasutust, kehakeelt ja suhtlusstiili vastavalt kliendi vajadustele, näidates üles empaatiat, sallivust ja lugupidamist kõigi klientide suhtes.</p> <p>Tegutseb kaasavalt ja professionaalselt erinevates teenindussituatsioonides järgides võrdse kohtlemise ja kliendikesksuse põhimõtteid ning ennetades arusaamatusi kultuuriliste või kommunikatsiooniliste erinevuste tõttu.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta.</p> <p>Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>

Õppemeetodid	Esitlus, paaritöö, praktiline töö, iseseisev töö, rühmatöö, rollimäng, mõttega lugemine, mõistekaardid, situatsioonülesanne, kogemusõpe, eneseanalüüs, kaaslaste hindamine, plakati koostamine, õpeteksti kokkuvõtte koostamine, töölehtede täitmine, oskuste demonstratsioon
Hindamismeetodid	Mooduli hindamismeetodid on kirjeldatud teema hindamismeetodite juures
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine

Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel. Hinnatavate ülesannete lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p>
Õppematerjalid	<p>Belford, J. (2022). Hundi kombel. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.</p> <p>Blount, J. (2021). Tehing lukku! Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.</p> <p>Bolton, R. (2015). Igapäevaoskused. Tallinn: Varrak.</p> <p>Coleman, J. (2022). Ei ühtki kaotatud klienti enam. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.</p> <p>Cook, D. R. (2018). Kuidas saada tippmüüjaks ... juba järgmiseks esmaspäevaks. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Edwards, N. (2023). Maailma lapsed. Tallinn: Egmont.</p> <p>Kotchubei, A. (2016). Müügi ja aktiivse teeninduse psühholoogia. Tartu: Paar.</p> <p>Lainsalu, E. (2015). Kuidas jõuda müügis tippu? Tallinn: Printon.</p> <p>Lainsalu, E. (2016). Hinna kaitsmise saladused. Tallinn: Printon.</p> <p>Lainsalu, E. (2019). Ebatraditsiooniline müük. Tallinn: Printon.</p> <p>Lilley, R. (2010). Toimetulek keeruliste inimestega. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Martin, R. (2013). Kuidas suurendada müüki. Tallinn: Printon.</p> <p>Mitchell, J. (2004). Kallista oma kliente. Tallinn: Varrak.</p> <p>Nichols, M. P., Straus, M. B. (2022). Kuulamise kunst. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Susskind, L. (2025). Võidavad kõik - eriti mina. Luhametsa: Kaarnakivi Seltsi Kirjastus.</p> <p>Tammemäe, A. (2010). Inimtüüpide maagiline maailm. Tallinn: Pilgrim.</p> <p>Tooman, H., Roosipõld, A., Rekkor, S. (2023). Teenindusprotsesside juhtimine ja teenusedisain. Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus.</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
3	Klientide teenindamine	7	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on kliendikeskne suhtlemine ja teenindamine		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane rakendab klientide teenindamisel erinevaid müügitehnikaid ning viib läbi müügijärgse teeninduse vastavalt kehtivatele õigusaktidele, kutse-eetikale ja ettevõtte standarditele, tagades klientide rahulolu läbi seaduskuulekuse ja professionaalse teeninduse.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
80 tundi		42 tundi	60 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. rakendab kliendikeskseid müügitehnikaid müügi protsessis, lahendades teenindussituatsioone vastavalt ettevõtte standarditele	Suhtleb klientidega viisakalt, sõbralikult ja professionaalselt järgides teenindusstandardeid. Rakendab teenindusprotsessis kliendikeskseid müügitehnikaid pakkudes klientidele sobivaid lahendusi. Lahendab teenindussituatsioone vastavalt kliendi soovidele kasutades lisamüügi võimalusi lähtuvalt teenindusprotsessi iseloomust ja kliendi vajadustest.	Eristav hindamine
2. 2. annab kliendile asjakohast ja õiget teavet tuntud kaubamärkide, erinevate kaubagruppide kaupade omaduste ja kasutamise kohta kasutades erinevatest allikatest leitavat infot ning kauba nimetusi reguleerivaid õigusakte	Tutvustab kaubamärke erinevatest kaubagruppidest kasutades info leidmiseks erinevaid allikaid. Kirjeldab kaupade omadusi ja kasutusvõimalusi kasutades kaupade pakendil olevat infot ja erinevaid allikaid sh kauba nimetusi reguleerivaid õigusakte. Esitleb kliendile kaupade kohta asjakohast ja tõest teavet vastavalt nende tegelikele omadustele ja kehtivatele nõuetele selgelt ja arusaadavalt.	Eristav hindamine
3. 3.viib läbi müügi järgset teenindust vastavalt kehtivatele õigusaktidele ja kutseeetikale tagades kliendirahulolu ja seaduskuuleka ning eetilise teeninduse	Nimetab müügi järgse teeninduse võimalusi kasutades kehtivaid õigusakte ja kutse-eetika põhimõtteid. Võtab vastu kliendi kaebuse järgides ettevõtte standardeid. Leiab lahenduse kliendi probleemile kasutades kehtivaid õigusakte ja kutse-eetika põhimõtteid.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>Kaubaõpetus I Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 24 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad Kaubaõpetus: aedviljad, tubakatooted, alkohoolsed joogid, lemmikloomakaubad, tarbekeemia, tekstiil- ja garderoobikaubad, kooli- ja paberikaubad, kodu- ja majapidamiskaubad</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine. Vaatlus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Kaubamärkide info leidmine, tutvustuse koostamine ja esitlemine. Kaupade tutvustamine omaduste ja kasutamise põhjal. Kaupade esitlemine. Rollimängud teenindussituatsioonis. Test põhimõistete, kaubamärkide, kaupade omaduste ja kasutamise kohta. Rollimängud teenindussituatsioonis. Oskuste demonstratsioonid.</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Kaubamärkide info leidmine, tutvustuse koostamine ja esitlemine. Kaupade tutvustamine omaduste ja kasutamise põhjal. Kaupade esitlemine. Rollimängud teenindussituatsioonis. Test põhimõistete, kaubamärkide, kaupade omaduste ja kasutamise kohta. Rollimängud teenindussituatsioonis. Oskuste demonstratsioonid.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: Annab kliendile üldjoontes õiget teavet tuntud kaubamärkide ning kaupade omaduste ja kasutamise kohta, kuid vajab keerukamates olukordades juhendamist; rakendab müügi protsessis põhilisi kliendikeskseid müügitehnikaid tavapärestes teenindussituatsioonides; suhtleb klientidega viisakalt ja professionaalselt ning lahendab teenindussituatsioone ettevõtte standarditele vastavalt, kuid pigem juhiste toetudes. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust. “4” saamise tingimus: Annab kliendile sisulist, täpset ja põhjendatud teavet erinevate kaubamärkide ja kaupade omaduste, kasutamise ja toob välja sarnaste kaupade erisused, kasutades mitmekesiseid ja usaldusväärseid infoallikaid; kasutab müügi protsessis sobivaid ja teadlikult valitud kliendikeskseid müügitehnikaid, arvestades kliendi vajadusi ja ootusi; lahendab teenindussituatsioone sujuvalt, järgides ettevõtte standardeid ning hoides kliendi rahulolu kogu teenindusprotsessi vältel.</p>	

	<p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Annab kliendile põhjalikku, täpset ja veenvalt esitatud teavet kaubamärkide ja kaupade omaduste, kasutamise, eeliste ja piirangute kohta, toetudes kriitiliselt valitud infoallikatele; rakendab kauba nimetusi ja märgistust reguleerivaid õigusakte kindlalt ja eksimatult, osates neid vajadusel ka kliendile selgitada; rakendab müügiotsustades paindlikke ja tulemuslikke kliendikeskseid müügitehnikaid, kohandades suhtlemist ja teenindust vastavalt erinevatele klientidele ja olukordadele; lahendab ka keerukamaid teenindussituatsioone professionaalselt ja iseseisvalt, järgides ettevõtte standardeid ning luues kliendile positiivse ja usaldusväärse teeninduskogemuse.</p> <p>Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
<p>Kaubaõpetus II Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 10</p>	<p>Alateemad Kaubaõpetus: kosmeetikakaubad, parfümeeria ja mänguasjad.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumianalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine.</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Kaubamärkide info leidmine, tutvustuse koostamine ja esitlemine. Kaupade tutvustamine omaduste ja kasutamise põhjal. Kaupade esitlemine. Rollimängud teenindussituatsioonis. Test põhimõistete, kaubamärkide, kaupade omaduste ja kasutamise kohta. Oskuste demonstratsioonid</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Kaubamärkide info leidmine, tutvustuse koostamine ja esitlemine. Kaupade tutvustamine omaduste ja kasutamise põhjal. Kaupade esitlemine. Rollimängud teenindussituatsioonis. Test põhimõistete, kaubamärkide, kaupade omaduste ja kasutamise kohta. Oskuste demonstratsioonid</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: Annab kliendile üldjoontes õiget teavet tuntud kaubamärkide ning kaupade omaduste ja kasutamise kohta, kuid vajab keerukamates olukordades juhendamist; rakendab müügiotsustades põhilisi kliendikeskseid müügitehnikaid tavapärastes teenindussituatsioonides; suhtleb klientidega viisakalt ja professionaalselt ning lahendab teenindussituatsioone ettevõtte standarditele vastavalt, kuid pigem juhiste toetudes. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega seega lahenduse arusaadavust.</p>	

	<p>“4” saamise tingimus: Annab kliendile sisulist, täpset ja põhjendatud teavet erinevate kaubamärkide ja kaupade omaduste, kasutamise ja toob välja sarnaste kaupade erisused, kasutades mitmekesiseid ja usaldusväärseid infoallikaid; kasutab müügiotsustades sobivaid ja teadlikult valitud kliendikeskseid müügitehnikaid, arvestades kliendi vajadusi ja ootusi; lahendab teenindussituatsioone sujuvalt, järgides ettevõtte standardeid ning hoides kliendi rahulolu kogu teenindusprotsessi vältel. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Annab kliendile põhjalikku, täpset ja veenvalt esitatud teavet kaubamärkide ja kaupade omaduste, kasutamise, eeliste ja piirangute kohta, toetudes kriitiliselt valitud infoallikatele; rakendab kauba nimetusi ja märgistust reguleerivaid õigusakte kindlalt ja eksimatult, osates neid vajadusel ka kliendile selgitada; rakendab müügiotsustades paindlikke ja tulemuslikke kliendikeskseid müügitehnikaid, kohandades suhtlemist ja teenindust vastavalt erinevatele klientidele ja olukordadele; lahendab ka keerukamaid teenindussituatsioone professionaalselt ja iseseisvalt, järgides ettevõtte standardeid ning luues kliendile positiivse ja usaldusväärse teeninduskogemuse. Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
<p>Müügijärgne teenindus Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 10</p>	<p>Alateemad Kaubanduslik seadusandlus (tarbijakaitse seadus, võlaõigusseadus, toote nõuetele vastavuse seadus, alkoholiseadus, tubakaseadus, toiduseadus, rahvatervise seadus). Pretensioonide käsitlemine (kaupade tagastamine, ümbervahetamine, asendamine, müügijärgne hooldus tulenevalt spetsialiseerumisest, vajadusel lähtudes õigusaktidest). Müügijärgne teenindus (toimetulek negatiivse suhtumise ja nõudmistega, rahu ja enesekontrolli säilitamine keerukates olukordades).</p>	<p>Seos õpiväljundiga 3.viib läbi müügijärgset teenindust vastavalt kehtivatele õigusaktidele ja kutseeetikale tagades kliendirahulolu ja seaduskuuleka ning eetilise teeninduse</p>
Iseseisev töö	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumianalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine.</p>	
Praktiline töö	<p>Test õigusaktide kohta Rollimäng - müügijärgne teenindus lähtudes õigusaktidest Rollimängu analüüs oma teadmiste ja oskuste kohta Oskuste demonstratsioon - müügijärgne teenindus lähtudes õigusaktidest Oskuste demonstratsiooni analüüs oma teadmiste ja oskuste kohta</p>	
Hindamisülesanded	<p>Test õigusaktide kohta Rollimäng - müügijärgne teenindus lähtudes õigusaktidest Rollimängu analüüs oma teadmiste ja oskuste kohta Oskuste demonstratsioon - müügijärgne teenindus lähtudes õigusaktidest Oskuste demonstratsiooni analüüs oma teadmiste ja oskuste kohta</p>	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.	

sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Nimetab müügijärgse teeninduse võimalusi kasutades kehtivaid õigusakte ja kutse-eeetika põhimõtteid. Võtab vastu kliendi kaebuse järgides ettevõtte standardeid.</p> <p>Leiab lahenduse kliendi probleemile kasutades kehtivaid õigusakte ja kutse-eeetika põhimõtteid.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>
----------------------	--

Õppemeetodid	Arutelu, iseseisev töö, praktiline harjutus, rühmatöö, paaritöö, demonstratsioon, juhtumianalüüs, rollimäng.
Hindamismeetodid	Mooduli hindamismeetodid on kirjeldatud teemade hindamismeetodite juures.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel. Hinnatavate ülesannete lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p>
Õppematerjalid	<p>Alkoholiseadus. (2025). https://www.riigiteataja.ee/akt/109012025020</p> <p>Czartowski, T. (2006). 500 kuulsamat kaubamärki. Tallinn: Tänapäev</p> <p>Kikas, H., Antson, A., Joosu, E., Kiivit, E., Koger, E., Pärn, K., Vetka, V. (2012). Toidukaubaõpik https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:120729/112164/page/1</p> <p>Koger, E., Kikas, H., Mets, S. (2007). Tööstuskaubaõpetus. Tallinn: Argo</p> <p>Tarbijakaitseadus. (2025). https://www.riigiteataja.ee/akt/108072025032?leiaKehtiv</p> <p>Toiduseadus. (2025). https://www.riigiteataja.ee/akt/101072025004</p> <p>Toote nõuetele vastavuse seadus. (2025). https://www.riigiteataja.ee/akt/111032025003</p> <p>Tubakaseadus. (2025). https://www.riigiteataja.ee/akt/109012025030</p> <p>Võlaõigusseadus. (2025). https://www.riigiteataja.ee/akt/11112025016?leiaKehtiv</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
4	Klientidega arveldamine	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane kasutab kassatöö ja arveldamise põhimõtteid kaubanduse tööprotsessis, tegutsedes vastutustundlikult ja tagades andmete korrektsuse ja teeninduse kvaliteedi.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
30 tundi		18 tundi	30 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. koostab arveid ja kassaaruandeid vastavalt õigusaktidele järgides töökorraldust	<p>Koostab nõuetekohaselt vormistatud arve, kontrollides andmete õigsust ja vormistuse vastavust nõuete.</p> <p>Kasutab kassaaruande koostamisel sobivaid vorme või tarkvara vastavalt juhendile.</p> <p>Kontrollib aruande andmete õigsust ja täielikkust lähtudes andmete kontrollimise põhimõtetest.</p>	Eristav hindamine
2. 2. kasutab kassatöös klientidega arveldamiseks erinevaid maksevahendeid ja -viise	<p>Kirjeldab kassatöö põhiülesandeid ja nende seost kaubandusettevõtte müügiprotsessiga tuginedes kaubanduse tööprotsessi põhimõtetele.</p> <p>Selgitab tööohutuse, hügieeni ja turvalisuse nõuete olulisust kassas töötamisel järgides juhiseid ja tööohutuse standardeid.</p> <p>Kasutab erinevaid maksevahendeid ja -liike täpselt ja kiirelt, vältides arvutusvigu.</p> <p>Nõustab kliente iseteeninduskassas, kasutades selget ja toetavat suhtlusviisi.</p> <p>Käitleb sularaha ja maksevahendeid täpselt ja turvaliselt järgides kehtivaid juhiseid ning arveldamise nõudeid.</p> <p>Kontrollib raha ehtsust visuaalselt ja tehniliste vahenditega lähtudes turvaeeskirjadest.</p> <p>Hindab raha käitlemisega seotud riske rakendades sobivaid ennetusmeetmeid ja tuginedes tööohutuse ning turvalisuse põhimõtetele.</p>	Eristav hindamine
3. 3. viib läbi ostukontrolli lähtudes	Järgib müügipiiranguid vastavalt kehtivatele	Eristav hindamine

teenindusstandarditest ning teeninduse kutseeetika põhimõtetest	õigusaktidele, selgitades kliendile viisakalt piirangute põhjuseid. Selgitab ostukontrolli eesmärki ja etappe lähtudes juhendis toodud nõuetest. Vib läbi ostukontrolli järgides kaubandusettevõtte reegleid ning teenindusstandardeid. Kasutab sobivaid suhtlemisoskusi ostukontrolli olukorra selgitamisel lähtudes teenindaja kutse-eetika põhimõtetest. Järgib tööohutuse ja turvalisuse põhimõtteid ostukontrolli tegevuste läbiviimisel.	
---	--	--

Mooduli jagunemine		
Kassatöö Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 30	Alateemad Kassatöö korraldus ja töötaja roll kaubandusettevõttes Kassas töötaja vastutus ja tööülesanded Tööohutus, turvalisus ja hügieen kassas Erinevad maksevahendid ja sularaha käitlemine Raha ehtsuse kontroll ja riskide ennetamine Klientidega arveldamine kassas Iseteeninduskassa ja digitaalsed arvelduslahendused Arvete koostamine vastavalt nõuetele Kassaaruannete koostamine ja kontrollimine Müügipiirangute rakendamine ja nende selgitamine kliendile Ostukontrolli eesmärk ja läbiviimine Teenindusstandardid ja kutse-eetika ostukontrolli olukordades Suhtlemine kliendiga arveldamise ja ostukontrolli ajal	Seos õpiväljundiga 1. koostab arveid ja kassaaruandeid vastavalt õigusaktidele järgides töökorraldust 2. kasutab kassatöös klientidega arveldamiseks erinevaid maksevahendeid ja -viise 3. viib läbi ostukontrolli lähtudes teenindusstandarditest ning teeninduse kutseeetika põhimõtetest
Iseseisev töö	Õppematerjalide lugemine kassatöö korralduse, maksevahendite, ohutuse ja ostukontrolli kohta Maksevahendite ja kassaaruande näidiste analüüs Lühikirjeldus või -analüüs kassatöö rollist ja vastutusest Ostukontrolli juhtumi analüüs	
Praktiline töö	Klientidega arveldamine erinevaid maksevahendeid kasutades Arve koostamine vastavalt etteantud olukorrale Kassaaruande koostamine Kliendi juhendamine iseteeninduskassa kasutamisel Ostukontrolli praktiline läbiviimine juhendatud olukorras	
Hindamisülesanded	Praktiline arveldamisülesanne kassas	

	Arve ja kassaaruande koostamine Ostukontrolli praktiline lahendamine Lühitest kassatöö, ohutuse ja turvalisuse nõuete kohta
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Koostab nõuetekohaselt vormistatud arve, kontrollides andmete õigsust ja vormistuse vastavust nõuete. Kasutab kassaaruande koostamisel sobivaid vorme või tarkvara vastavalt juhendile. Kontrollib aruande andmete õigsust ja täielikkust lähtudes andmete kontrollimise põhimõtetest., Kirjeldab kassatöö põhiülesandeid ja nende seost kaubandusettevõtte müügiotsusega tuginedes kaubanduse tööprotsessi põhimõtetele. Selgitab tööohutuse, hügieeni ja turvalisuse nõuete olulisust kassas töötamisel järgides juhiseid ja tööohutuse standardeid. Kasutab erinevaid maksevahendeid ja -liike täpselt ja kiirelt, vältides arvutusvigu. Nõustab kliente iseteeninduskassas, kasutades selget ja toetavat suhtlusviisi. Käitleb sularaha ja maksevahendeid täpselt ja turvaliselt järgides kehtivaid juhiseid ning arveldamise nõudeid. Kontrollib raha ehtsust visuaalselt ja tehniliste vahenditega lähtudes turvaeeskirjadest. Hindab raha käitlemisega seotud riske rakendades sobivaid ennetusmeetmeid ja tuginedes tööohutuse ning turvalisuse põhimõtetele. Järgib müügiipiiranguid vastavalt kehtivatele õigusaktidele, selgitades kliendile viisakalt piirangute põhjuseid. Selgitab ostukontrolli eesmärki ja etappe lähtudes juhendis toodud nõuetest. Vib läbi ostukontrolli järgides kaubandusettevõtte reegleid ning teenindusstandardeid. Kasutab sobivaid suhtlemisosi ostukontrolli olukorra selgitamisel lähtudes teenindaja kutse-eetika põhimõtetest. Järgib tööohutuse ja turvalisuse põhimõtteid ostukontrolli tegevuste läbiviimisel. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldiselt nõrk ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>

Õppemeetodid	Arutelu, iseseisev töö, praktiline harjutus, rühmatöö, paaritöö, demonstratsioon, juhtumianalüüs, rollimäng
Hindamise meetodid	Test, rollimäng, oskuste demonstratsioon
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel. Hinnatavate ülesannete lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p>

	“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.
Õppematerjalid	<p>AS SEB pank. (2019). Maksekaartide vastuvõtmise nõuded. https://www.seb.ee/sites/default/files/document/Maksekaartide-vastuvotmise-nouded_EST_2019.pdf</p> <p>Eesti Panga Muuseum. (2009). Meie igapäevane pangakaart. Tallinn. https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:298579/266324/page/1</p> <p>Euroopa Keskpank. (2026). Ülevaade eurost. https://www.ecb.europa.eu/euro/html/index.et.html</p> <p>Nawaz, M. (2010). Retail Cashier Training Manual. Scribd. https://www.scribd.com/doc/35110837/A-Training-Module-for-Retail-Srore</p> <p>Ojala, J. (2025). Kassatöö. Pärnumaa Kutsehariduskeskus. https://sites.google.com/hariduskeskus.ee/kassatoo/avaleht</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
5	E-poe tellimuste käsitlemine	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane teostab e-poe tellimuste komplekteerimise, pakendamise ja tagastamisega seotud tegevusi järgides kehtivat seadusandlust ja ettevõtte nõudeid		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
20 tundi		18 tundi	40 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. pakendab kauba nõuetekohaselt kasutades keskkonnasõbralikke materjale	Nimetab erinevaid pakendite liike ja materjale lähtudes kauba eripärast. Selgitab pakendamise põhimõtteid lähtudes kauba eripärast ja keskkonnasõbralikust mõtteviisist. Pakendab kauba sobivasse pakendisse kasutades vajalikku täidismaterjali. Märgistab pakendid vastavalt etteantud nõuetele.	Eristav hindamine
2. 2. komplekteerib e-poe tellimuse lähtudes selle etappidest, kauba eripärast ja kaupluse töökorraldusest kasutades töövahendeid ja digilahendusi	Kirjeldab e-poe tellimuse erinevaid etappe, nimetades eesmärgid ja ülesanded. Selgitab kaupade asendamise võimalusi lähtudes kaubagrupi eripärast ja sortimendist. Käsitleb e-poe tellimuse kaupu arvestades nende kvaliteeti, realiseerimisaegu ja säilitamisnõudeid. Kasutab töövahendeid ja digilahendusi nõuetekohaselt ja eesmärgist lähtuvalt.	Eristav hindamine
3. 3.rakendab e-kaubandust reguleerivaid põhimõtteid tagastuste ja pretensioonide menetlemisel järgides kehtivat seadusandlust ja ettevõtte nõudeid	Selgitab e-kaubandust reguleerivaid põhimõtteid tagastuste ja pretensioonide menetlemisel. Võtab vastu ja dokumenteerib kliendi tagastuse või pretensiooni vastavalt kehtivale seadusandlusele ja ettevõttes kehtivatele nõuetele. Kasutab kliendiga suhtlemisel ettevõtte digikeskkondi ja töövahendeid tagastuste ning pretensioonide menetlemiseks. Menetleb nõuetekohaselt tagastatud ja pretensioonidega e-kaupu.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>E-poe tellimused</p> <p>Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad E-poe tööprotsessid. Tellimuse liikumine süsteemis. Kaupade komplekteerimise põhimõtted. Sobiva pakendi ja täidismaterjali valik, pakendamine vastavalt kaubale. Märgistused e-poe pakenditele. Töövahendid ja digilahendused. Pretensioonid ja nende lahendamine e-poes.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pakendab kauba nõuetekohaselt kasutades keskkonnasõbralikke materjale 2. komplekteerib e-poe tellimuse lähtudes selle etappidest, kauba eripärast ja kaupluse töökorraldusest kasutades töövahendeid ja digilahendusi 3. rakendab e-kaubandust reguleerivaid põhimõtteid tagastuste ja pretensioonide menetlemisel järgides kehtivat seadusandlust ja ettevõtte nõudeid
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Pakendamise praktiline harjutus. Digivahendite kasutamise praktiline harjutus.</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Test põhimõistete kohta Pakendamise praktiline harjutus. Digivahendite kasutamise praktiline harjutus.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: Nimetab erinevaid pakendite liike ja materjale lähtudes kauba eripärast. Selgitab pakendamise põhimõtteid lähtudes kauba eripärast ja keskkonnasõbralikust mõtteviisist. Pakendab kauba sobivasse pakendisse kasutades vajalikku täidismaterjali. Märgistab pakendid vastavalt etteantud nõuetele. Kirjeldab e-poe tellimuse erinevaid etappe, nimetades eesmärgid ja ülesanded. Selgitab kaupade asendamise võimalusi lähtudes kaubagrupi eripärast ja sortimendist. Käsitleb e-poe tellimuse kaupu arvestades nende kvaliteeti, realiseerimisaegu ja säilitamismõudeid.</p>	

	<p>Kasutab töövahendeid ja digilahendusi nõuetekohaselt ja eesmärgist lähtuvalt.</p> <p>Selgitab e-kaubandust reguleerivaid põhimõtteid tagastuste ja pretensioonide menetlemisel.</p> <p>Võtab vastu ja dokumenteerib kliendi tagastuse või pretensiooni vastavalt kehtivale seadusandlusel ja ettevõttes kehtivatele nõuetele.</p> <p>Kasutab kliendiga suhtlemisel ettevõtte digikeskkondi ja töövahendeid tagastuste ning pretensioonide menetlemiseks.</p> <p>Menetleb nõuetekohaselt tagastatud ja pretensioonidega e-kaupu.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta.</p> <p>Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>
--	---

Õppemeetodid	Arutelu, iseseisev töö, praktiline harjutus, rühmatöö, paaritöö, demonstratsioon, juhtumianalüüs, rollimäng
Hindamismeetodid	Mooduli hindamismeetodid on kirjeldatud teemade hindamismeetodite juures.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel. Hinnatavate ülesannete lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemad juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemad juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemad juures.</p>
Õppematerjalid	<p>Euroopa Komisjon. E-kaubanduse eeskirjad ELis. https://digital-strategy.ec.europa.eu/et/policies/e-commerce-rules-eu</p> <p>E-kaubanduse Liit. (2023). Esimene e-poodide pakendite ringlussüsteem. https://www.e-kaubanduseliit.ee/uudised/esimene-e-poodide-pakendite-ringlussusteem-on-kaivitatud</p> <p>E-kaubanduse Liit. (2025). Juhendid e-kauplejale. https://www.e-kaubanduseliit.ee/liidust/juhendid-e-kauplejale</p> <p>Pakendikeskus AS. (2021). Pakendamise eesmärk-keskkonnahoid. https://www.pakendikeskus.ee/blogi/pakendamise-eesmark</p> <p>Pakenditööstus OÜ. (2025). E-poe pakendid. https://www.pakenditoostus.ee/epoetugiteenused</p> <p>Põllumajandus- ja Toiduamet. (2025). Toidupakendid. https://pta.agri.ee/tarbijale-ja-eraisikule/toit/toidupakendid</p> <p>Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve amet. (2025). Ostmine e-poest. https://www.ttja.ee/eraklient/tarbija-oigused/kaubandus/ostmine-e-poest</p> <p>Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve amet. (2025). Tarbijaharidus. https://ttja.ee/tarbijaharidus#e-pood-e-kaubandus</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
6	Ostuprotsesside assisteerimine jaekaubanduses	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on ühised põhiõpingud		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane kasutab ostuprotsessi andmeid ning korrastab dokumente, koostab ostutellimusi ja suhtleb ostuprotsessi osapooltega tagades andmete täpsuse, usaldusväärsuse ja konfidentsiaalsuse vastavalt kaubandusettevõtte eesmärkidele.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
30 tundi		18 tundi	30 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. koostab ostutellimused seotud andmete alusel, tagades usaldusväärsuse, turvalisuse ja eesmärgipärase suhtlemise	<p>Uuendab ostuandmeid kasutades digivahendeid vastavalt kaubandusettevõtte andmestruktuurile ja tööprotsessidele.</p> <p>Võrdleb ostuandmete täpsust tuvastades lahknevused ja dokumenteerides muudatused vastavalt kaubandusettevõttes kehtivale korrale.</p> <p>Koostab ostutellimused järgides andmekaitse ja dokumendihalduse nõudeid, tagades info turvalisuse, konfidentsiaalsuse ja ajakohasuse.</p> <p>Suhtleb ostuprotsessis tarnijate ja siseklientidega selgelt ja viisakalt nii suuliselt kui kirjalikult, kasutades sobivaid suhtlusvorme ja väljendeid ning järgides kaubandusettevõtte reegleid.</p> <p>Edastab konstruktiivse tagasiside või ettepaneku tarnijale õigeaegselt ja sobivas formaadis tagades info asjakohasuse.</p>	Mitteeristav hindamine
2. 2. kaardistab ostuprotsessi lähtudes kaubandusettevõtte eesmärkidest	<p>Kirjeldab ostuprotsessi selgitades erinevate rollide vastutust ja tööülesandeid.</p> <p>Koostab digivahendeid kasutades ostuosakonna struktuuri ning seob selle ostuprotsessi etappidega.</p> <p>Põhjendab ostuprotsessis toetavate tegevuste vajalikkust, seostades need kaubandusettevõtte strateegiliste eesmärkidega.</p>	Mitteeristav hindamine
3. 3. haldab ostudokumente kasutades andmebaase ja infosüsteeme järgides andmete	Eristab peamisi ostudokumente vastavalt ostuprotsessi etappidele järgides	Mitteeristav hindamine

<p>konfidentsiaalsuse, täpsuse ja turvalisuse põhimõtteid</p>	<p>kaubandusettevõtte dokumendihalduse ning andmekaitse põhimõtteid. Korrastab ostudokumente infosüsteemis korrektselt järgides etteantud dokumentide nimetamise, vormistuse, andmekaitse ja säilitustähtaja nõudeid.</p>	
---	---	--

<p style="text-align: center;">Mooduli jagunemine</p>		
<p>Ostuprotsess jaekaubanduses</p> <p>Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 30</p>	<p>Alateemad Sortiment ja saadavus. Sortimendi kujundamine ja planeerimine. Ostuprotsessi olemus ja etapid, sellega seotud rollid ja tööülesanded (sh andmete töötlemine, suhtlus hankijatega, Sortimenditabelite ja hinnamuudatuste haldamine, tööprotsesside järgimine ja dokumentide täitmine (sh andmekaitse), praktilised ülesanded: tabelite täitmine, info kontrollimine, ostudokumentide koostamine, suhtlemine (sh teenindusvalmidus, koostööoskus) kaubandusettevõttes. Ostuprotsessi toetavad tegevused. Ostudokumentid (tellimus, saateleht, arve), andmekaitse ja dokumendihaldus. Andmebaasid. Suhtlus tarnijate ja siseklientidega. Ettepanekute ja tagasiside edastamine. Vastutustundlik ja eetiline käitumine</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. koostab ostutellimused seotud andmete alusel, tagades usaldusväärset, turvalisust ja eesmärgipärast suhtlemist 2. kaardistab ostuprotsessi lähtudes kaubandusettevõtte eesmärkidest 3. haldab ostudokumente kasutades andmebaase ja infosüsteeme järgides andmete konfidentsiaalsuse, täpsuse ja turvalisuse põhimõtteid
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine ja kuulamine. Praktiliste ülesannete lõpetamine</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Ostuosakonna struktuuri koostamine digivahendeid kasutades. Ostudokumentide korrastamine. Ostuandmete uuendamine ja võrdlemine digivahendeid kasutades. Ostutellimuste koostamine.</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Test põhimõistete kohta. Ostuosakonna struktuuri koostamine digivahendeid kasutades. Ostutellimuste koostamine.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Esitatud on kõik tööd ja õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“A” saamise tingimus: Uuendab ostuandmeid kasutades digivahendeid vastavalt kaubandusettevõtte andmestruktuurile ja tööprotsessidele.</p>	

	<p>Võrdleb ostuandmete täpsust tuvastades lahknevused ja dokumenteerides muudatused vastavalt kaubandusettevõttes kehtivale korrale.</p> <p>Koostab ostutellimused järgides andmekaitse ja dokumendihalduse nõudeid, tagades info turvalisuse, konfidentsiaalsuse ja ajakohasuse.</p> <p>Suhtleb ostuprotsessis tarnijate ja siseklientidega selgelt ja viisakalt nii suuliselt kui kirjalikult, kasutades sobivaid suhtlusvorme ja väljendeid ning järgides kaubandusettevõtte reegleid.</p> <p>Edastab konstruktiivse tagasiside või ettepaneku tarnijale õigeaegselt ja sobivas formaadis tagades info asjakohasuse., Kirjeldab ostuprotsessi selgitades erinevate rollide vastutust ja tööülesandeid.</p> <p>Koostab digivahendeid kasutades ostuosakonna struktuuri ning seob selle ostuprotsessi etappidega.</p> <p>Põhjendab ostuprotsessis toetavate tegevuste vajalikkust, seostades need kaubandusettevõtte strateegiliste eesmärkidega., Eristab peamisi ostudokumente vastavalt ostuprotsessi etappidele järgides kaubandusettevõtte dokumendihalduse ning andmekaitse põhimõtteid.</p> <p>Korrastab ostudokumente infosüsteemis korrektselt järgides etteantud dokumentide nimetamise, vormistuse, andmekaitse ja säilitustähtaja nõudeid.</p>
--	---

Õppemeetodid	Loeng, arutelu, praktiline töö, iseseisev töö, paaristöö, ajurünnak, analüüs juhendi alusel, rühmatöö, esitlus, situatsioonülesanne, oskuste demonstratsioon, eneseanalüüs.
Hindamismeetodid	Mooduli hindamismeetodid on kirjeldatud teema hindamismeetodite juures.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel.
Õppematerjalid	<p>Bowersox, D. J., Closs, D. J., Cooper, M. B. (2013). Supply Chain Logistics Management. New York: McGraw-Hill.</p> <p>Coleman, J. (2022). Ei ühtki kaotatud klienti enam. Tallinn: Inspiratsiooniraamatukogu.</p> <p>Eesti e-kaubanduse Liit. https://www.e-kaubanduseliit.ee/</p> <p>Eesti Kaupmeeste Liit. https://kaupmeesteliit.ee/</p> <p>Johnson, M., Ghuman, P. (2021). Pimenägemine: kuidas turundus meie aju ümber kujundab. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Gil, C. (2020). Turunduse lõpp. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Godin, S. (2019). See on turundus: et olla nähtav, pead õppima vaeva nägema. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Helandi, J. (2025). Turunduse alused. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34312-Turunduse-alused</p> <p>Keller, K. L.,Chernev, A. (2022). Marketing Management. Harlow, England: Pearson Education Limited</p> <p>Kirikal, H. (2012). Kategooria juhtimine kaubanduses. https://issuu.com/kaubandus/docs/kategooria_juhtimine_kaubanduses_web</p> <p>Kotler, P., Kiisler, A. (2011). Logistika ja tarneahela juhtimine. Tallinn: Tallinna Tehnikaülikooli Kirjastus.</p> <p>Kotler, P. (2007). Kotleri turundus. Tallinn: Pegasus.</p> <p>Leppiman, A.(2018). Jaekaubanduse käsiraamat. Tallinn: Äripäev.</p>

	Monczka, R. M., Handfield, R. B., Giunipero, L. C., Patterson, J. L. (2010). Purchasing and Supply Chain Management. Andover (etc.): South-Western Cengage Learning.
--	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
7	Kaupade vastuvõtt ja ladustamine hulgikaubanduses	5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on suundade ülesed põhiõpingud		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane võtab kaubad vastu, registreerib kaubad laoaadressile ja ladustab need lähtudes kaubagrupi eripärast ja ettevõtte reeglitest hulgikaubandusettevõttes		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
50 tundi		30 tundi	50 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. registreerib tooteartiklid ja kogused laoaadressile jälgides kaupade hoiukohti ja kaupade realiseerimise aegu vastavalt ettevõtte reeglitele	Sisestab laoaadressile hoiule paigutatud kaupade tooteartiklid ja kogused järgides ettevõtte reegleid. Korrastab perioodiliselt hoiukohti eemaldades pakkematerjali jääke ja puhastades vajadusel kaupu vastavalt laos kehtivale korrale. Sildistab kaupu lisades kasutusjuhendeid ja tõlkekleebiseid. Fikseerib kirjalikult ja nõuetekohaselt vajalikud laoandmed lugemislehel.	Eristav hindamine
2. 2. ladustab kaubad arvestades kaubagruppidele kehtestatud hoiustamise nõudeid kasutades sobivaid laoseadmeid ja -masinaid ning järgides töötervishoiu ja -ohutuse nõudeid	Kirjeldab erinevaid laoseadmeid ja -masinaid lähtuvalt nende funktsioonist ja ohutusest. Kasutab vastuvõtu- ja laadimistööl sobivaid töövahendeid ja laoseadmeid ohutult järgides töötervishoiu- ja tööohutusnõudeid. Paigutab kaubaühikud laopindadele arvestades kaubalist naabrust ja ladustamise põhimõtteid. Ladustab kaubad arvestades kehtivaid puhtuse- ja hügieenireegleid tagades kaupade säilivuse ja kvaliteedi.	Eristav hindamine
3. 3. võtab kaubad lattu lähtudes ladustamise nõuetest hulgikaubandusettevõttes	Liigitab ladusid lähtuvalt ladude tunnustest ning neid reguleerivatest õigusaktidest. Selgitab laos rakendatavaid puhtuse- ja hügieeninõudeid tulenevalt õigusaktidest. Võrdleb kauba vastuvõtul saadetise vastavust dokumentidele hinnates pakkeüksuste seisukorda, tuvastades võimalikud vigastused või puudused.	Eristav hindamine

	<p>Võrdleb kaupade andmete vastavust saatedokumentidele ja ostutellimustele visuaalselt või digitaalselt.</p> <p>Koostab kaupade vastuvõtu- või tagastusdokumendi lähtudes ettevõtte reeglitest.</p> <p>Sorteerib pakkeüksused kasutades ühitamist ning ristlaadimist lao- ja otsesaadetistele vastavalt ettevõtte töökorraldusele ning kauba liigile tagades kaupade ohutu liikumise.</p>	
--	--	--

Mooduli jagunemine		
<p>Kaupade vastuvõtt hulgikaubanduses</p> <p>Auditoorne õpe 50 Iseseisev õpe 30 Praktiline töö 50</p>	<p>Alateemad</p> <p>Hulgikaubanduse roll tarneahelas ja lao tähtsus ettevõttes.</p> <p>Keskkonnahoid ja jäätmekäitlus laonduses.</p> <p>Ladude liigid.</p> <p>Õigusaktid.</p> <p>Puhtus, hügieen ja toiduhügieen laotöös.</p> <p>Töötervishoid ja ohutus.</p> <p>Laoseadmete ja masinate kasutamine.</p> <p>Laoprogrammid.</p> <p>Kauba vastuvõtmine hulgilaos.</p> <p>Veorežiim.</p> <p>Pakkeüksuse seisundi hindamine, vigastuste ja kahjude hindamine.</p> <p>Pakkeüksuste sorteerimine, otsesaadetiste konsolideerimine ja ristlaadimine.</p> <p>Kauba tuvastamine ja vastavuse võrdlemine pakkedokumentidele visuaalselt või elektroonselt.</p> <p>Hoiuühikute koostamine lähtuvalt kauba eripärast ja hoiukohtade suurusest.</p> <p>Vastuvõtudokumentide registreerimine ja edastamine andmesisestajale.</p> <p>Kaupade hoiustamine ja inventeerimine.</p> <p>Laoadressid.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs juhendi alusel</p> <p>Esitluste koostamine ladude liikide kohta.</p> <p>Kauba mahalaadimise ja vastuvõtu alaste ülesannete lahendamine.</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Mõistekaart ladude liikide, hügieenireeglite ja kaupade säilitamistingimuste kohta, esitlemine.</p> <p>Töölehtede täitmine õigusaktide kohta.</p> <p>Laoprogrammide kasutamine, kaupade registreerimine.</p> <p>Esitlused laoseadmete ja -masinate kohta.</p> <p>Kauba vastuvõtmise toiminguid - tuvastab ja registreerin pakkeüksuste vigastused, kontrollib koguste vastavust.</p>	

	Kauba vastuvõtul sorteerib pakkeüksused, konsolideerib ja ristlaadib lao- ja otsesaadetised. Hoiuühikute koostamine vastavalt kaubale. Osalemine inventuuri toimingutes.
Hindamisülesanded	Test – põhimõistete ja seoste kohta. Esitluste esitlemine. Oskuste demonstratsioon - laoprogrammide kasutamine ja kaupade registreerimine. Esitlused laoseadmete ja -masinate kohta. Praktilised ülesanded - kauba tuvastamine ja vastavuse võrdlemine, pakkeüksuste sorteerimine, otsesaadetiste konsolideerimine ja ristlaadimine, kaupade inventeerimine.
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Õppija liigitab ladusid lähtuvalt ladude tunnustest ning neid reguleerivatest õigusaktidest. Selgitab laos kehtivaid puhtuse- ja hügieenireegleid tagades kaupade säilivuse ja kvaliteedi. Kirjeldab vähemalt kahte laoseadmeid ja -masinaid lähtuvalt nende funktsioonist ja ohutusest. Võtab kaubad vastu lähtudes ladustamise nõuetest ja sorteerib kauba vastavalt järgnevatele liikumistele. Ladustab kaubad arvestades kaubagruppidele kehtestatud hoiustamise nõudeid. Sisestab laoadressile hoiule paigutatud kaupade tooteartiklid ja kogused juhendamisel. Tuvastab laoadressid, laoartiklid ja nende kogused fikseerides laoartiklite saldod, realiseerimistähtajad, seeria- ja partii numbrid lugemislehel juhendamisel. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>

Õppemeetodid	Loeng, arutelu, praktiline töö, iseseisev töö, paaritöö, ajurünnak, analüüs juhendi alusel, rühmatöö, esitlus, situatsioonülesanne, oskuste demonstratsioon, eneseanalüüs.
Hindamise meetodid	Mooduli hindamise meetodid on kirjeldatud teema hindamise meetodite juures
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel. Hinnatavate ülesannete lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemad juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemad juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemad juures.</p>
Õppematerjalid	Lampp. H. (2025). Lao korrashoid: https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34370-Lao-korrashoid

	<p>Lampp, H (2025). Hoiustamissüsteemid laos. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34363-Hoiustamissusteemid-laos</p> <p>Lampp, H. (2023). Kauba vastuvõtmine. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33611-Kauba-vastuvotmine</p> <p>Lampp, H. (2023). Pakendid. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33612-Pakendid</p> <p>Lampp, H. (2023). Põhilised markeeringud pakenditel. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33625-Pohilised-markeeringud-pakenditel</p> <p>Lampp, H. (2025). Inventuuri liigid. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34372-Inventuuri-liigid</p> <p>Lampp, H. (2025). Pakkematerjalid. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34355-Pakkematerjalid</p> <p>Lampp, H. (2025). Seadmed laotöös. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34362-Seadmed-laotoos</p> <p>Suursoo, J. (2016). Ekspedeerija käsiraamat. digar.ee/viewer/et/nlib-digar:293911</p> <p>Tulvi, A. (2006). Laondus ja veokorraldus. Töövihik. Tallinn: PAC Training</p> <p>Tulvi, A. (2013). Logistika õpik kutsekoolidele. Tallinn: Innove</p>
--	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
8	Kaupade komplekteerimine ja väljastamine	5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on suundade ülesed põhiõpingud		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane komplekteerib ja väljastab kaubad vastutustundlikult kasutades sobivaid meetodeid, töövahendeid ja dokumente ning rakendades tööohutuse, tuleohutuse ja keskkonnahoidliku tegutsemise nõudeid tagades töö täpsuse, kvaliteedi, puhtuse ja ohutu töökeskkonna ning sujuva suhtluse ettevõtte ja kliendi vahel		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
50 tundi		30 tundi	50 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. väljastab kaubad kliendile koostatud saatedokumentide alusel täpselt ja keskkonnasäästlikult, tagades ohutu töökeskkonna ja sujuva kliendisuhtluse	<p>Koostab kauba väljastamiseks vajalikud dokumendid paigutades pakkeüksuse väljastusalale vastavalt kaubandusettevõtte töökorraldusele.</p> <p>Väljastab kaubad kliendile järgides töökorraldust, dokumenteerimisenõudeid ja tööohutusreegleid.</p> <p>Vahendab saadetiste ja kauba infot ettevõtte sise- ja väliskliendile kasutades sobivaid suhtluskanaleid.</p> <p>Rakendab oma tööprotsessis keskkonnahoidliku tegutsemise põhimõtteid järgides jäätmete sorteerimise, säästliku ressursikasutuse ja roheringluse nõudeid.</p> <p>Hoiab puhast, ohutut ja korrastatud töökeskkonda nii endale kui kaaslastele reageerides sobivalt ohuolukordadele.</p> <p>Kasutab isikukaitsevahendeid ja töövahendeid ohutult järgides tööjuhiseid ja kaubandusettevõtte ohutusnõudeid.</p>	Eristav hindamine
2. 2. komplekteerib kaubad kasutades sobivat komplekteerimise meetodit ja töövahendeid ning arvestades pakenditüüpe, tehnoloogiat ja transpordiviisi tagades kauba koguse ja kvaliteedi vastavuse tellimusele	<p>Valib sobiva komplekteerimise meetodi, töövahendid ja -võtted lähtudes kaupade omadustest.</p> <p>Komplekteerib kaubad järgides tööjuhiseid, tööohutusnõudeid ja kaubandusettevõtte töökorraldust.</p> <p>Arvestab pakenditüüpe, komplekteerimise</p>	Eristav hindamine

	<p>tehnoloogiat ning transpordi- ja veoviise tagades kauba turvalisuse ja vastavuse tellimusele.</p> <p>Kontrollib komplekteeritud kauba vastavust tellimusele, järgides tootjaettevõtte nõudeid lahendades mittevastavused kaubandusettevõtte reegleid järgides.</p>	
<p>3. 3. selgitab kaupade komplekteerimise ja väljastamise põhimõtteid ning nende seost tarneahela protsesside ja kliendi rahuloluga, lähtudes praktilistest tööolukordadest ja kaubandusettevõtte töökorraldusest</p>	<p>Kirjeldab kaupade komplekteerimise ja väljastamise tööprotsessi etappe selgitades nende eesmärki kliendi tellimuse täitmisel.</p> <p>Selgitab kaupade komplekteerimise ja väljastamise põhimõtteid tuues näiteid nende rakendamise praktilistes tööolukordades.</p> <p>Põhjustab kaupade komplekteerimise ja väljastamise täpsuse, korrektsuse ning ajakohasuse tähtsust tarneahela toimimisel ja kliendi rahulolu tagamisel lähtudes praktilistest tööolukordadest ja kaubandusettevõtte töökorraldusest.</p> <p>Selgitab komplekteerimis- ja väljastamisprotsessi probleemseid olukordi tuues välja nende ennetamise ja lahendamise võimalused.</p>	<p>Eristav hindamine</p>

Mooduli jagunemine

<p>Kaupade komplekteerimine</p> <p>Auditoorne õpe 50</p> <p>Iseseisev õpe 30</p> <p>Praktiline töö 50</p>	<p>Alateemad</p> <p>Komplekteerimise ja väljastamise roll hulgikaubanduses</p> <p>Tellimuse täitmise protsess tarneahelas (etapid: tellimuse vastuvõtt, kaupade komplekteerimine, pakkimine, märgistamine, dokumenteerimine ja väljastamine, töökoha korrashoid ja ohutus).</p> <p>Kaupade komplekteerimise põhimõtted (komplekteerimise meetodid: tükikaup, pakend, kaubaalus, tellimuspõhine või tsoonipõhine).</p> <p>Komplekteerimise dokumendid ja tellimuse kontroll (tellimuslehed, korje- ja pakketüübid, pakkeüksus, elektroonilised süsteemid, vigade ennetamine).</p> <p>Komplekteerimise töövahendid ja tehnika (tõstukid, kahveltõstukid, konveierid, skaneerimise vahendid, mobiilsed terminalid, rataskonteinerid).</p> <p>Kauba pakkimine ja märgistamine (transpordietiketid, pakkematerjalid, kauba turvaline kinnitamine, märgistused: EAN, SSCC, ohtlike ainete märgid jms).</p> <p>Kauba väljastamine ja dokumentatsioon (väljastusprotsess, dokumentide vormistamine, saatelehtede täpne täitmine, arve koostamine, üleandmisakti täpne koostamine ja kontroll, tellimuse süsteemi kandmine, transpordiettevõtte teavitamine ja broneerimine).</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
--	---	----------------------------------

	Tööohutus ja keskkonna rohehoid (keskkonda hoidvad ja säästvad pakkemeetodid, pakendamisel optimeeritud materjalide kulu; ohutud töövõtted, ergonoomika ja ohutusvahendid).	
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Esitluste koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine. Töölehtede täitmine etteantud andmete alusel. Ülesanded komplekteerimise, väljastamise, veovahendi laadimise ja kauba üleandmise kohta.	
Praktiline töö	Mõistekaart tellimuse täitmise protsessi ja kaupade komplekteerimise põhimõtete kohta, esitlemine. Kaupade komplekteerimine vastavalt tööjuhiste ja töökoha korrashoid. Töövahendite ja isikukaitsevahendite kasutamine ja tööohutusnõuete järgimine. Komplekteeritud kauba koguste ja kvaliteedi kontrollimine ning mittevastavuste lahendamine. Kauba väljastamine kliendile, suhtlemine, info vahendamine erinevates suhtluskanalites. Keskkonnahoidliku tegutsemise sh jäätmete sorteerimine, säästlik ressursikasutus ja roheringluse nõuete järgimine. Laoprogrammide kasutamine, saatedokumentide vormistamine ja pakkeüksusele lisamine. Rollimäng ohuolukordadele reageerimise- ja tegutsemisega.	
Hindamisülesanded	Test – põhimõistete ja seoste kohta. Mõistekaartide ja esitluste esitlemine. Oskuste demonstratsioon: kaupade komplekteerimine vastavalt tööjuhiste ja töökoha korrashoid, töövahendite ja isikukaitsevahendite kasutamine ja tööohutusnõuete järgimine, komplekteeritud kauba koguste ja kvaliteedi kontrollimine ning mittevastavuste lahendamine, kauba väljastamine kliendile, suhtlemine, info vahendamine erinevates suhtluskanalites, keskkonnahoidliku tegutsemise sh jäätmete sorteerimine, säästlik ressursikasutus ja roheringluse nõuete järgimine, laoprogrammide kasutamine, saatedokumentide vormistamine ja pakkeüksusele lisamine. Rollimäng ohuolukordadele reageerimise- ja tegutsemisega.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Õppija komplekteerib kaubad meeskonnas, järgib tööjuhiseid, tööohutusnõudeid. Valib sobiva pakenditüübi ja komplekteerimise tehnoloogia. Kontrollib komplekteeritud kauba kogust ja kvaliteeti ning dokumentide vastavust tellimusele ja vajadusel lahendab mittevastavused. Koostab kauba väljastamiseks vajalikud dokumendid ja paigutades pakkeüksuse väljastusalale. Väljastab kaubad kliendile järgides töökorraldust, dokumenteerimise nõudeid ja tööohutusreegleid. Vahendab saadetiste ja kauba infot ettevõtte sise- ja väliskliendile kasutades sobivaid suhtluskanaleid. Kasutab isikukaitsevahendeid ja töövahendeid ohutult. Järgib tuleohutusnõudeid ennetades ohuolukordi ning toimides vastavalt evakuatsiooni- ja tulekustutusreeglitele. Rakendab oma tööprotsessis keskkonnahoidliku tegutsemise põhimõtteid. Hoiab puhas ja korrastab töökeskkonda meeskonnatööna. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust. “4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb	

	<p>eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust. “5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>
--	--

Õppemeetodid	Loeng, arutelu, praktiline töö, iseseisev töö, paaristöö, ajurünnak, analüüs juhendi alusel, rühmatöö, esitus, situatsioonülesanne, oskuste demonstratsioon, eneseanalüüs.
Hindamismeetodid	Mooduli hindamismeetodid on kirjeldatud teema hindamismeetodite juures
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel. Hinnatavate ülesannete lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemad juures. “4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemad juures. “5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemad juures.</p>
Õppematerjalid	<p>Lampp, H. (2025). Lao korrashoid: https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34370-Lao-korrashoid Lampp, H (2025). Hoiustamissüsteemid laos. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34363-Hoiustamissusteemid-laos Lampp, H. (2023). Kauba vastuvõtmine. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33611-Kauba-vastuvotmine Lampp, H. (2023). Pakendid. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33612-Pakendid Lampp, H. (2023). Põhilised markeeringud pakenditel. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33625-Pohilised-markeeringud-pakenditel Lampp, H. (2025). Inventuuri liigid. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34372-Inventuuri-liigid Lampp, H. (2025). Pakkematerjalid. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34355-Pakkematerjalid Lampp, H. (2025). Seadmed laotöös. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34362-Seadmed-laotoos Suursoo, J. (2016). Ekspedeerija käsiraamat. digar.ee/viewer/et/nlib-digar:293911 Tulvi, A. (2006). Laondus ja veokorraldus. Töövihik. Tallinn: PAC Training Tulvi, A. (2013). Logistika õpik kutsekoolidele. Tallinn: Innove</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
9	Ärikliendi teenindamine hulgikaubanduses	6	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on suundade ülesed põhiõpingud		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane teenindab äriklienti hulgikaubanduses, arvestades turu iseärasusi ja konkurentsikeskkonda kogu müügiotsuse vältel tagades professionaalse, kliendikeskse ja strateegiatele vastava teeninduse kasutades digivahendeid.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
60 tundi		36 tundi	60 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. vormistab ärikliendi tellimuse jälgides tellimuse täitmist kogu protsessi vältel ning teavitades lahknevuste korral klienti, tagades sujuva kliendikeskse teeninduse	Sisestab ärikliendi tellimuse tellimissüsteemi järgides kaubandusettevõtte juhiseid ja dokumenteerimisnõudeid vormistades dokumendid. Vormistab tellimusjärgsed dokumendid vastavalt dokumenteerimisnõuetele. Jälgib tellimuse täitmist kogu protsessi vältel tagades kliendikeskse äriklienditeeninduse.	Eristav hindamine
2. 2. mõistab B2B teeninduse olemust ja rolli majanduskeskkonnas, eristades B2B ja B2C turu iseärasusi, konkurentsikeskkonda, kasutades turu-uuringu meetodeid	Selgitab ärikliendi profiili ja teeninduskeskkonna rolli hulgikaubanduse valdkonnas kasutades kaasaegseid digivahendeid. Kirjeldab B2B turu ja konkurente kasutades sobivat turu-uuringu meetodit. Koostab digivahendeid kasutades mõistekaardi B2B teenindusest ja selle rollist majanduskeskkonnas kasutades B2B ja B2C turu iseärasusi. Selgitab B2B müügitseisude etappe ja nende omavahelisi seoseid kasutades esitlustehnikat ja digivahendeid.	Eristav hindamine
3. 3. võrdleb müügitulemusi müügiplaani arvestades kliendivajadusi ja ettevõtte strateegilisi eesmärke	Selgitab müügitulemusi müügiplaani alusel, tuues välja saavutatud tulemused. Seostab müügitulemuste ja arendustegevused ettevõtte eesmärkidega arvestades kliendi vajadusi ja ettevõtte pikaajalist kasvu. Nimetab arenguvõimalused kliendisuhete	Eristav hindamine

	parendamiseks tehes ettepanekuid müügitegevuse tõhustamiseks ja klientide rahulolu suurendamiseks.	
4. 4. esitleb kaupa kliendikeskselt, kasutades argumenteerimist, sobivaid müügitehnikaid ja läbirääkimisvõtteid	Esitleb kaupa kasutades esitlusprogramme ja tehnikaid, toetudes argumenteerimisele ja keskendudes kliendi vajadustele. Rakendab sobivaid müügitehnikaid ja läbirääkimisvõtteid pakkudes personaalseid lahendusi ning arvestades kliendi soove.	Eristav hindamine
5. 5. koostab ärikliendile suunatud pakkumise arvestades kliendi vajadusi	Kirjeldab kliendi ärimudelit nimetades otsustusprotsessi võtmeisikute rolli ja ameteid. Koostab kliendile pakkumise põhjendades valikuid ja arvestades kliendi vajadusi ning kaubandusettevõtte võimalusi. Pakub kliendile alternatiive ja personaalseid lahendusi kasutades kliendi tagasisidet esialgsele pakkumisele järgides professionaalse suhtluse ja konfidentsiaalsuse nõudeid. Edastab pakkumise kasutades sobivaid suhtluskanaleid ja -viise vastavalt kliendi profiilile.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

Ärikliendi teenindamine I Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 20	Alateemad Ärikliendi teeninduse olemus ja keskkond (ärikliendi teeninduse olemus, B2B turg ja klient, turu ja konkurentide uuringud, B2B ja B2C erinevused). Ärikliendi vajadused ja ootused (kliendi ärimudeli ja otsustusprotsesside tundmine, kliendi ootused ja väärtuspakkumine). Müük ärikliendile (müügitehnikad ja läbirääkimiste strateegiad, müügitsükkel). Kliendisuhted ja kommunikatsioon (suhtluskanalid ja -viisid, koostöö, ärikliendiga, lahendused). Kliendikogemus ja tagasiside (tagasiside kogumine, kliendisuhete hoidmine, probleemide lahendamine, lojaalsuse arendamine). Toote- ja teenusealased teadmised hulgikaubanduses Hinnastamine, allahindlused ja ärikliendi kokkulepped Tellimuste vastuvõtt ja käsitlemine Kliendikaebuste ja reklamatsioonide lahendamine Kliendihalduse infosüsteemid (CRM) Ärietika ja andmekaitse klienditeeninduses	Seos õpiväljundiga
--	--	---------------------------

Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, analüüs, turu-uuring. Esitluste koostamine. Töölehtede täitmine B2B turu, konkurentide, müügitegevuse kohta.
Praktiline töö	Oskuste demonstratsioon - ärikliendi teenindamine ja pakkumise koostamine
Hindamisülesanded	Test põhimõistete ja seoste kohta. Kirjalikud tööd: hulgikaubanduse ärikliendi profiili kirjelduse koostamine kasutades digivahendeid, kokkuvõtte B2B turu ja konkurentide kohta kasutades sobivat turu-uuringu meetodit, müügiplaani alused müügitulemuste seostamine ettevõtte eesmärkidega, ärikliendile pakkumise koostamine. Mõistekaardi koostamine B2B ja B2C turu erinevuste kohta. Esitlus B2B müügitsükli etappide ja nende omavaheliste seoste kohta.
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Sisestab ärikliendi tellimuse tellimissüsteemi järgides kaubandusettevõtte juhiseid ja dokumenteerimismõnõudeid vormistades dokumendid. Vormistab tellimusjärgsed dokumendid vastavalt dokumenteerimismõnõuetele. Jälgib tellimuse täitmist kogu protsessi vältel tagades kliendikeskse äriklienditeeninduse., Selgitab ärikliendi profiili ja teeninduskeskkonna rolli hulgikaubanduse valdkonnas kasutades kaasaegseid digivahendeid. Kirjeldab B2B turgu ja konkurente kasutades sobivat turu-uuringu meetodit. Koostab digivahendeid kasutades mõistekaardi B2B teenindusest ja selle rollist majanduskeskkonnas kasutades B2B ja B2C turu iseärasusi. Selgitab B2B müügitsükli etappe ja nende omavahelisi seoseid kasutades esitlustehnikat ja digivahendeid., Selgitab müügitulemusi müügiplaani alusel, tuues välja saavutatud tulemused. Seostab müügitegevuse ja arendustegevused ettevõtte eesmärkidega arvestades kliendi vajadusi ja ettevõtte pikaajalist kasvu. Nimetab arenguvõimalused kliendisuhete parendamiseks tehes ettepanekuid müügitegevuse tõhustamiseks ja klientide rahulolu suurendamiseks., Esitleb kaupa kasutades esitlusprogramme ja tehnikaid, toetudes argumenteerimisele ja keskendudes kliendi vajadustele. Rakendab sobivaid müügitehnikaid ja läbirääkimisvõtteid pakkudes personaalseid lahendusi ning arvestades kliendi soove., Kirjeldab kliendi ärimudelit nimetades otsustusprotsessi võtmeisikute rolli ja ameteid. Koostab kliendile pakkumise põhjendades valikuid ja arvestades kliendi vajadusi ning kaubandusettevõtte võimalusi. Pakub kliendile alternatiive ja personaalseid lahendusi kasutades kliendi tagasisidet esialgsele pakkumisele järgides professionaalse suhtluse ja konfidentsiaalsuse nõudeid. Edastab pakkumise kasutades sobivaid suhtluskanaleid ja -viise vastavalt kliendi profiilile. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta.</p>

	Lahendus on selge, loogiline ja veatu.	
Ärikliendi teenindamine II Auditorne õpe 40 Iseseisev õpe 24 Praktiline töö 40	Alateemad Ärikliendi teeninduse olemus ja keskkond (ärikliendi teeninduse olemus, B2B turg ja klient, turu ja konkurentide uuringud, B2B ja B2C erinevused). Ärikliendi vajadused ja ootused (kliendi ärimudeli ja otsustusprotsesside tundmine, kliendi ootused ja väärtuspakkumine). Müük ärikliendile (müügitehnikad ja läbirääkimiste strateegiad, müügitsükkel). Kliendisuhted ja kommunikatsioon (suhtluskanalid ja -viisid, koostöö, ärikliendiga, lahendused). Kliendikogemus ja tagasiside (tagasiside kogumine, kliendisuhte hoidmine, probleemide lahendamine, lojaalsuse arendamine). Toote- ja teenusealased teadmised hulgikaubanduses Hinnastamine, allahindlused ja ärikliendi kokkulepped Tellimuste vastuvõtt ja käsitlemine Kliendikaebuste ja reklamatsioonide lahendamine Kliendihalduse infosüsteemid (CRM) Ärieetika ja andmekaitse klienditeeninduses	Seos õpiväljundiga 1. vormistab ärikliendi tellimuse jälgides tellimuse täitmist kogu protsessi vältel ning teavitades lahknevuste korral klienti, tagades sujuva kliendikeskse teeninduse 2. mõistab B2B teeninduse olemust ja rolli majanduskeskkonnas, eristades B2B ja B2C turu iseärasusi, konkurentsikeskkonda, kasutades turu-uuringu meetodeid 3. võrdleb müügitulemusi müügiplaani arvestades kliendivajadusi ja ettevõtte strateegilisi eesmärgi 4. esitleb kaupa kliendikeskselt, kasutades argumenteerimist, sobivaid müügitehnikaid ja läbirääkimisvõtteid 5. koostab ärikliendile suunatud pakkumise arvestades kliendi vajadusi
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, analüüs, turu-uuring. Esitluste koostamine. Töölehtede täitmine B2B turu, konkurentide, müügitegevuse kohta.	
Praktiline töö	Oskuste demonratsioon - ärikliendi teenindamine ja pakkumise koostamine	
Hindamisülesanded	Test põhimõistete ja seoste kohta. Kirjalikud tööd: hulgikaubanduse ärikliendi profiili kirjelduse koostamine kasutades digivahendeid, kokkuvõtte B2B turu ja konkurentide kohta kasutades sobivat turu-uuringu meetodit, müügiplaani alused müügitulemuste seostamine ettevõtte eesmärkidega, ärikliendile pakkumise koostamine. Mõistekaardi koostamine B2B ja B2C turu erinevuste kohta.	

	Esitlus B2B müügitsükli etappide ja nende omavaheliste seoste kohta.
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Sisestab ärikliendi tellimuse tellimissüsteemi järgides kaubandusettevõtte juhiseid ja dokumenteerimiskoodeid vormistades dokumendid.</p> <p>Vormistab tellimusejärgsed dokumendid vastavalt dokumenteerimiskoodele.</p> <p>Jälgib tellimuse täitmist kogu protsessi vältel tagades kliendikeskse äriklienditeeninduse., Selgitab ärikliendi profiili ja teeninduskeskkonna rolli hulgikaubanduse valdkonnas kasutades kaasaegseid digivahendeid.</p> <p>Kirjeldab B2B turgu ja konkurente kasutades sobivat turu-uuringu meetodit.</p> <p>Koostab digivahendeid kasutades mõistekaardi B2B teenindusest ja selle rollist majanduskeskkonnas kasutades B2B ja B2C turu iseärasusi.</p> <p>Selgitab B2B müügitsükli etappe ja nende omavahelisi seoseid kasutades esitlustehnikat ja digivahendeid., Selgitab müügitulemusi müügiplaani alusel, tuues välja saavutatud tulemused.</p> <p>Seostab müügitgevuse ja arendustegevused ettevõtte eesmärkidega arvestades kliendi vajadusi ja ettevõtte pikaajalist kasvu.</p> <p>Nimetab arenguvõimalused kliendisuhete parendamiseks tehes ettepanekuid müügitgevuse tõhustamiseks ja klientide rahulolu suurendamiseks., Esitleb kaupa kasutades esitlusprogramme ja tehnikaid, toetudes argumenteerimisele ja keskendudes kliendi vajadustele.</p> <p>Rakendab sobivaid müügittehnikaid ja läbirääkimisvõtteid pakkudes personaalseid lahendusi ning arvestades kliendi soove., Kirjeldab kliendi ärimudelit nimetades otsustusprotsessi võtmeisikute rolli ja ameteid.</p> <p>Koostab kliendile pakkumise põhjendades valikuid ja arvestades kliendi vajadusi ning kaubandusettevõtte võimalusi.</p> <p>Pakub kliendile alternatiive ja personaalseid lahendusi kasutades kliendi tagasisidet esialgsele pakkumisele järgides professionaalse suhtluse ja konfidentsiaalsuse nõudeid.</p> <p>Edastab pakkumise kasutades sobivaid suhtluskanaleid ja -viise vastavalt kliendi profiilile.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta.</p> <p>Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>

Õppemeetodid	Loeng, arutelu, praktiline töö, iseseisev töö, paaritöö, ajurünnak, analüüs juhendi alusel, rühmatöö, esitlus, situatsioonülesanne, oskuste demonstratsioon, eneseanalüüs.
Hindamismeetodid	Mooduli hindamismeetodid on kirjeldatud teema hindamismeetodite juures
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel. Hinnatavate ülesannete

hinde kujunemine	lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p>
Õppematerjalid	<p>AIO Web OÜ. (2025). B2B müük: ülevaade, strateegiad ja tulevikutrendid. https://veebihai.ee/b2b-muuk-ulevaade-strateegiad-ja-tulevikutrendid/?gad_source=1&gad_campaignid=21280308917&gbraid=0AAAAABOgKAszPjN-Rtw0U7mIYyoZeF35l&gclid=CjwKCAiAjojLBhAIEiwAcjhrDoRE5cJ4W15leho6K-qm9ldAGYLQc9hygXb5_82kVbqPZqsLygYBdxoCczsQAvD_BwE</p> <p>Fontakt OÜ. (2025). B2B müügi TOP3 megatrendid aastal 2025 ja kuidas konkurentsipüsida https://fontakt.com/b2b-muugi-top3-megatrendid-aastal-2025-ja-kuidas-konkurentsipusida/</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
10	Ärikliendiga arveldamine hulgikaubanduses	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on suundade ülesed põhiõpingud		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane kasutab hulgikaubanduse arveldusprotsessi põhimõtteid, koostab müügidokumente ning rakendab käibemaksu ja aktsiisikaupade arvestust korrektselt järgides õigusakte ja andmekaitse nõudeid		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
30 tundi		18 tundi	30 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. rakendab dokumentide koostamisel aktsiisimäärasid ja maksuarvestuse põhimõtteid	<p>Selgitab aktsiisikaupade arvestuse põhimõtteid tuues välja kaupade registreerimise, maksustamise ja aruandluse nõuded vastavalt seadustele ja ettevõtte raamatupidamisreeglitele.</p> <p>Selgitab aktsiisimäärasid ja maksuarvestuse põhimõtteid dokumentide koostamisel või näidisandmetega töötades tagades arvutuste ja andmete täpsuse.</p> <p>Kontrollib aruandluse täpsust seostades selle ettevõtte vastutuse ja õiguse nõuetega.</p>	Mitteeristav hindamine
2. 2. koostab müügidokumente kasutades digivahendeid, järgides õigusakte, andmekaitse nõudeid ning vastavust klienditellimusele	<p>Sisestab müügi vastavalt tellimusele ja kliendilepingule järgides kaubandusettevõttes kehtivaid töökorraldusreegleid ja dokumentide vormistusnõudeid.</p> <p>Koostab õigusaktidele vastava hulgikaubandusettevõtte müügidokumendi kasutades digivahendeid ja raamatupidamistarkvara, järgides andmekaitse nõudeid ja konfidentsiaalsuse põhimõtteid.</p> <p>Kasutab käibemaksu arvestust müügidokumentide koostamisel määrates õiged maksustatavad summad ja käibemaksumäärad.</p> <p>Kontrollib müügidokumentide vastavust tellimusele.</p>	Mitteeristav hindamine
3. 3. mõistab hulgikaubanduse arveldusprotsessi	Kirjeldab hulgikaubanduse arveldusprotsessi	Mitteeristav hindamine

<p>etappe ja nende seost raamatupidamisega lähtudes kehtivatest õigusaktidest ja kaubandusettevõtte arvelduspõhimõtetest</p>	<p>peamisi etappe ja nende omavahelisi seoseid tuginedes ettevõtte arvelduskorraldusele ja tööjuhistele. Seostab arveldusprotsessi etappe raamatupidamise dokumentidega, kasutades näiteid tüüpilistest hulgikaubanduse tehingutest. Toob näiteid, kuidas seadused ja ettevõtte sisereeglid mõjutavad arveldusprotsessi, viidates konkreetsetele olukordadele.</p>	
--	--	--

Mooduli jagunemine

<p>Arveldamine ärikliendiga Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 30</p>	<p>Alateemad Hulgikaubanduse arveldusprotsess ja selle seos raamatupidamisega. Arveldust reguleerivad õigusaktid ning dokumenteerimise ja täpsuse olulisus kaubandusettevõtte usaldusvääruse tagamisel. müügidokumentide koostamine ja kontroll klienditellimuste ja lepingute alusel. Digivahendite ja andmebaaside kasutamine müügidokumentide koostamisel. Andmekaitse ja konfidentsiaalsuse põhimõtted arveldustegevuses. Käibemaksu arvestuse põhimõtted ja rakendamine müügidokumentidel vastavalt maksuseadustele. Aruandluse nõuded ja käibemaksuarvestuse täpsus. Aktsiisikaupade arvestuse ja aruandluse põhimõtted. Aktsiisikaupade registreerimine, maksustamine ja aruandluse täpsuse tagamine. Kaubandusettevõtte vastutus ja andmete korrektsus arveldusprotsessis.</p>	<p>Seos õpiväljundiga 1. rakendab dokumentide koostamisel aktsiisimäärasid ja maksuarvestuse põhimõtteid 2. koostab müügidokumente kasutades digivahendeid, järgides õigusakte, andmekaitse nõudeid ning vastavust klienditellimusele 3. mõistab hulgikaubanduse arveldusprotsessi etappe ja nende seost raamatupidamisega lähtudes kehtivatest õigusaktidest ja kaubandusettevõtte arvelduspõhimõtetest</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Esitluste koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine. Töölehtede täitmine etteantud andmete alusel aktsiisikaupade arvestuse põhimõtete, käibemaksu arvutamise, aktsiisimäärade</p>	

	rakendamise kohta.
Praktiline töö	Hulgikaubanduse peamiste arveldusprotsessi etappide skeemi koostamine. Müügidokumendi koostamine vastavalt etteantud tellimusele ja kliendilepingule. Müügidokumendi kontrollimine võrreldes tellimusega, vigade tuvastamine. Andmete sisestamine raamatupidamise tarkvarasse või näidiskeskonda. Käibemaksu arvestuse rakendamine müügidokumentide koostamisel. Aruandluse täpsuse kontrollimine.
Hindamisülesanded	Oskuste demonstratsioon: Arveldusprotsesside etapid ja nende seos raamatupidamisega. Vigaste müügi- ja arveldusdokumentide analüüsimine, vigade tuvastamine ning paranduste vajalikkuse põhjendamine õigusaktide alusel. Tellimuse alusel müügidokumentide koostamine, käibemaksu, vajadusel aktsiisi arvestamine, andmete sisestamine ja dokumendi kontroll kasutades digivahendeid.
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Selgitab aktsiisikaupade arvestuse põhimõtteid tuues välja kaupade registreerimise, maksustamise ja aruandluse nõuded vastavalt seadustele ja ettevõtte raamatupidamisreeglitele. Selgitab aktsiisimäärasid ja maksuarvestuse põhimõtteid dokumentide koostamisel või näidisandmetega töötades tagades arvutuste ja andmete täpsuse. Kontrollib aruandluse täpsust seostades selle ettevõtte vastutuse ja õiguse nõuetega., Sisestab müügi vastavalt tellimusele ja kliendilepingule järgides kaubandusettevõttes kehtivaid töökorraldusreegleid ja dokumentide vormistusnõudeid. Koostab õigusaktidele vastava hulgikaubandusettevõtte müügidokumendi kasutades digivahendeid ja raamatupidamistarkvara, järgides andmekaitse nõudeid ja konfidentsiaalsuse põhimõtteid. Kasutab käibemaksu arvestust müügidokumentide koostamisel määrates õiged maksustatavad summad ja käibemaksu määrad. Kontrollib müügidokumentide vastavust tellimusele., Kirjeldab hulgikaubanduse arveldusprotsessi peamisi etappe ja nende omavahelisi seoseid tuginedes ettevõtte arvelduskorraldusele ja tööjuhistele. Seostab arveldusprotsessi etappe raamatupidamise dokumentidega, kasutades näiteid tüüpilistest hulgikaubanduse tehingutest. Toob näiteid, kuidas seadused ja ettevõtte sisereeglid mõjutavad arveldusprotsessi, viidates konkreetsetele olukordadele.

Õppemeetodid	Arutelu, iseseisev töö, praktiline harjutus, rühmatöö, paaritöö, demonstratsioon, juhtumianalüüs, rollimäng
Hindamismeetodid	Mooduli hindamismeetodid on kirjeldatud teema hindamismeetodite juures
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.

sh lävend	“A” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.
�ppematerjalid	<p>Bowersox, D. J., Closs, D. J., Cooper, M. B. (2013). Supply Chain Logistics Management. New York: McGraw-Hill.</p> <p>Camp, J. (2022). Hakatuseks �elge ei. Tallinn: �rip�ev.</p> <p>Coleman, J. (2022). Ei ühtki kaotatud klienti enam. Tallinn: Inspiratsiooniraamatukogu.</p> <p>Blount, J. (2021). Tehing lukku! Tallinn: �rip�ev.</p> <p>Budak, A. (2025). Muutuste looja käsiraamat: kuidas juhtida positiivseid muutuseid igal tasandil. Tallinn: �rip�ev.</p> <p>Dib, A. (2025). Lean-turundus: rohkem m�ugikontakte. Suurem kasum. Vähem turunduse. Tallinn: �rip�ev.</p> <p>Eesti e-kaubanduse Liit. https://www.e-kaubanduseliit.ee/</p> <p>Eesti Kaupmeeste Liit. https://kaupmeesteliit.ee/</p> <p>Kagan, N., Raz, T. (2025). Miljoni dollari nädalavahetus. Tallinn: �rip�ev.</p> <p>Kiisler, A. (2011). Logistika ja tarneahela juhtimine. Tallinn: Tallinna Tehnikaülikooli Kirjastus.</p> <p>Koit, K. (2023). Praktiline teenusedisaini käsiraamat ettevõtjale. Tallinn: �rip�ev.</p> <p>Kotler, P. (2007). Kotleri turundus. Tallinn: Pegasus.</p> <p>Kruup, K., (2025). Strateegilise mõtlemise keel. Tartu: Aegraja.</p> <p>Monczka, R. M., Handfield, R. B., Giunipero, L. C., Patterson, J. L. (2010). Purchasing and Supply Chain Management. Andover (etc.): South-Western Cengage Learning.</p> <p>Ojasoo, M. (2016). �risuhtlus ja teenindus. Tallinn: �rip�ev.</p> <p>Susskind, L. (2025). V�idavad kõik - eriti mina. Luhametsa: Kaarnakivi Seltsi Kirjastus.</p> <p>Siimon, A. (2014). Kaubandus: põhimõisted ja -seosed. Tallinn: Innove.</p> <p>Siimon, A. (1995). Ettevõtlus hulgikaubanduses. Tartu: Tartu �likool.</p> <p>Tamm, K. (2008). Kaubagruppide juhtimise kasutamine jaekaubandus- ja tootmisettevõtte koost�os. Tartu: Tartu �likooli Kirjastus.</p> <p>Tonndorf, H. G. (2005). Professionaalne varustamine jaekaubanduses. Tallinn: Külim.</p> <p>Tulvi, A. (2023). Hanke- ja ostujuhtimine. Keila: Seilecs.</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
11	Ostuprotsesside assisteerimine hulgikaubanduses	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on suundade ülesed põhiõpingud		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane õpilane selgitab hulgikaubanduse ostutegevuse põhimõtteid ning ostukoordinaatori assistendi rolli ja tööülesandeid, vormistab ja töötleb ostutellimusi, suhtleb hankijate ja siseklientidega lähtuvalt kaubandusettevõtte eesmärkidest		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
30 tundi		18 tundi	30 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. suhtleb hankijate ja siseklientidega professionaalselt, lahendades lahknevusi ja pretensioone	Edastab kinnitused ja muudatused hankijatele, kasutades sobivaid kanaleid. Lahendab hinnakõikumisi ja koguste lahknevusi, dokumenteerides tegevused vastavalt protseduuridele. Kasutab suhtlemisel selgeid ja viisakaid väljendeid nii suulises kui kirjalikus suhtluses järgides teenindus- ja ärisuhtluse etiketi põhimõtteid.	Mitteeristav hindamine
2. 2. vormistab ostutellimusi kasutades kaubandusettevõttele sobivaid andmebaase või digikeskkondi ning järgides andmete täpsuse, turvalisuse ja töökorralduse põhimõtteid	Vahendab pakkumiste ja tellimuste info vastavalt kaubandusettevõtte reeglitele kasutades digikeskkondi. Sisestab ostutellimused järgides tööjuhust ja andmete korrektsuse põhimõtteid. Kasutab sobivaid digikeskkondi või andmebaase ostudokumentide koostamiseks lähtudes tööülesande eesmärgist ja järgides andmete turvalisuse ja konfidentsiaalsuse põhimõtteid. Kontrollib koostatud dokumentide vastavust töökorralduse ja vormistusnõuetele tagades andmete täpsuse ja arusaadavuse.	Mitteeristav hindamine
3. 3. mõistab hulgikaubanduse ostutegevuse põhimõtteid ning ostukoordinaatori assistendi rolli ja tööülesandeid seostades need kaubandusettevõtte eesmärkide ja ostuprotsessi korraldusega	Kirjeldab hulgikaubanduse ostutegevuse peamisi põhimõtteid ja eesmarke tuues näiteid nende rakendamise kaubandusettevõtte tegevuses. Selgitab ostukoordinaatori assistendi rolli ja vastutusvaldkondi ostuprotsessi erinevates	Mitteeristav hindamine

	<p>etappides lähtudes kaubandusettevõtte ostukorraldusest, tööjaotusest ja eesmärkidest. Toob välja ostukoordinaatori assistendi peamised tööülesanded seostades need kaubandusettevõtte ostuprotsessi eesmärkide, töökorralduse ja vastutuse jaotusega.</p>	
--	--	--

Mooduli jagunemine		
<p>Ostuprotsess hulgikaubanduses</p> <p>Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 30</p>	<p>Alateemad</p> <p>Hulgikaubanduse olemus, hulgikaubandusettevõtte tegevus ja töökorraldus. Ostuprotsessi üldpõhimõtted ning etapid hulgikaubanduses. Ostuosakonna ülesehitus, rollid ja tööjaotus. Ostukoordinaatori assistendi peamised tööülesanded. Tarneahel. Ostutellimuse ja ostuarve koostamise põhimõtted. Ostudokumentid ja nende vormistuse nõuded. Tootekaardid. Suhtlemise põhimõtted hankijate ja siseklientidega hulgikaubanduses. Koostööga seotud probleemide lahendamine. Teenindus- ja ärisuhtluse etikett.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>1. suhtleb hankijate ja siseklientidega professionaalselt, lahendades lahknevuusi ja pretensioone 2. vormistab ostutellimusi kasutades kaubandusettevõtte sobivaid andmebaase või digikeskkondi ning järgides andmete täpsuse, turvalisuse ja töökorralduse põhimõtteid 3. mõistab hulgikaubanduse ostutegevuse põhimõtteid ning ostukoordinaatori assistendi rolli ja tööülesandeid seostades need kaubandusettevõtte eesmärkide ja ostuprotsessi korraldusega</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Praktiliste ülesannete lõpetamine Teemapõhise info lugemine ja kuulamine Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside ja eneseanalüüside ettevalmistamine. Esitluste koostamine</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Pakkumiste ja tellimuste info vahendamine kasutades digivahendeid Ostutellimuste sisestamine digivahendeid kasutades Ostudokumentide koostamine ja kontrollimine digivahendite abil</p>	

	Suhtlemissituatsioonid hankijatega, probleemide lahendamine
Hindamisülesanded	Esitlus ostukoordinaatori assistendi rolli, tööülesannete ja vastutuse kohta Rühmatöö hulgikaubanduse ostutegevuse põhimõtete ning ostuprotsessi etappide kohta. Praktilised tööd pakkumiste ja tellimuste info vahendamise, ostutellimuste sisestamise, ostudokumentide koostamise ning kontrollimise ja hankijatega suhtlemissituatsioonide kohta.
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Edastab kinnitused ja muudatused hankijatele, kasutades sobivaid kanaleid. Lahendab hinnakõikumisi ja koguste lahknevusi, dokumenteerides tegevused vastavalt protseduuridele. Kasutab suhtlemisel selgeid ja viisakaid väljendeid nii suulises kui kirjalikus suhtluses järgides teenindus- ja ärisuhtluse etiketi põhimõtteid., Vahendab pakkumiste ja tellimuste info vastavalt kaubandusettevõtte reeglitele kasutades digikeskkondi. Sisestab ostutellimused järgides tööjuhust ja andmete korrektsuse põhimõtteid. Kasutab sobivaid digikeskkondi või andmebaase ostudokumentide koostamiseks lähtudes tööülesande eesmärgist ja järgides andmete turvalisuse ja konfidentsiaalsuse põhimõtteid. Kontrollib koostatud dokumentide vastavust töökorralduse ja vormistamisnõuetele tagades andmete täpsuse ja arusaadavuse., Kirjeldab hulgikaubanduse ostutegevuse peamisi põhimõtteid ja eesmärgi tuues näiteid nende rakendamisest kaubandusettevõtte tegevuses. Selgitab ostukoordinaatori assistendi rolli ja vastutusvaldkondi ostuprotsessi erinevates etappides lähtudes kaubandusettevõtte ostukorraldusest, tööjaotusest ja eesmärkidest. Toob välja ostukoordinaatori assistendi peamised tööülesanded seostades need kaubandusettevõtte ostuprotsessi eesmärkide, töökorralduse ja vastutuse jaotusega.</p>

Õppemeetodid	Loeng, arutelu, praktiline töö, iseseisev töö, paaritöö, ajurünnak, analüüs juhendi alusel, rühmatöö, esitlus, situatsioonülesanne, oskuste demonstratsioon, eneseanalüüs.
Hindamismeetodid	Mooduli hindamismeetodid on kirjeldatud teema hindamismeetodite juures
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.
Õppematerjalid	<p>Bowersox, D. J., Closs, D. J., Cooper, M. B. (2013). Supply Chain Logistics Management. New York: McGraw-Hill. Camp, J. (2022). Hakatuseks öelge ei. Tallinn: Äripäev. Coleman, J. (2022). Ei ühtki kaotatud klienti enam. Tallinn: Inspiratsiooniraamatukogu. Blount, J. (2021). Tehing lukku! Tallinn: Äripäev. Budak, A. (2025). Muutuste looja käsiraamat: kuidas juhtida positiivseid muutuseid igal tasandil. Tallinn: Äripäev.</p>

Dib, A. (2025). Lean-turundus: rohkem müügikontakte. Suurem kasum. Vähem turunduse. Tallinn: Äripäev.
Eesti e-kaubanduse Liit. <https://www.e-kaubanduseliit.ee/>
Eesti Kaupmeeste Liit. <https://kaupmeesteliit.ee/>
Kagan, N., Raz, T. (2025). Miljoni dollari nädalavahetus. Tallinn: Äripäev.
Kiisler, A. (2011). Logistika ja tarneahela juhtimine. Tallinn: Tallinna Tehnikaülikooli Kirjastus.
Koit, K. (2023). Praktiline teenusedisaini käsiraamat ettevõtjale. Tallinn: Äripäev.
Kotler, P. (2007). Kotleri turundus. Tallinn: Pegasus.
Kruup, K., (2025). Strateegilise mõtlemise keel. Tartu: Aegraja.
Monczka, R. M., Handfield, R. B., Giunipero, L. C., Patterson, J. L. (2010). Purchasing and Supply Chain Management. Andover (etc.): South-Western Cengage Learning.
Ojasoo, M. (2016). Ärisuhtlus ja teenindus. Tallinn: Äripäev.
Susskind, L. (2025). Võidavad kõik - eriti mina. Luhametsa: Kaarnakivi Seltsi Kirjastus.
Siimon, A. (2014). Kaubandus: põhimõisted ja -seosed. Tallinn: Innove.
Siimon, A. (1995). Ettevõtlus hulgikaubanduses. Tartu: Tartu Ülikool.
Tamm, K. (2008). Kaubagruppide juhtimise kasutamine jaekaubandus- ja tootmisettevõtte koostöös. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
Tonndorf, H. G. (2005). Professionaalne varustamine jaekaubanduses. Tallinn: Külüm.
Tulvi, A. (2023). Hanke- ja ostujuhtimine. Keila: Seilecs.

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
12	Müügiprotsesside assisteerimine hulgikaubanduses	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on suundade ülesed põhiõpingud		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane selgitab müügiprotsessi etappe ja oma rolli kliendisuhtluses järgides kaubandusettevõtte müügi põhimõtteid ja arvestades ärikliendi vajadusi, valmistab ette müüki toetavaid tegevusi lähtudes hulgikaubandusettevõtte müügi põhimõtetest ja eesmärkidest.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
30 tundi		18 tundi	30 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. valmistab ette tänast ja tuleviku müüki toetavaid tegevusi lähtudes hulgikaubandusettevõtte müügi põhimõtetest ja eesmärkidest	<p>Kogub toodete ja hindade kujundamiseks vajalikke andmeid, arvestades turu arenguid, sihtrühma eelistusi ja ärikliendi ootuseid ning hulgikaubandusettevõtte eripära.</p> <p>Sisestab müügiandmed andmebaasi lähtudes hulgikaubandusettevõtte dokumentide vormistamise nõuetest ja ettevõtte müügi põhimõtetest.</p> <p>Koostab müügitulemustest lähtuvalt müügiraporteid müügitulemuste parendamiseks.</p> <p>Võrdleb müügitulemusi eesmärkidega ja teeb ettepanekuid müükide parendamiseks kasutades hulgikaubandusettevõtte müügiraporteid.</p> <p>Koostab müügi - ja turundusmaterjalide komplekte vastavalt tööjuhiste ja kampaaniaplaanile.</p>	Mitteeristav hindamine
2. 2. kaardistab müügiprotsessi etappe ja oma rolli kliendisuhtluses järgides kaubandusettevõtte müügi põhimõtteid ja arvestades ärikliendi vajadusi	<p>Selgitab oma rolli ja ülesandeid müügiprotsessi eri etappides lähtudes hulgikaubandusettevõtte müügi põhimõtetest ja tööjaotusest.</p> <p>Kaardistab digivahendeid kasutades müügiprotsessi peamisi etappe tuues näiteid nende rakendamisest hulgikaubandusettevõtte tegevuses ja töökorralduses.</p> <p>Suhtleb äriklientidega valides sobiva suhtluskanali lähtudes kliendi vajadustest ning tuginedes kaubandusettevõtte klienditeeninduse standarditele</p>	Mitteeristav hindamine

ja hea teeninduse põhimõtetele.
Käsitleb klientide tagasisidet järgides
kaubandusalaseid õigusakte ja
hulgikaubandusettevõtte reegleid.

Mooduli jagunemine

<p>Müügi protsess hulgikaubanduses</p> <p>Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 30</p>	<p>Alateemad</p> <p>Müügi protsess ja müügispetsialisti roll. Müügi protsessi etapid ja nende eesmärgid. Müügi assistendi ülesanded müügimeeskonnas. Kliendisuhetus ja kliendivajaduste arvestamine müügitöös. Müügi andmete kogumine ja kasutamine. Müügi andmete allikad ja kasutusvõimalused, kliendibaasid. Turundustegevused ja kampaaniate ettevalmistamine - materjalide hanked, esitluste ja müügi materjalide loomine. Turunduse eesmärgid ja ettevõtte turundusstrateegia, turuinfo kogumine ja esitlemiseks ettevalmistamine, müügi kampaaniate planeerimine ja ettevalmistamine. Tööeetika, vastutuse põhimõtted ja teeninduskultuur hulgikaubandusettevõttes. Vastutustundlik tegutsemine müügi- ja kliendisuhetes. Meeskonnatöö ja suhtlemine müügikeskkonnas. Andmekaitse ja konfidentsiaalsus - isikuandmete kaitse põhimõtted müügitöös, kliendiandmete korrektne ja turvaline kasutamine, ettevõtte sisekorra ja andmekaitse nõuete järgimine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>1. valmistab ette tänast ja tuleviku müüki toetavaid tegevusi lähtudes hulgikaubandusettevõtte müügi põhimõtetest ja eesmärkidest 2. kaardistab müügi protsessi etappe ja oma rolli kliendisuhetuses järgides kaubandusettevõtte müügi põhimõtteid ja arvestades ärikliendi vajadusi</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Praktiliste ülesannete lõpetamine. Teemapõhise info lugemine ja kuulamine Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside ja eneseanalüüside ettevalmistamine. Esitluste koostamine.</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Müügi protsessi etappide kirjeldamine digivahendeid kasutades Äriklientidega suhtlemine läbi suhtluskanali Klientide tagasiside käsitlemine Toodete ja hindade kujundamiseks vajalike andmete kogumine Müügi andmete sisestamine andmebaasi Müügi raportite koostamine Müügitulemuste võrdlemine eesmärkidega Müügi- ja turundusmaterjalide komplektide koostamine Eneseanalüüs ja töösooritus refleksioon: oma töökorralduse ja teeninduskäitumise hindamine, tugevuste ja arendamist vajavate oskuste teadvustamine, tagasiside kasutamine töösooritus parendamiseks.</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Rühmatöö müügi assistendi rolli ja müügi protsessi etappide kohta Praktilised tööd äriklientidega suhtlemise, klientide tagasiside, müügi andmete andmebaaside kasutamise, müügi raportide analüüsi kohta</p>	

	Esitlus müügi- ja turundusmaterjalide koostamise kohta
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Esitatud on kõik tööd ja õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel.
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Kogub toodete ja hindade kujundamiseks vajalikke andmeid, arvestades turu arenguid, sihtrühma eelistusi ja ärikliendi ootuseid ning hulgikaubandusettevõtte eripära.</p> <p>Sisestab müügiandmed andmebaasi lähtudes hulgikaubandusettevõtte dokumentide vormistamise nõuetest ja ettevõtte müügi põhimõtetest.</p> <p>Koostab müügitulemustest lähtuvalt müügiraporteid müügitulemuste parendamiseks.</p> <p>Võrdleb müügitulemusi eesmärkidega ja teeb ettepanekuid müükide parendamiseks kasutades hulgikaubandusettevõtte müügiraporteid.</p> <p>Koostab müügi - ja turundusmaterjalide komplekte vastavalt tööjuhiste ja kampaaniaplaanile., Selgitab oma rolli ja ülesandeid müügi protsessi eri etappides lähtudes hulgikaubandusettevõtte müügi põhimõtetest ja tööjaotusest.</p> <p>Kaardistab digivahendeid kasutades müügi protsessi peamisi etappe tuues näiteid nende rakendamisest hulgikaubandusettevõtte tegevuses ja töökorralduses.</p> <p>Suhtleb äriklientidega valides sobiva suhtluskanali lähtudes kliendi vajadustest ning tuginedes kaubandusettevõtte klienditeeninduse standarditele ja hea teeninduse põhimõtetele.</p> <p>Käsitleb klientide tagasisidet järgides kaubandusalaseid õigusakte ja hulgikaubandusettevõtte reegleid.</p>

Õppemeetodid	Loeng, arutelu, praktiline töö, iseseisev töö, paaritöö, ajurünnak, analüüs juhendi alusel, rühmatöö, esitlus, situatsioonülesanne, oskuste demonstratsioon, eneseanalüüs.
Hindamise meetodid	Mooduli hindamise meetodid on kirjeldatud teema hindamise meetodite juures
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.
Õppematerjalid	<p>Bowersox, D. J., Closs, D. J., Cooper, M. B. (2013). Supply Chain Logistics Management. New York: McGraw-Hill.</p> <p>Camp, J. (2022). Hakatuseks öelge ei. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Coleman, J. (2022). Ei ühtki kaotatud klienti enam. Tallinn: Inspiratsiooniraamatukogu.</p> <p>Blount, J. (2021). Tehing lukku! Tallinn: Äripäev.</p> <p>Budak, A. (2025). Muutuste looja käsiraamat: kuidas juhtida positiivseid muutuseid igal tasandil. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Dib, A. (2025). Lean-turundus: rohkem müügikontakte. Suurem kasum. Vähem turunduse. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Eesti e-kaubanduse Liit. https://www.e-kaubanduseliit.ee/</p> <p>Eesti Kaupmeeste Liit. https://kaupmeesteliit.ee/</p> <p>Kagan, N., Raz, T. (2025). Miljoni dollari nädalavahetus. Tallinn: Äripäev.</p>

	<p>Kiisler, A. (2011). Logistika ja tarneahela juhtimine. Tallinn: Tallinna Tehnikaülikooli Kirjastus.</p> <p>Koit, K. (2023). Praktiline teenusedisaini käsiraamat ettevõtjale. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Kotler, P. (2007). Kotleri turundus. Tallinn: Pegasus.</p> <p>Kruup, K., (2025). Strateegilise mõtlemise keel. Tartu: Aeagraja.</p> <p>Monczka, R. M., Handfield, R. B., Giunipero, L. C., Patterson, J. L. (2010). Purchasing and Supply Chain Management. Andover (etc.): South-Western Cengage Learning.</p> <p>Ojasoo, M. (2016). Ärisuhtlus ja teenindus. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Susskind, L. (2025). Võidavad kõik - eriti mina. Luhametsa: Kaarnakivi Seltsi Kirjastus.</p> <p>Siimon, A. (2014). Kaubandus: põhimõisted ja -seosed. Tallinn: Innove.</p> <p>Siimon, A. (1995). Ettevõtlus hulgikaubanduses. Tartu: Tartu Ülikool.</p> <p>Tamm, K. (2008). Kaubagruppide juhtimise kasutamine jaekaubandus- ja tootmisettevõtte koostöös. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.</p> <p>Tonndorf, H. G. (2005). Professionaalne varustamine jaekaubanduses. Tallinn: Külim.</p> <p>Tulvi, A. (2023). Hanke- ja ostujuhtimine. Keila: Seilecs.</p>
--	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
13	Digioskuste arendamine	5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab enda digipädevusi elektroonilise teabe otsimiseks, loomiseks ja haldamiseks, arvestades digitehnoloogia kasutamisel tervisekaitse ja küberturvalisuse nõuete ning autorikaitse ja eetika põhimõtetega.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. Õpilane lahendab digitehnoloogia kasutamisega seotud probleeme, tuvastades tehnilised tõrked ning valides sobivad lahendused nende likvideerimiseks	<p>Tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja lahendab selle juhendi abil.</p> <p>Valib konkreetse ülesande jaoks sobiva riist- ja tarkvara, arvestades ülesande spetsiifikat ja võimalikke alternatiive.</p> <p>Kohandab ja seadistab juhendite alusel digiteenust või platvormi vastavalt enda vajadustele.</p> <p>Analüüsib oma digipädevust, koostab plaani enese arendamiseks ja oskuste täiendamiseks.</p> <p>Toetab digitehnoloogia vähemkogenud kasutajaid, pakkudes juhiseid ja variante probleemid lahendamiseks.</p>	Mitteeristav hindamine
2. 2. kasutab info jagamiseks, suhtlemiseks ja koostööks sobivaid digilahendusi, arvestades digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning küberturvalisuse nõudeid	<p>Kasutab sobivaid digitehnoloogiaid ja -sisu, et tõhusalt suhelda ja panustada meeskonnatöösse.</p> <p>Jagab infot ja faile digikeskkonnas, valides selleks kontekstist ja eesmärgist tulenevalt korrektse viisi ja sobiva vahendi.</p> <p>Kasutab iseseisvalt ja efektiivselt kooli, kohaliku omavalitsuse, riigi ja ettevõtete digiteenuseid, näiteks e- päevik, riigiportaal, digitaalsed õpikeskkonnad, pangateenused.</p> <p>Kasutab turvaliselt ühismediat, ajaveebi ja video jagamise platvormi oma algatuste tutvustamiseks ja teiste kaasamiseks.</p> <p>Järgib digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja</p>	Mitteeristav hindamine

	<p>käitumisnorme, arvestades erinevate sihtrühmade kultuurilisest, vanuselisest ja keelelisest eripärast tulenevaid vajadusi.</p> <p>Haldab enda digitaalset identiteeti, arvestades küberturvalisuse nõuetega.</p> <p>Analüüsib juhendamisel oma digitaalset jalajälge ja selle mõju enda kuvandile.</p>	
<p>3. 3. kasutab digikeskkonnast vajaliku teabe leidmiseks sobivaid infootsingu ja andmehalduse võtteid, hinnates digisisu asjakohasust</p>	<p>Määratleb oma teabevajaduse ning rakendab sobivaid infootsingu võtteid, et leida digikeskkonnast asjakohane teave.</p> <p>Otsib ja filtreerib andmeid, infot ja materjale eesmärgipäraselt, kasutades erinevaid otsingumeetodeid ja -tööriistu.</p> <p>Analüüsib juhendamisel leitud andmeid, infot ja digisisu, hinnates nende allikate päritolu usaldusväärsust ja asjakohasust.</p> <p>Salvestab ja korrastab digikeskkonnas faile, kasutades kaustu ja kategooriaid, et tagada lihtne ligipääs ja haldus.</p> <p>Töötleb ja analüüsib andmeid tabelarvutuse abil ning esitleb tulemusi selgelt ja arusaadavalt diagrammide ja skeemide abil.</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>4. 4. loob ja täiustab digisisu, kasutades sobivaid tööriistu sh tehisintellekti lahendusi vastutustundlikult ning arvestades autoriõiguse põhimõtteid</p>	<p>Loob digisisu teksti, esitluse, pildi ja videona, kasutades sobivaid tööriistu ning arvestades kvaliteedi, konteksti ja eesmärkidega.</p> <p>Kohandab olemasolevat digisisu uue ja sisukama digimaterjali loomiseks, kombineerides erinevaid teabeallikaid ja digimaterjale.</p> <p>Järgib digisisu loomisel ja kasutamisel autoriõiguse ning eetika põhimõtteid, arvestades andmekaitse ja konfidentsiaalsuse nõuetega.</p> <p>Rakendab juhendamisel asjakohaseid litsentsitingimusi (Creative Commons) vastavalt sisule ja kontekstile.</p> <p>Kasutab tehisintellekti rakendusi digisisu loomisel ja muutmisel vastutustundlikult, arvestades kvaliteeti.</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>

	Analüüsib juhendamisel tehisintellekti loodud digisisu täpsust, usaldusvärsust ja konteksti sobivust.	
5. 5. kaitseb oma digiseadet, isikuandmeid, privaatsust ja tervist, rakendades küberturvalisuse ja jätkusuutliku arengu põhimõtteid	<p>Kaitseb oma digiseadmeid ja nende sisu, rakendades ohtude vähendamiseks asjakohaseid turvameetmeid ja uuendades regulaarselt vastavat tarkvara.</p> <p>Tuvastab digiseadmeid ähvardavad ohud ja rakendab ennetusmeetmeid nende vältimiseks.</p> <p>Rakendab turvameetmeid isikuandmete ja privaatsuse kaitseks, kasutades tugevaid paroole, kaheastmelist autentimist ning andmete krüpteerimist, et piirata juurdepääsu enda andmetele.</p> <p>Analüüsib digiteenuse privaatsusreegleid ja kohandab privaatsusseadeid oma isikuandmete kaitseks.</p> <p>Analüüsib enda käitumist digitehnoloogia kasutamisel, lähtudes sellega seotud vaimse ja füüsilise tervise riskidest.</p> <p>Säilitab tervisliku tasakaalu digitehnoloogia kasutamisel, rakendades ajapiiranguid, puhkeperioode ja ergonoomilisi töövõtteid.</p> <p>Reageerib adekvaatselt küberkiusamisele ning kasutab sobivaid vastumeetmeid, vältimaks edasist kahju.</p> <p>Analüüsib digitehnoloogia keskkonnamõju ja rakendab ressursisäästlikke digikäitumise meetodeid, optimeerides seadmete energiatarvet ja eluea kestust ning hallates digiprügi ökoloogilise jalajälje vähendamiseks.</p>	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

1. Info- ja andmekirjaoskus Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad 1.1. Andmete, info ja digisisu otsing, sirvimine ja filtreerimine 1.2. Andmete, info ja digisisu hindamine 1.3. Andmete, info ja digisisu haldamine	Seos õpiväljundiga 3. kasutab digikeskkonnast vajaliku teabe leidmiseks sobivaid infootsingu ja
--	---	---

	1.4. Tabelarvutusprogrammide kasutamine	andmehalduse võtteid, hinnates digisisu asjakohasust
Iseseisev töö	Tabeltöötlusülesannete lahendamine.	
Hindamisülesanded	Hinnatakse iseseisvat tööd.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpimapp sisaldab kõiki hinnatavaid ülesandeid, mis on tehtud lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Tunnitööd ja iseseisev töö on esitatud lävendi tasemel.	
2. Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad 2.1. Suhtlemine digitehnoloogia abil 2.2. Andmete, info ja digisisu jagamine 2.3. Kodanikuaktiivsus digikeskkonnas 2.4. Koostöö digikeskkonnas 2.5. Viisakas käitumine digikeskkonnas 2.6. Digitaalse identiteedi haldamine	Seos õpiväljundiga 2. kasutab info jagamiseks, suhtlemiseks ja koostööks sobivaid digilahendusi, arvestades digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning küberturvalisuse nõudeid
Iseseisev töö	OSINT iseenda kohta.	
Hindamisülesanded	Hinnatakse iseseisvat tööd.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpimapp sisaldab kõiki hinnatavaid ülesandeid, mis on tehtud lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Tunnitööd ja iseseisev töö on esitatud lävendi tasemel.	
3. Digisisu loomine Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad 3.1 Digisisu arendus 3.2. Digisisu kohandamine 3.3. Autoriõigus ja litsentsid 3.4 Tekstitöötlusprogrammid 3.5. Esitlusprogrammid 3.6. Graafika ja video koostamine	Seos õpiväljundiga 4. loob ja täiustab digisisu, kasutades sobivaid tööriistu sh tehisintellekti lahendusi vastutustundlikult ning arvestades autoriõiguse põhimõtteid
Iseseisev töö	Koostab eriala tutvustava digitaalse teose vähemalt kolmes erinevas formaadis (nt video, tekst, rastergraafika), kasutades sobivaid tööriistu ja vajadusel tehisintellekti lahendusi.	
Hindamisülesanded	Hinnatakse iseseisvat tööd.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde	Õpimapp sisaldab kõiki hinnatavaid ülesandeid, mis on tehtud lävendi tasemel.	

kujunemine		
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Tunnitööd ja iseseisev töö on esitatud lävendi tasemel.	
4. Digiturvalisus Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad 4.1. Digiseadmete kaitse 4.2. Isikuandmete ja privaatsuse kaitse 4.3. Tervise ja heaolu kaitse 4.4. Keskkonnakaitse	Seos õpiväljundiga 5. kaitseb oma digiseadet, isikuandmeid, privaatsust ja tervist, rakendades küberturvalisuse ja jätkusuutliku arengu põhimõtteid
Iseseisev töö	Nutiseadme turvameetmete rakendamine koos dokumenteerimisega.	
Hindamisülesanded	Hinnatakse iseseisvat tööd.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpimapp sisaldab kõiki hinnatavaid ülesandeid, mis on tehtud lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Tunnitööd ja iseseisev töö on esitatud lävendi tasemel.	
5. Probleemilahendus Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad 5.1 Tehniliste tõrgete lahendamine 5.2. Digitehnoloogiatega valik 5.3. Uuendused digilahenduste abil 5.4. Digipädevuse hindamine ja arendamine	Seos õpiväljundiga 1. Õpilane lahendab digitehnoloogia kasutamisega seotud probleeme, tuvastades tehnilised tõrked ning valides sobivad lahendused nende likvideerimiseks
Iseseisev töö	Võimalike vigade otsing, mis etteantud probleemi esile kutsuvad ja nende lahendamine.	
Hindamisülesanded	Hinnatakse iseseisvat tööd.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpimapp sisaldab kõiki hinnatavaid ülesandeid, mis on tehtud lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Tunnitööd ja iseseisev töö on esitatud lävendi tasemel.	

Õppemeetodid	Loeng, praktiline töö.
Hindamismeetodid	töötleb ja analüüsib andmeid tabelarvutuse abil ning esitleb tulemusi selgelt ja arusaadavalt diagrammide ja skeemide abil; kasutab sobivaid digitehnoloogiaid ja -sisu, et tõhusalt suhelda ja panustada meeskonnatöösse;
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva	Tunnitööd ja iseseisvad tööd on esitatud lävendi tasemel.

hinde kujunemine	
sh lävend	“A” saamise tingimus: Moodul loetakse arvestatuks, kui kõik õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel.
Õppematerjalid	<p>Haridus ja Noorteamet (Harno) poolt loodud e-kursus “Õppijate digipädevuse arendamine”.</p> <p>Infopädevus : https://sisu.ut.ee/infootsitugi/</p> <p>Küberturvalisuse õppevideod: https://www.youtube.com/watch?v=1WHKvxzmqkQ&list=PLNPWRftK1TnrWH7uDj_eE9Fg8yzWVawve</p> <p>Küberkaitse: https://web.htk.tlu.ee/digitalu/kyberkaitse/</p> <p>Erinevad veebipõhised materjalid https://www.metshein.com/koik-kursused-2/</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
14	Erialane inglise keel	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane kasutab inglise keelt tööalastes suhtlusolukordades, rakendades kaubanduse valdkonna terminoloogiat ja väljendusviise klienditeeninduses, müügitöös ning meeskonnasuhtluses		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
30 tundi		18 tundi	30 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. kasutab selgelt ja arusaadavalt kaubandusega seotud põhisõnavara ja terminoloogiat kliendi nõustamisel	Kirjeldab toote omadusi ja kasutusvõimalusi inglise keeles lähtudes kliendi vajadustest ja tööülesande eesmärgist. Selgitab hinnainfot, kauba saadavust ja lisateenuseid inglise keeles arvestades kliendi küsimusi ning olukorra konteksti. Kasutab tööalases suhtluses kaubanduse terminoloogiat inglise keeles arusaadavalt ja kontekstipõhiselt järgides klienditeeninduse põhimõtteid.	Eristav hindamine
2. 2. arveldab kliendiga ja lõpetab positiivselt kliendikontakti rakendades sobivat keelekasutust ja hoiakuid	Nimetab arve summa, kasutades viisakusväljendeid inglise keeles. Lõpetab positiivselt kliendikontakti arusaadavas inglise keeles järgides klienditeeninduse põhimõtteid.	Eristav hindamine
3. 3. suhtleb erinevates suhtlusolukordades kliendiga arvestades vastava kultuuri suhtlemise tava, keele- ja kultuurinorme	Juhendab klienti inglise keeles arvestades teenindusstandardit ja konkreetset olukorda. Annab teavet tööalastes olukordades inglise keeles järgides suhtluse eesmärgi ja kliendi vajadust. Kasutab tööalases suhtluses sobivaid inglise keelseid fraase ja väljendeid toetudes klienditeenindaja rollile ja töökoha suhtlus normidele.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>Erialane inglise keel Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 30</p>	<p>Alateemad Kaubanduse sõnavara ja terminoloogia Tooteinfo lugemine. Viisakusväljendid. Küsimuste küsimine ja neile vastamine. Hinna ütlemine. Teenindusalane suhtlemine. Teenindussituatsiooni alustamine, kliendi teenindamine ja teenindussituatsiooni lõpetamine. Suhtlemine arveldamise situatsioonides.</p>	<p>Seos õpiväljundiga 1. kasutab selgelt ja arusaadavalt kaubandusega seotud põhisõnavara ja terminoloogiat kliendi nõustamisel 2. arveldab kliendiga ja lõpetab positiivselt kliendikontakti rakendades sobivat keelekasutust ja hoiakuid 3. suhtleb erinevates suhtlusolukordades kliendiga arvestades vastava kultuuri suhtlemise tava, keele- ja kultuurinorme</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Tekstide lugemine ja refleksioon Kuulamisülesannete sooritamine ja analüüs Interaktiivsete sõnavara- ja grammatika harjutuste tegemine Sõnastiku koostamine</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Kuulamisülesannete sooritamine ja analüüs; Interaktiivsete sõnavara- ja grammatika harjutuste tegemine. Praktilised harjutused toote tutvustuse, klienditeeninduse ja arveldamise kohta. Praktilised teenindussituatsioonid.</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Testid sõnavara kohta Kuulamis- ja lugemisülesannete sooritamine ja analüüs; Interaktiivsete sõnavara- ja grammatikaharjutuste tegemine. Praktilised situatsioonid klientide teenindamise ja arveldamise kohta.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: Kirjeldab toote omadusi ja kasutusvõimalusi inglise keeles lähtudes kliendi vajadustest ja tööülesande eesmärgist. Selgitab hinnainfot, kauba saadavust ja lisateenuseid inglise keeles arvestades kliendi küsimusi ning olukorra konteksti. Kasutab tööalases suhtluses kaubanduse terminoloogiat inglise keeles arusaadavalt ja kontekstipõhiselt järgides klienditeeninduse põhimõtteid.</p>	

	<p>Nimetab arve summa, kasutades viisakusväljendeid inglise keeles.</p> <p>Lõpetab positiivselt kliendikontakti arusaadavas inglise keeles järgides klienditeeninduse põhimõtteid.</p> <p>Juhendab klienti inglise keeles arvestades teenindusstandardit ja konkreetset olukorda.</p> <p>Annab teavet tööalastes olukordades inglise keeles järgides suhtluse eesmärki ja kliendi vajadust.</p> <p>Kasutab tööalases suhtluses sobivaid inglise keelseid fraase ja väljendeid toetudes klienditeenindaja rollile ja töökoha suhtlus normidele.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta.</p> <p>Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>
--	---

Õppemeetodid	Arutelu, praktilised situatsioonid, kuulamine ja kirjutamine, digitaalne õpe, paaris- ja rühmatöö.
Hindamismeetodid	Ülesanded kuulamise ja lugemise kohta Kirjalikud interaktiivsed harjutused sõnavara ja grammatika kohta Praktilised situatsioonid klientide teenindamise ja arveldamise kohta
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel. Hinnatavate ülesannete lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p>
Õppematerjalid	<p>British Council. https://www.britishcouncil.org/</p> <p>English Grammar. Online Exercises and Downloadable Worksheets. http://www.english-grammar.at/</p> <p>Learning English. https://www.rubervalero.com/learningenglish/</p> <p>Write and improve. https://writeandimprove.com/</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
15	Erialane soome keel	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane kasutab soome keelt töölalastes suhtlusolukordades, rakendades kaubanduse valdkonna terminoloogiat ja väljendusviise klienditeeninduses, müügitöös ning meeskonnasuhtluses		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
40 tundi		18 tundi	20 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. kasutab selgelt ja arusaadavalt kaubandusega seotud põhisõnavara ja terminoloogiat kliendi nõustamisel	Kirjeldab toote omadusi ja kasutusvõimalusi soome keeles lähtudes kliendi vajadustest ja tööülesande eesmärgist. Selgitab hinnainfot, kauba saadavust ja lisateenuseid soome keeles arvestades kliendi küsimusi ning olukorra konteksti. Kasutab töölalastes suhtluses soome keelset kaubanduse terminoloogiat arusaadavalt ja kontekstipõhiselt järgides klienditeeninduse põhimõtteid.	Eristav hindamine
2. 2. arveldab kliendiga ja lõpetab positiivselt kliendikontakti rakendades sobivat keelekasutust ja hoiakuid	Nimetab arve summa, kasutades viisakusväljendeid soome keeles Lõpetab positiivselt kliendikontakti arusaadavas soome keeles järgides klienditeeninduse põhimõtteid	Eristav hindamine
3. 3. juhendab klienti soome keeles arvestades teenindusstandardit ja konkreetset olukorda	Suhtleb erinevates suhtlusolukordades kliendiga arvestades vastava kultuuri suhtlus-, keele ja kultuurinorme Annab teavet töölalastes olukordades soome keeles järgides suhtluse eesmärki ja kliendi vajadust Kasutab töölalastes suhtluses sobivaid soome keelseid fraase ja väljendeid toetudes klienditeenindaja rollile ja töökoha suhtlus normidele	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>Soome keel Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 20</p>	<p>Alateemad Töölaline suhtlemine soome keeles, kaubanduse sõnavara ja terminoloogia, tooteinfo ja kliendivajadused teenindussituatsioonides, viisakas ja kultuuriteadlik suhtlemine tööolukordades. Kliendi nõustamine ja arveldamine soome keeles</p>	<p>Seos õpiväljundiga 1. kasutab selgelt ja arusaadavalt kaubandusega seotud põhisõnavara ja terminoloogiat kliendi nõustamisel 2. arveldab kliendiga ja lõpetab positiivselt kliendikontakti rakendades sobivat keelekasutust ja hoiakuid 3. juhendab klienti soome keeles arvestades teenindusstandardit ja konkreetset olukorda</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Tekstide lugemine ja refleksioon Kuulamisülesannete sooritamine ja analüüs Interaktiivsete sõnavara- ja grammatikaharjutuste tegemine Sõnastiku koostamine</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Kuulamisülesannete sooritamine ja analüüs. Interaktiivsete sõnavara- ja grammatika harjutuste tegemine. Praktilised harjutused toote tutvustuse, klienditeeninduse ja arveldamise kohta. Praktilised teenindussituatsioonid.</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Testid sõnavara kohta Kuulamis- ja lugemisülesannete sooritamine ja analüüs; Interaktiivsete sõnavara- ja grammatikaharjutuste tegemine. Praktilised situatsioonid klientide teenindamise ja arveldamise kohta.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: Kirjeldab toote omadusi ja kasutusvõimalusi soome keeles lähtudes kliendi vajadustest ja tööülesande eesmärgist. Selgitab hinnainfot, kauba saadavust ja lisateenuseid soome keeles arvestades kliendi küsimusi ning olukorra konteksti. Kasutab töölases suhtluses soome keelset kaubanduse terminoloogiat arusaadavalt ja kontekstipõhiselt järgides klienditeeninduse põhimõtteid., Nimetab arve summa, kasutades viisakusväljendeid soome keeles Lõpetab positiivselt kliendikontakti arusaadavas soome keeles järgides klienditeeninduse põhimõtteid, Suhtleb erinevates</p>	

	<p>suhtlusolukordades kliendiga arvestades vastava kultuuri suhtlus-, keele ja kultuurinorme</p> <p>Annab teavet tööalastes olukordades soome keeles järgides suhtluse eesmärki ja kliendi vajadust</p> <p>Kasutab tööalases suhtluses sobivaid soome keelseid fraase ja väljendeid toetudes klienditeenindaja rollile ja töökoha suhtlus normidele.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta.</p> <p>Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>
--	---

Õppemeetodid	Arutelu, praktilised situatsioonid, kuulamine ja kirjutamine, digitaalne õpe, paaris- ja rühmatöö.
Hindamismeetodid	Ülesanded kuulamise ja lugemise kohta. Kirjalikud interaktiivsed harjutused sõnavara ja grammatika kohta. Praktilised situatsioonid klientide teenindamise ja arveldamise kohta.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel. Hinnatavate ülesannete lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.</p>
Õppematerjalid	<p>Gehring, S., Heinzmann, S., Peltomäki, A-M., Päivärinne, S., Udd, T. (2022). Suomen mestari. 2, Suomen kielen oppikirja aikuisille. Helsinki: Finn Lectura.</p> <p>Heikkilä, S., Majakangas, P. (2002). Hyvin menee!: Suomea aikuisille. Helsinki: Otava.</p> <p>Kenttälä, M. (2011). Kieli käyttöön: suomen kielen alkeisoppikirja. Helsinki: Gaudeamus.</p> <p>Kuusk, M. (2017). Suomi selväksi: soome keele õpik. Tallinn: Pakett.</p> <p>Sark, K. (2009). Hyvä - parempi - paras: soome keele õppekomplekt algajaile. Tallinn: Iduleht.</p> <p>Soome-Eesti-Soome veebipõhised sõnaraamatud.</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
16	Kaubagruppide liigitamine	7	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised ja oskused kaupade liigitamisest, kaubakategooriate ja sortimendi kujundamisest ning kaupade kvaliteedi, märgistuse ja hinnainfo nõuetest		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
70 tundi		42 tundi	70 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. vormistab hinnasildi vajaliku infoga kirjeldades kaupade hinnainfole esitatavaid nõudeid	Selgitab hinnasildil oleva info tähtsust tarbijate teavitamisel ja usalduse tagamisel lähtudes õigusaktidest meeskonnatöona. Vormistab hinnasildi selgelt ja loetavalt kasutades digivahendeid lähtudes kohustusliku hinnainfo nõuetest hinnasildile.	Eristav hindamine
2. 2. koostab sihtrühmast lähtuva näidissortimendi, eristades erinevaid kaubakategooriaid	Selgitab arusaadavalt kaupade liigitamise põhimõtteid ja nende otstarvet nimetades erinevaid tunnuseid. Eristab kirjeldades peamisi kaubakategooriaid ning sidudes need sihtrühma vajadustega. Koostab näidissortimendi, arvestades sihtrühma vajadusi ja sortimendi kujundamise põhimõtteid.	Eristav hindamine
3. 3. hindab kaupade kvaliteeti arvestades kvaliteedinõudeid selgitades kvaliteedinõuete rikkumise tagajärgi	Iseloomustab kvaliteedi tagamise peamisi etappe arvestades kaubakategooriaid. Kasutab sobivaid kvaliteedi hindamise meetodeid tuvastades vähemalt ühe mittevastavuse näidete põhjal. Toob välja võimalikud tagajärjed kvaliteedinõuete eiramisest nii ettevõtte kui kliendi seisukohalt rühmatöona.	Eristav hindamine
4. 4. kontrollib kaupade pakendite infot lähtudes õigusaktidest	Selgitab erinevat kaupa nimetades ja selgitades kohustuslikku infot pakendil. Kontrollib kauba märgistust andes hinnangu kauba märgistuse nõuetele vastavuse kohta.	Eristav hindamine

	Selgitab toidukaupade keemilise koostise ja kalorisalduse mõju tarbija tervisele ja valikutele, lähtudes tervisliku toitumise põhimõtetest. Tuvastab koostisosade loetelust allergeenid ja lisaained põhjendades nende rolli ja mõju toidus.	
--	--	--

Mooduli jagunemine		
Hinna kujundamine Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 10	Alateemad Hinnainfole esitatavad nõuded. Kauba ja teenuse hinna avaldamise ja kauba hinna alandamisest teavitamise nõuded. Hinnasildi kujundamine. Hinna arvutamine. Käibemaks, juurdehindlus.	Seos õpiväljundiga 1. vormistab hinnasildi vajaliku infoga kirjeldades kaupade hinnainfole esitatavaid nõudeid
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.	
Praktiline töö	Mõistekaart hinnainfole esitatavate nõuete kohta, esitlemine koos selgitustega. Harjutused müügihinna arvutamise kohta. Harjutused hinna alandamise kohta. Hinnasildi kujundamine koos kohustusliku infoga erinevates kaubagruppides.	
Hindamisülesanded	Test teoreetiliste teadmiste kohta. Mõistekaartide ja jooniste koostamine, esitlemine, selgitamine. Pakendi info esitus. Enesehinnang ja -areng praktiliste harjutuste kohta.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb hindamisülesannete aritmeetilise keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Selgitab hinnasildil oleva info tähtsust tarbijate teavitamisel ja usalduse tagamisel lähtudes õigusaktidest meeskonnatööna Vormistab hinnasildi selgelt ja loetavalt kasutades digivahendeid lähtudes kohustusliku hinnainfo nõuetest hinnasildile “4” saamise tingimus: Selgitab hinnasildil oleva info tähtsust tarbijate teavitamisel ja usalduse tagamisel lähtudes õigusaktidest meeskonna- ja individuaalsetööna Vormistab ja selgitab hinnasildi selgelt ja loetavalt kasutades digivahendeid lähtudes kohustusliku hinnainfo nõuetest hinnasildile, esitleb hinnasilti arusaadavalt ja vastab enamuse lisaküsimustele seoses hinna arvutamisega “5” saamise tingimus: Selgitab hinnasildil oleva info tähtsust tarbijate teavitamisel ja usalduse tagamisel lähtudes õigusaktidest meeskonna- ja individuaalsetööna, esitleb tööd enesekindlalt, seostades infot omavahel	

	Vormistab ja selgitab hinnasildi selgelt ja loetavalt kasutades digivahendeid lähtudes kohustusliku hinnainfo nõuetest hinnasildile, esitleb hinnasilti arusaadavalt ja vastab kõigile lisaküsimustele seoses hinna arvutamisega	
Kaupade kvaliteet Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 20	Alateemad Kauba teekond ja kvaliteedi hindamise punktid. Kaupade kvaliteedi mõjurid- mikroorganismid, temperatuur, õhuniiskus, kahjurid, valgus, ventilatsioon, pakkematerjalid. Kaupade kvaliteedi hindamise meetodid - sensomotoorne ja laboratoorne kvaliteedi hindamine, keemilised ja füüsilised kvaliteedi näitajad. Kaupade kvaliteedi tagamine. Kaupade keemiline koostis ja kalorsus, primaarsed ja sekundaarsed koostisosad, pakendile esitatavad nõuded. Kaupade kohustuslik märgistus - nimetus, realiseerimise- ja säilimise aeg, koostisosad, netokogus, kaubakäitleja andmed, kasutamisopetus, säilitamistingimused, partiinumber, tootja info, alkoholi mahuprotsent, toitumisalane teave. Toiduseadus - kaubandusettevõtte tunnustamine, uuendtoit ja geneetiliselt muundatud toit, eritoit, toidulisand, vastutus ja järelevalve.	Seos õpiväljundiga 3. hindab kaupade kvaliteeti arvestades kvaliteedinõudeid selgitades kvaliteedinõuete rikkumise tagajärgi 4. kontrollib kaupade pakendite infot lähtudes õigusaktidest
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.	
Praktiline töö	Joonised pakendi info kohta. Kauba teekonna joonis koos kvaliteedi kontrollimise punktidega, selgitused. Info leidmine pakendilt ja selle tõlgendamine.	
Hindamisülesanded	Test teoreetiliste teadmiste kohta. Mõistekaartide ja jooniste koostamine, esitlemine, selgitamine. Pakendiinfo esitus. Enesehinnang ja -areng praktiliste harjutuste kohta.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb hindamisülesannete aritmeetilise keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Kirjeldab kvaliteedi tagamise peamisi etappe arvestades kaubakategooriad Rakendab sobivaid kvaliteedi hindamise meetodeid tuvastades vähemalt ühe mittevastavuse näidete põhjal Toob välja võimalikud tagajärjed kvaliteedinõuete eiramisest nii ettevõtte kui kliendi seisukohalt rühmatööna Kirjeldab kaupa nimetades ja selgitades kohustuslikku infot pakendil Kontrollib kauba märgistust andes hinnangu kauba märgistuse nõuetele vastavuse kohta Selgitab toidukaupade keemilise koostise ja kalorisalduse mõju tarbija tervisele ja valikutele, lähtudes tervisliku toitumise põhimõtetest	

	<p>Tuvastab koostisosade loetelust allergeenid ja lisaained põhjendades nende rolli ja mõju toidus meeskonnatöona, Selgitab erinevat kaupa nimetades ja selgitades kohustuslikku infot pakendil.</p> <p>Kontrollib kauba märgistust andes hinnangu kauba märgistuse nõuetele vastavuse kohta.</p> <p>Selgitab toidukaupade keemilise koostise ja kalorisalduse mõju tarbija tervisele ja valikutele, lähtudes tervisliku toitumise põhimõtetest.</p> <p>Tuvastab koostisosade loetelust allergeenid ja lisaained põhjendades nende rolli ja mõju toidus., Iseloomustab kvaliteedi tagamise peamisi etappe arvestades kaubakategooriad.</p> <p>Kasutab sobivaid kvaliteedi hindamise meetodeid tuvastades vähemalt ühe mittevastavuse näidete põhjal.</p> <p>Toob välja võimalikud tagajärjed kvaliteedinõuete eiramisest nii ettevõtte kui kliendi seisukohalt rühmatöona.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Kirjeldab kvaliteedi tagamise peamisi etappe arvestades vähemalt 3 erinevat kaubakategooriad</p> <p>Rakendab sobivaid kvaliteedi hindamise meetodeid tuvastades vähemalt kolm mittevastavust erinevate näidete põhjal</p> <p>Toob välja võimalikud tagajärjed kvaliteedinõuete eiramisest nii ettevõtte kui kliendi seisukohalt rühmatöona</p> <p>Kirjeldab kaupa nimetades ja selgitades kohustuslikku infot pakendil seostades erinevat infot omavahel</p> <p>Kontrollib kauba märgistust andes hinnangu kauba märgistuse nõuetele vastavuse kohta ja selgitades vähemalt kolme märgistuse osa</p> <p>Selgitab toidukaupade keemilise koostise ja kalorisalduse mõju tarbija tervisele ja valikutele, lähtudes tervisliku toitumise põhimõtetest, tuues vähemalt ühe näite tervisliku toitumise kohta.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>Tuvastab koostisosade loetelust allergeenid ja lisaained põhjendades nende rolli ja mõju toidus paaristööna</p> <p>“5” saamise tingimus: Kirjeldab kvaliteedi tagamise peamisi etappe arvestades vähemalt 6 erinevat kaubakategooriad</p> <p>Rakendab sobivaid kvaliteedi hindamise meetodeid tuvastades vähemalt kolm mittevastavust erinevate näidete põhjal ja tehes ettepanekud kvaliteedi paremaks tagamiseks</p> <p>Toob välja võimalikud tagajärjed kvaliteedinõuete eiramisest nii ettevõtte kui kliendi seisukohalt ja esitleb seda</p> <p>Kirjeldab kaupa nimetades ja selgitades kohustuslikku infot pakendil, seostades erinevat infot omavahel ja tuues välja kauba kasu</p> <p>Kontrollib kauba märgistust andes hinnangu kauba märgistuse nõuetele vastavuse kohta ja selgitades vähemalt viite märgistuse osa</p> <p>Selgitab toidukaupade keemilise koostise ja kalorisalduse mõju tarbija tervisele ja valikutele, lähtudes tervisliku toitumise põhimõtetest, tuues vähemalt kaks näidet tervisliku toitumise kohta</p> <p>Tuvastab koostisosade loetelust allergeenid ja lisaained põhjendades nende rolli ja mõju toidus individuaalselt.</p> <p>Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
<p>Kaupade sortiment</p> <p>Auditoorne õpe 40</p> <p>Iseseisev õpe 24</p>	<p>Alateemad</p> <p>Kaupade liigitamise põhimõtted erinevate tunnuste ja omaduste alusel, kaubakategooriate ja sortimendi kujundamine. Sihtrühm ja selle määratlemise võimalused.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>2. koostab sihtrühmast lähtuva näidissortimendi,</p>

Praktiline töö 40	Tarbekaubad, tarbekaupade peamine liigitus erinevate tunnuste alusel. Sortimendipüramiid, sortimendi mõisted. Peamised tarbekaupade kaubagrupid (kuivained sh teraviljatooted, suhkur, mesi, suhkruasendajad, sool, kaunviljad, makarontooted, muna, kondiitri- ja pagaritooted, tee, kohv, kakao, maiustused, toidurasvad, maitseained, kastmed, piim ja piimatooted), nende tunnused, tuntumad kaubamärgid, säilitamine, kasutamine. Piltmärgised kaubal.	eristades erinevaid kaubakategooriaid
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.	
Praktiline töö	Mõistekaardid liigitamise kohta. Kaubakategooriate kirjeldused ja esitluse koostamine. Näidissortimendi koostamine sihtrühmale. Esitluste esitlemine.	
Hindamisülesanded	Test teoreetiliste teadmiste kohta. Mõistekaardi koostamine, esitlemine, selgitamine. Näidissortimendi esitus. Enesehinnang ja -areng praktiliste harjutuste kohta.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb hindamisülesannete aritmeetilise keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Selgitab arusaadavalt kaupade liigitamise põhimõtteid ja nende otstarvet nimetades vähemalt kolm tunnust Eristab kirjeldades peamisi kaubakategooriaid ning sidudes need sihtrühma vajadustega, toob vähemalt ühe näite Koostab näidissortimendi, arvestades sihtrühma vajadusi ja sortimendi kujundamise põhimõtteid. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Selgitab arusaadavalt kaupade liigitamise põhimõtteid ja nende otstarvet nimetades vähemalt neli tunnust Eristab kirjeldades peamisi kaubakategooriaid ning sidudes need sihtrühma vajadustega, toob vähemalt kaks näidet Koostab näidissortimendi, arvestades sihtrühma vajadusi ja sortimendi kujundamise põhimõtteid, esitleb seda kaasõpilastele. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Selgitab arusaadavalt kaupade liigitamise põhimõtteid ja nende otstarvet nimetades vähemalt viis tunnust Eristab kirjeldades peamisi kaubakategooriaid ning sidudes need sihtrühma vajadustega, toob vähemalt kolm näidet Koostab näidissortimendi, arvestades sihtrühma vajadusi ja sortimendi kujundamise põhimõtteid, esitleb seda kaasõpilastele, vastab esitlemise jooksul tekkinud küsimustele arusaadavalt ja ladusalt, toob näiteid. Täidetud on lävend ja töö vastab</p>	

	hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.
Õppemeetodid	Aktiivne loeng, esitlus, paaristöö, praktiline töö, iseseisev töö, rühmatöö, meeskonnatöö, rollimäng, mõttega lugemine, mõistekaardid, arutelu.
Hindamise meetodid	Mooduli hindamise meetodid on kirjeldatud teemade juures
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite kaalutud keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4; “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite kaalutud keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4; “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite kaalutud keskmine on vahemikus 4,5 – 5,0. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel.
sh lävend	“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud õpiväljundite juures. “4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud õpiväljundite juures. “5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud õpiväljundite juures.
Õppematerjalid	Kala, F. (2011) Tea, mida sööd : toidu lisaainete välimääraraja. Tallinn: Haigur Karik, H., Kuiv, K. K. (2007) Keskkond ja keemia : ohud ja hüved. Tallinn: Koolibri Kikas, H., Antson, A., Joosu, E., Kiivit, E., Koger, E., Pärn, K., Vetka, V. (2012). Kaubandusalane toidukaupade õpik. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/21151-Kaubandusalane-toidukaupade-opik Kikas, H., Mets, S., Koger, E. (2007). Tööstuskaubaõpetus. Tallinn: Argo. Maasik, L. jt. (2012). Kategooria juhtimine kaubanduses. Lääne-Viru RAKenduskõrgkool. https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:133196/113310/page/1 Mallene, Ü. (2005). Müük ja müügikorraldus kaupluses. Tallinn: Koolibri. Patendiamet (2025) https://www.epa.ee/kaubamargid/kaubad-ja-teenused/kaupade-teenuste-leidmine-klassifikaatorist Põllumajandus- ja Toiduamet (2025) https://pta.agri.ee/toit Riig Teataja. Kauba ja teenuse hinna avaldamise ja kauba hinna alandamisest teavitamise nõuded. (2025) https://www.riigiteataja.ee/akt/126042022004 Riigi Teataja. Käibemaksuseadus (2025) https://www.riigiteataja.ee/akt/102012025013?leiaKehtiv Riigi Teataja. Tarbijakaitseseadus (2025) https://www.riigiteataja.ee/akt/108072025032 Riigi Teataja. Toiduseadus (2025) https://www.riigiteataja.ee/akt/101072025004?leiaKehtiv Siimon, A. (2014). Kaubandus: põhimõisted ja –seosed. Tallinn: Innove. Zilmer, M., Kokassar, U., Vihalemm, T. (2007). Normaalne söömine. Tallinn: Avita Tervise Arengu Instituut. (2025) https://toitumine.ee/kuidas-poes-toitu-valida/pakendi-margistus Timotheus, H. (1999). Praktiline keemia. Tallinn : Avita, 1999 Toidu märgistamise e-käsiraamat. (2025) https://toiduteave.ee/margistamine/

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
17	Kaubakategooria haldamine	4	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on sissejuhatus kutseõpingutesse, kliendikeskne suhtlemine ja teenindamine, kaubagruppide liigitamine, kaupade käitlemine, kaupade ettevalmistamine müügiks		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppija rakendab kaubakategooria haldamise põhimõtteid, analüüsib juhendamisel müügiandmeid ning kavandab meeskonnatööna müügikampaania, arvestades kaubakategooria eesmärke ja kestliku kaubanduse põhimõtteid		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
40 tundi		24 tundi	40 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. analüüsib juhendamisel valitud kaubakategooria müügiandmeid arvestades kategooria tulemuslikkust ja ajaplaani	Sisestab kaubakategooria müügiandmed ettevõtte andmebaasi. Analüüsib juhendamisel müügiandmeid eristades müügitulemusi ajaperioodide ja kaubagruppide lõikes. Selgitab kaubakategooria tulemuslikkust mõjutavaid tegureid kasutades müügiandmeid ja analüüsi tulemusi. Hindab müügiandmete põhjal kaubakategooria tulemuslikkust tuues välja mõjutegurid ja võimalused müügitulemuste parandamiseks.	Eristav hindamine
2. 2. mõistab kaubakategooria haldamise põhimõtteid tuginedes valitud kaubakategooriale	Selgitab kategooriahalduse põhimõtteid, seostades neid ettevõtte sortimendi ja müügistrateegiatega. Kirjeldab kaubakategooria haldamise protsessi etappe lähtuvalt valitud kaubakategooriast.	Eristav hindamine
3. 3. kavandab meeskonnatööna müügikampaania lähtudes valitud kaubakategooria eesmärkidest ning kestliku ja vastutustundliku kaubanduse põhimõtetest	Sõnastab meeskonnatööna müügikampaania eesmärgi tuginedes valitud kaubakategooria müügiandmetele ja turuolukorrale. Kavandab kategooriapõhise müügikampaania lähtudes ettevõtte müügieesmärkidest, kliendivajadustest ning vastutustundliku ja kestliku kaubanduse põhimõtetest. Esitleb meeskonnatööna müügikampaania plaani põhjendades selle sobivust ja võttes aluseks ettevõtte müügieesmärgid ning kliendivajadused.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>Kaubakategooria haldamine</p> <p>Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 24 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad</p> <p>Kaubakategooria mõiste ja liigitamine. Kaubakategooria haldamise olemus ja põhimõtted. Kategooria ja sortimendi kujundamine, andmete ja müügitulemuste analüüs, müügitegevuse kavandamine ja kampaaniate planeerimine, kestlik ja vastutustundlik kaubakategooria haldamine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. analüüsib juhendamisel valitud kaubakategooria müügiandmeid arvestades kategooria tulemuslikkust ja ajaplaani 2. mõistab kaubakategooria haldamise põhimõtteid tuginedes valitud kaubakategooriale 3. kavandab meeskonnatööna müügikampaania lähtudes valitud kaubakategooria eesmärkidest ning kestliku ja vastutustundliku kaubanduse põhimõtetest
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Õppekäik jaekaubandusketti kaubakategooriatega tutvumise eesmärgil. Praktilised harjutused kaubakategooriate liigitamise kohta. Kaubakategooria müügiandmete sisestamine. Kaubakategooria tulemuslikkuse hindamine. Müügikampaania kavandamine meeskonnatööna. Müügikampaania plaani esitlus.</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Esitlused vabalt valitud kaubakategooria ja müügikampaania plaani kohta. Test erialaste teadmiste kohta kaubakategooria haldamise põhimõtetest. Praktilised ülesanded kaubakategooria tulemuslikkuse hindamise ja müügikampaania kavandamise kohta.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: Sisestab kaubakategooria müügiandmed ettevõtte andmebaasi. Analüüsib juhendamisel müügiandmeid eristades müügitulemusi ajaperioodide ja kaubagruppide lõikes. Selgitab kaubakategooria tulemuslikkust mõjutavaid tegureid kasutades müügiandmeid ja analüüsi tulemusi.</p>	

	<p>Hindab müügiandmete põhjal kaubakategooria tulemuslikkust tuues välja mõjutegurid ja võimalused müügitulemuste parandamiseks.</p> <p>Selgitab kategooriahalduse põhimõtteid, seostades neid ettevõtte sortimendi ja müügistrateegiatega.</p> <p>Kirjeldab kaubakategooria haldamise protsessi etappe lähtuvalt valitud kaubakategooriast.</p> <p>Sõnastab meeskonnatööna müügiaktsiooni eesmärgi tuginedes valitud kaubakategooria müügiandmetele ja turuolukorrale.</p> <p>Kavandab kategooriapõhise müügiaktsiooni lähtudes ettevõtte müügieesmärkidest, kliendivajadustest ning vastutustundliku ja kestliku kaubanduse põhimõtetest.</p> <p>Esitleb meeskonnatööna müügiaktsiooni plaani põhjendades selle sobivust ja võttes aluseks ettevõtte müügieesmärgid ning kliendivajadused.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega seega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta.</p> <p>Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>
--	--

Õppemeetodid	Arutelu, praktilised harjutused, rühmatöö, paaritöö, esitlus
Hindamismeetodid	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel. Hinnatavate ülesannete lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb hinnete kaalutud keskmisena.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p>
Õppematerjalid	Freienthal, H. Mõõdikud kategooria juhtimises. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/21961-Moodikud-kategooria-juhtimises Maasik, L. jt. (2012). Kategooria juhtimine kaubanduses. https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:133196/113310/page/

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
18	Kaupade ettevalmistamine müügiks	4	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane valmistab kaubad müügiks ette varustades need nõuetekohase märgistuse ja hinnainfoga ning järgides väljapanekute põhimõtteid		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
30 tundi		24 tundi	50 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. varustab kaubad nõuetekohase märgistuse ja hinnainfoga, jälgides selle vastavust kassasüsteemi andmetega ja paigaldades vajadusel turvaelemendid	Varustab kaubad nõuetekohase märgistuse ja hinnainfoga, järgides ettevõtte juhiseid ning kontrollides andmete vastavust kassasüsteemile. Paigaldab turvaelemendid lähtudes nende kasutusotstarbest ja paigaldamise põhimõtetest.	Eristav hindamine
2. 2. valmistab kauba müügiks ette järgides väljapaneku põhimõtteid ja tagades kauba saadavuse	Valmistab kaubad müügiks ette järgides kaubagrupile kehtestatud nõudeid ja ettevõtte juhendeid. Paigutab kauba müügipinnale järgides väljapaneku põhimõtteid ja tagades kauba nähtavuse ning saadavuse. Kujundab väljapanekuid kasutades erinevaid väljapanekute põhimõtteid lähtudes kaubagrupi eripärast ja kliendi ostukäitumisest.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

Mooduli jagunemine		Seos õpiväljundiga
Kaupade ettevalmistamine	Alateemad Kaupade rühmapakendist vabastamine, sorteerimine, puhastamine ja kvaliteedi kontroll. Kaupade kaupluse müügipakendisse pakkimine. Töökoha korrashoid (pakendite sorteerimine) ja puhtus. Turvaelemendid, paigaldamise põhimõtted ja kaupade turvamine. Kaupade väljapanekute põhimõtted.	1. varustab kaubad nõuetekohase märgistuse ja hinnainfoga, jälgides selle vastavust kassasüsteemi andmetega ja paigaldades vajadusel turvaelemendid 2. valmistab kauba müügiks ette järgides
Auditoorne õpe 30		
Iseseisev õpe 24		
Praktiline töö 50		

		väljapaneku põhimõtteid ja tagades kauba saadavuse
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine. Vaatlus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.	
Praktiline töö	Praktilised ülesanded kaupade müügiks ettevalmistamise kohta kasutades erinevaid kaubanduslikke seadmeid ja inventari.	
Hindamisülesanded	Praktilised ülesanded: Kaupade ettevalmistamine müügiks, kasutades erinevaid kaubanduslike seadmeid ja inventari. Kaupade varustamine vajaliku infoga vastavalt kehtestatud nõuetele. Kaupade paigutamine kaupluses, õppeklassis müügipinnale vastavalt kaubagrupile kehtestatud nõuetele, kasutades erinevaid väljapaneku eesmärgi, põhimõtteid ja võtteid. Esitlus vabalt valitud kaupluse väljapanekute kohta. Planogrammi koostamine. Kaupade varustamine vajaliku hinnainfoga.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Varustab kaubad nõuetekohase märgistuse ja hinnainfoga, järgides ettevõtte juhiseid ning kontrollides andmete vastavust kassasüsteemile. Paigaldab turvaelemendid lähtudes nende kasutusotstarbest ja paigaldamise põhimõtetest., Valmistab kaubad müügiks ette järgides kaubagrupile kehtestatud nõudeid ja ettevõtte juhendeid. Paigutab kauba müügipinnale järgides väljapaneku põhimõtteid ja tagades kauba nähtavuse ning saadavuse. Kujundab väljapanekuid kasutades erinevaid väljapanekute põhimõtteid lähtudes kaubagrupi eripärast ja kliendi ostukäitumisest.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
Õppemeetodid	Esitlus, paaritöö, praktiline töö, iseseisev töö, rühmatöö, meeskonnatöö, mõistekaardid, arutelu, õpimapp.	
Hindamismeetodid	Mooduli hindamismeetodid on kirjeldatud teemade hindamismeetodite juures.	
Lõimitud teemad		
Mooduli hindamine	Eristav hindamine	

Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb teemade hinnete kaalutud keskmisena.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p>
Õppematerjalid	<p>Sõõru, E. Kaupade käitlemisega seotud tegevused kaupluses. https://eope.khk.ee/oo/kaubakaitlus/kaupade_kaitlemisega_seotud_tegevused_kaupluses/index.html</p> <p>Šorin, K. (2025). Kaupade väljapaneku meetodid riulitele. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34359-Kaupade-valjapaneku-meetodid-riulitele</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
19	Kaupade käitlemine	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane tuleb toime pakendite ja ohtlike jäätmete käitlemisega kaubandusettevõttes rakendades keskkonnasäästlikke ja roheoskuse põhimõtteid kaupade inventeerimise ja kaubavarudega seotud tegevustes.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
20 tundi		18 tundi	40 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. käitleb pakendeid ja ohtlikke jäätmeid vastavalt käitlemise nõuetele rakendades roheoskusi tööprotsessis ja keskkonnasäästlikke tegutsemisviise	Liigitab jäätmeid ning pakendeid, lähtudes kehtivatest õigusaktidest ja ettevõtte jäätmekäitluse nõuetest Sorteerib jäätmeid ja käsitleb pakendeid keskkonnasäästlikult, kasutades selleks sobivaid töövõtteid, vahendeid ja kogumiskohti Järgib tööprotsessis ohutuse ja säästva arengu põhimõtteid, vähendades jäätmeteket ja vältides keskkonna saastamist Tuvastab tööprotsessis võimalused jäätmete vähendamiseks ja ressursikasutuse optimeerimiseks, rakendades keskkonnasäästlikke töövõtteid	Eristav hindamine
2. 2. inventeerib kaupu kasutades laoarvestusprogramme ja silmas pidades keskkonnasäästlikkust	Selgitab kaubavaru ja kaupade inventeerimise põhimõtteid tuues välja inventeerimise eesmärgi ning tähtsuse. Kasutab laoarvestusprogramme ja inventeerimislehti korrektselt vastavalt ettevõtte juhenditele ja dokumenteerimisnõuetele. Rakendab keskkonnasäästlikke ja roheoskuse põhimõtteid kaupade inventeerimise ja kaubavarudega seotud tegevustes.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Kaubavaru	Alateemad	Seos õpiväljundiga

<p>Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 10</p>	<p>Kaubavaru. Kaubavarude liigid. Kaupade inventeerimise põhimõtted. Kaupade inventeerimise tähtsus ja eesmärgid. Kaubajäägiarvestus. Kaupade inventeerimise dokumentatsioon. Laoarvestusprogrammid, kaupade inventeerimise lehed.</p>	<p>2. inventeerib kaupu kasutades laoarvestusprogramme ja silmas pidades keskkonناسäästlikkust</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside koostamine. Esitluse koostamine. Töölehtede täitmine.</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside koostamine. Esitluse koostamine. Töölehtede täitmine.</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Test teoreetiliste teadmiste kohta. Esitlus jaekaubanduse kaubavarude ja nende tähtsuse kohta. Praktiline ülesanne pakendite liigitamise ja sorteerimise kohta.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: Selgitab kaubavaru ja kaupade inventeerimise põhimõtteid tuues välja inventeerimise eesmärgi ning tähtsuse. Kasutab laoarvestusprogramme ja inventeerimislehti korrektselt vastavalt ettevõtte juhenditele ja dokumenteerimise nõuetele. Rakendab keskkonناسäästlikke ja roheoskuse põhimõtteid kaupade inventeerimise ja kaubavarudega seotud tegevustes. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust. “4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust. “5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
<p>Pakendid ja jäätmed Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 30</p>	<p>Alateemad Pakendite liigitus ja pakendiseadus. Taara. Jäätmeseadus. Jäätmete teke, liigitamine, sorteerimine ja vedu. Keskkond, roheoskused.</p>	<p>Seos õpiväljundiga 1. käitleb pakendeid ja ohtlikke jäätmeid vastavalt käitlemise nõuetele rakendades roheoskusi tööprotsessis ja</p>

		keskkonnasäästlike tegutsemisviise
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside koostamine. Esitluse koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine. Töölehe täitmine pakendiseaduse põhjal.	
Praktiline töö	Praktiline ülesanne jäätmete sorteerimisest vastavalt kehtivatele nõuetele. Praktiline ülesanne pakendite liigitamisest erinevate tunnuste põhjal.	
Hindamisülesanded	Test teoreetiliste teadmiste kohta. Esitlus teemal “ Keskkond, roheoskused ja minu vastutus”.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Liigitab jäätmeid ning pakendeid, lähtudes kehtivatest õigusaktidest ja ettevõtte jäätmekäitluse nõuetest Sorteerib jäätmeid ja käsitleb pakendeid keskkonnasäästlikult, kasutades selleks sobivaid töövõtteid, vahendeid ja kogumiskohti Järgib tööprotsessis ohutuse ja säästva arengu põhimõtteid, vähendades jäätmeteket ja vältides keskkonna saastamist Tuvastab tööprotsessis võimalused jäätmete vähendamiseks ja ressursikasutuse optimeerimiseks, rakendades keskkonnasäästlike töövõtteid.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	

Õppemeetodid	Esitlus, paaristöö, praktiline töö, iseseisev töö, rühmatöö, meeskonnatöö, mõistekaardid, arutelu.	
Hindamismeetodid	Mooduli hindamismeetodid on kirjeldatud õpiväljundite hindamismeetodite juures	
Lõimitud teemad		
Mooduli hindamine	Eristav hindamine	
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb teemade hinnete kaalutud keskmisena.	
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p>	

Õppematerjalid	<p>Eesti Pakendiringlus OÜ. (2025). https://pakendiringlus.ee/pakenditest/</p> <p>Eesti Taaskasutusorganisatsioon. (2025). Pakendijäätmete sorteerimise juhend. https://www.eto.ee/wp-content/uploads/PAKENDIJ%C3%84%C3%84TMETE-SORTIMISJUHEND.pdf</p> <p>OÜ Raamatupidamise ABC. (2025). Varade ja kohustuste inventeerimine. https://www.raamatupidamise-abc.ee/varade-ja-kohustuste-inventeerimine/</p> <p>Kliimaministeerium. (2025). Mõju hindamine keskkonnale. https://kliimaministeerium.ee/elurikkus-keskkonnakaitse/moju-hindamine-keskkonnale</p> <p>Pakendiseadus. (2025). https://www.riigiteataja.ee/akt/PakS</p> <p>Sundja, S. (2011). Jäätmete käitlemine ettevõttes. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/21480-Jaatmete-kaitlemine-ettevottes</p>
-----------------------	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
20	Kliendikeskne suhtlemine ja teenindamine	5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omab arusaama teenindaja rollist ja vastutusest tänapäevases teenindusühiskonnas ning arendab kliendikeskse, eetilise ja ennastsäästva teeninduse oskusi, mõistab teenindusliku mõttekultuuri ja klienditeekonna olemust, järgides kutse-eetikat ja teenindusstandardeid, märkab oma vaimse tervise ohutegureid, omab algteadmisi stressist ja konfliktidest klienditeenindaja töös ning tagades klientide turvalisuse ja ohutuse.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
50 tundi		30 tundi	50 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. suhtleb klienditeeninduse olukordades korrektses eesti keeles lähtuvalt sobivast suhtlusstiilist, inimtüübist ja aktiivse kuulamise võtetest, vältides suhtlemistõkkeid	<p>Suhtleb selgelt ja arusaadavalt eesti keeles nii kõnes kui kirjas erinevates olukordades lähtudes klienditeenindaja tööst.</p> <p>Kasutab suhtlemisel sobivat sõnavara ja väljendusviise lähtudes korrektselt eesti keelest.</p> <p>Nimetab aktiivse kuulamise võtteid ning suhtlemise tõkkeid lähtudes kliendikesksest teenindusest.</p> <p>Eristab erinevaid suhtlusstiile lähtudes klienditeeninduse situatsioonidest.</p> <p>Kasutab suhtlemisel aktiivse kuulamise võtteid arvestades inimtüüpe ja sobivat suhtlemisstiili.</p> <p>Väldib suhtlemistõkkeid lähtudes kliendikesksest teenindusest.</p>	Eristav hindamine
2. 2. koostab teenindusstandardi ja klienditeekonna, lähtudes kutse-eetikast ja terviklikust lähenemisest klienditeekonnale	<p>Iseloomustab klienditeenindaja rolli teenindusühiskonnas lähtudes rollikäitumisest, vastutusest, kutse-eetikast arvestades tarbija õigusi.</p> <p>Selgitab kliendikeskse teeninduse põhimõtteid, lähtuvalt klientide turvalisusest ja ohutusest.</p> <p>Selgitab ligipäätava ja mugava klienditeekonna kujundamise ja tagamise võimalusi lähtudes inimese elukaarel põhinevast ligipäätavuse käsitlesest.</p> <p>Koostab rühmatööna teenindusstandardi arvestades</p>	Eristav hindamine

	<p>kutse-eetikat.</p> <p>Kavandab klienditeekonna kasutades digivahendeid arvestades kliendikeskse teeninduse põhimõtteid.</p> <p>Koostab klienditeekonna kaupluses tuues välja klientide turvalisusega seotud kohad.</p> <p>Teeb ettepanekud klientide turvalisuse suurendamiseks vähendades ohukohti läbi erinevate tegevuste klienditeenindaja tööd.</p>	
<p>3. 3. hoolitseb klienditeenindajana oma vaimse heaolu eest, kasutades sobivaid meetodeid stressi ja konfliktide ennetamiseks</p>	<p>Nimetab vaimse tervise tegureid lähtudes klienditeenindaja tööst.</p> <p>Kirjeldab enesehoiu- ja stressijuhtimise võtteid töökeskkonnas lähtudes stressi juhtimise põhimõtetest.</p> <p>Loob plaani vaimse heaolu hoidmiseks lähtudes klienditeenindaja tööst.</p> <p>Viib rühmatööna läbi ühe tegevuse klienditeenindaja töö toetamiseks lähtudes selle positiivsest mõjust vaimsele tervisele.</p>	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>Suhtlemisõpetus</p> <p>Auditoorne õpe 10</p> <p>Iseseisev õpe 6</p> <p>Praktiline töö 10</p>	<p>Alateemad</p> <p>Teenindusalane sõnavara korrektsetes eesti keeles.</p> <p>Sobivad välejnudsviisid ja sõnavara klienditeeninduses.</p> <p>Suhtlemistõkked.</p> <p>Aktiivne kuulamine.</p> <p>Inimtüübid.</p> <p>Suhtlusstiilid.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine ja analüüs.</p> <p>Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine.</p> <p>Esitluste koostamine.</p> <p>Vaatlus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Kokkuvõtete ja kirjelduste koostamine, vormindamine ja esitlemine.</p> <p>Suhtlemine kõnes ja kirjas lihtsates teenindussituatsioonides.</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Kokkuvõtete ja kirjelduste koostamine, vormindamine ja esitlemine.</p> <p>Suhtlemine kõnes ja kirjas lihtsates teenindussituatsioonides.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb hindamisülesannete aritmeetilise keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Suhtleb selgelt ja arusaadavalt eesti keeles nii kõnes kui kirjas erinevates olukordades lähtudes klienditeenindaja tööst, aga vajab tuge ja suunamist Kasutab suhtlemisel sobivat sõnavara ja väljendusviise lähtudes korrektsest eesti keelest, aga vajab juhendamist ja suunamist Nimetab vähemalt ühte aktiivse kuulamise võtet ning suhtlemise tõkke lähtudes kliendikesksest teenindusest Eristab erinevaid suhtlusstiile, kasutades lisamaterjale, lähtudes klienditeeninduse situatsioonidest Kasutab suhtlemisel aktiivse kuulamise võtteid arvestades inimtüüpe ja valides sobiva suhtlemisstiili. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
Teeninduskultuur Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 30	Alateemad Teenindusühiskond ja teenindusliku mõttekultuuri olemus. Teenindusühiskond ja teenindusliku mõttekultuuri olemus. Terviklik mõtteviis teeninduses. Teenindaja kui ettevõtte esindaja (roll ja rollikäitumine). Teenindaja roll tänapäeval. Suhtlemisoscused. Teenindaja vastutus klientide turvalisuse ja ohutuse eest. Kutsetika. Kliendikeskse teeninduse olemus. Klienditeekond. Kehakeel suhtluses ja teeninduses.	Seos õpiväljundiga
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine. Vaatlus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.	
Praktiline töö	Teenindusstandardi koostamine. Suhtlemisharjutused situatsioonide lahendamiseks. Paaristöona teenindusharjutused. Klienditeekonna koostamine. Esitluste esitlemine.	
Hindamisülesanded	Test teoreetiliste teadmiste kohta. Mõistekaardi koostamine ja selgitamine klienditeenindaja rolli kohta.	

	<p>Klienditeekonna kujundamine visuaalselt ja selgitamine. Esitlus kliendikeskse teeninduse kohta. Enesehinnang ja -areng praktiliste harjutuste kohta.</p>	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb hindamisülesannete aritmeetilise keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Kirjeldab klienditeenindaja rolli teenindusühiskonnas lähtudes rollikäitumisest, vastutusest, kutse-eetikast ja teenindusstandardist Koostab teenindusstandardi arvestades kutse-eetikat rühmatööna Koostab klienditeekonna kasutades digivahendeid arvestades kliendikeskse teeninduse põhimõtteid, Koostab klienditeekonna kaupluses tuues välja klientide turvalisusega seotud kohad Teeb ettepanekud klientide turvalisuse suurendamiseks vähendades ohukohti läbi erinevate tegevuste klienditeenindaja töös Kirjeldab kliendikeskse teeninduse põhimõtteid, lähtudes klientide turvalisusest ja ohutusest erinevates teenindusolukordades Olulised teadmised on läbitud teemade kohta olemas, kuid selgitus võib olla ebatäpne või vähe seostatud.</p> <p>“4” saamise tingimus: Kirjeldab klienditeenindaja rolli teenindusühiskonnas lähtudes rollikäitumisest, vastutusest, kutse-eetikast ja teenindusstandardist Koostab teenindusstandardi arvestades kutse-eetikat rühmatööna Koostab klienditeekonna kasutades digivahendeid arvestades kliendikeskse teeninduse põhimõtteid, Koostab klienditeekonna kaupluses tuues välja klientide turvalisusega seotud kohad Teeb ettepanekud klientide turvalisuse suurendamiseks vähendades ohukohti läbi erinevate tegevuste klienditeenindaja töös Kirjeldab kliendikeskse teeninduse põhimõtteid, lähtudes klientide turvalisusest ja ohutusest erinevates teenindusolukordades Demonstreerib arusaamist klienditeenindaja rolli, klienditeekonna ja teenindusstandardi kohta. Demonstreerimine on korrektne ja informatiivne, aga esineb pisivigu.</p> <p>“5” saamise tingimus: Kirjeldab klienditeenindaja rolli teenindusühiskonnas lähtudes rollikäitumisest, vastutusest, kutse-eetikast ja teenindusstandardist Koostab teenindusstandardi arvestades kutse-eetikat rühmatööna Koostab klienditeekonna kasutades digivahendeid arvestades kliendikeskse teeninduse põhimõtteid, Koostab klienditeekonna kaupluses tuues välja klientide turvalisusega seotud kohad Teeb ettepanekud klientide turvalisuse suurendamiseks vähendades ohukohti läbi erinevate tegevuste klienditeenindaja töös Kirjeldab kliendikeskse teeninduse põhimõtteid, lähtudes klientide turvalisusest ja ohutusest erinevates teenindusolukordades Demonstreerib arusaamist klienditeenindaja rolli, klienditeekonna ja teenindusstandardi kohta. Demonstreerimine on põhjalik, ladus, seostatud, veenev ja põhjendatud.</p>	
Tööalane toimetulek Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 10	<p>Alateemad Vaimne tervis, stressitaluvus, kohanemine muutuv keskkonnas. Ennastsäästev käitumine Konfliktide vältimine ja lahendamine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga 3. hoolitseb klienditeenindajana oma vaimse heaolu eest, kasutades sobivaid</p>

		meetodeid stressi ja konfliktide ennetamiseks
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.	
Praktiline töö	Enesehoiu- ja stressijuhtimise võtete demonstreerimine.	
Hindamisülesanded	Enesehoiu- ja stressijuhtimise võtete demonstreerimine.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb praktiliste tööde hinnete aritmeetilise keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Nimetab kaks vaimse tervise tegurit lähtudes klienditeenindaja tööst Kirjeldab enesehoiu- ja stressijuhtimise võtteid töökeskkonnas lähtudes stressi juhtimise põhimõtetest Loob lihtsustatud plaani vaimse heaolu hoidmiseks lähtudes klienditeenindaja tööst Viib rühmatööna läbi ühe tegevuse klienditeenindaja töö toetamiseks lähtudes selle positiivsest mõjust vaimsele tervisele Osaleb praktilistes ülesannetes pigem kõrvaltvaatajana, ei tee ettepanekuid</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	

Õppemeetodid	Esitlus, paaritöö, praktiline töö, iseseisev töö, rühmatöö, rollimäng, mõistekaardid, arutelu.	
Hindamise meetodid	Mooduli hindamise meetodid on kirjeldatud õpiväljundite hindamise meetodite juures	
Lõimitud teemad		
Mooduli hindamine	Eristav hindamine	
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb teemade eristavate hinnete kaalutud keskmisena. “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite kaalutud keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4; “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite kaalutud keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4; “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite kaalutud keskmine on vahemikus 4,5 – 5,0.	
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p>	
Õppematerjalid	<p>Aedla, M. (2024). Õnnelik töö ja kodus. Tallinn: Vesta.</p> <p>Billy, E. (2025). Keerulised isiksused : kuidas tuvastada nartsissiste, sotsiopaate ja teisi keerulisi isiksusi ning nendega toime tulla. Inglise keelest tõlkinud Kertu Niilus; toimetanud Tiina Randus. Tallinn: Pegasus.</p> <p>Bolton, R. (2002). Igapäevaoskused: kuidas ennast kehtestada, teisi kuulata ja konflikte lahendada. Puhja: Väike Vanker.</p>	

Borg, J. (2012). Kehakeel: kuidas teada saada, mida tegelikult öeldakse. Tallinn: Ersen.

Brown, M. (2023). Ma pole nõus: miks me tülitseme ja kuidas erinevuste kiuste suuri asju korda saata. Tõlkinud Aet Süvari ; toimetanud Anneli Sihvart. Tallinn: Äripäev.

Bärg, P. (2017) Neljamõõtmeline teenindus. Tallinn; P. Pärj

Cook, D. (2018) Kuidas saada tippmüüjaks ... juba järgmiseks esmaspäevaks. Tallinn: Äripäev

Fexeus, H. (2024). Mõtete lugemine: kuidas teisi mõista ja märkamatult mõjutada. Tallinn: Pegasus.

Goulston, M. (2011). Lihtsalt kuula!: inimesteni jõudmise teekond. Tallinn: Äripäev.

Israel, S. (2011). Küsi, kuula, peegelda. Väärtuspõhise müügi käsiraamat. Tallinn: Äripäev.

Kidron, A. (2019). Suhtle sujuvalt ja loovalt. Tallinn: Mondo.

Kidron, A. (2021). Suhtle sujuvalt. Tallinn: Mondo.

Kontchubei, A. (2016). Müügi ja aktiivse teeninduse psühholoogia: müügi ja aktiivse teeninduse põhivalemid. Tallinn: Meta-Profit

Krips, H. (2024). Lapsele sotsiaalsete oskuste õpetamine. Tartu: Atlex.

Lehtsaar, T. (2025). Suhtlemiskonflikti psühholoogia. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Lowndes, L (2023). Kuidas rääkida ükskõik kellega: lihtsad nipid edukaks suhtlemiseks. Inglise keelest tõlkinud Sille Martma ; toimetanud Laura Lepler. Tallinn: Pegasus.

Matsching, M. (2016). Kehakeel : saa teistest aru ilma nende poolt öeldud sõnu kuulmata. Tallinn: T. Tereas

McKay, M., Davis, M., Fanning, P. (2000). Suhtlemisuskused: kehakeel. Tutvuste sõlmimine. Peresuhted. Seksuaalsuhted. Partneri mõjutamine. Suhted töö. Tartu: Greif.

Mitchell, J. (2009). Kallista oma töökaaslasi: järeleproovitud viis töötajate palkamiseks, innustamiseks ja tunnustamiseks ning märkimisväärsete tulemuste saavutamiseks. Tallinn: Varrak.

Niiberg, T. (2011). Suhtlemise kuldreeglid: Tunnusta, naerata ja kehtesta. Tallinn: Pegasus.

OÜ Aeternum Koolitus ja Konsultatsioonid (2025) <https://www.aeternum.ee/category/teenindaja/>

Peaasi.ee. (2025). Vaimse tervise hoidmine. <https://peaasi.ee/teema/tervise-hoidmine/>

Perry, P. (2024). Raamat, mida peaksid lugema kõik sulle kallid (ja mõned vähem kallid) inimesed. Tallinn: Helios Kirjastus.

Seponara, A. (2022). Meelerahu teejuht: toimetulekustrateegiad ja ärksuse tehnikad vaimu ning keha rahustamiseks. Inglise keelest tõlkinud Kertu Niilus; toimetanud Ingrid Eylandt-Kuure. Tallinn: Pegasus.

Smith, M. (2025). Sotsiaalsest ärevusest vabaks : praktilised näpunäited, et lõpetada ülemõtlemine, olla enesekindel ja tulla suhtlusolukordades hästi toime. Inglise keelest tõlkinud Helena Niidla. Tallinn: Vesta.

Soone, I.(2010). Kliendilojaalsuse kuldraamat: kuidas võita ja hoida kliente. Tallinn: Äripäev.

Standop, E. (2022). Ma loen sind: näolugeja salatarkused – mida nägu sinu ja teiste kohta reedab. Tallinn: Sünonüüm.

Zemke, R., Anderson. K. (2003).Tippteenindaja raskused ja rõõmud. Tallinn: Koolibri.

Thorsten, H. (2012). Ma tean, mida sa mõtled: [mõtete lugemise saladus]. Tallinn: Ersen.

Tooman, H. (2023) Teenindusprotsesside juhtimine ja teenusedisain: kõrgkooliõpik. Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus

Tooman, H., Mae, A. (1999). Inimeselt inimesele. Tallinn: Avita.

Turkka, H. (2023). Laste ja noorte konfliktid: käsiraamat keeruliste vastuolude lahendamiseks. Tõlkija Ann Tamme; toimetaja Laidi Surva, keeleteoimetaja Nele Otto-Luts. Tartu: Atlex.

	<p>Uljas, J. (2015). Eestlase keha kõneleb: teekond parema enesetunnetuse ja teiste mõistmise juurde. Tallinn: Atlex.</p> <p>Vadi, M. (2001). Müügisuhtlemine. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.</p> <p>Watkinson, M (2016). Hea kliendikogemuse kümme põhimõtet. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Williams, M. (2023). Sügavam teadvelolek: uus tee rahuni kaootilises maailmas. Tallinn: Pegasus.</p> <p>Wiss, E. (2025). Kuidas küsida õigeid küsimusi: küsi paremaid küsimusi, saad paremaid vastuseid. Inglise keelest tõlkinud Madis Vodja. Tallinn: Pegasus.</p>
--	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
21	Loovuse kasutamine	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab oma loovust ja avatud hoiakut, väljendab ideid ning mõtleb loovalt seostades kaubanduse valdkonnaga.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
10 tundi		18 tundi	50 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. kasutab loovuse arendamise tehnikaid ja koostöö võtteid, lähtudes kaubanduse valdkonna olukordadest ja arendades ideid rühmatöös	Osaleb aktiivselt rühmatöös arendades ideid ja arvestades ühise lahenduse kujundamise eesmärki. Rakendab juhendamisel loovuse arendamise tehnikaid lähtudes õppimise olukordadest ja ühise ülesande eesmärgist.	Mitteeristav hindamine
2. 2. esitleb oma ideid, lähtudes loovast mõtlemisest ning põhjendades nende sobivust ja kasu kaubanduse kontekstis	Kirjeldab oma sõnadega loova mõtlemise olemust ja tähtsust lähtudes igapäevaelu näidetest kaubanduses. Toob näiteid loova mõtlemise kasutamisest õppimises ja igapäevaelu olukordades kaubanduses, põhjendades nende sobivust. Esitab oma ideid arusaadavalt ja loogiliselt, lähtudes õppeülesande eesmärgist ja kaubanduse kontekstist. Põhjendab oma ideede sobivust ja kasulikkust, võttes arvesse õppimise eesmärki ja kaubanduse valdkonda.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Loovus	Alateemad	Seos õpiväljundiga
Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 50	Joonestamine ja joonistamine - täpne mõõtmine ja kujundite ning mustrite joonistamine. Loovuse olemus ja mõtteviis. Loovuse arendamise tehnikad ja meetodid . Loov mõtlemine ja probleemilahendus. Ideede väljendamine ja esitlemine.	1. kasutab loovuse arendamise tehnikaid ja koostöö võtteid, lähtudes kaubanduse valdkonna olukordadest ja arendades

	<p>Loov koostöö ja meeskonnatöö. Loovuse arendamise tehnikad ja meetodid. Vaateakende liigid ja eesmärk. Kujunduse põhimõtted ja kompositsioon. Värvusõpetus. Kinkepakendi valmistamise ettevalmistustööd, materjalid ja tehnikad. Töövahendid (liigid, töövahendite ohutusnõuded ja ergonoomiline kasutamine). Pakkimismaterjalid (liigid k.a taaskasutatavad). Kaunistamise materjalid. Ilupakendite valmistamine (erinevate ja erikujuliste kinkepakendite pakkimise tehnikad ja kaunistamise võimalused). Efektiivne aja ja materjali kasutamine. Vajalike töövahendite ja materjalide korrashoid. Ilupakendite eksponeerimine.</p>	<p>ideid rühmatöös 2. esitleb oma ideid, lähtudes loovast mõtlemisest ning põhjendades nende sobivust ja kasu kaubanduse kontekstis</p>
Iseseisev töö	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine.</p>	
Praktiline töö	<p>Joonistamine, joonestamine, kinkepakendite pakkimine.</p>	
Hindamisülesanded	<p>Kirjeldab oma sõnadega loova mõtlemise olemust ja tähtsust lähtudes igapäevaelu näidetest kaubanduses. Toob näiteid loova mõtlemise kasutamisest õppimises ja igapäevaelu olukordades kaubanduses, põhjendades nende sobivust. Esitab oma ideid arusaadavalt ja loogiliselt, lähtudes õppeülesande eesmärgist ja kaubanduse kontekstist. Põhjendab oma ideede sobivust ja kasulikkust, võttes arvesse õppimise eesmärki ja kaubanduse valdkonda. Osaleb aktiivselt rühmatöös arendades ideid ja arvestades ühise lahenduse kujundamise eesmärki. Rakendab juhendamisel loovuse arendamise tehnikaid lähtudes õppimise olukordadest ja ühise ülesande eesmärgist.</p>	
Hindamine	<p>Mitteeristav hindamine</p>	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Esitatud on kõik tööd ja õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel.</p>	
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Esitatud on kõik tööd ja õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel. Kirjeldab oma sõnadega loova mõtlemise olemust ja tähtsust lähtudes igapäevaelu näidetest kaubanduses. Toob näiteid loova mõtlemise kasutamisest õppimises ja igapäevaelu olukordades kaubanduses, põhjendades nende sobivust. Esitab oma ideid arusaadavalt ja loogiliselt, lähtudes õppeülesande eesmärgist ja kaubanduse kontekstist. Põhjendab oma ideede sobivust ja kasulikkust, võttes arvesse õppimise eesmärki ja kaubanduse valdkonda., Osaleb aktiivselt rühmatöös arendades ideid ja arvestades ühise lahenduse kujundamise eesmärki. Rakendab juhendamisel loovuse arendamise tehnikaid lähtudes õppimise olukordadest ja ühise ülesande eesmärgist.</p>	
Õppemeetodid	<p>Miniloeng, näitlikustamine, praktiline töö, iseseisev</p>	
Hindamismeetodid	<p>Rühmatöö, esitlus, praktilised ülesanded, iseseisvad tööd, analüüs, refleksioon, tagasiside</p>	
Lõimitud teemad		

Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Kohustuslikud tööd on esitatud ja õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel.
Õppematerjalid	<p>Malm, K. (2019). Kaupluse vaateakna reklaami roll tarbija ostuotsusprotsessis. Tallinna Tehnikaülikool: Rakenduskõrgharidustöö. https://digikogu.taltech.ee/et/item/b1f2297d-1a48-4f5d-8c52-e25d7da8800d</p> <p>Maripuu, I. (2018). Ideede genereerimise tehnikad. https://loovusait.ee/blogi/ideede-genereerimise-tehnika-100-idee-meetod</p> <p>Maripuu, I. (2024). Probleemide analüüsimise tehnika. https://loovusait.ee/blogi/tehnika-kalaluudiagramm-aitab-probleemi-selgeks-moelda</p> <p>Niermann, B. 2001. Kingituste pakkimine. Tallinn: Koolibri.</p> <p>Pinterest. Best Visual Merchandising Windows. https://www.pinterest.com/</p> <p>Pärn-Kaldoja, K. (2015). Kuidas sünnivad kaupluste lumuvad vaateaknad? https://naine.postimees.ee/3336973/kuidas-sunnivad-kaupluste-lummavad-vaateaknad</p> <p>Šorin, K. (2023). Pudeli pakkimine krepp-paberisse. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33616-PUDELI-PAKKIMINE-KREPP-PABERISSE</p> <p>Tammert, M. (2006). Värviopetus. Tallinn: Aimwell OÜ.</p> <p>Tammert, M. (2013). Värviopetuse teooria. http://opiobjektid.tptlive.ee/Varviop/VT_Varviopetuse_teooria.htm</p> <p>Tartu Kunstikool. (2023). Kompositsioon. https://sites.google.com/tartukunstikool.ee/tartu-kunstikool-kompositsioon/kodu</p> <p>The MAW Studio. (2024). Gift Wrapping. https://www.youtube.com/playlist?list=PLVNFncarNgq5VV9hOZYZxphnfFWRsa7d</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
22	Meeskonnatöö oskuste arendamine	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane töötab tulemuslikult meeskonnas, rakendab koostöö- ja suhtlemisoskusi kaubanduse tööprotsessides, lahendab erimeelsusi vastavalt koostöö põhimõtetele ning kasutab saadud tagasisidet oma töö ja meeskonnatöö parendamiseks		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
16 tundi		18 tundi	44 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. kasutab saadud tagasisidet oma töö ja meeskonnatöö parendamiseks	Kirjeldab meeskonnaliikmete rolle ja vastutust arvestades tööülesannete ja ametite eripära. Selgitab meeskonnatöö olulisust kaubanduse tööprotsessides arvestades meeskonnaliikmete rolle ja vastutust. Seostab meeskonnaliikmete rolle ja vastutust meeskonnatöö efektiivsuse ja tulemuslikkusega tuginedes töökorralduse ja koostöö põhimõtetele.	Mitteeristav hindamine
2. 2. suhtleb meeskonnas tehes koostööd erinevate inimestega lähtudes suhtlemise heast tavast ja meeskonna rollijaotusest	Selgitab koostöise suhtlemise aspekte järgides suhtlemise head tava. Kohandab oma suhtlemisviisi kasutades erinevaid suhtlemiskanaleid ja meetodeid, arvestades meeskonnaliikmete eripärasid ja tööülesande iseloomu. Järgib töökorraldust ja kokkuleppeid meeskonnatöös, toetudes meeskonna eesmärkidele ja rollijaotusele.	Mitteeristav hindamine
3. 3. lahendab meeskonnas tekkivaid erimeelsusi ja konflikte arvestades koostöö põhimõtteid	Kirjeldab konfliktide tekkepõhjuseid meeskonnas, tuginedes konkreetsetele tööolukordadele ja meeskonnaliikmete vahelistele suhetele. Valib sobiva viisi erimeelsuste lahendamiseks, arvestades töökorralduse reegleid ja koostöö põhimõtteid. Annab meeskonnaliikmetele konstruktiivset ja toetavat tagasisidet tuginedes koostöö ja	Mitteeristav hindamine

	<p>suhtlemise põhimõtetele. Valib sobivad töövõtteid ja suhtlemisviisid saadud tagasiside põhjal.</p>	
--	---	--

Mooduli jagunemine		
<p>Meeskonnatöö I Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 30</p>	<p>Alateemad Meeskonnatöö olemus ja olulisus kaubanduses Meeskonnaliikmete rollid ja vastutus. Mitmekultuuriline meeskond. Eesmärkide seadmine Vastutuse võtmine/jagamine meeskonnas. Ajasurve faktor kaubandusvaldkonnas. Koostöö ja suhtlemine erinevate inimestega Konfliktide lahendamine ja ennetamine meeskonnas Toetava ja konstruktiivse tagasiside edastamine ja vastuvõtmine Meeskonnatöö mõju teeninduse kvaliteedile Eneseanalüüs ja selle mõju meeskonnatöö arengule. Uue töötaja kaasamine meeskonda. Spetsialistist esmatasandi juhiks.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
Iseseisev töö	Meeskonnatöö teooria lugemine vabalt valitud allikast hindamisülesannete sooritamiseks	
Praktiline töö	Praktilised harjutused meeskonnatöö, eesmärkide seadmise ja konfliktide lahendamise teemadel.	
Hindamisülesanded	Mooduli hindamisülesandeks on õpimapi kaitsmine. Õpimapp koosneb töölehtedest, esitlustest ja praktiliste tööde analüüsist.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb arvestuslike tööde sooritamisest lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Kirjeldab meeskonnaliikmete rolle ja vastutust arvestades tööülesannete ja ametite eripära Seostab meeskonnaliikmete rolle ja vastutust meeskonnatöö efektiivsuse ja tulemuslikkusega tuginedes töökorralduse ja koostöö põhimõtetele, Selgitab koostöise suhtlemise aspekte järgides suhtlemise head tava Kohandab oma suhtlemisviisi kasutades erinevaid suhtlemiskanaleid ja meetodeid, arvestades meeskonnaliikmete eripärasid ja tööülesande iseloomu Järgib töökorraldust ja kokkuleppeid meeskonnatöös, toetudes meeskonna eesmärkidele ja rollijaotusele, Kirjeldab konfliktide tekke põhjuseid meeskonnas, tuginedes konkreetsetele tööolukordadele ja meeskonnaliikmete vahelistele suhetele Valib sobiva viisi erimeelsuste lahendamiseks, arvestades töökorralduse reegleid ja koostöö põhimõtteid Annab meeskonnaliikmetele konstruktiivset ja toetavat tagasisidet tuginedes koostöö ja suhtlemise põhimõtetele Valib sobivad töövõtteid ja suhtlemisviisid saadud tagasiside põhjal, Selgitab koostöise suhtlemise aspekte järgides suhtlemise head tava. Kohandab oma suhtlemisviisi kasutades erinevaid suhtlemiskanaleid ja meetodeid, arvestades meeskonnaliikmete eripärasid ja tööülesande iseloomu.</p>	

	<p>Järgib töökorraldust ja kokkuleppeid meeskonnatöös, toetudes meeskonna eesmärkidele ja rollijaotusele., Kirjeldab konfliktide tekkepõhjuseid meeskonnas, tuginedes konkreetsetele tööolukordadele ja meeskonnaliikmete vahelistele suhetele.</p> <p>Valib sobiva viisi erimeelsuste lahendamiseks, arvestades töökorralduse reegleid ja koostöö põhimõtteid.</p> <p>Annab meeskonnaliikmetele konstruktiivset ja toetavat tagasisidet tuginedes koostöö ja suhtlemise põhimõtetele.</p> <p>Valib sobivad töövõtteid ja suhtlemisviisid saadud tagasiside põhjal.</p>	
<p>Meeskonnatöö II</p> <p>Auditoorne õpe 6</p> <p>Iseseisev õpe 6</p> <p>Praktiline töö 14</p>	<p>Alateemad</p> <p>Meeskonnatöö olemus ja olulisus kaubanduses</p> <p>Meeskonnaliikmete rollid ja vastutus. Mitmekultuuriline meeskond.</p> <p>Eesmärkide seadmine</p> <p>Vastutuse võtmine/jagamine meeskonnas.</p> <p>Ajasurve faktor kaubandusvaldkonnas.</p> <p>Koostöö ja suhtlemine erinevate inimestega</p> <p>Konfliktide lahendamine ja ennetamine meeskonnas</p> <p>Toetava ja konstruktiivse tagasiside edastamine ja vastuvõtmine</p> <p>Meeskonnatöö mõju teeninduse kvaliteedile</p> <p>Eneseanalüüs ja selle mõju meeskonnatöö arengule.</p> <p>Uue töötaja kaasamine meeskonda.</p> <p>Spetsialistist esmatasandi juhiks.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>1. kasutab saadud tagasisidet oma töö ja meeskonnatöö parendamiseks</p> <p>2. suhtleb meeskonnas tehes koostööd erinevate inimestega lähtudes suhtlemise heast tavast ja meeskonna rollijaotusest</p> <p>3. lahendab meeskonnas tekkivaid erimeelsusi ja konflikte arvestades koostöö põhimõtteid</p>
Iseseisev töö	Meeskonnatöö teooria lugemine vabalt valitud allikast hindamisülesannete sooritamiseks	
Praktiline töö	Praktilised harjutused meeskonnatöö, eesmärkide seadmise ja konfliktide lahendamise teemadel.	
Hindamisülesanded	Mooduli hindamisülesandeks on õpimapi kaitsmine. Õpimapp koosneb töölehtedest, esitlustest ja praktiliste tööde analüüsist.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb arvestuslike ülesannete sooritamisest lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Kirjeldab meeskonnaliikmete rolle ja vastutust arvestades tööülesannete ja ametite eripära</p> <p>Seostab meeskonnaliikmete rolle ja vastutust meeskonnatöö efektiivsuse ja tulemuslikkusega tuginedes töökorralduse ja koostöö põhimõtetele, Selgitab koostöise suhtlemise aspekte järgides suhtlemise head tava</p> <p>Kohandab oma suhtlemisviisi kasutades erinevaid suhtlemiskanaleid ja meetodeid, arvestades meeskonnaliikmete eripärasid ja tööülesande iseloomu</p> <p>Järgib töökorraldust ja kokkuleppeid meeskonnatöös, toetudes meeskonna eesmärkidele ja rollijaotusele, Kirjeldab konfliktide tekke põhjuseid meeskonnas, tuginedes konkreetsetele tööolukordadele ja meeskonnaliikmete vahelistele suhetele</p> <p>Valib sobiva viisi erimeelsuste lahendamiseks, arvestades töökorralduse reegleid ja koostöö põhimõtteid</p> <p>Annab meeskonnaliikmetele konstruktiivset ja toetavat tagasisidet tuginedes koostöö ja suhtlemise põhimõtetele</p> <p>Valib sobivad töövõtteid ja suhtlemisviisid saadud tagasiside põhjal, Selgitab koostöise suhtlemise aspekte järgides suhtlemise head tava.</p> <p>Kohandab oma suhtlemisviisi kasutades erinevaid suhtlemiskanaleid ja meetodeid, arvestades meeskonnaliikmete eripärasid ja</p>	

	<p>tööülesande iseloomu.</p> <p>Järgib töökorraldust ja kokkuleppeid meeskonnatöös, toetudes meeskonna eesmärkidele ja rollijaotusele., Kirjeldab konfliktide tekkepõhjuseid meeskonnas, tuginedes konkreetsetele tööolukordadele ja meeskonnaliikmete vahelistele suhetele.</p> <p>Valib sobiva viisi erimeelsuste lahendamiseks, arvestades töökorralduse reegleid ja koostöö põhimõtteid.</p> <p>Annab meeskonnaliikmetele konstruktiivset ja toetavat tagasisidet tuginedes koostöö ja suhtlemise põhimõtetele.</p> <p>Valib sobivad töövõtteid ja suhtlemisviisid saadud tagasiside põhjal., Kirjeldab meeskonnaliikmete rolle ja vastutust arvestades tööülesannete ja ametite eripära.</p> <p>Selgitab meeskonnatöö olulisust kaubanduse tööprotsessides arvestades meeskonnaliikmete rolle ja vastutust.</p> <p>Seostab meeskonnaliikmete rolle ja vastutust meeskonnatöö efektiivsuse ja tulemuslikkusega tuginedes töökorralduse ja koostöö põhimõtetele.</p>
--	---

Õppemeetodid	Arutelu, iseseisev töö, meeskonnatöö, videote analüüs, posterettekanne, esitlusprogrammis ettekanne.
Hindamismeetodid	Õpimapp, mis sisaldab töölehti, esitlusi ja praktiliste tööde analüüse.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.
sh lävend	<p>“A” saamise tingimus: Kirjeldab meeskonnaliikmete rolle ja vastutust arvestades tööülesannete ja ametite eripära.</p> <p>Seostab meeskonnaliikmete rolle ja vastutust meeskonnatöö efektiivsuse ja tulemuslikkusega tuginedes töökorralduse ja koostöö põhimõtetele.</p> <p>Selgitab koostöise suhtlemise aspekte järgides suhtlemise head tava.</p> <p>Kohandab oma suhtlemisviisi kasutades erinevaid suhtlemiskanaleid ja meetodeid, arvestades meeskonnaliikmete eripärasid ja tööülesande iseloomu.</p> <p>Järgib töökorraldust ja kokkuleppeid meeskonnatöös, toetudes meeskonna eesmärkidele ja rollijaotusele.</p> <p>Kirjeldab konfliktide tekke põhjuseid meeskonnas, tuginedes konkreetsetele tööolukordadele ja meeskonnaliikmete vahelistele suhetele.</p> <p>Valib sobiva viisi erimeelsuste lahendamiseks, arvestades töökorralduse reegleid ja koostöö põhimõtteid.</p> <p>Annab meeskonnaliikmetele konstruktiivset ja toetavat tagasisidet tuginedes koostöö ja suhtlemise põhimõtetele</p> <p>Valib sobivad töövõtteid ja suhtlemisviisid saadud tagasiside põhjal.</p>
Õppematerjalid	<p>Belbin Eesti. (2025). Parimad postitused ja artiklid. https://belbin.ee/parimad-postitused-ja-artiklid/</p> <p>Brooks, I. (2008). Organisatsioonikäitumine. Üksikisik, rühm ja organisatsioon. Tallinn: Tänapäev.</p> <p>Lehtsaar, T. (2020). Suhtlemiskonflikti psühholoogia. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.</p> <p>Mastery Koolitus OÜ. (2025). Lugemist. http://www.mastery.ee/blogi/artiklid/</p> <p>Navarro, J., Karlins, M. (2015). Kehakeelest. Tallinn: Varrak.</p> <p>Vesso, S., Saue, K. (2008). Õnnelik meeskond. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Virovere, A & Alas, R & Liigand, J. (2005). Organisatsioonikäitumine. Tallinn: Külim.</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
23	Oskused eluks ja tööks	15	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab pädevusi, mis on vajalikud edasisel õpiteel ja ühiskonnas ennastjuhtivalt, vastutustundlikult ja tulemuslikult toimimiseks.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
300 tundi		90 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. püstitab enesearengu eesmärgid, arvestades enda võimeid ja võimalusi ning väärtustades tervislikke eluviise	<p>Selgitab tervislike eluviiside ja turvalise keskkonna tähtsust, sh toetavate suhtlusvõrgustike rolli tervise, õpimotivatsiooni ja üldise toimetuleku tagamisel.</p> <p>Analüüsib juhendamisel enda käitumis- ja tarbimisharjumusi ning nende mõju enda tervisele, heaolule ja üldisele toimetulekule.</p> <p>Hindab oma vaimse ja füüsilise tervise seisundit, arvestades põhilisi tegureid nagu magamine, toitumine, liikumine, suhted, kasutades selleks usaldusväärseid enesehindamise tehnikaid, sh veebipõhiseid töövahendeid.</p> <p>Koostab juhendamisel aja- ja tegevuskava enda vaimse ja füüsilise heaolu säilitamiseks, kasutades selleks erinevaid tervise edendamise ja säilitamise võimalusi.</p> <p>Kasutab kodukoha ja kooli lähedal paiknevat liikumisradu, harjutusväljakuid ja võimalusi erinevate liikumisviisidega tegelemiseks.</p> <p>Oskab kasutada mobiilirakendusi liikumisharjumuse ja kehalise aktiivsuse jälgimiseks.</p> <p>Analüüsib juhendamisel enda huvisid, väärtushoiakuid, oskusi, teadmisi, kogemusi ja isikuomadusi.</p> <p>Sõnastab eneseanalüüsi tulemustest lähtuvalt</p>	Eristav hindamine

	juhendamisel eesmärgid, isiklike ja akadeemiliste sihtide poole liikumiseks.	
2. 2. kasutab teadlikult erinevaid õpistrateegiaid ja -viise enda õpitegevuse kavandamisel ja juhtimisel	<p>Selgitab juhendatult õppimise olemust ning teadmiste ning oskuste omandamise protsessi, kasutades erinevaid teabeallikaid.</p> <p>Iseloomustab erinevaid õpistrateegiaid ja õppimise viise, seostades neid enda senise õpikäitumisega. Oskab analüüsida enda õpiharjumusi ning arvestada tahtlikku ja tahtmatu tähelepanu mõju oma õpitegevusele.</p> <p>Analüüsib juhendamisel oma õpimotivatsiooni, määratledes seda soodustavaid ja takistavaid tegureid.</p> <p>Koostab juhendamisel isikliku eesmärgipärase õppimis- ja igapäevategevuste ajakava, lähtudes enda huvidest, eneseteostusega seotud eesmärkidest ja võimalustest.</p> <p>Annab hinnangu enda varasematele õpitulemustele, arvestades eneseanalüüsi tulemusi ja saadud tagasisidet.</p> <p>Kavandab muudatused enda õppimisharjumustes, lähtuvalt hindamistulemustest ning toob saadud tagasiside põhjal näiteid õpistrateegiate kasutamisest õpitegevustes.</p> <p>Selgitab juhendamisel stressi ja frustratsiooniga toimetuleku võimalusi.</p>	Eristav hindamine
3. 3. mõistab tööturu toimimise põhimõtteid ja enda arenguvajadusi tööturule sisenemiseks	<p>Selgitab teabeallikate põhjal majanduslike, tehnoloogiliste, looduslike ja teiste keskkonnatingimuste muutuste mõju majanduskeskkonnale.</p> <p>Iseloomustab juhendatud meeskonnatööna Eesti majanduskeskkonna ja tööturu toimimist eri tegevusvaldkondades, kasutades erinevaid teabeallikaid.</p> <p>Iseloomustab erineva haridustaseme ja oskustega inimeste võimalusi tööturul, arvestades töötasu seost väärtusloomega.</p>	Eristav hindamine

	<p>Selgitab teabeallikate põhjal tööandja ja töövõtja õigusi ja kohustusi töösuhetes.</p> <p>Võrdleb erinevate lepingutingimuste tähtsust töösuhetes, võimalike probleemide ennetamisel.</p> <p>Võrdleb enda kogemusi ja oskusi valitud tegevusvaldkonnas erinevates ametites ja rollides tegutsemiseks vajalikega, kasutades oskuste kompassi.</p> <p>Kavandab enesearengut toetavaid tegevusi, lähtudes enda eesmärkidest ja arendamist vajavatest oskustest.</p> <p>Selgitab ressursside (raha, aeg, inimesed) vajadust ja säästmise võimalusi, arvestades enda seatud eesmärkidega.</p>	
<p>4. 4. kasutab varasemaid teadmisi, oskusi ja kogemusi igapäevaeluga seonduvate ülesannete lahendamisel</p>	<p>Lahendab igapäevaeluga seonduvaid arvutusülesandeid, kasutades koolimatemaatikast tuttavaid mudeleid ja meetodeid.</p> <p>Planeerib digivahendite abil igapäevased tulud-kulud, arvestades enda vajaduste ja võimalustega.</p> <p>Esitab kirjalikku ja suulist informatsiooni selgelt ja struktureeritult nii eesti keeles kui ka põhikoolis õpitud võõrkeeles.</p> <p>Kasutab tehnoloogilisi vahendeid ja seadmeid ning tõendus põhiseid andmeid otsuste või järelduste tegemiseks igapäevaeluga seotud küsimustes.</p> <p>Kasutab igapäevaelus ettetulevate olukordade lahendamisel eesti- ja võõrkeelseid teabeallikaid.</p> <p>Koostab pädevuse piires eesti- ja võõrkeelseid tekste, lähtudes igapäevaelu vajadustest.</p> <p>Otsib tööülesande täitmiseks vajalikku teavet, hinnates erinevate teabeallikate usaldusväärsust.</p> <p>Lahendab reaalelulisi ülesandeid, sidudes tervikuks mitme ainevaldkonna teadmisi ja oskusi.</p> <p>Toob näiteid matemaatika, füüsika, keemia ja bioloogia omavahelistest seostest igapäevaelus.</p>	<p>Eristav hindamine</p>
<p>5. 5. mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja</p>	<p>Selgitab juhendamisel vastutustundliku tarbimise</p>	<p>Eristav hindamine</p>

<p>vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ühiskonnale</p>	<p>ja tootmise põhimõtteid ning tehtavate valikute mõju keskkonnale, kogukondadele ja enda heaolule. Toob näiteid probleemsetest tarbimissituatsioonidest ning oskab otsida abi oma õiguste kaitseks. Hindab kriitiliselt ostudega seotud teadete, pakkumiste ja soovitude usaldusväärsust. Kirjeldab jätkusuutliku arengu eesmäärke, seostades neid ümbritseva keskkonna ja õpitava valdkonnaga. Kaardistab juhendamisel ühiskonnas esinevaid sotsiaalseid probleeme, kasutades erinevaid teabeallikaid ja infotehnoloogiavahendeid. Analüüsib meeskonnatööna valitud probleemi lahendamise võimalusi, kasutades tõenduspõhiseid fakte ja teabeallikaid. Kavandab juhendatud meeskonnatööna tegevuskava valitud probleemi lahendamiseks, kasutades loovustehnikaid ning arvestades ressursside säästliku ja vastutustundliku kasutamise põhimõtteid. Kavandab lahenduse elluviimiseks vajaliku eelarve, kasutades digivahendeid.</p>	
<p>6. 6. tegutseb seatud eesmärkide saavutamiseks vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena</p>	<p>Suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud vormis erinevas vanuses ja kultuuritaustaga inimestega, valides asjakohase käitumis- ja väljendusviisi ning kohandades suhtlemisviise vastavalt tagasisidele ja suhtluse eesmärkidele. Jagab asjakohast infot nii kirjalikult, suuliselt kui visuaalselt, kasutades sobivaid suhtlemisvahendeid ja -vorme ning lähtudes suhtluspartnerist (sõber, kaasõpilane, õpetaja, ametiasutus). Kohandab enda suhtlemisviise vastavalt tagasisidele ja suhtluse eesmärkidele. Toob näiteid illustreerimaks, kuidas esmamulje, eelarvamused, sh stereotüübid mõjutavad inimeste</p>	<p>Eristav hindamine</p>

	<p>käitumist.</p> <p>Iseloomustab erinevaid meeskonnatöö rolle ja nende mõju töö tulemuslikkusele, kasutades teabeallikaid.</p> <p>Analüüsib juhendamisel rühmas toimuvaid protsesse ja nende võimalikku mõju inimese käitumisele igapäevaelus.</p> <p>Teeb kaaslastega teadlikult koostööd ühiste eesmärkide saavutamiseks, järgides meeskonnatöö põhimõtteid, suhtlus- ja käitumisnorme ning kasutades digitaalseid ühistöövahendeid.</p>	
<p>7. 7. korraldab teadlikult oma rahaasju mõistes, et oma hea finantsilise käekäigu eest vastutab vaid tema ise</p>	<p>Koostab isikliku eelarve arvestades enda finantseesmärke, analüüsides juhendamisel oma sissetulekuid, väljaminekuid ja rahalist seisust säästmise võimalusi.</p> <p>Arutleb meeskonnatööna sissetuleku, tarbimisvalikute ja investeerimisotsuste mõju üle üksikisiku, ühiskonna ja keskkonna tasandil.</p> <p>Hindab elumuutvate sündmuste (abiellumine, laste saamine, õnnetus, surm) mõju finantsplaneerimisele, eristades rahalist väärtust emotsionaalsetest jt väärtustest.</p> <p>Kirjeldab pangateenuseid ja finantsteenuse osutaja rolli üksikisiku rahaasjade korraldamisel, tuues esile pakutavaid võimalusi, kaasnevaid kohustusi ja riske.</p> <p>Oskab valida laenukohte, kasutades sobivaid võrdlusvahendeid ning arvestades pakutavat intressimäära ja maksetingimusi.</p> <p>Iseloomustab põhiomaduste alusel peamiste varaklasside nagu kinnisvara, võlakirjad ja aktsiad olemust ja erinevusi ning nende kasutamise võimalusi ja sellega kaasnevaid riske isiklike finantseesmärkide saavutamiseks.</p> <p>Kirjeldab isikliku eluaseme soetamise võimalusi, tuues välja üürimise ja ostmise eelised ja puudused.</p>	<p>Eristav hindamine</p>

	Selgitab pensioni kui pikaajalise finantsmehhanismi olemust ja selle planeerimise olulisust, kasutades asjakohaseid teabematerjale.	
--	---	--

Mooduli jagunemine		
Kestlik areng ja väärtusloome Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Ühiskonna ja majanduse toimimine, tootmisprotsesside mõju keskkonnale ja ühiskonnale. Vastutustundliku tarbimise ja tootmise põhimõtted. Kestlik areng ja selle eesmärgid, mõjutegurid. ÜRO säästva arengu eesmärgid (SDG), Eesti Keskkonnastrateegia. Kogukondlik ja individuaalne panus jätkusuutlikkusse. Sotsiaalsed probleemid ja nende lahendamine. Peamised sotsiaalsed probleemid (vaesus, keskkonnareostus, ebavõrdsus jne). Andmete ja infoallikate kasutamine probleemide kaardistamisel. Sotsiaalne vastutus ettevõtluses ja igapäevaelus. Väärtusloome Meeskonnatöö ja loovlahendused probleemidele. Probleemilahendamine ja loovustehnikad. Projekti kavandamine ja eelarvestamine	Seos õpiväljundiga 5. mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ühiskonnale
Praktiline töö	Meeskonnatöö/projekt - lahendus ühele sotsiaalsele või keskkonnavalasele probleemile, mis on seotud vastutustundliku tarbimise ja tootmisega.	
Hindamisülesanded	Probleemi analüüs on põhjalik ja toetub tõenduspõhistele allikatele. Lahendus on loov, praktiline ja vastab jätkusuutlikkuse põhimõtetele. Tegevuskava ja eelarve on selgelt struktureeritud ja realistlik. Esitlus on digivahendeid kasutades sisukas, kaasahaarav ja meeskonnatöö on sujuv.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	·	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Selgitab juhendamisel vastutustundliku tarbimise ja tootmise põhimõtteid ning tehtavate valikute mõju keskkonnale, kogukondadele ja enda heaolule. Toob näiteid probleemsetest tarbimissituatsioonidest ning oskab otsida abi oma õiguste kaitseks. Hindab kriitiliselt ostudega seotud teadete, pakkumiste ja soovitude usaldusväarsust. Kirjeldab jätkusuutliku arengu eesmärke, seostades neid ümbritseva keskkonna ja õpitava valdkonnaga. Kaardistab juhendamisel ühiskonnas esinevaid sotsiaalseid probleeme, kasutades erinevaid teabeallikaid ja infotehnoloogiavahendeid. Analüüsib meeskonnatööna valitud probleemi lahendamise võimalusi, kasutades tõenduspõhiseid fakte ja teabeallikaid. Kavandab juhendatud meeskonnatööna tegevuskava valitud probleemi lahendamiseks, kasutades loovustehnikaid ning	

	<p>arvestades ressursside säästliku ja vastutustundliku kasutamise põhimõtteid. Kavandab lahenduse elluviimiseks vajaliku eelarve, kasutades digivahendeid. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust. “4” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile, kuid töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust. Töö on korrektne, kuid vajab parandamist “5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
<p>Majandus ja töosuhted Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12</p>	<p>Alateemad 1.Eesti majanduskeskkonna ja tööturu toimimise põhimõtted Majanduskeskkonna areng Majanduskeskkonna mõjud Ettevõtluskeskkond, selle areng Ressursside kasutamine Tööturu toimimine Eneseareng lähtudes eesmärkidest 2. Töökorraldus ja töosuhted Lepingulised suhted töö tegemisel Tööandja kehtestatud reeglid töökorraldusele Töö tasustamine ja sotsiaalsed tagatised</p>	<p>Seos õpiväljundiga 3. mõistab tööturu toimimise põhimõtteid ja enda arenguvajadusi tööturule sisenemiseks</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Infootsing säästva arengu strateegiast Arutelu keskkonnatingimuste mõjust majandustegevusele Arutelu tööturu toimimisest Mõttekaart – palgatöötaja ja ettevõtja võimalused tööturule sisenemiseks Võrdleb oma tegevusvaldkonnas erinevates ametites rolle, kasutades oskuste kompassi Eneseanalüüs lähtudes oma eesmärgist ja oskustest Arutelu – erinevused töölepingu, töövõtulepingu ja käsunduslepingu vahel Etteantud juhendi alusel tutvumine töökorralduse reeglitega kasutades tööelu kodulehte Arutelu töötasu teemal</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: Selgitab teabeallikate põhjal majanduslike, tehnoloogiliste, looduslike ja teiste keskkonnatingimuste muutuste mõju majanduskeskkonnale. Iseloomustab juhendatud meeskonnatööna Eesti majanduskeskkonna ja tööturu toimimist eri tegevusvaldkondades, kasutades erinevaid teabeallikaid. Iseloomustab erineva haridustaseme ja oskustega inimeste võimalusi tööturul, arvestades töötasu seost väärtusloomega.</p>	

	<p>Selgitab teabeallikate põhjal tööandja ja töövõtja õigusi ja kohustusi töösuhetes.</p> <p>Võrdleb erinevate lepingutingimuste tähtsust töösuhetes, võimalike probleemide ennetamisel.</p> <p>Võrdleb enda kogemusi ja oskusi valitud tegevusvaldkonnas erinevates ametites ja rollides tegutsemiseks vajalikega, kasutades oskuste kompassi.</p> <p>Kavandab enesearengut toetavaid tegevusi, lähtudes enda eesmärkidest ja arendamist vajavatest oskustest.</p> <p>Selgitab ressursside (raha, aeg, inimesed) vajadust ja säästmise võimalusi, arvestades enda seatud eesmärkidega.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile, kuid töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust. Töö on korrektne, kuid vajab parandamist</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta.</p> <p>Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
<p>Rahaasjad</p> <p>Auditoorne õpe 40</p> <p>Iseseisev õpe 12</p>	<p>Alateemad</p> <p>Eesmärkide seadmine vastavalt SMART-süsteemile.</p> <p>Rahalise turvalisuse saavutamine.</p> <p>Pere rahaasjade planeerimine. Eelarve koostamine.</p> <p>Raha säästmine, kulutamine ja kasvatamine.</p> <p>Pank ja pangateenused.</p> <p>Laenu kasutamine ja intress.</p> <p>Investeerimise alused. Investeerimisstrateegia loomine.</p> <p>Pensioni planeerimine.</p> <p>Kinnisvara ostmine ja üürimine. Kindlustused.</p> <p>Maksusüsteem.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>7. korraldab teadlikult oma rahaasju mõistes, et oma hea finantsilise käekäigu eest vastutab vaid tema ise</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Loetleb vähemalt 5 eesmärki, mis vastavad SMART-süsteemile.</p> <p>Koostab kolme kuu eelarve koos analüüsiga.</p> <p>Loetleb viise, kuidas ta saab teenida lisaraha.</p> <p>Võrdleb erinevaid laene/liisinguid ning järeldab, milline variant on parim.</p> <p>Analüüsib enda riskitaluvust ning koostab sellest tulenevalt isikliku investeerimisportfelli.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>,</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: Koostab isikliku eelarve arvestades enda finantseesmärke, analüüsides juhendamisel oma sissetulekuid, väljaminekuid ja rahalist seisu sh säästmise võimalusi.</p> <p>Arutleb meeskonnatööna sissetuleku, tarbimisvalikute ja investeerimisotsuste mõju üle üksikisiku, ühiskonna ja keskkonna tasandil.</p> <p>Hindab elumuutvate sündmuste (abiellumine, laste saamine, õnnetus, surm) mõju finantsplaneerimisele, eristades rahalist väärtust emotsionaalsetest jt väärtustest.</p>	

	<p>Kirjeldab pangateenuseid ja finantsteenuse osutaja rolli üksikisiku rahaasjade korraldamisel, tuues esile pakutavaid võimalusi, kaasnevaid kohustusi ja riske.</p> <p>Oskab valida laenutooteid, kasutades sobivaid võrdlusvahendeid ning arvestades pakutavat intressimäära ja maksetingimusi.</p> <p>Iseloomustab põhiomaduste alusel peamiste varaklasside nagu kinnisvara, võlakirjad ja aktsiad olemust ja erinevusi ning nende kasutamisevõimalusi ja sellega kaasnevaid riske isiklike finantseesmärkide saavutamiseks.</p> <p>Kirjeldab isikliku eluaseme soetamise võimalusi, tuues välja üürimise ja ostmise eelised ja puudused.</p> <p>Selgitab pensioni kui pikaajalise finantsmehhanismi olemust ja selle planeerimise olulisust, kasutades asjakohaseid teabematerjale.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust</p> <p>“5” saamise tingimus: Töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
<p>Sissejuhatus eesti keelde Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad Suuline ja kirjalik eneseväljendus igapäevastes olukordades. Selge ja loogiline eneseväljendus eesti keeles. Info esitlemine suuliselt ja kirjalikult. Digivahendite kasutamine igapäevaelus. Usaldusväärsete teabeallikate hindamine internetis. Nutiseadmete ja äppide kasutamine isikliku ja tööelu korraldamiseks. Igapäevaeluliste probleemide lahendamine erinevate ainete lõikes.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
<p>Hindamine</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Arvestuslikud töö on sooritatud lävendi tasemel.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“A” saamise tingimus: Esitab kirjalikku ja suulist informatsiooni selgelt ja struktureeritult eesti keeles. Kasutab tehnoloogilisi vahendeid ja seadmeid ning tõendus põhiseid andmeid otsuste või järelduste tegemiseks igapäevaeluga seotud küsimustes. Kasutab igapäevaelus ettetulevate olukordade lahendamisel eestikeelseid teabeallikaid. Koostab pädevuse piires eestikeelseid tekste, lähtudes igapäevaelu vajadustest. Otsib tööülesande täitmiseks vajalikku teavet, hinnates erinevate teabeallikate usaldusväärsust.</p>	
<p>Sissejuhatus inglise keelde Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 3</p>	<p>Alateemad Suuline ja kirjalik eneseväljendus igapäevastes olukordades. Selge ja loogiline eneseväljendus inglise keeles. Info esitlemine suuliselt ja kirjalikult. Digivahendite kasutamine igapäevaelus. Usaldusväärsete teabeallikate hindamine internetis.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>

	Nutiseadmete ja äppide kasutamine isikliku ja tööelu korraldamiseks. Igapäevaeluliste probleemide lahendamine erinevate ainete lõikes.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestuslikud töö on sooritatud lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Esitab kirjalikku ja suulist informatsiooni selgelt ja struktureeritult inglise keeles. Kasutab tehnoloogilisi vahendeid ja seadmeid ning tõendus põhiseid andmeid otsuste või järelduste tegemiseks igapäevaeluga seotud küsimustes. Kasutab igapäevaelus ettetulevate olukordade lahendamisel võõrkeelseid teabeallikaid. Koostab pädevuse piires võõrkeelseid tekste, lähtudes igapäevaelu vajadustest. Otsib tööülesande täitmiseks vajalikku teavet, hinnates erinevate teabeallikate usaldusväärsust.	
Sissejuhatus matemaatikasse Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Igapäevaelu arvutused ja majanduslik planeerimine raha ja eelarvestamine, kuluarvutus (pindala, ruumala) ja protsent (allahindlus). Eelarve koostamine. Usaldusväärsuse teabeallikate hindamine internetis. Nutiseadmete ja äppide kasutamine isikliku ja tööelu korraldamiseks Igapäevaeluliste probleemide lahendamine erinevate ainete lõikes.	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestuslikud töö on sooritatud lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Lahendab igapäevaeluga seonduvaid arvutusülesandeid, kasutades koolimatemaatikast tuttavaid mudeleid ja meetodeid. Planeerib digivahendite abil igapäevased tulud-kulud, arvestades enda vajaduste ja võimalustega. Otsib tööülesande täitmiseks vajalikku teavet, hinnates erinevate teabeallikate usaldusväärsust. Lahendab reaalelulisi ülesandeid, sidudes tervikuks mitme ainevaldkonna teadmisi ja oskusi. Toob näiteid matemaatika, füüsika, keemia ja bioloogia omavahelistest seostest igapäevaelus.	
Suhtlemine Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Suhtlemise alused ja kultuurierinevused Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine Tagasiside andmine ja vastuvõtmine Esmamulje, eelarvamused ja stereotüübid suhtlemises Meeskonnatöö ja selle rollid Rühmades toimuvad protsessid ja nende mõju Digitaalsed ühistöövahendid ja nende kasutamine Konfliktide lahendamine ja koostööoskuste arendamine	Seos õpiväljundiga 6. tegutseb seatud eesmärkide saavutamiseks vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena
Iseseisev töö	Kirjalik refleksioon teemal „Minu suhtlemisstiil ja selle mõju teistele“.	

Praktiline töö	Meeskonnatöö/paaristöö: „Kultuurideülene suhtlemine“ – õpilased suhtlevad eri kultuuritaustaga inimestega ning analüüsivad juhendi alusel oma kogemust. Õpilased koostavad esitluse kasutades digitaalseid ühistöövahendeid ning esitlevad analüüsi kasutades sobivaid suhtlemisvahendeid ja -viise.	
Hindamisülesanded	Väitlus „Digitaalsete ühistöövahendite mõju meeskonnatööle“. Meeskonnatöö esitlus: „Meeskonnatöö põhimõtted ja rollid“ – õpilased uurivad erinevaid meeskonnatöö rolle ja esitavad oma järeldused visuaalselt.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	·	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud vormis erinevas vanuses ja kultuuritaustaga inimestega, valides asjakohase käitumis- ja väljendusviisi ning kohandades suhtlemisviise vastavalt tagasisidele ja suhtluse eesmärkidele. Jagab asjakohast infot nii kirjalikult, suuliselt kui visuaalselt, kasutades sobivaid suhtlemisvahendeid ja -vorme ning lähtudes suhtluspartnerist (sõber, kaasõpilane, õpetaja, ametiasutus). Kohandab enda suhtlemisviise vastavalt tagasisidele ja suhtluse eesmärkidele. Toob näiteid illustreerimaks, kuidas esmamulje, eelarvamused, sh stereotüübid mõjutavad inimeste käitumist. Iseloomustab erinevaid meeskonnatöö rolle ja nende mõju töö tulemuslikkusele, kasutades teabeallikaid. Analüüsib juhendamisel rühmas toimuvaid protsesse ja nende võimalikku mõju inimese käitumisele igapäevaelus. Teeb kaaslastega teadlikult koostööd ühiste eesmärkide saavutamiseks, järgides meeskonnatöö põhimõtteid, suhtlus- ja käitumisnorme ning kasutades digitaalseid ühistöövahendeid. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile, kuid töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust. Töö on korrektne, kuid vajab parandamist</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
Tervislik eluviis ja eneseareng Auditorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	<p>Alateemad</p> <p>Tervislike eluviiside põhialused:</p> <p>Tervise mõiste ja selle komponendid</p> <p>Kehalise aktiivsuse, toitumise ja unerežiimi roll tervises</p> <p>Turvaline keskkond ja selle mõju heaolule.</p> <p>Tasakaal, kuidas saavutada 50/50 (vaimne, füüsiline).</p> <p>Elukaar.</p> <p>Eneseanalüüs ja tervisliku eluviisi hindamine:</p> <p>Isiklikud harjumused ja nende mõju tervisele.</p> <p>Enesehindamise tehnikad ja veebipõhised töövahendid.</p> <p>Käitumisharjumuste muutmise võimalused.</p> <p>Ennastkahjustav käitumine ja tagajärjed:</p> <p>Suitsetamine, mokatubakas, e-sigaret, alkohol, narkootikumid.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>1. püstitab enesearengu eesmärgid, arvestades enda võimeid ja võimalusi ning väärtustades tervislikke eluviise</p>

	<p>ennetamine, ravi, võõrutus.</p> <p>Vaimse ja füüsilise tervise tõhustamine:</p> <p>Stressi ja pingete maandamise meetodid. Ennetamine.</p> <p>Motivatsiooni ja vaimse vastupidavuse arendamine.</p> <p>Kehalise aktiivsuse planeerimine ja jälgimine.</p> <p>Tervise säilitamise ja edendamise võimalused:</p> <p>Liikumisrajad, harjutusväljakud ja võimalused vaba aja aktiivseks veetmiseks.</p> <p>Mobiilirakendused ja digilahendused tervise monitoorimiseks.</p> <p>Personaalse heaolukava koostamine ja elluviimine.</p> <p>Eesmärkide seadmine ja isiklik areng:</p> <p>Eneseanalüüs ja eesmärgid tulevikuks.</p> <p>Vaimse- ja füüsilise- ja akadeemilise arengu eesmärkide seadmine.</p> <p>Aja- ja tegevuskava koostamine eesmärkide saavutamiseks.</p>	
Iseseisev töö	Toitumis- ja liikumispäevik	
Praktiline töö	Isiklik terviseanalüüs (vaimne- ja füüsiline tervis) – Õpilased täidavad terviseküsitluse ja analüüsivad oma eluviisi tugevusi ning parenduskohti. Tegevused enne ja pärast tundide algust-lõppu. Toitumispäeviku pidamine – Õpilased analüüsivad oma toitumisharjumusi ja võrdlevad neid tervisliku toitumise põhimõtetega.	
Hindamisülesanded	<p>Füüsilise aktiivsuse monitoorimine – Õpilased kasutavad nädala jooksul mobiilirakendust oma kehalise aktiivsuse jälgimiseks ja teevad kokkuvõtte/analüüs.</p> <p>Toidupüramiid.</p> <p>Stressi maandamise harjutused – Õpilased proovivad erinevaid stressimaandamise tehnikaid (hingamisharjutused, mindfulness, liikumine) ja jagavad oma kogemusi.</p> <p>Tervisliku eluviisi eesmärkide seadmine – Õpilased sõnastavad isiklikud tervise eesmärgid ja koostavad tegevuskava nende saavutamiseks.</p> <p>Rühmatöö: Turvaline keskkond – rühmad uurivad ja esitavad, kuidas koolikeskkond ja kogukond saavad toetada tervislikku eluviisi.</p> <p>Liikumisrada ja välitund – Õpilased kasutavad kooliümbruse liikumisvõimalusi ja koostavad soovitusi aktiivseks vaba aja veetmiseks. Ettepanekud koolile, kuidas koolikeskonna liikumisharrastusi parendada.</p>	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Selgitab tervislike eluviiside ja turvalise keskkonna tähtsust, sh toetavate suhtlusvõrgustike rolli tervise, õpimotivatsiooni ja üldise toimetuleku tagamisel.</p> <p>Analüüsib juhendamisel enda käitumis- ja tarbimisharjumusi ning nende mõju enda tervisele, heaolule ja üldisele toimetulekule.</p> <p>Hindab oma vaimse ja füüsilise tervise seisundit, arvestades põhilisi tegureid nagu magamine, toitumine, liikumine, suhted, kasutades selleks usaldusväärseid enesehindamise tehnikaid, sh veebipõhiseid töövahendeid.</p> <p>Koostab juhendamisel aja- ja tegevuskava enda vaimse ja füüsilise heaolu säilitamiseks, kasutades selleks erinevaid tervise</p>	

	<p>edendamise ja säilitamise võimalusi. Kasutab kodukoha ja kooli lähedal paiknevad liikumisradu, harjutusväljakuid ja võimalusi erinevate liikumisviisidega tegelemiseks. Oskab kasutada mobiilirakendusi liikumisharjumuse ja kehalise aktiivsuse jälgimiseks. Analüüsib juhendamisel enda huvisid, väärtushoiakuid, oskusi, teadmisi, kogemusi ja isikuomadusi. Sõnastab eneseanalüüsi tulemustest lähtuvalt juhendamisel eesmärgid, isiklike ja akadeemiliste sihtide poole liikumiseks. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust. “4” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile, kuid töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust. Töö on korrektne, kuid vajab parandamist “5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
<p>Õppimine ja õpistrateegiad Auditoorne õpe 50 Iseseisev õpe 15</p>	<p>Alateemad Infootsingu oskused, andmeanalüüs ja õppimiseks vajalike digipädevuste arendamine. Enesejuhtimine ja eneseregulatsioon. Aja planeerimine ja prioriteetide seadmine. Emotsioonidega ja stressiga hakkama saamine. Enesehinnang. Eneseanalüüsi oskus, refleksioon. Ennastjuhtiv õppiija. Õppimise olemus. Õpioskuste kujundamine. Õppimisstiilid. Õppimist soodustav keskkond ja eduka õppiija omadused. Õpimotivatsioon. Õppimise segajad. Tulemuslikku õppimist toetavad võtted.</p>	<p>Seos õpiväljundiga 2. kasutab teadlikult erinevaid õpistrateegiaid ja -viise enda õpitegevuse kavandamisel ja juhtimisel</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Tutvub Pärnumaa Kutsehariduskeskuse kodulehe, õppekorralduseeskirja, sisekorraeeskirja ja õppeinfosüsteemiga. Tutvub kooli väärtustega. Analüüsib oma digioskusi vastavalt Digipädevuste enesehindamise skaalale. Veebilehitseja(te) kasutamine informatsiooni leidmiseks internetist, kodulehtedelt ja siseveebist. Andmete leidmine ja andmete alusel diagrammide ja skeemide loomine kasutades tabelarvutuskeskkondi. Analüüsib kutsestandardeid vastavalt valitud valdkonnale. Kasutab asjakohaseid infoallikaid endale tasemeõppe, koostab kandidideerimiseks vajalikud dokumendid (CV, motivatsioonikiri). Analüüsib enda õpi- ja enesejuhtimise oskusi (SWOT, GROW jms), toob välja arengukohad.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	.
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Selgitab juhendatult õppimise olemust ning teadmiste ning oskuste omandamise protsessi, kasutades erinevaid teabeallikaid.</p> <p>Iseloomustab erinevaid õpistrateegiaid ja õppimise viise, seostades neid enda senise õpikäitumisega.</p> <p>Oskab analüüsida enda õpiharjumusi ning arvestada tahtlikku ja tahtmatu tähelepanu mõju oma õpitegevusele.</p> <p>Analüüsib juhendamisel oma õpimotivatsiooni, määratledes seda soodustavaid ja takistavaid tegureid.</p> <p>Koostab juhendamisel isikliku eesmärgipärase õppimis- ja igapäevategevuste ajakava, lähtudes enda huvidest, eneseteostusega seotud eesmärkidest ja võimalustest.</p> <p>Annab hinnangu enda varasematele õpitulemustele, arvestades eneseanalüüsi tulemusi ja saadud tagasisidet.</p> <p>Kavandab muudatused enda õppimisharjumustes, lähtuvalt hindamistulemustest ning toob saadud tagasiside põhjal näiteid õpistrateegiate kasutamisest õpitegevustes.</p> <p>Selgitab juhendamisel stressi ja frustratsiooniga toimetuleku võimalusi.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile, kuid töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust. Töö on korrektne, kuid vajab parandamist.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta.</p> <p>Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>

Õppemeetodid	Rühmatööd, rollimängud. Arutelud, juhtumianalüüsid, praktilised harjutused. Tagasiside andmise/vastuvõtmise harjutused. Individuaalsed ja paaristööd. Digivahendite kasutamine ühistegevustes. Refleksioon ja eneseanalüüs.
Hindamismeetodid	Võimalikud hindamisülesanded õppemeetodist lähtuvalt õpetaja poolt koostatud hindamisjuhendi alusel:
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Võimalikud hindamisülesanded õppemeetodist lähtuvalt õpetaja poolt koostatud hindamisjuhendi alusel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Töö vastab hindamisjuhendile, kuid töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust. Töö on korrektne, kuid vajab parandamist. Mooduli hinne kujuneb teemade hinnete kaalutud keskmisena 3,0 – 3,4.</p> <p>“4” saamise tingimus: Töö vastab hindamisjuhendile, ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust. Mooduli hinne kujuneb teemade hinnete kaalutud keskmisena 3,5-4,4.</p> <p>“5” saamise tingimus: Töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu. Mooduli hinne kujuneb teemade hinnete kaalutud keskmisena 4,5-5,0.</p>
Õppematerjalid	GreenComp. Euroopa kestlikkusosalaste pädevuste raamistik. https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1

	<p>Kestliku arengu eesmärgid. https://ekja.ee/et/keskkonnajuhtimine/saastva-arengu-eesmargid/</p> <p>Tööriistakast kestlike käitumiste toetamiseks https://rohekaitumine.riigikantselei.ee/</p> <p>Goleman, D. (2006). "Sotsiaalne intelligentsus: uus teadus inimsuhetest." Pegasus.</p> <p>Tiivel, T. (2013). "Meeskonnatöö ja juhtimine." Äripäev.</p> <p>Mckay, M., Davis M., Fannig P. (2000). Suhtlemisoskused. Väike Vanker.</p> <p>Demarais, A., White, V. (2005). Esmamuljed: Mida te ei tea sellest, kuidas teised teid näevad. Pegasus.</p> <p>Lehtsaar, T. (2008) Suhtlemiskonflikti psühholoogia. Tartu: TÜ kirjastus</p> <p>Rahatark Eesti</p> <p>(chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.fin.ee/sites/default/files/documents/2021-11/eesti_elanike_rahatarkuse_edendamise_strateegia_aastateks_20212030_a4.pdf)</p>
--	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
24	Praktika	25	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on moodul sissejuhatus valdkonna kutseõpingutesse ja kliendikeskne suhtlemine ja teenindamine ning teema toiduhügieen.		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane rakendab õppekeskkonnas omandatud teadmisi, oskusi ja hoiakuid juhendaja juhendamisel praktikaettevõttes konkreetsete tööülesannete täitmisel, arendades omandatud erialaseid pädevusi, meeskonnatööoskusi ja kujundades valmisolekut asuda õpitud erialal tööle.		
Praktika			
650 tundi			

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. kasutab töötamisel efektiivseid ja ohutuid töövõtteid	<p>Osaleb töökohal tööohutusalasel juhendamisel, kirjeldab praktika aruandes selle sisu ja vajadust ning kinnitab seda ettevõttes sätestatud korra kohaselt.</p> <p>Osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid.</p> <p>Järgib tööaja kasutust ja toimetulekut erinevate tööülesannete täitmisel.</p> <p>Teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali.</p> <p>Järgib tööohutuse ja töötervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel.</p> <p>Kasutab efektiivsed töövõtted, järgides kvaliteedinõudeid ja ajakava.</p>	Mitteeristav hindamine
2. 2. eesmärgistab praktikategevused, arvestades ettevõtte tegevus- ja vastutusala ning töökorraldust	<p>Planeerib enda praktika eesmärgid ja tööülesanded tulenevalt praktikajuhendist ja praktikakoha võimalustest.</p> <p>Koostab vastavalt praktikale asumiseks vajalikud dokumendid ja vajadusel kasutab praktikajuhendaja abi.</p>	Mitteeristav hindamine
3. 3. töötab jaekaubandusettevõttes meeskonna liikmena ennastjuhtivalt ja keskkonnateadlikult, järgides ettevõtte töökorraldusest tulenevaid	<p>Osaleb töökohal tööohutusalasel juhendamisel, kirjeldab praktika aruandes selle sisu ja vajadust ning kinnitab seda ettevõttes sätestatud korra</p>	Mitteeristav hindamine

nõudeid	<p>kohaselt.</p> <p>Osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid.</p> <p>Järgib tööaja kasutust ja toimetulekut erinevate tööülesannete täitmisel.</p> <p>Teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali.</p> <p>Järgib tööohutuse ja töötervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel.</p> <p>Kasutab efektiivsed töövõtted, järgides kvaliteedinõudeid ja ajakava.</p>	
4. 4. analüüsib isiklikku arengut ja tööülesannetega toimetulekut ning dokumenteerib praktika toimuva vastavalt etteantud nõuetele	<p>Täidab igapäevaselt e- praktikapäevikut vastavalt praktika perioodile ja praktikajuhendile.</p> <p>Reflekteerib enda toimetulekut tööülesannetega, võrreldes selleks seatud ja saavutatud tulemusi.</p> <p>Hindab praktiliselt saadud kogemusi, sõnastades oma tugevused ja arengukohad.</p> <p>Koostab praktika aruande õppeinfosüsteemis</p> <p>Tahvel arvestades kooli korralduslike juhiste ja tähtaegadega.</p> <p>Vormistab praktikaaruande korrektses eesti keeles, kasutades infotehnoloogilisi vahendeid.</p>	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

Praktika I	<p>Alateemad</p> <p>Töö teenindusletis ja müügisaalis:</p> <p>Praktika dokumentatsioon</p> <p>Praktika eesmärkide seadmine</p> <p>Praktikaettevõttega tutvumine</p> <p>Ettevõtte meeskond ja tööülesanded</p> <p>Tööohutuse ja sisekorra reeglid ettevõttes</p> <p>Tööaja kasutus ja toimetulek tööülesannetega</p> <p>Töökoha ettevalmistus. Töö teenindusletis ja müügisaalis</p> <p>Ettevõtte klientuur. Sise- ja välisklientuuri teenindamine</p> <p>Klienditeeninduse hea tava ettevõttes</p>	Seos õpiväljundiga
-------------------	---	---------------------------

	Meeskonnatöös osalemine Õppimise ja arenguvõimalused ettevõttes Enda töötulemuste ja arengu reflektsoon - enda tugevused ja arengukohad (SWOT, STARR meetod)	
Iseseisev töö	Õppija: seab endale individuaalsed praktika eesmärgid ettevõttes lähtuvalt praktikajuhendist ja ettevõtte võimalustest, arvestades teeb iga tööpäeva lõpus sissekande praktikapäevikusse; kontrollib praktikapäeviku sissekandeid ja vormistust; koostab praktika aruande vastavalt kooli kirjalike tööde juhendile; koostab esitluse praktikast; valmistub praktika kaitsmiseks kaasõpilaste ja hindamiskomisjoni ees.	
Hindamisülesanded	Erialases töökeskkonnas ettenähtud mahus praktika sooritamine Nõuetele vastava praktika dokumentatsiooni esitamine: individuaalne praktika eesmärk, praktikapäevik, praktikaaruanne (sisaldab isiklike praktika eesmärkide saavutamise analüüsi), praktika esitus ja kaitsmine.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Leiab juhendi alusel eesmärgipärase praktikakoha, tutvudes praktikakoha avaliku infoga. Koostab vastavalt praktikale asumiseks vajalikud dokumendid ja vajadusel kasutab praktikajuhendaja abi. Vormindab praktika kooskõlastamise dokumentatsiooni, arvestades praktikakoha võimalustega. Avab e- praktikapäeviku ja alustab selle täitmist vastavalt juhendile õppeinfosüsteemis. Osaleb töökohal tööohutusalasel juhendi alusel, kirjeldab praktika aruandes selle sisu ja vajadust ning kinnitab seda ettevõttes sätestatud korra kohaselt. Osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid. Järgib tööaja kasutust ja toimetulekut erinevate tööülesannete täitmisel. Teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali. Järgib tööohutuse ja töötervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel. Rakendab efektiivsed töövõtted, järgides kvaliteedinõudeid ja ajakava. Täidab igapäevaselt e- praktikapäevikut vastavalt praktika perioodile ja praktikajuhendile. Reflekteerib enda toimetulekut tööülesannetega, hinnates kogemust läbi enesehinnangu, sõnastades oma tugevused ja arengukohad. Koostab praktika aruande õppeinfosüsteemis Tahvel arvestades kooli korralduslike juhiste ja tähtaegadega Esitleb praktika tulemusi praktika kaitsmisel.</p>	
Praktika II Praktika 260	Alateemad Kaupade käitlemise ja klienditeeninduse (k.a. kassatöö) ja e-poe praktika jaekaubanduses: Praktika dokumentatsioon Praktika eesmärkide seadmine	Seos õpiväljundiga

	<p>Praktikaettevõttega tutvumine Ettevõtte meeskond ja tööülesanded Tööohutuse ja sisekorra reeglid ettevõttes Tööaja kasutus ja toimetulek tööülesannetega Töökoha ettevalmistus. Kaupade käitlemine ja klientide teenindamine. Ettevõtte kliendid. Sise- ja välisklientuuri teenindamine Klienditeeninduse hea tava ettevõttes Meeskonnatöös osalemine Õppimise ja arenguvõimalused ettevõttes Enda töötulemuste ja arengu reflektsooni - enda tugevused ja arengukohad (SWOT, STARR meetod)</p>	
Iseseisev töö	<p>Õpilane: seab endale individuaalsed praktika eesmärgid ettevõttes lähtuvalt praktikajuhendist ja ettevõtte võimalustest, arvestades; teeb iga tööpäeva lõpus sissekande praktikapäevikusse; kontrollib praktikapäeviku sissekandeid ja vormistust; koostab praktika aruande vastavalt kooli kirjalike tööde juhendile; koostab esitluse praktikast; valmistub praktika kaitsmiseks kaasõpilaste ja hindamiskomisjoni ees.</p>	
Praktiline töö	<p>Kaupade käitlemise, klienditeenindusega, e-poe komplekteerimise ja kassatööga seotud praktiline töö jaekaubandusettevõttes.</p>	
Hindamisülesanded	<p>Erialases töökeskkonnas ettenähtud mahus praktika sooritamise Nõuetele vastava praktika dokumentatsiooni esitamine: individuaalne praktika eesmärk, praktikapäevik, praktikaaruanne (sisaldab isiklike praktika eesmärkide saavutamise analüüsi), praktika esitlus ja kaitsmine.</p>	
Hindamine	<p>Mitteeristav hindamine</p>	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Kokkuvõttev hinne kujuneb hindamisülesannete sooritamisest lävendi tasemel.</p>	
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Leiab juhendi alusel eesmärgipärase praktikakoha, tutvudes praktikakoha avaliku infoga. Koostab vastavalt praktikale asumiseks vajalikud dokumendid ja vajadusel kasutab praktikajuhendaja abi. Vormindab praktika kooskõlastamise dokumentatsiooni, arvestades praktikakoha võimalustega. Avab e- praktikapäeviku ja alustab selle täitmist vastavalt juhendile õppeinfosüsteemis. Osaleb töökohal tööohutusalasel juhendi alusel, kirjeldab praktika aruandes selle sisu ja vajadust ning kinnitab seda ettevõttes sätestatud korra kohaselt. Osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid. Järgib tööaja kasutust ja toimetulekut erinevate tööülesannete täitmisel. Teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali. Järgib tööohutuse ja töötervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel. Rakendab efektiivsed töövõtted, järgides kvaliteedinõudeid ja ajakava. Täidab igapäevaselt e- praktikapäevikut vastavalt praktika perioodile ja praktikajuhendile.</p>	

	<p>Reflekteerib enda toimetulekut tööülesannetega, hinnates kogemust läbi enesehinnangu, sõnastades oma tugevused ja arengukohad.</p> <p>Koostab praktika aruande õppeinfosüsteemis Tahvel arvestades kooli korralduslike juhiste ja tähtaegadega</p> <p>Esitleb praktika tulemusi praktika kaitsmisel.</p>	
<p>Praktika III</p> <p>Praktika 260</p>	<p>Alateemad</p> <p>Ostu- ja turundustegevuste assisteerimine jaekaubanduses:</p> <p>Praktika dokumentatsioon</p> <p>Praktika eesmärkide seadmine</p> <p>Praktikaettevõttega tutvumine</p> <p>Ettevõtte meeskond ja tööülesanded</p> <p>Tööohutuse ja sisekorra reeglid ettevõttes</p> <p>Tööaja kasutus ja toimetulek tööülesannetega</p> <p>Töökoha ettevalmistus. Ostu- ja müügi protsessid hulgikaubanduses.</p> <p>Ettevõtte kliendid. Sise- ja väliskliendid teenindamine</p> <p>Klienditeeninduse hea tava ettevõttes</p> <p>Meeskonnatöös osalemine</p> <p>Õppimise ja arenguvõimalused ettevõttes</p> <p>Enda töötulemuste ja arengu reflektatsioon - enda tugevused ja arengukohad (SWOT, STARR meetod)</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Õpilane:</p> <p>seab endale individuaalsed praktika eesmärgid ettevõttes lähtuvalt praktikajuhendist ja ettevõtte võimalustest, arvestades;</p> <p>teeb iga tööpäeva lõpus sissekande praktikapäevikusse;</p> <p>kontrollib praktikapäeviku sissekandeid ja vormistust;</p> <p>koostab praktika aruande vastavalt kooli kirjalike tööde juhendile;</p> <p>koostab esitluse praktikast;</p> <p>valmistub praktika kaitsmiseks kaasõpilaste ja hindamiskomisjoni ees.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Kokkuvõttev hinne kujuneb hindamisülesannete sooritamisest lävendi tasemel.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“A” saamise tingimus: Leiab juhendi alusel eesmärgipärase praktikakoha, tutvudes praktikakoha avaliku infoga.</p> <p>Koostab vastavalt praktikale asumiseks vajalikud dokumendid ja vajadusel kasutab praktikajuhendaja abi.</p> <p>Vormindab praktika kooskõlastamise dokumentatsiooni, arvestades praktikakoha võimalustega.</p> <p>Avab e- praktikapäeviku ja alustab selle täitmist vastavalt juhendile õppeinfosüsteemis.</p> <p>Osaleb töökohal tööohutusalasel juhendi alusel, kirjeldab praktika aruandes selle sisu ja vajadust ning kinnitab seda ettevõttes sätestatud korra kohaselt.</p> <p>Osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid.</p> <p>Järgib tööaja kasutust ja toimetulekut erinevate tööülesannete täitmisel.</p>	

	<p>Teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali. Järgib tööohutuse ja tervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel.</p> <p>Rakendab efektiivsed töövõtted, järgides kvaliteedinõudeid ja ajakava.</p> <p>Täidab igapäevaselt e- praktikapäevikut vastavalt praktika perioodile ja praktikajuhendile.</p> <p>Reflekteerib enda toimetulekut tööülesannetega, hinnates kogemust läbi enesehinnangu, sõnastades oma tugevused ja arengukohad.</p> <p>Koostab praktika aruande õppeinfosüsteemis Tahvel arvestades kooli korralduslike juhiste ja tähtaegadega</p> <p>Esitleb praktika tulemusi praktika kaitsmisel.</p>
--	--

Õppemeetodid	
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Arvestuse saamise tingimused on teemade all
Õppematerjalid	<p>Eesti Kaupmeeste Liit. https://kaupmeesteliit.ee/</p> <p>Kaubandus.ee. https://www.kaubandus.ee/</p> <p>Leanway OÜ. Swot analüüs ja põhimõtted selle koostamiseks. https://leanway.ee/swot-analuus/</p> <p>Sihtasutus Kutsekoda. Klienditeenindaja kaubanduses kutsestandard. https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/exportPdf/10721189/?nocache=sf900b1d72</p> <p>Sihtasutus Kutsekoda. Oskuste kompass. https://oskused.ee/</p> <p>Sisekaitseakadeemia. (2025). Eneseanalüüs. https://praktikad.ee/eneseanaluuus/</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
25	Praktika	25	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on moodul sissejuhatus valdkonna kutseõpingutesse ja kliendikeskne suhtlemine ja teenindamine ning teema toiduhügieen.		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane rakendab õppekeskkonnas omandatud teadmisi, oskusi ja hoiakuid juhendaja juhendamisel praktikaettevõttes konkreetsete tööülesannete täitmisel, arendades omandatud erialaseid pädevusi, meeskonnatööoskusi ja kujundades valmisolekut asuda õpitud erialal tööle.		
Praktika			
650 tundi			

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. eesmärgistab praktikategevused, arvestades ettevõtte tegevus- ja vastutusala ning töökorraldust	Planeerib enda praktika eesmärgid ja tööülesanded tulenevalt praktikajuhendist ja praktikakoha võimalustest. Koostab vastavalt praktikale asumiseks vajalikud dokumendid ja vajadusel kasutab praktikajuhendaja abi.	Mitteeristav hindamine
2. 2. analüüsib isiklikku arengut ja tööülesannetega toimetulekut ning dokumenteerib praktika toimuva vastavalt etteantud nõuetele	Täidab igapäevaselt e- praktikapäevikut vastavalt praktika perioodile ja praktikajuhendile. Reflekteerib enda toimetulekut tööülesannetega, võrreldes selleks seatud ja saavutatud tulemusi. Hindab praktikal saadud kogemusi, sõnastades oma tugevused ja arengukohad. Koostab praktika aruande õppeinfosüsteemis Tahvel arvestades kooli korralduslike juhiste ja tähtaegadega. Vormistab praktikaaruande korrektses eesti keeles, kasutades infotehnoloogilisi vahendeid.	Mitteeristav hindamine
3. 3. kasutab töötamisel efektiivseid ja ohutuid töövõtteid	Osaleb töökohal tööohutusalasel juhendamisel, kirjeldab praktika aruandes selle sisu ja vajadust ning kinnitab seda ettevõttes sätestatud korra kohaselt. Osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid. Järgib tööaja kasutust ja toimetulekut erinevate	Mitteeristav hindamine

	<p>tööülesannete täitmisel. Teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali. Järgib tööohutuse ja töötervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel. Kasutab efektiivsed töövõtted, järgides kvaliteedinõudeid ja ajakava.</p>	
<p>4. 4. töötab hulgikaubandusega tegelevas ettevõttes meeskonna liikmena ennastjuhtivalt ja keskkonnateadlikult, järgides ettevõtte töökorraldusest tulenevaid nõudeid</p>	<p>Osaleb töökohal tööohutusosalasel juhendamisel, kirjeldab praktika aruandes selle sisu ja vajadust ning kinnitab seda ettevõttes sätestatud korra kohaselt. Osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid. Järgib tööaja kasutust ja toimetulekut erinevate tööülesannete täitmisel. Teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali. Järgib tööohutuse ja töötervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel. Kasutab efektiivsed töövõtted, järgides kvaliteedinõudeid ja ajakava.</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>

Mooduli jagunemine

<p>Praktika I Praktika 130</p>	<p>Alateemad Sissejuhatav praktika kaubanduses, töö teenindusletis ja müügisaalis: Praktika dokumentatsioon Praktika eesmärkide seadmine Praktikaettevõttega tutvumine Ettevõtte meeskond ja tööülesanded Tööohutuse ja sisekorra reeglid ettevõttes Tööaja kasutus ja toimetulek tööülesannetega Töökoha ettevalmistus. Töö teenindusletis ja müügisaalis Ettevõtte klientuur. Sise- ja välisklientuuri teenindamine Klienditeeninduse hea tava ettevõttes</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
---	--	----------------------------------

	<p>Meeskonnatöös osalemine</p> <p>Õppimise ja arenguvõimalused ettevõttes</p> <p>Enda töötulemuste ja arengu reflektatsioon - enda tugevused ja arengukohad (SWOT, STARR meetod)</p>	
Iseseisev töö	<p>Õppija:</p> <p>seab endale individuaalsed praktika eesmärgid ettevõttes lähtuvalt praktikajuhendist ja ettevõtte võimalustest, arvestades teeb iga tööpäeva lõpus sissekande praktikapäevikusse;</p> <p>kontrollib praktikapäeviku sissekandeid ja vormistust;</p> <p>koostab praktika aruande vastavalt kooli kirjalike tööde juhendile;</p> <p>koostab esitluse praktikast;</p> <p>valmistub praktika kaitsmiseks kaasõpilaste ja hindamiskomisjoni ees.</p>	
Hindamisülesanded	<p>Erialases töökeskkonnas ettenähtud mahus praktika sooritamine</p> <p>Nõuetele vastava praktika dokumentatsiooni esitamine: individuaalne praktika eesmärk, praktikapäevik, praktikaaruanne (sisaldab isiklike praktika eesmärkide saavutamise analüüsi), praktika esitus ja kaitsmine.</p>	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Leiab juhendi alusel eesmärgipärase praktikakoha, tutvudes praktikakoha avaliku infoga.</p> <p>Koostab vastavalt praktikale asumiseks vajalikud dokumendid ja vajadusel kasutab praktikajuhendaja abi.</p> <p>Vormindab praktika kooskõlastamise dokumentatsiooni, arvestades praktikakoha võimalustega.</p> <p>Avab e- praktikapäeviku ja alustab selle täitmist vastavalt juhendile õppeinfosüsteemis.</p> <p>Osaleb töökohal tööohutusalasel juhendi alusel, kirjeldab praktika aruandes selle sisu ja vajadust ning kinnitab seda ettevõttes sätestatud korra kohaselt.</p> <p>Osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid.</p> <p>Järgib tööaja kasutust ja toimetulekut erinevate tööülesannete täitmisel.</p> <p>Teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali.</p> <p>Järgib tööohutuse ja töötervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel.</p> <p>Rakendab efektiivsed töövõtted, järgides kvaliteedinõudeid ja ajakava.</p> <p>Täidab igapäevaselt e- praktikapäevikut vastavalt praktika perioodile ja praktikajuhendile.</p> <p>Reflekteerib enda toimetulekut tööülesannetega, hinnates kogemust läbi enesehinnangu, sõnastades oma tugevused ja arengukohad.</p> <p>Koostab praktika aruande õppeinfosüsteemis Tahvel arvestades kooli korralduslike juhiste ja tähtaegadega</p> <p>Esitleb praktika tulemusi praktika kaitsmisel.</p>	
Praktika II Praktika 260	<p>Alateemad</p> <p>Laotöö, kaupade käitlemise ja ärikliendi teenindamise praktika hulgikaubanduses:</p> <p>Praktika dokumentatsioon</p> <p>Praktika eesmärkide seadmine</p>	Seos õpiväljundiga

	<p>Praktikaettevõttega tutvumine Ettevõtte meeskond ja tööülesanded Tööohutuse ja sisekorra reeglid ettevõttes Tööaja kasutus ja toimetulek tööülesannetega Töökoha ettevalmistus. Kaupade käitlemine ja klientide teenindamine. Ettevõtte kliendid. Sise- ja välisklientuuri teenindamine Klienditeeninduse hea tava ettevõttes Meeskonnatöös osalemine Õppimise ja arenguvõimalused ettevõttes Enda töötulemuste ja arengu reflektsooni - enda tugevused ja arengukohad (SWOT, STARR meetod)</p>	
Iseseisev töö	<p>Õpilane: seab endale individuaalsed praktika eesmärgid ettevõttes lähtuvalt praktikajuhendist ja ettevõtte võimalustest, arvestades; teeb iga tööpäeva lõpus sissekande praktikapäevikusse; kontrollib praktikapäeviku sissekandeid ja vormistust; koostab praktika aruande vastavalt kooli kirjalike tööde juhendile; koostab esitluse praktikast; valmistub praktika kaitsmiseks kaasõpilaste ja hindamiskomisjoni ees.</p>	
Hindamisülesanded	<p>Erialases töökeskkonnas ettenähtud mahus praktika sooritamise Nõuetele vastava praktika dokumentatsiooni esitamine: individuaalne praktika eesmärk, praktikapäevik, praktikaaruanne (sisaldab isiklike praktika eesmärkide saavutamise analüüsi), praktika esitlus ja kaitsmine.</p>	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb hindamisülesannete sooritamisest lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Leiab juhendi alusel eesmärgipärase praktikakoha, tutvudes praktikakoha avaliku infoga. Koostab vastavalt praktikale asumiseks vajalikud dokumendid ja vajadusel kasutab praktikajuhendaja abi. Vormindab praktika kooskõlastamise dokumentatsiooni, arvestades praktikakoha võimalustega. Avab e- praktikapäeviku ja alustab selle täitmist vastavalt juhendile õppeinfosüsteemis. Osaleb töökohal tööohutusalaselt juhendi alusel, kirjeldab praktika aruandes selle sisu ja vajadust ning kinnitab seda ettevõttes sätestatud korra kohaselt. Osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid. Järgib tööaja kasutust ja toimetulekut erinevate tööülesannete täitmisel. Teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali. Järgib tööohutuse ja töötervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel. Rakendab efektiivsed töövõtted, järgides kvaliteedinõudeid ja ajakava. Täidab igapäevaselt e- praktikapäevikut vastavalt praktika perioodile ja praktikajuhendile. Reflekteerib enda toimetulekut tööülesannetega, hinnates kogemust läbi enesehinnangu, sõnastades oma tugevused ja</p>	

	arengukohad. Koostab praktika aruande õppeinfosüsteemis Tahvel arvestades kooli korralduslike juhiste ja tähtaegadega Esitleb praktika tulemusi praktika kaitsmisel.	
Praktika III Praktika 260	Alateemad Ärikliendiga arveldamine, ostu- ja müügi protsesside assisteerimise praktika hulgikaubanduses: Praktika dokumentatsioon Praktika eesmärkide seadmine Praktikaettevõttega tutvumine Ettevõtte meeskond ja tööülesanded Tööohutuse ja sisekorra reeglid ettevõttes Tööaja kasutus ja toimetulek tööülesannetega Töökoha ettevalmistus. Ostu- ja müügi protsessid hulgikaubanduses. Ettevõtte kliendid. Sise- ja väliskliendid teenindamine Klienditeeninduse hea tava ettevõttes Meeskonnatöös osalemine Õppimise ja arenguvõimalused ettevõttes Enda töötulemuste ja arengu refleksioon - enda tugevused ja arengukohad (SWOT, STARR meetod)	Seos õpiväljundiga
Iseseisev töö	Õpilane: seab endale individuaalsed praktika eesmärgid ettevõttes lähtuvalt praktikajuhendist ja ettevõtte võimalustest, arvestades teeb iga tööpäeva lõpus sissekande praktikapäevikusse; kontrollib praktikapäeviku sissekandeid ja vormistust; koostab praktika aruande vastavalt kooli kirjalike tööde juhendile; koostab esitluse praktikast; valmistub praktika kaitsmiseks kaasõpilaste ja hindamiskomisjoni ees.	
Praktiline töö	Ärikliendiga arveldamine, ostu- ja müügi protsesside assisteerimise hulgikaubanduses	
Hindamisülesanded	Erialases töökeskkonnas ettenähtud mahus praktika sooritamine Nõuetele vastava praktika dokumentatsiooni esitamine: individuaalne praktika eesmärk, praktikapäevik, praktikaaruanne (sisaldab isiklike praktika eesmärkide saavutamise analüüsi), praktika esitlus ja kaitsmine.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb hindamisülesannete sooritamisest läveni tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Leiab juhendi alusel eesmärgipärase praktikakoha, tutvudes praktikakoha avaliku infoga. Koostab vastavalt praktikale asumiseks vajalikud dokumendid ja vajadusel kasutab praktikajuhendaja abi. Vormindab praktika kooskõlastamise dokumentatsiooni, arvestades praktikakoha võimalustega. Avab e- praktikapäeviku ja alustab selle täitmist vastavalt juhendile õppeinfosüsteemis. Osaleb töökohal tööohutusalasel juhendi alusel, kirjeldab praktika aruandes selle sisu ja vajadust ning kinnitab seda ettevõttes	

	<p>sätetatud korra kohaselt.</p> <p>Osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid.</p> <p>Järgib tööaja kasutust ja toimetulekut erinevate tööülesannete täitmisel.</p> <p>Teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali.</p> <p>Järgib tööohutuse ja töötervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel.</p> <p>Rakendab efektiivsed töövõtted, järgides kvaliteedinõudeid ja ajakava.</p> <p>Täidab igapäevaselt e- praktikapäevikut vastavalt praktika perioodile ja praktikajuhendile.</p> <p>Reflekteerib enda toimetulekut tööülesannetega, hinnates kogemust läbi enesehinnangu, sõnastades oma tugevused ja arengukohad.</p> <p>Koostab praktika aruande õppeinfosüsteemis Tahvel arvestades kooli korralduslike juhiste ja tähtaegadega</p> <p>Esitleb praktika tulemusi praktika kaitsmisel.</p>
--	--

Õppemeetodid	
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Arvestuse saamise tingimused on kirjeldatud teemades
Õppematerjalid	<p>Eesti Kaupmeeste Liit. https://kaupmeesteliit.ee/</p> <p>Kaubandus.ee. https://www.kaubandus.ee/</p> <p>Leanway OÜ. Swot analüüs ja põhimõtted selle koostamiseks. https://leanway.ee/swot-analuus/</p> <p>Sihtasutus Kutsekoda. Klienditeenindaja kaubanduses kutsestandard. https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/exportPdf/10721189/?nocache=sf900b1d72</p> <p>Sihtasutus Kutsekoda. Oskuste kompass. https://oskused.ee/</p> <p>Sisekaitseakadeemia. (2025). Eneseanalüüs. https://praktikad.ee/eneseanaluuus/</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
26	Sissejuhatus kutseõpingutesse	10	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppija omandab esmased teadmised kaubandusvaldkonnast, tööohutusest ja -oskused kaubanduses vajalike töövahendite kasutamiseks		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
100 tundi		60 tundi	100 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. liigitab kaubandusettevõtteid nende suuruse ja tegevusala järgi	Määratleb kaubandusettevõtteid nende suuruse ja tegevusala alusel, tuginedes kaubanduses ja majanduses tunnustatud liigituse kriteeriumitele rühmatööna. Võrdleb kaubandusettevõtteid nende suuruse ja tegevusala alusel, toetudes analüüsitud näidetele ning rühmakaaslastega arutletud seisukohtadele. Kirjeldab e-kaubanduse kasutamist ja võimalusi kaubandusvaldkonnas.	Eristav hindamine
2. 2. järgib kehtestatud tööohutus-, töötervishoiu- ja turvanõudeid lähtudes seadusandlusest ja ettevõtte nõuetest	Loetleb rühmatööna tööohutus-, töötervishoiu- ja turvanõudeid seostades neid kaubandusettevõtte igapäevatööga. Kasutab esmaseid esmaabi võtteid ja vahendeid järgides enda ja teiste ohutust. Iseloomustab kaupluse turvalisusega seotud käitumist lähtudes erinevatest situatsioonidest rühmatööna.	Eristav hindamine
3. 3. seostab kaubanduses kasutatavad töövahendid, seadmed ja tehnilised vahendid vastavalt tööülesannetele	Nimetab kaubanduses kasutatavad töövahendid, seadmed ja tehnilised vahendid, võttes aluseks konkreetse tööülesande. Kirjeldab töövahendite funktsiooni ja kasutusotstarvet igapäevatöös, tuginedes tööprotsessi eesmärkidele. Selgitab töövahendite rolli tööprotsessi tõhususe, klienditeeninduse kvaliteedi ja tööohutuse tagamisel, arvestades töökorralduse nõudeid.	Eristav hindamine

<p>4. 4. kasutab kaubanduses vajalikke töövahendeid, seadmeid ja tehnilisi vahendeid vastavalt tööülesande iseloomule, klienditeeninduse vajadustele ning tööohutuse ja kvaliteedinõuetele</p>	<p>Valib sobivad töövahendid, seadmed ja tehnilised vahendid, võttes aluseks tööülesande iseloomu ja töökorralduse nõuded. Käsitleb töövahendeid õigesti, järgides tööohutuse, ergonomika ja kvaliteedi põhimõtteid. Põhjendab valitud töövahendite kasutamise otstarvet, tuginedes klienditeeninduse vajadustele ja tööprotsessi tõhususele. Hooldab töövahendeid ja hoiab need korras, arvestades hooldusjuhiseid ning töövahendite vastupidavuse ja töökindluse tagamise põhimõtteid.</p>	<p>Eristav hindamine</p>
<p>5. 5. täidab isiklike hügieeninõudeid lähtudes ettevõtte nõuetest</p>	<p>Kasutab isikukaitsevahendeid vastavalt nõutele. Selgitab hügieeninõuete tähtsust lähtudes kaubandusvaldkonna eripärasest. Järgib isiklike hügieeninõudeid ja -reegleid vastavalt ettevõtte nõuetele.</p>	<p>Eristav hindamine</p>

Mooduli jagunemine

<p>Sissejuhtus Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 30</p>	<p>Alateemad Kaubanduse ajalooline areng ja tänapäev. Kaubanduse põhimõisted ja seosed majanduses. Kutsestandardid. Ametikohad kaubandusvaldkonnas ja karjäärivõimalused. Õppija isikuomadused ja nende sobivus kaubandusvaldkonna erialadega. Eesti suurimad kaubandusettevõtted.</p>	<p>Seos õpiväljundiga 1. liigitab kaubandusettevõtete nende suuruse ja tegevusala järgi</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Õppekäikude kokkuvõtete koostamine.</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Praktilised ülesanded kaubandusettevõtete liigituse kohta</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Test – kaubanduse põhimõisted Rühmatöö – kaubandusettevõtete liigitus Esitlus ühe kaubandusettevõtte kohta paaristööna Kirjalik töö kaubandusettevõtte külastusest</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Hinne kujuneb teemade hinnete kaalutud keskmisena.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: Määratleb kaubandusettevõtted nende suuruse ja tegevusala alusel, tuginedes kaubanduses ja majanduses tunnustatud liigituse kriteeriumitele rühmatööna.</p>	

	<p>Võrdleb kaubandusettevõtteid nende suuruse ja tegevusala alusel, toetudes analüüsitud näidetele ning rühmakaaslastega arutletud seisukohtadele.</p> <p>Kirjeldab e-kaubanduse kasutamist ja võimalusi kaubandusvaldkonnas.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta.</p> <p>Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
<p>Tööohutus ja tervishoid kaubanduses</p> <p>Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 24 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad</p> <p>Enesekontrolliplaan. Töökoha korrashoid.</p> <p>Puhtuseõpetus, hügieen (sh toiduhügieen). Isiklikud hügieeninõuded, tervisetõend.</p> <p>Esmaabi. Töötervishoid.</p> <p>Toiduga levivad haigused.</p> <p>Töötervishoiu ja tööohutuse seadus.</p> <p>Tööohutus ja turvalisus müügikeskkonnas (käitumine tulekahju, pommiähvarduse, varguste jne korral).</p> <p>Eetika. Oma töötajate vargused, ligipääsureglement.</p> <p>Kaupluse hea hügieenitava juhend.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
Iseseisev töö	<p>Praktiliste ülesannete lõpetamine</p> <p>Moodle keskkonnas ülesannete lahendamine</p> <p>Teemapõhise info lugemine ja kuulamine</p>	
Praktiline töö	<p>Praktiliste ülesannete lõpetamine</p> <p>Moodle keskkonnas ülesannete lahendamine</p> <p>Teemapõhise info lugemine ja kuulamine</p>	
Hindamisülesanded	Test isikliku hügieeninõuete kohta	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Test, praktilised harjutused ja rühmatöö on sooritatud lävendi tasemel	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Loetleb rühmatööna tööohutuse-, töötervishoiu- ja turvanõudeid seostades neid kaubandusettevõtte igapäevatööga.</p> <p>Kasutab esmaseid esmaabi võtteid ja vahendeid järgides enda ja teiste ohutust.</p> <p>Iseloomustab kaupluse turvalisusega seotud käitumist lähtudes erinevatest situatsioonidest rühmatööna., Kasutab isikukaitsevahendeid vastavalt nõutele.</p> <p>Selgitab hügieeninõuete tähtsust lähtudes kaubandusvaldkonna eripärast.</p> <p>Järgib isiklike hügieeninõudeid ja -reegleid vastavalt ettevõtte nõuetele.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista</p>	

	<p>ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
<p>Töövahendid kaubanduses</p> <p>Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 30</p>	<p>Alateemad</p> <p>Peamised töövahendid - nende funktsioonid, tööohutus ja hooldamine.</p> <p>Seadmed (skanner, hinnapüstol jne), tehnilised vahendid ja inventar – funktsioonid, tööohutus ja hooldamine.</p> <p>Kaalud ja teised tehnilised vahendid.</p> <p>Töövahendite ja seadmete ergonoomiline käsitlemine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Praktiliste ülesannete lõpetamine</p> <p>Moodle keskkonnas ülesannete lahendamine</p> <p>Teemapõhise info lugemine ja kuulamine</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Harjutused töövahendite kasutamise kohta.</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Praktilised harjutused töövahendite ja seadmete kasutamise kohta.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: Nimetab kaubanduses kasutatavad töövahendid, seadmed ja tehnilised vahendid, võttes aluseks konkreetse tööülesande.</p> <p>Kirjeldab töövahendite funktsiooni ja kasutusotstarvet igapäevatoos, tuginedes tööprotsessi eesmärkidele.</p> <p>Selgitab töövahendite rolli tööprotsessi tõhususe, klienditeeninduse kvaliteedi ja tööohutuse tagamisel, arvestades töökorralduse nõudeid., Valib sobivad töövahendid, seadmed ja tehnilised vahendid, võttes aluseks tööülesande iseloomu ja töökorralduse nõuded.</p> <p>Käsitleb töövahendeid õigesti, järgides tööohutuse, ergonoomika ja kvaliteedi põhimõtteid.</p> <p>Põhjendab valitud töövahendite kasutamise otstarvet, tuginedes klienditeeninduse vajadustele ja tööprotsessi tõhususele.</p> <p>Hooldab töövahendeid ja hoiab need korras, arvestades hooldusjuhiseid ning töövahendite vastupidavuse ja töökindluse tagamise põhimõtteid.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
<p>Õppemeetodid</p>	<p>Arutelu, praktilised harjutused, rühmatöö, paaritöö, esitlus</p>	

Hindamismeetodid	Testid, rühmatööd, kirjalik töö, esitlus, praktilised harjutused
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded. Hinnatavate ülesannete lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel. Mooduli hinne kujuneb teemade hinnete kaalutud keskmisena.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>
Õppematerjalid	<p>Finantsinspektsiooni tarbijaveeb. (2025). https://minuraha.ee/</p> <p>Kadakas, A. (2024). EDU JA TEGU: Eesmärkidest tegudeni. Õpitee kavandamine kutseõppes. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33515-EDU-JA-TEGU-Eesmarkidest-tegudeni-Opitee-kavandamine-kutseoppes</p> <p>Kimmel, M. (2021). Edu ja Tegu: ettevõtlus ja karjäär: Õpitee ja töö muutuvus keskkonnas. Karjääri- ja ettevõtlusõppe töölehed kutsekoolidele. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/31384-Edu-ja-Tegu-ettevotlus-ja-karjaar-Opitee-ja-too-muutuvus-keskkonnas-Karjaari-ja-ettevotlusoppe-toolehed-kutsekoolidele</p> <p>Lepik, K. jt. (2021). Minu raha. Rahandusministeerium.</p> <p>Peaasi.ee. (2025). Vaimse tervise hoidmine. https://peaasi.ee/teema/tervise-hoidmine/</p> <p>Sihtasutus Kutsekoda. (2025). Sinu teejuht oskuste ja ametite maailmas. https://oskused.ee</p> <p>Töötervishoiu ja tööhutuse seadus. https://www.riigiteataja.ee/akt/TTOS</p> <p>Vordeman, C. Jt. (2020). Õpime õppima. Tallinn: Koolibri.</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
27	Turundustegevuste assisteerimine jaekaubanduse	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on suundade ülesed põhiõpingud		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane saab aru turundustegevustest jaekaubanduses, selgitab turunduse põhimõtteid, kavandab ja viib läbi kampaaniaid, loob digisisu ning teeb järeldusi turundustegevuste tulemuslikkuse kohta arvestades ettevõtte eesmärgi ja sihtrühma vajadusi.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
30 tundi		18 tundi	30 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. hindab turundustegevuste tulemusi ja tehes parendusettepanekuid, kasutades sobivaid mõõdikuid ja tagasiside allikaid	Koondab klientide tagasisidet kasutades digivahendeid. Hindab kampaania tulemusi kasutades peamisi müügitulemuste mõõdikuid. Võrdleb kampaania tulemusi eesmärkidega tehes ettepanekuid turundustegevuste täiustamiseks.	Mitteeristav hindamine
2. 2. kujundab digiturunduse sisu kampaaniale, järgides visuaalse kommunikatsiooni põhimõtteid, sihtrühma vajadusi ning ühtset brändi ja sõnumi stiili	Valib digiturunduseks sobiva platvormi arvestades sihtrühma eelistusi ja kampaania eesmärki. Koostab visuaali ja sõnumi, arvestades ettevõtte või brändi stiiliga. Kontrollib loodud materjali keelelist, visuaalset ja sisulist korrektsust enne avaldamist või esitlemist.	Mitteeristav hindamine
3. 3. koostab meeskonnatööna turunduskampaania plaani, lähtudes turunduse eesmärkidest, sihtrühmast ja valitud turunduskanalitist	Selgitab turunduse põhimõtteid tuues näiteid turundustegevuste kasutamisest jaekaubanduses. Võrdleb andmeid erinevates andmeallikatest sihtrühmade vajaduste ja eelistuste määratlemiseks kasutades digivahendeid. Planeerib turunduskampaania määratledes eesmärgi, sihtrühma, sõnumi, ajakava ja kanalid. Valib kampaaniale sobivad turundusvahendid ja -ressursid põhjendades oma valikuid. Esitleb kampaania plaani suuliselt või kirjalikult selgelt ja loogiliselt järgides visuaalse ja keelelise korrektsuse põhimõtteid.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>Turundus</p> <p>Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 30</p>	<p>Alateemad</p> <p>Ettevõtlus ja turumajandus Turunduse mõiste, roll, põhimõtted jaekaubandusettevõtte tegevuses. Turunduseesmärkide seos kaubandusettevõtte ärieesmärkidega. Turunduse 4P ja 7P mudel ning nende rakendamine jaekaubanduses. Sihtrühmade määratlemine Sihtrühmad ja ostukäitumise mõjutegurid Bränd Jaekaubanduse eripära turunduskanalite rakendamisel. Turunduskanalite valik ja kasutamine traditsioonilises ja digitaalses keskkonnas (offline- kui onlinekeskkonnas). Kampaania eesmärkide seadmine, planeerimise etapid, ajakava ja kanalite valik. Turunduskampaania sihtrühma määratlemine ja sõnumi kujundamine. Turunduskampaania vahendite ja ressursside valik. Rollid ja ülesanded turundusmeeskonnas. Kampaania praktiline elluviimine. Tooteesitlused, turundusüritused kaupluses Digiturunduse põhimõtted, töövahendid ja platvormid. Visuaalne kommunikatsioon digiturunduses. Visuaalse ja keelelise sõnumi korrektsus ja ühtsus ning brändi järgimine. Sotsiaalmeedia, kodulehe ja e-kirja turunduse kasutamine. Turundustegevuste tulemuslikkus ja tagasiside analüüs – turundustegevuste mõõdikud ja hindamise põhimõtted. Klientide tagasiside kogumine ja tõlgendamine. Parendusettepanekute sõnastamine kampaania tulemuste põhjal.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>1. hindab turundustegevuste tulemusi ja tehes parendusettepanekuid, kasutades sobivaid mõõdikuid ja tagasiside allikaid</p> <p>2. kujundab digiturunduse sisu kampaaniale, järgides visuaalse kommunikatsiooni põhimõtteid, sihtrühma vajadusi ning ühtset brändi ja sõnumi stiili</p> <p>3. koostab meeskonnatööna turunduskampaania plaani, lähtudes turunduse eesmärkidest, sihtrühmast ja valitud turunduskanalitest</p>
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine. Vaatlus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.</p>	
<p>Praktiline töö</p>	<p>Sihtrühmade vajaduste ja eelistuste andmeallikate võrdlemine digivahendite abil Turunduskampaaniaplaani koostamine Digiturunduseks sobiva platvormi valimine Turunduskampaania visuaali ja sõnumi koostamine rühmatööna Klientide tagasiside koondamine digivahendite abil Kampaania tulemuste hindamine Turunduskampaania tulemuste võrdlemine selle eesmärkidega.</p>	

Hindamisülesanded	Praktilised ülesanded turunduskampaania ettevalmistamise, selle tulemuslikkuse võrdluse ja parenduseesmärkide sõnastamise kohta Kampaaniaplaani esitlemine Rühmatöö: ühe digiturunduse sõnumi ja visuaali koostamine Oskuste demonstratsioon jaekaubanduse turundusprotsesside assisteerimise kohta
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Esitatud on kõik tööd ja õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel.
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Koondab klientide tagasisidet kasutades digivahendeid. Hindab kampaania tulemusi kasutades peamisi müügitulemuste mõõdikuid. Võrdleb kampaania tulemusi eesmärkidega tehes ettepanekuid turundustegevuste täiustamiseks., Valib digiturunduseks sobiva platvormi arvestades sihtrühma eelistusi ja kampaania eesmärki. Koostab visuaali ja sõnumi, arvestades ettevõtte või brändi stiiliga.</p> <p>Kontrollib loodud materjali keelelist, visuaalset ja sisulist korrektsust enne avaldamist või esitlemist., Selgitab turunduse põhimõtteid tuues näiteid turundustegevuste kasutamisest jaekaubanduses. Võrdleb andmeid erinevates andmeallikatest sihtrühmade vajaduste ja eelistuste määratlemiseks kasutades digivahendeid. Planeerib turunduskampaania määratledes eesmärgi, sihtrühma, sõnumi, ajakava ja kanalid. Valib kampaaniale sobivad turundusvahendid ja -ressursid põhjendades oma valikuid. Esitleb kampaania plaani suuliselt või kirjalikult selgelt ja loogiliselt järgides visuaalse ja keelelise korrektsuse põhimõtteid.</p>

Õppemeetodid	Loeng, arutelu, praktiline töö, iseseisev töö, paaristöö, ajurünnak, analüüs juhendi alusel, rühmatöö, esitlus, situatsioonülesanne, oskuste demonstratsioon, eneseanalüüs.
Hindamise meetodid	Mooduli hindamise meetodid on kirjeldatud teema hindamise meetodite juures
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemad juures.
Õppematerjalid	<p>Bowersox, D. J., Closs, D. J., Cooper, M. B. (2013). Supply Chain Logistics Management. New York: McGraw-Hill. Coleman, P. (2022). Ei ühtki kaotatud klienti enam. Tallinn: Inspiratsiooniraamatukogu. Dib, A. (2025). Lean-turundus. Tallinn: Äripäev. Eesti e-kaubanduse Liit. https://www.e-kaubanduseliit.ee/ Eesti Kaupmeeste Liit. https://kaupmeesteliit.ee/ Gil, C. (2020). Turunduse lõpp. Tallinn: Äripäev. Godin, S. (2019). See on turundus: et olla nähtav, pead õppima vaeva nägema. Tallinn: Äripäev. Helandi, J. (2025). Turunduse alused. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34312-Turunduse-alused</p>

	<p>Jaansoo, A. (2012). Turunduse alused. I: baasteooria, juhtumikirjelduste (näited) ja ülesannete kogu. Tallinn: Innove.</p> <p>Johnson, M., Ghuman, P. (2021). Pimenägemine: kuidas turundus meie aju ümber kujundab. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Kikas, H., Antson, A., Joosu, E., Kiivit, E., Koger, E., Pärn, K., Vetka, V. (2012). Kaubandusalane toidukaupade õpik. Tallinn: Innove.</p> <p>Kiisler, A. (2011). Logistika ja tarneahela juhtimine. Tallinn: Tallinna Tehnikaülikooli Kirjastus.</p> <p>Kotler, P. (2007). Kotleri turundus: kuidas luua, võita ja valitseda turgusid. Tallinn: Pegasus.</p> <p>Kotler, P., Keller, K. L., Chernev, A. (2022). Marketing Management. Harlow, England: Pearson Education Limited</p> <p>Leppiman, A. (2018). Jaekaubanduse käsiraamat. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Luik, E. (2012). Internetiturundaja lauaraamat. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Monczka, R. M., Handfield, R. B., Giunipero, L. C., Patterson, J. L. (2010). Purchasing and Supply Chain Management. Andover (etc.): South-Western Cengage Learning.</p> <p>Ojasoo, M. (2016). Ärisuhtlus ja teenindus. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Siimon, A. (2014). Kaubandus: põhimõisted ja -seosed. Tallinn: Innove.</p> <p>Tonndorf, H., G. (2013). Turunduse tulevikutegurid: kuidas luua tugevaid toote- ja kaubamärke. Tallinn: Külim: Digira OÜ.</p> <p>Turundajate Liit. https://turundajateliit.ee/</p>
--	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
28	Töötamine müügisaalis	5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane töötab tulemuslikult ja ohutult müügisaalis, rakendab teadmisi kaupade väljapanekul ja kontrollimisel, järgib töötervishoiu, hügieeni ja teenindusstandardeid ning panustab müügisaali korrashoidu ja kaupade müügivalmidusse.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
36 tundi		30 tundi	64 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. järgib müügisaali töökorraldust tegutsedes oma rollist lähtuvalt ettevõtte töökorraldusest	<p>Kirjeldab müügisaali töökorraldust ja tööülesandeid lähtudes ettevõtte struktuurist ja tööjaotusest.</p> <p>Tegutseb juhendamisel oma rollist järgides ettevõtte töökorraldust, teenindusstandardit ja muid ametikohast tulenevaid juhiseid.</p> <p>Suhtleb klientidega müügisaalis järgides ettevõtte teenindusstandardit.</p> <p>Oskab ja julgeb abistada erinevate vajadustega kliente, lähtudes inimese elukaarel põhinevast ligipääsetavuse käsitlusest.</p>	Eristav hindamine
2. 2. rakendab müügisaalis ettevõtte enesekontrolliplaani järgides ametikoha juhendeid ja ohutusnõudeid	<p>Täidab ettevõtte enesekontrolliplaani järgides ametikoha juhiseid ja ohutusnõudeid.</p> <p>Täidab seirelehti vastavalt ettevõtte enesekontrolliplaanile.</p> <p>Tegutseb hügieeni- ja ohutusnõudeid järgides, tagades tööpindade ja müügiuala puhtuse vältides saastumist.</p>	Eristav hindamine
3. 3. käitleb kaupu järgides temperatuuriahelat, hügieenireegleid ja tööohutusnõudeid	<p>Käitleb kaupu vastavalt nende temperatuurinõuetele kontrollides juhendamisel toodete säilitustemperatuuri ja tagades temperatuuriahela katkematus.</p> <p>Tegutseb kaupade käitlemisel hügieenireeglite kohaselt järgides isikliku hügieeni, töövahendite puhtuse ja tööpinna korrashoiu nõudeid.</p>	Eristav hindamine

	Rakendab tööohutus- ja toiduohutuse põhimõtteid vältides ristsaastumist ja riknenud toodete edasist käitlemist.	
4. 4. paigutab kaubad müügisaaalis vastavalt ettevõtte nõuetele, tagades nende korrektsuse ja nähtavuse	Paigutab kaubad müügi pinnale vastavalt kaubagrupi ja ettevõtte nõuetele lähtudes ettevõtte väljapaneku põhimõtetest, planogrammist ja laovarude juhtimise meetodist. Tagab kauba nähtavuse ja kättesaadavuse säilitades müügisaaali korra ja hoides vaba kliendi liikumistee. Kontrollib kauba kvaliteeti ja hinnasildi olemasolu teavitades puuduste korral vastutavat töötajat või korrigeerides olukorra vastavalt ettevõtte nõuetele.	Eristav hindamine
5. 5. hoiab müügisaaali korras järgides tööohutuse ja ergonoomika nõudeid	Hoolitseb töökoha ja müügisaaali korrashoiu eest, järgides töökorralduse reegleid ning kasutades ettenähtud töövahendeid ja -materjale ohutult. Tegutseb tööülesannete täitmisel tööohutusnõuete kohaselt, tuvastades ja ennetades võimalikke ohusituatsioone müügisaaalis. Kasutab töövõtteid ja tööasendeid ergonoomiliselt, vältides liigset füüsilist pinget ning järgides sobivaid raskuste käsitsi teisaldamise võtteid.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

Ergonoomika Audoorne õpe 6 Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 14	Alateemad Ergonoomika põhimõtted kaubanduses. Töövahendite ergonoomiline kasutamine. Raskuste käsitsi teisaldamine. Liigeskoormus, lihaspinged, tööasendid. Füüsilise koormuse ennetamine ja ohutud töövõtted. Tööohutus ergonoomilistest aspektidest.	Seos õpiväljundiga
Iseseisev töö	Ergonoomilise riskikoha tuvastamine oma töökeskkonnas (analüüsileht). Lühivideo vaatamine ja kokkuvõtte tõstetehnikast.	
Praktiline töö	Raskuste tõstmise ja kandmise praktilised harjutused. Ohutu tööasendi harjutamine. Ergonoomilise riski analüüsi praktiline ülesanne.	
Hindamisülesanded	Ergonoomiliste töövõtete demonstratsioon.	

	Test ergonoomika põhimõtetest.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hoolitseb töökoha ja müügisaali korrashoiu eest, järgides töökorralduse reegleid ning kasutades ettenähtud töövahendeid ja -materjale ohutult.</p> <p>Tegutseb tööülesannete täitmisel tööohutusnõuete kohaselt, tuvastades ja ennetades võimalikke ohusituatsioone müügisaalis. Kasutab töövõtteid ja tööasendeid ergonoomiliselt, vältides liigset füüsilist pinget ning järgides sobivaid raskuste käsitsi teisaldamise võtteid.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
Töö müügisaalis Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 24 Praktiline töö 50 Rühmajuhataja/klassijuhataja ja tund 0	Alateemad Müügisaali töökorraldus, tööjaotus ja töötaja roll. Kaupade vastuvõtu, koguse ja kvaliteedi kontroll müügisaalis. Kaubadokumentide käsitlemine vastavalt ettevõtte juhistele. Kaupade paigutamise põhimõtted, liigid ja meetodid müügisaalis. Planogrammi kasutamine ja järgimine. Kauba nähtavuse ja müügisaali väljapaneku korrashoid. Kauba markeerimine ja sildistamine. Temperatuuriahela järgimine ning külm- ja kuumtöödeldud kaupade käitlemine. Hügieenireeglite ja toiduohutusnõuete järgimine müügisaalis. Enesekontrolliplaani rakendamine ja seirelehtede täitmine. Töövahendite ja tööpindade korrashoid. Müügisaali korrashoid ja ohutute liikumisteede tagamine. Ergonoomiliste töövõtete kasutamine kaupade tõstmisel ja liigutamisel. Ohusituatsioonide tuvastamine ja ennetamine müügisaalis. Suhtlemine klientidega müügisaalis. Aktiivne kuulamine ja abivalmidus klienditeeninduses. Meeskonnatöö põhimõtted müügisaali töös.	Seos õpiväljundiga 1. järgib müügisaali töökorraldust tegutsedes oma rollist lähtuvalt ettevõtte töökorraldusest 2. rakendab müügisaalis ettevõtte enesekontrolliplaani järgides ametikoha juhendeid ja ohutusnõudeid 3. käitleb kaupu järgides temperatuuriahelat, hügieenireegleid ja tööohutusnõudeid 4. paigutab kaubad müügisaalis vastavalt ettevõtte nõuetele, tagades nende korrektsuse ja nähtavuse 5. hoiab müügisaali korras järgides tööohutuse ja ergonoomika nõudeid

Iseseisev töö	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs.</p> <p>Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine.</p> <p>Esitluste koostamine.</p> <p>Vaatlus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.</p>
Praktiline töö	<p>Kauba paigutamine vastavalt planogrammile.</p> <p>Kauba paigutamine riulitele vastavalt ettevõtte juhendile.</p> <p>Müügisaali korrastamise ülesanne.</p> <p>Ohusituatsioonide ja ergonoomiliste riskide tuvastamise harjutus müügisaalis.</p>
Hindamisülesanded	Test, kaupade väljapanek müügisaali.
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Kirjeldab müügisaali töökorraldust ja tööülesandeid lähtudes ettevõtte struktuurist ja tööjaotusest.</p> <p>Tegutseb juhendamisel oma rollist järgides ettevõtte töökorraldust, teenindusstandardit ja muid ametikohast tulenevaid juhiseid.</p> <p>Suhtleb klientidega müügisaalis järgides ettevõtte teenindusstandardit.</p> <p>Oskab ja julgeb abistada erinevate vajadustega kliente, lähtudes inimese elukaarel põhinevast ligipäasetavuse käsitlusest.</p> <p>Täidab ettevõtte enesekontrolliplaani järgides ametikoha juhiseid ja ohutusnõudeid.</p> <p>Täidab seirelehti vastavalt ettevõtte enesekontrolliplaanile.</p> <p>Tegutseb hügieeni- ja ohutusnõudeid järgides, tagades tööpindade ja müügiala puhtuse vältides saastumist.</p> <p>Käitleb kaupu vastavalt nende temperatuurinõuetele kontrollides juhendamisel toodete säilitustemperatuuri ja tagades temperatuuriahela katkematus.</p> <p>Tegutseb kaupade käitlemisel hügieenireeglite kohaselt järgides isikliku hügieeni, töövahendite puhtuse ja tööpinna korrashoiu nõudeid.</p> <p>Rakendab tööohutus- ja toiduohutuse põhimõtteid vältides ristsaastumist ja riknenud toodete edasist käitlemist., Paigutab kaubad müügipinnale vastavalt kaubagrupi ja ettevõtte nõuetele lähtudes ettevõtte väljapaneku põhimõtetest, planogrammist ja laovarude juhtimise meetodist.</p> <p>Tagab kauba nähtavuse ja kättesaadavuse säilitades müügisaali korra ja hoides vaba kliendi liikumistee.</p> <p>Kontrollib kauba kvaliteeti ja hinnasildi olemasolu teavitades puuduste korral vastutavat töötajat või korrigeerides olukorra vastavalt ettevõtte nõuetele.</p> <p>Hoolitseb töökoha ja müügisaali korrashoiu eest, järgides töökorralduse reegleid ning kasutades ettenähtud töövahendeid ja -materjale ohutult.</p> <p>Tegutseb tööülesannete täitmisel tööohutusnõuete kohaselt, tuvastades ja ennetades võimalikke ohusituatsioone müügisaalis.</p> <p>Kasutab töövõtteid ja tööasendeid ergonoomiliselt, vältides liigset füüsilist pinget ning järgides sobivaid raskuste käsitsi teisaldamise võtteid.</p> <p>Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb</p>

	<p>eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta.</p> <p>Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>
--	--

Õppemeetodid	Loeng, arutelu, rühma- ja paaristööd, demonstratsioonid, praktilised harjutused, rollimängud, vaatlus
Hindamismeetodid	Praktilised ülesanded, testid, demonstratsioon, rollimäng
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel. Hinnatavate ülesannete lävendid on määratud õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teemade juures.</p>
Õppematerjalid	<p>Šorin, K. (2025). Kaupade väljapaneku meetodid riulitele. https://sisuloome.e-koolikott.ee/node/24309</p> <p>Šorin, K. (2025). Kampaania väljapanek. https://sites.google.com/hariduskeskus.ee/valjapanek/%C3%B5ppematerjali-tutvustus?pli=1</p> <p>Šorin, K. (2025). Planogramm ja selle kasutamine. https://sisuloome.e-koolikott.ee/node/24378</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
29	Töötamine teenindusletis	5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppija töötab teenindusletis, rakendades kaupade vastuvõtu, ettevalmistuse, paigutuse ja markeerimise põhimõtteid, teenindades kliente teenindusprotsessi nõuetele vastavalt ning järgides tööohutuse, hügieeni ja enesekontrolli nõudeid.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
40 tundi		30 tundi	60 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. järgib vastutustundlikult tööülesannete täitmisel enesekontrolliplaani ja hügieeninõudeid toetudes tööohutuse põhimõtetele	Rakendab enesekontrolliplaani tegevusi teenindusletis võttes aluseks hügieeni- ja toidukäitlemise nõuded. Kasutab töövahendeid ja seadmeid järgides tööohutuse nõudeid Säilitab puhtuse ja korrasoleku tööalal toetudes vastutustundliku tegutsemise põhimõtetele.	Eristav hindamine
2. 2. paigutab kaubad teenindusletti arvestades paigutuse, väljapaneku ja hinnainfo esitamise põhimõtteid	Paigutab kaubad teenindusletis järgides paigutuse ja väljapaneku põhimõtteid. Märgistab kaubad hinnainfo ja vajalike tähistega tuginedes kehtivatele nõuetele ja ettevõtte juhenditele. Hoiab väljapaneku korras arvestades kauba liikide eripära ja teeninduse eesmärgi.	Eristav hindamine
3. 3. võtab teenindusleti kaubad vastu valmistades need ette müügiks lähtudes töökorralduse ja hügieeni nõuetest	Võtab teenindusleti kaubad vastu järgides dokumenteerimise, hügieeni ja tööohutuse nõudeid. Kontrollib kauba kvaliteeti ja säilivusaega, tuginedes enesekontrolliplaani nõuetele. Valmistab kaubad ette teenindusletis müügiks arvestades ettevõtte nõudeid.	Eristav hindamine
4. 4. teenindab kliente lähtudes teenindusprotsessi eesmärkidest ja põhimõtetest ning kasutades erialast võõrkeelt	Suhtleb teenindusletis klientidega arvestades teenindusprotsessi etappe ja kliendi vajadusi. Kasutab erialast võõrkeelt teenindusolukordades	Eristav hindamine

	tuginedes tööülesandele ja kliendi ootustele. Oskab ja julgeb abistada erinevate vajadustega kliente, lähtudes inimese elukaarel põhinevast ligipääsetavuse käsitlusest.	
--	---	--

Mooduli jagunemine		
Teenindusleti teenindus Auditoorne õpe 6 Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 14	Alateemad Müügi- ja teenindusoskused teenindusletis. Teenindusprotsess ja kliendisuhtlus. Erialase võõrkeele kasutamine lihtsates teenindusolukordades	Seos õpiväljundiga 4. teenindab kliente lähtudes teenindusprotsessi eesmärkidest ja põhimõtetest ning kasutades erialast võõrkeelt
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.	
Praktiline töö	Teenindussituatsioonide rollimängud.	
Hindamisülesanded	Teenindussituatsiooni rollimängud on lahendatud arvestades teenindusprotsessi etappe ja kliendi vajadusi.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Suhtleb teenindusletis klientidega arvestades teenindusprotsessi etappe ja kliendi vajadusi. Kasutab erialast võõrkeelt teenindusolukordades tuginedes tööülesandele ja kliendi ootustele. Oskab ja julgeb abistada erinevate vajadustega kliente, lähtudes inimese elukaarel põhinevast ligipääsetavuse käsitlusest. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust. “4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust. “5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.	
Toiduhügieen Auditoorne õpe 14 Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 6	Alateemad Enesekontrolliplaan ja selle rakendamine. Isiklik hügieen ja puhtuseõpetus. Töövahendite ja tööpindade puhtus. Temperatuuride jälgimine ja dokumenteerimine. Külmaahela tagamine. FIFO põhimõte.	Seos õpiväljundiga 1. järgib vastutustundlikult tööülesannete täitmisel enesekontrolliplaani ja hügieeninõudeid toetudes tööohutuse põhimõtetele

	Ristsaastumise vältimine. Realiseerimisaegade jälgimine (sh lahtilõigatud tooted). Jäätmed. Lahtise toidu müük.	
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluste koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.	
Praktiline töö	Hügieeni- ja enesekontrollitoimingute läbiviimine	
Hindamisülesanded	Enesekontrollitegevuste demonstratsioon. Test hügieeni- ja toiduohutusnõuete kohta.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Rakendab enesekontrolliplaani tegevusi teenindusletis võttes aluseks hügieeni- ja toidukäitlemise nõuded. Kasutab töövahendeid ja seadmeid järgides tööohutuse nõudeid Säilitab puhtuse ja korrasoleku tööalal toetudes vastutustundliku tegutsemise põhimõtetele. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
Töö teenindusletis Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 40	<p>Alateemad Teenindusletti töövahendid. Kaupade vastuvõtt ja dokumenteerimine. Kauba kvaliteedi ja säilivusaja kontroll. Kaupade ettevalmistamine ja paigutamine teenindusletis. Kauba markeerimine ja hinnainfo esitamine. Väljapaneku korrashoid ja kauba nähtavus. Allergeenide info ja kliendi teavitamine. Pooltooted ja valmistoidud teenindusletis (soe- ja külmtoid, liha ja lihatooted, kala ja kalatooted).</p>	Seos õpiväljundiga 2. paigutab kaubad teenindusletti arvestades paigutuse, väljapaneku ja hinnainfo esitamise põhimõtteid 3. võtab teenindusletti kaubad vastu valmistades need ette müügiks lähtudes töökorralduse ja hügieeni nõuetest
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine.	

	Esitluste koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.
Praktiline töö	Kaupade vastuvõtu ja ettevalmistamise praktilised ülesanded. Kauba paigutamise ja väljapaneku harjutused. Kauba markeerimise ja hinnainfo esitamise harjutused.
Hindamisülesanded	Praktiline hindamisülesanne: kauba vastuvõtt ja ettevalmistamine Praktiline hindamisülesanne: paigutuse ja märgistuse teostamine teenindusletis Test põhimõistete kohta.
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb tööde hinnete keskmisena.
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Paigutab kaubad teenindusletis järgides paigutuse ja väljapaneku põhimõtteid. Märgistab kaubad hinnainfo ja vajalike tähistega tuginedes kehtivatele nõuetele ja ettevõtte juhenditele. Hoiab väljapaneku korras arvestades kauba liikide eripära ja teeninduse eesmärke., Võtab teenindusleti kaubad vastu järgides dokumenteerimise, hügieeni ja tööohutuse nõudeid. Kontrollib kauba kvaliteeti ja säilivusaega, tuginedes enesekontrolliplaani nõuetele. Valmistab kaubad ette teenindusletis müügiks arvestades ettevõtte nõudeid. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.</p> <p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>
Õppemeetodid	Arutelu, iseseisev töö, praktiline harjutus, rühmatöö, paaritöö, demonstratsioon, juhtumianalüüs, rollimäng.
Hindamismeetodid	Praktilised ülesanded teenindusletis kaupade vastuvõtu ja ettevalmistamise, kauba paigutuse ja väljapaneku kohta. Kauba markeerimise ja hinnainfo esitamise harjutused teenindusletis. Testid hügieeninõuete ja ohutusnõuete kohta. Demonstratsioon enesekontrolliplaani tegevuste kohta teenindusletis. Rollimäng teeninduse kohta nii eesti kui ka inglise keeles teenindusletis.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Hinne kujuneb teemade hinnete kaalutud keskmisena.
sh lävend	“3” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile, kuid on üldsõnaline ja töös esineb vigu või ebatäpsusi, mis ei takista ülesande mõistmist ega sega lahenduse arusaadavust.

	<p>“4” saamise tingimus: Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>
<p>Õppematerjalid</p>	<p>Eesti Kaupmeeste Liit. (2010). Kaupluse hea hügieenitava juhend. https://pta.agri.ee/sites/default/files/documents/2020-12/Kaupluse%20hea%20h%C3%BCgieenitava%20juhend.pdf</p> <p>Israel, S. (2011). Küsi, kuula, peegelda. Väärtuspõhise müügi käsiraamat. Tallinn: Äripäev.</p> <p>Moodles olevad õpetaja õppematerjalid</p> <p>Põllumajandus- ja toiduamet. (2025). Toidu tootmine. https://pta.agri.ee/ettevotjale-tootjale-ja-turustajale/toidu-tootmine</p> <p>Toiduteave. (2024). Toit ja toiduohutus. https://toiduteave.ee/</p> <p>Vadi, M. (2001). Müügisuhtlemine. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.</p> <p>Youtube. (2025). Customer Service Training Videos. https://www.youtube.com/playlist?list=PLszYngDGf2tmBSl-unLj0y6hmgAsa3l-E</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
30	Keel ja kirjandus	14	Kristi Lorents, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane väljendab ennast eesti keeles selgelt ja arusaadavalt nii suuliselt kui ka kirjalikult, kujundab keele ja kirjanduse kaudu rahvuslikku, riiklikku ja iseenda identiteeti, arendab tekstide analüüsimise ja tõlgendamise abil kriitilist ja loomingulist mõtlemist, aktsepteerib kultuuridevahelisi erinevusi.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
560 tundi		168 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • vahendab kogemusi ja teadmisi, väljendab arvamusi ja hinnanguid ning kohandab oma keelevalikuid vastavalt suhtlusolukorrale või teksti liigile; • struktureerib nii kirjas kui ka kõnes loogilise ülesehitusega ja sidusat teksti; • argumenteerib selgelt ja veenvalt, kaitseb oma seisukohti nii suuliselt kui kirjalikult; • korrigeerib ja redigeerib oma teksti, kasutab otstarbekalt keeleallikaid ja teabekeskondi ning teeb teadlikke keelevalikuid; • kuulab, loeb ja annab asjakohast tagasisidet ning kasutab seda tekstiloomes ja suhtlusolukordades, näiteks rühmatöös, täidab eesmärgipäraseid, koostööd soodustavaid ülesandeid; • kasutab ja edastab eri allikaist, sh digi- ja meediakeskkondadest leitud infot, hindab teabe usaldusväärsust; • kasutab nii kirjas kui ka kõnes mitmekesisist ja sobilikku sõnavara; • osaleb tekstikesksetes aruteludes; 	Eristav hindamine
2. Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle	<ul style="list-style-type: none"> • väljendab oma seisukohta loetu, kuuldu ja nähtu üle ning valib selleks sobiva keelekasutuse ja teksti liigi; 	Eristav hindamine

	<ul style="list-style-type: none"> • sünteesib mitmest allikast pärit infot ja arutluskäike; • vahendab kogemusi ning osaleb ühisarutelus loetud ja vaadatud teoste üle, tuues asjakohaseid näiteid; • reflekteerib uut infot ja erinevaid vaatenurki ning kujundab oma arvamuse; • leiab tundmatutele sõnadele ja väljenditele tähendusi lähtuvalt kontekstist või kasutades sobivaid andmebaase; • täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes; 	
<p>3. Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldeb ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tõlgendab, analüüsib ja koostab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste; • eristab faktidel põhinevat teavet ja arvamust; • kasutab tekstiloomes erinevaid allikaid ja alustekste (sealhulgas tehisintellekti loodut) ning viitab nendele; • toetub tekstiloomes usaldusväärsetele ja sobivatele allikatele; • võrdleb kahte teksti või teost, käsitledes nende sarnasusi ja erinevusi; • osaleb eesmärgipäraselt veebitoimingutes ja -koostöös; • kasutab tehisintellekti võimalusi teadlikult oma õpiprotsessi toetamiseks; • kasutab pingevabalt ja mitmekülgselt levinumaid digiseadmeid ja -rakendusi ning järgib süstemaatiliselt andmekaitsega seotud juhiseid; • mõistab veebiidentiteedi loomise ja selle kaitsmise põhimõtteid; • täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes; 	Eristav hindamine
<p>4. Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p>	<ul style="list-style-type: none"> • seostab keele- ja kirjandusnähtusi ühiskondliku ja kultuurilise kontekstiga; • selgitab keele ja kirjanduse rolli kultuuri kandjana ja avaliku suhtluse vahendajana; 	Eristav hindamine

	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab ja analüüsib eesti kultuurile ja eestlaste identiteedile olulisemaid tüvitekste, -teoseid; • seostab teose (sh film ja näidend) või teksti sündmustikku, tegelasi ja konteksti isiklike kogemustega; • koostab selgeid, üksikasjalikke kirjeldusi ning ettekandeid huvi- ja erialavaldkonna teemadel; • kohaneb mitmesugustes, sh võõrastes suhtlusolukordades ja oskab valida sobivaid strateegiaid; • täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes; 	
<p>5. Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>	<ul style="list-style-type: none"> • loeb õpingute ajal tervikteoseid; • esitab küsimusi ja vastab loetu põhjal küsimustele, mõistes ka teoste allteksti ja kujundlikku keelt; • valib mitmekesisest lugemismaterjali vastavalt huvidele, soovidele ja vajadustele; • kasutab eri tekstide puhul erinevat lugemisstrateegiat; • tõlgendab teost kirjandusloolisest kontekstist lähtuvalt; • nimetab kirjanduse põhižanre, nende tunnuseid, ülesehitust ja tõlgendusvõimalusi ning olulisemaid esindajaid; • kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid; • eristab tekstinäidete põhjal žanre ja kujutamiskiise, võrdleb teoste sisu, väljenduslaadi ja ülesehitust; • avaldab ja põhjendab oma arvamust loetu kohta, kasutab oma väidete kinnitamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; • täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes. 	<p>Eristav hindamine</p>

<p>Ajastute maailmas I Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad Õppesisu: kirjanduse ja kultuuri ajalooline ülevaade; maailmakirjanduse suurteosed; kirjandus ja ajastu kontekst; poeetilised väljendusvahendid; analüüs ja tõlgendamine, võrdlemine ja seosed; kirjanduse põhimõisted; loominguline ja kriitiline kirjutamine</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub maailmakultuuri arengule (antiigist postmodernismini); - tutvustab maailmakirjandust; - arendab oskust mõista kirjandusteost ajastu kontekstis; - kordab poeetilisi väljendusvahendeid; - arendab analüüsi- ja tõlgendamisoskust; - arendab võrdlemisoskust ning seoste loomise oskust (ajastu ja sel ajal sündinud loomingu vahel); - õpetab tekstianalüüsis kasutama kirjanduse põhimõisteid. <p>Mõisted: eepos, mütoloogia, renessanss, barokk, klassitsism, romantism, realism, naturalism, modernism, postmodernism, futurism, eksistentsialism, allegooria, sümbol, ironia, arhetüüp</p>	<p>Seos õpiväljundiga Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), jäeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>
<p>Praktiline töö</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid 	

	suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist.	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Ajastute maailmas I Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: kirjanduse ja kultuuri ajalooline ülevaade; maailmakirjanduse suurteosed; kirjandus ja ajastu kontekst; poeetilised väljendusvahendid; analüüs ja tõlgendamine, võrdlemine ja seosed; kirjanduse põhimõisted; loominguline ja kriitiline kirjutamine</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub maailmakultuuri arengule (antiigist postmodernismini); - tutvustab maailmakirjandust; - arendab oskust mõista kirjandusteost ajastu kontekstis; - kordab poeetilisi väljendusvahendeid; - arendab analüüsi- ja tõlgendamisoskust; - arendab võrdlemisoskust ning seoste loomise oskust (ajastu ja sel ajal sündinud loomingu vahel); - õpetab tekstianalüüsis kasutama kirjanduse põhimõisteid. <p>Mõisted: eepos, mütoloogia, renessanss, barokk, klassitsism, romantism, realism, naturalism, modernism, postmodernism, futurism, eksistentsialism, allegooria, sümbol, ironia, arhetüüp</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p>

		Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Ajastute maailmas II Audoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: kirjanduse ja kultuuri ajalooline ülevaade; maailmakirjanduse suurteosed; kirjandus ja ajastu kontekst; poeetilised väljendusvahendid; analüüs ja tõlgendamine, võrdlemine ja seosed; kirjanduse põhimõisted; loomingu ja kriitiline kirjutamine</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub maailmakultuuri arengule (antiigist postmodernismini); - tutvustab maailmakirjandust; - arendab oskust mõista kirjandusteost ajastu kontekstis; - kordab poeetilisi väljendusvahendeid; - arendab analüüsi- ja tõlgendamisoskust; - arendab võrdlemisoskust ning seoste loomise oskust (ajastu ja sel ajal sündinud loomingu vahel); - õpetab tekstianalüüsis kasutama kirjanduse põhimõisteid. <p>Mõisted: eepos, mütoloogia, renessanss, barokk, klassitsism, romantism, realism, naturalism, modernism, postmodernism, futurism, eksistentsialism, allegooria, sümbol, ironia, arhetüüp</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja</p>

		<p>loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Ajastute maailmas II Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad Õppesisu: kirjanduse ja kultuuri ajalooline ülevaade; maailmakirjanduse suurteosed; kirjandus ja ajastu kontekst; poetilised väljendusvahendid; analüüs ja tõlgendamine, võrdlemine ja seosed; kirjanduse põhimõisted; loominguline ja kriitiline kirjutamine Kursus - keskendub maailmakultuuri arengule (antiigist postmodernismini); - tutvustab maailmakirjandust;</p>	<p>Seos õpiväljundiga Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - arendab oskust mõista kirjandusteost ajastu kontekstis; - kordab poeetilisi väljendusvahendeid; - arendab analüüsi- ja tõlgendamisoskust; - arendab võrdlemisoskust ning seoste loomise oskust (ajastu ja sel ajal sündinud loomingu vahel); - õpetab tekstianalüüsis kasutama kirjanduse põhimõisteid. <p>Mõisted: eepos, mütoloogia, renessanss, barokk, klassitsism, romantism, realism, naturalism, modernism, postmodernism, futurism, eksistentsialism, allegooria, sümbol, ironia, arhetüüp</p>	<p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p> <p>Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite</p>	

	<p>eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>
<p>Eneseteadvus ja kirjandus Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad Õppesisu: eneseteadvuse ja kirjanduse seosed; eesti kirjanduse tüvitekstid; identiteedi kujunemine erinevatel ajastutel; eestlaste väärtusmaailm; ühiskondlikud teemad, loovkirjutamine, diskussioon</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunab märkama ja mõistma iseenda kohta kirjanduses; - tutvustab eesti kirjandust, selle tüvitekste; - suunab leidma teostest enda ja kollektiivse identiteediga seotud teemasid; - õpetab analüüsima ja tõlgendama erinevate identiteedivormide kujutamist erinevatel ajastutel; - õpetab märkama väärtusmaailma muutumist; - õpetab arutlema loetud teoste või teosekatkendite üle, märkama neis ühiskondlikke teemasid ja probleeme; - arendab loovat kirjutamisoskust. <p>Mõisted: autobiograafia, kollektiivne identiteet, mina ja teine, identiteedikriis, eneseotsing, mälu kirjandus, looduslühirika, minapilt, nihilism</p> <p>Soovitavaid teoseid ja autoreid: „Kalevipoeg”, U. Vadi; M. Mutt; M. Unt; L. Tungal; V. Luik; J. Liiv; M. Under; J. Viiding, K. Ehin; J. Kross; M. Traat; S. Oksanen; E. Toona, M. Raud, J. Kaplinski („Isale”), J. Ashilevi („Kehade mets”), K. Hellerma („Lõokeselumi”), A. Pervik („Miniatuurid mälu põhjast”), M. Saat, A. Hvostov, S. Grigorieva, J. Teller („Mitte midagi”), C. Travnicek („Ketsid”), J. Gardell („Koomiku lapsepõlv”), J. Green („Kilpkonnad alla välja”), M. Haig („Kesköö raamatukogu”), V. Woolf („Oma tuba”), A. Camus („Võõras”), M. Atwood („Kassisilm”), H. Hesse („Stepihunt”), G. Orwell („1984”), elulooraamatud, Põhjamaade kirjandus</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.</p>
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>

Seos õpiväljundiga
Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist
Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle
Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit
Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamalt ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist
Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate elualdkondade ja iseendaga

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
<p>Eneseteadvus ja kirjandus</p> <p>Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: eneseteadvuse ja kirjanduse seosed; eesti kirjanduse tüvitekstid; identiteedi kujunemine erinevatel ajastutel; eestlaste väärtusmaailm; ühiskondlikud teemad, loovkirjutamine, diskussioon</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunab märkama ja mõistma iseenda kohta kirjanduses; - tutvustab eesti kirjandust, selle tüvitekste; - suunab leidma teostest enda ja kollektiivse identiteediga seotud teemasid; - õpetab analüüsima ja tõlgendama erinevate identiteedivormide kujutamist erinevatel ajastutel; - õpetab märkama väärtusmaailma muutumist; - õpetab arutlema loetud teoste või teosekatkendite üle, märkama neis ühiskondlikke teemasid ja probleeme; - arendab loovat kirjutamisoskust. <p>Mõisted: autobiograafia, kollektiivne identiteet, mina ja teine, identiteedikriis, eneseotsing, mälu kirjandus, looduslühirika, minapilt, nihilism</p> <p>Soovitavaid teoseid ja autoreid: „Kalevipoeg”, U. Vadi; M. Mutt; M. Unt; L. Tungal; V. Luik; J. Liiv; M. Under; J. Viiding, K. Ehin; J. Kross; M. Traat; S. Oksanen; E. Toona, M. Raud, J. Kaplinski („Isale”), J. Ashilevi („Kehade mets”), K. Hella (,Lõokeselumi”), A. Pervik („Miniatuurid mälu põhjal”), M. Saat, A. Hvostov, S. Grigorieva, J. Teller („Mitte midagi”), C. Travnicek („Ketsid”), J. Gardell („Koomiku lapsepõlv”), J. Green („Kilpkonnad alla välja”), M. Haig („Kesköö raamatukogu”), V. Woolf („Oma tuba”), A. Camus („Võõras”), M. Atwood („Kassisilm”), H. Hesse („Stepihunt”), G. Orwell („1984”), elulooraamatud, Põhjamaade kirjandus</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p> <p>Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid</p>

		erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Kirjandus pildis ja helis Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: kirjanduse ja teiste meediumite seosed; teatrietendused ja filmid, kuuldemängud; meedia ja kirjandus; loovkirjutamine erinevates žanrites ja meediumites; meediumite mõju kirjandusele ja kultuurile; teksti looming ja kohandused; praktilised loovtöö projektid</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunab märkama ja mõistma seoseid kirjanduse ja teiste meediumite vahel; - julgustab külastama nii teatrietendusi kui filmiseansse; - tutvustab erinevaid kuuldemänge; - tutvustab meedias avaldatud retsensioone, arvamused, teose tutvustusi; - õpetab kirjutama arvustust, teose tutvustust; - õpetab loovalt kirjutama tekste ühest žanrist teise (nt uudisest luuletus). <p>Mõisted: meedium, etendus, film, kuuldemäng, meediakriitika, arvustus, stsenaarium, koomiks, narratiivne struktuur, visuaalne lugu, audiovisuaalne keel, dialoog, monoloog, sümbol, metafoor, filmikeel, helikujundus, episood, performatiivsus, stiil</p> <p>Soovitavad autoreid, kelle teostest on erinevaid töötusi: L. Koidula, E. Vilde, A. H. Tammsaare, A. Kitzberg, O. Luts, Fr. Tuglas, J. Liiv, M. Unt, L. Tungal, A. Gailit, J. Kross, P.-E. Rummo, M. Traat, A. Kivirähk, M. Algas, U. Vadi, H. Runnel, B. Alver, J. Tätte, M. Karu, S. Henno, Shakespeare, A. Christie, A. Conan Doyle, B. Stoker („Dracula”), R. Queneau, J. Kaus ja I. Koff („Stiiliharjutused”)</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja</p>

		nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Kirjandus pildis ja helis Auditorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad Õppesisu: kirjanduse ja teiste meediumite seosed; teatrietendused ja filmid, kuuldemängud; meedia ja kirjandus; loovkirjutamine erinevates žanrites ja meediumites; meediumite mõju kirjandusele ja kultuurile; teksti loomine ja kohandused; praktilised loovtöö projektid</p> <p>Kursus - suunab märkama ja mõistma seoseid kirjanduse ja teiste meediumite vahel; - julgustab külastama nii teatrietendusi kui filmiseansse; - tutvustab erinevaid kuuldemänge; - tutvustab meedias avaldatud retsensioone, arvamused, teose tutvustusi; - õpetab kirjutama arvustust, teose tutvustust; - õpetab loovalt kirjutama tekste ühest žanrist teise (nt uudisest luuletus).</p> <p>Mõisted: meedium, etendus, film, kuuldemäng, meediakriitika, arvustus, stsenaarium, koomiks, narratiivne struktuur, visuaalne lugu, audiovisuaalne keel, dialoog, monoloog, sümbol, metafoor, filmikeel, helikujundus, episood, performatiivsus, stiil</p> <p>Soovitavad autoreid, kelle teostest on erinevaid töötlusi: L. Koidula, E. Vilde, A. H. Tammsaare, A. Kitzberg, O. Luts, Fr. Tuglas, J. Liiv, M. Unt, L. Tungal, A. Gailit, J. Kross, P.-E. Rummo, M. Traat, A. Kivirähk, M. Algas, U. Vadi, H. Runnel, B. Alver, J. Tätte, M. Karu, S. Henno,</p>	Seos õpiväljundiga Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja

	Shakespeare, A. Christie, A. Conan Doyle, B. Stoker („Dracula”), R. Queneau, J. Kaus ja I. Koff („Stiiliharjutused”)	loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Lugemisest arutlemiseni Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad Õppesisu: tekstide mõistmise ja lugemisoskuse arendamine; tekstide kriitiline analüüs; argumenteerimisoskuse arendamine; suulise ja kirjaliku arutlusoskuse arendamine; kriitilise mõtlemise ja argumenteerimise tehnikad; näidistekstide analüüs ja arutelud; argumentide ja väidete selge sõnastamine; refleksioon ja tagasiside</p> <p>Kursus - keskendub teksti mõistmise arendamisele, aitab õppijal parandada lugemisoskust ja mõista</p>	<p>Seos õpiväljundiga Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist Loeb, kuulab ja vaatab eri</p>

	<p>erinevaid tekstitüüpe (ilukirjandus-, akadeemiline või meediatekst);</p> <ul style="list-style-type: none"> - arendab kriitilist mõtlemist ning oskust hinnata ja analüüsida loetud teksti (teksti v autori seisukohad, eesmärgid, argumendid); - parandab argumenteerimisoskust, oma seisukohtade täpset sõnastamist, näidete leidmist, lõppjärelduse tegemist; - arendab arutlusoskust nii suuliselt kui ka kirjalikult, oma seisukohtade selget põhjendamist, kuulamist ja vastamist küsimustele. 	<p>liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järelgab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p> <p>Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite</p>	

<p>Lugemisest arutlemiseni Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p> <p>Alateemad Õppesisu: tekstide mõistmise ja lugemisoskuse arendamine; tekstide kriitiline analüüs; argumenteerimisoskuse arendamine; suulise ja kirjaliku arutlusoskuse arendamine; kriitilise mõtlemise ja argumenteerimise tehnikad; näidistekstide analüüs ja arutelud; argumentide ja väidete selge sõnastamine; refleksioon ja tagasiside</p> <p>Kursus - keskendub teksti mõistmise arendamisele, aitab õppijal parandada lugemisoskust ja mõista erinevaid tekstitüüpe (ilukirjandus-, akadeemiline või meediatekst); - arendab kriitilist mõtlemist ning oskust hinnata ja analüüsida loetud teksti (teksti v autori seisukohad, eesmärgid, argumendid); - parandab argumenteerimisoskust, oma seisukohtade täpset sõnastamist, näidete leidmist, lõppjärelduse tegemist; - arendab arutlusoskust nii suuliselt kui ka kirjalikult, oma seisukohtade selget põhjendamist, kuulamist ja vastamist küsimustele.</p>	<p>Seos õpiväljundiga Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>
<p>Praktiline töö</p>	<p>- Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused.</p>	

	- Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jälgendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Mina ja kirjanduse põhiliigid I Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: kirjanduse põhiliigid (eepika, lüürika, draamatika); stiili- ja kõnekujundid; romaan ja novell; kirjanduse põhimõisted: aegruum, tegelane, vaatenurk; tõlgendamine ja analüüs; võrdlemine ja süntees, tekstiloom (ka alustektidega); seisukohta kujundamine</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutvustab kirjanduse kolme põhiliiki ning tähtsamaid žanre; - suunab keele ja kirjanduse põhiliigi seoseid märkama; - tutvustab olulisi poeetilisi väljendusvahendeid (stiili- ja kõnekujundeid); - õpetab analüüsima sügavuti romaani ja novelli; - õpetab kirjanduse mõisteid : aegruum, vaatenurk, tegelane, ülesehitus; - tutvustab nüüdisaegset eesti kirjandust; - arendab tõlgendus- ja analüüsioskust; - arendab võrdlemis- ja sünteesimisioskust; - õpetab kujundama seisukohta, argumenteerimist; - õpetab kasutama tekstiloomes alustekste. <p>Mõisted: eepika, draamatika, lüürika, värss ja riim, poeetilised väljendusvahendid, romaan, novell, miniatuur, narratiiv, süžee, faabula, aegruum, vaatenurk, tegelane, ülesehitus</p> <p>Soovitavad autorid: L. Koidula, Fr. Tuglas, E. Vilde, O. Luts, M. Algas, U. Vadi, P.-E. Rummo, T. Önnepalu, M. Traat, B. Alver, V. Luik, L. Tungal, J. Kaplinski jt eesti kirjanikud, kes on mitmekülgsed žanrivalikus</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamalt ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p>

		Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Mina ja kirjanduse põhiliigid I Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: kirjanduse põhiliigid (eepika, lüürika, draamatika); stiili- ja kõnekujundid; romaan ja novell; kirjanduse põhimõisted: aegruum, tegelane, vaatenurk; tõlgendamine ja analüüs; võrdlemine ja süntees, tekstilooime (ka alustekstidega); seisukoha kujundamine</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutvustab kirjanduse kolme põhiliiki ning tähtsamaid žanre; - suunab keele ja kirjanduse põhiliigi seoseid märkama; - tutvustab olulisi poetilisi väljendusvahendeid (stiili- ja kõnekujundeid); - õpetab analüüsima sügavuti romaani ja novelli; - õpetab kirjanduse mõisteid : aegruum, vaatenurk, tegelane, ülesehitus; - tutvustab nüüdisaegset eesti kirjandust; - arendab tõlgendus- ja analüüsioskust; - arendab võrdlemis- ja sünteesimisoskust; - õpetab kujundama seisukohta, argumenteerimist; - õpetab kasutama tekstiloomes alustekste. <p>Mõisted: eepika, draamatika, lüürika, värss ja riim, poetilised väljendusvahendid, romaan, novell, miniatuur, narratiiv, süžee, faabula, aegruum, vaatenurk, tegelane, ülesehitus</p> <p>Soovitavad autorid: L. Koidula, Fr. Tuglas, E. Vilde, O. Luts, M. Algas, U. Vadi, P.-E. Rummo, T. Önnepalu, M. Traat, B. Alver, V. Luik, L. Tungal, J. Kaplinski jt eesti kirjanikud, kes on mitmekülgsed žanrivalikus</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist,</p>

		eneseanalüüsi ning sügavamalt ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Mina ja kirjanduse põhiliigid II Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Õppesisu: kirjanduse põhiliigid (eepika, lüürika, draamatika); stiili- ja kõnekujundid; romaan ja novell; kirjanduse põhimõisted: aegruum, tegelane, vaatenurk; tõlgendamine ja analüüs; võrdlemine ja süntees, tekstiloom (ka alustekstidega); seisukoha kujundamine Kursus - tutvustab kirjanduse kolme põhiliiki ning tähtsamaid žanre; - suunab keele ja kirjanduse põhiliigi seoseid märkama; - tutvustab olulisi poeetilisi väljendusvahendeid (stiili- ja kõnekujundeid); - õpetab analüüsima sügavuti romaani ja novelli; - õpetab kirjanduse mõisteid : aegruum, vaatenurk, tegelane, ülesehitus; - tutvustab nüüdisaegset eesti kirjandust; - arendab tõlgendus- ja analüüsioskust; - arendab võrdlemis- ja sünteesimisioskust; - õpetab kujundama seisukohta, argumenteerimist; - õpetab kasutama tekstiloomes alustekste. Mõisted: eepika, draamatika, lüürika, värss ja riim, poeetilised väljendusvahendid, romaan, novell, miniatuur, narratiiv, süžee, faabula, aegruum, vaatenurk, tegelane, ülesehitus Soovitavad autorid: L. Koidula, Fr. Tuglas, E. Vilde, O. Luts, M. Algas, U. Vadi, P.-E. Rummo, T. Önnepalu, M. Traat, B. Alver, V. Luik, L. Tungal, J. Kaplinski jt eesti kirjanikud, kes on	Seos õpiväljundiga Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit

	mitmekülgsed žanrivalikus	Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Mina ja kirjanduse põhiliigid II Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad Õppesisu: kirjanduse põhiliigid (eepika, lüürika, draamatika); stiili- ja kõnekujundid; romaan ja novell; kirjanduse põhimõisted: aegruum, tegelane, vaatenurk; tõlgendamine ja analüüs; võrdlemine ja süntees, tekstiloo (ka alustektidega); seisukohta kujundamine</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutvustab kirjanduse kolme põhiliiki ning tähtsamaid žanre; - suunab keele ja kirjanduse põhiliigi seoseid märkama; - tutvustab olulisi poeetilisi väljendusvahendeid (stiili- ja kõnekujundeid); - õpetab analüüsima sügavuti romaani ja novelli; - õpetab kirjanduse mõisteid : aegruum, vaatenurk, tegelane, ülesehitus; - tutvustab nüüdisaegset eesti kirjandust; - arendab tõlgendus- ja analüüsioskust; - arendab võrdlemis- ja sünteesimisoskust; - õpetab kujundama seisukohta, argumenteerimist; - õpetab kasutama tekstiloomes alustekste. 	<p>Seos õpiväljundiga Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes</p>

	<p>Mõisted: eepika, draamatika, lüürika, värss ja riim, poetilised väljendusvahendid, romaan, novell, miniatuur, narratiiv, süžee, faabula, aegruum, vaatenurk, tegelane, ülesehitus</p> <p>Soovitavad autorid: L. Koidula, Fr. Tuglas, E. Vilde, O. Luts, M. Algas, U. Vadi, P.-E. Rummo, T. Önnepalu, M. Traat, B. Alver, V. Luik, L. Tungal, J. Kaplinski jt eesti kirjanikud, kes on mitmekülgsed žanrivalikus</p>	<p>erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldeb ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p> <p>Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järeldeuste tegemise oskus.</p>	
<p>Mina ja maailm minu ümber</p> <p>Auditoorne õpe 20</p> <p>Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: kirjandus ja ühiskond; kirjanduse mitmekesisus; tekstide kriitiline analüüs; inimese ja ühiskonna seosed; tulevik ja kirjandus; tsensuur</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - aitab suhestuda ümbritseva maailmaga, mõtestada ümbritsevat; - käsitleb olulisi teoseid, mille kaudu uuritakse inimeste ja ühiskonna vahelist seost; - õpetab kriitiliselt analüüsima ja tõlgendama tekste ajaloolises, sotsiaalses, poliitilises ja kultuurilises kontekstis; - suunab kirjanduse kaudu arutlema tulevikuühiskonna üle. <p>Mõisted: romaan, esse, kiri, reisikiri, memuaar, allegooria, alltekst, kontekst, grotesk, ideoloogia, pagulus, inimõigus, võrdõiguslikkus, utoopia, realism, naturalism, düstoopia, punkluule, räpp</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud</p>

	<p>Soovitavaid teoseid ja autoreid: A. H. Tammsaare, Fr. Tuglas, J. Kross „Keisri hull”, A. Viirlaid „Ristideta hauad”, V. Luik „Seitsmes rahukevad”, J. Liiv, J. Kaus „Hetk”, U. Vadi „Kuidas me kõik reas niimoodi läheme”, A. Hvostov „Sillamäe passioon”, M. Saat „Lasnamäe lunastaja”, M. Mutt „Eesti ümberlõikaja”, T. Önnepalu „Paradiis”, „Kaplinski ja Önnepalu kirjad”, A. Kõomägi „Lui Vutoon”, M. Algu „Kontakt”, A. Kivirähk „Ivan Orava mälestused”, E. Toona Gottschalk „Pagulusse. Lugu elust, sõjast ja rahust”, A. Alliksaar, I. Koff „Asjaõigusest”, R. Raud, P. Raud, Mudlum, P. Jaaks, S. Grigorjeva; E. Zola, R. Bardbury, G. Orwell, M. Atwood, J. Teller „Mitte midagi”, C. Travnicek „Ketsid”, T. Marshall „Geograafia vangid”; S. Larsson „Lohetätoveeringuga tüdruk”, J. Saramago „Pimedus”, A. Tuomaineni krimiraamatud, I. Turpeinen „Surelikud”, jaapani kirjandus (S. Murata „Inimene helendavast klaaskastist”, T. Kawaguchi „Enne, kui kohv jahtub”, Yoko Ogawa „Kustunud mälestuste saar”), elulooraamatud, reisikirjad</p>	<p>ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate elualdkondade ja iseendaga</p>
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Mina ja maailm minu	Alateemad	Seos õpiväljundiga

<p>üumber</p> <p>Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>Õppesisu: kirjandus ja ühiskond; kirjanduse mitmekesisus; tekstide kriitiline analüüs; inimese ja ühiskonna seosed; tulevik ja kirjandus; tsensuur</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - aitab suhestuda ümbritseva maailmaga, mõtestada ümbritsevat; - käsitleb olulisi teoseid, mille kaudu uuritakse inimeste ja ühiskonna vahelist seost; - õpetab kriitiliselt analüüsima ja tõlgendama tekste ajaloolises, sotsiaalses, poliitilises ja kultuurilises kontekstis; - suunab kirjanduse kaudu arutlema tulevikuühiskonna üle. <p>Mõisted: romaan, essee, kiri, reisikiri, memuaar, allegooria, alltekst, kontekst, grotesk, ideoloogia, pagulus, inimõigus, võrdõiguslikkus, utoopia, realism, naturalism, düstopia, punkluule, räpp</p> <p>Soovitavaid teoseid ja autoreid:</p> <p>A. H. Tammsaare, Fr. Tuglas, J. Kross „Keisri hull”, A. Viirlaid „Ristideta hauad”, V. Luik „Seitsmes rahukevad”, J. Liiv, J. Kaus „Hetk”, U. Vadi „Kuidas me kõik reas niimoodi läheme”, A. Hvostov „Sillamäe passioon”, M. Saat „Lasnamäe lunastaja”, M. Mutk „Eesti ümberlõikaja”, T. Önnepalu „Paradiis”, „Kaplinski ja Önnepalu kirjad”, A. Kõomägi „Lui Vutoon”, M. Algu „Kontakt”, A. Kivirähk „Ivan Orava mälestused”, E. Toona Gottschalk „Pagulusse. Lugu elust, sõjast ja rahust”, A. Alliksaar, I. Koff „Asjaõigusest”, R. Raud, P. Raud, Mudlum, P. Jaaks, S. Grigorjeva; E. Zola, R. Bardbury, G. Orwell, M. Atwood, J. Teller „Mitte midagi”, C. Travnicek „Ketsid”, T. Marshall „Geograafia vangid”; S. Larsson „Lohetätöveeringuga tüdruk”, J. Saramago „Pimedus”, A. Tuomaineni krimiraamatud, I. Turpeinen „Surelikud”, jaapani kirjandus (S. Murata „Inimene helendavast klaaskastist”, T. Kawaguchi „Enne, kui kohv jahtub”, Yoko Ogawa „Kustunud mälestuste saar”), elulooraamatud, reisikirjad</p>	<p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldeb ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamalt ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p> <p>Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>
<p>Praktiline töö</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	

Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Mina ja meedia Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Õppesisu: infoühiskond ja meedia roll; veebikeel ja eneseväljendus digitaalses maailmas; avaliku ruumi keel; manipuleerimisvõtted; erialane kirjandus meedias; meediatekstide koostamine; ettekanded ja grupiarutelud Kursus - keskendub infoühiskonnast arusaamisele; - suunab analüüsima oma veebikeelt; - õpetab märkama ja analüüsima avaliku ruumi keelt; - tutvustab erinevaid manipuleerimisvõtteid (meediatekstides); - suunab lugema ning analüüsima erialast kirjandust meedias; - õpetab koostama lihtsamaid meediatekste.	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: -</p> <p>“4” saamise tingimus: -</p> <p>“5” saamise tingimus: -</p>	
Mina ja meedia Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Õppesisu: infoühiskond ja meedia roll; veebikeel ja eneseväljendus digitaalses maailmas; avaliku ruumi keel; manipuleerimisvõtted; erialane kirjandus meedias; meediatekstide koostamine; ettekanded ja grupiarutelud Kursus - keskendub infoühiskonnast arusaamisele; - suunab analüüsima oma veebikeelt; - õpetab märkama ja analüüsima avaliku ruumi keelt; - tutvustab erinevaid manipuleerimisvõtteid (meediatekstides); - suunab lugema ning analüüsima erialast kirjandust meedias; - õpetab koostama lihtsamaid meediatekste.	Seos õpiväljundiga

Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: - "4" saamise tingimus: - "5" saamise tingimus: -	
Mina ja pärimus Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Õppesisu: pärimuse ja kultuuripärandi (folkloori) mõistmine; pärimusel põhinev kirjandus; antiikmüüdid, eestlaste mütoloogiline maailmapilt; piiblilood; kultuuriline järjepidevus; mütoloogiline maailm ja selle tõlgendamine; eesti rahvapärimuse uurimine; kultuuri ja pärimuse tähendus tänapäeval Kursus - suunab märkama ja mõistma pärimuslikke juuri; - suunab mõistma kultuurilist järjepidevust ja iseenda seotust sellega; - tutvustab pärimusel põhinevat kirjandust; - tegeleb antiikmütide ja eestlaste mütoloogilise maailmapildiga; - tutvustab tuntumaid piiblilugusid. Mõisted: arhetüüp, eepos, müüt, pärimus, mütoloogia, folkloor, muistend, muinasjutt, rahvaluule lühivormid, pajatus, usund ja kombestik, rahvalaul, kangelane, antikangelane, tüvitekst	Seos õpiväljundiga
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: Hinde "3" korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. "4" saamise tingimus: Hinde "4" korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. "5" saamise tingimus: Hinde "5" korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.	
Mina ja pärimus Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Õppesisu: pärimuse ja kultuuripärandi (folkloori) mõistmine; pärimusel põhinev kirjandus; antiikmüüdid, eestlaste mütoloogiline maailmapilt; piiblilood; kultuuriline järjepidevus; mütoloogiline maailm ja selle tõlgendamine; eesti rahvapärimuse uurimine; kultuuri ja pärimuse tähendus tänapäeval Kursus - suunab märkama ja mõistma pärimuslikke juuri; - suunab mõistma kultuurilist järjepidevust ja iseenda seotust sellega; - tutvustab pärimusel põhinevat kirjandust;	Seos õpiväljundiga

	<p>- tegeleb antiikmütide ja eestlaste mütoloogilise maailmapildiga;</p> <p>- tutvustab tuntumaid piiblilugusid.</p> <p>Mõisted: arhetüüp, eepos, müüt, pärimus, mütoloogia, folkloor, muistend, muinasjutt, rahvaluule lühivormid, pajatus, usund ja kombestik, rahvalaul, kangelane, antikangelane, tüvitekst</p>	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Mina ja väljendusjõud Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: eneseteadlikkus ja identiteet; suuline ja kirjalik eneseväljendus; emotsioonide väljendamine ja kommunikatsioon; argumenteerimine ja veenmisoskus; väljendusviiside mitmekesisus ja loovus; enesekehtestamine, refleksioon ja enesehindamine</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub keele omandamisele ja analüüsimisele; - aitab leida oma kirjutajahäält ehk omanäolist minapilti (identiteeti); - mõtestab keelevahendite rolli suhtluseesmärgi saavutamisel; - tutvustab keele rolli, funktsioone ja tähendust ühiskonnas ning suhtluses; - kinnistab oskust teha kokkuvõtteid ja järeldusi mõttevahetuste ja väitluste põhjal; - kinnistab õpingutele ja tööle kandideerimiseks vajalike dokumentide koostamise oskust; - õpetab mõistma suhtluseesmäärke ning kasutama erinevates suhtlusolukordades sobivaid keelelisi vahendeid; - kinnistab eesmärgipärast tehisarut kasutamise oskust tekstide koostamisel. 	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suuliselt kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning</p>

		sügavamalt ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Mina ja väljendusjõud Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: eneseteadlikkus ja identiteet; suuline ja kirjalik eneseväljendus; emotsioonide väljendamine ja kommunikatsioon; argumenteerimine ja veenmisoskus; väljendusviiside mitmekesisus ja loovus; enesekehtestamine, refleksioon ja enesehindamine</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub keele omandamisele ja analüüsimisele; - aitab leida oma kirjutajahäält ehk omanäolist minapilti (identiteeti); - mõtestab keelevahendite rolli suhtluseesmärgi saavutamisel; - tutvustab keele rolli, funktsioone ja tähendust ühiskonnas ning suhtluses; - kinnistab oskust teha kokkuvõtteid ja järeldusi mõttevahetuste ja väitluste põhjal; - kinnistab õpingutele ja tööle kandideerimiseks vajalike dokumentide koostamise oskust; - õpetab mõistma suhtluseesmärke ning kasutama erinevates suhtlusolukordades sobivaid keelelisi vahendeid; - kinnistab eesmärgipärast tehisarut kasutamise oskust tekstide koostamisel. 	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipärast sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes</p>

		erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Minu tekstirikkus Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Õppesisu: tekstiloomestrateegiad vastavalt tekstiliigile; tekstide analüüs ja konteksti mõistmine; suhtlusolukorra ja kultuuritavade mõju tekstile; keele- ja tekstiteadlikkuse arendamine; erinevate tekstide grammatika ja sõnavara analüüs; keelevahendite eesmärgipärane kasutamine ja analüüs; tekstide kirjutamine ja reflekteerimine. Kursus	Seos õpiväljundiga

	<ul style="list-style-type: none"> - kohandab tekstiloomet ja tekstivastuvõtu strateegiaid vastavalt tekstiliigile; - tutvustab põhilisi töövõtteid, õpetab analüüsima tekstide, k.a erialatekstide konteksti, võtab tekste luues arvesse suhtlusolukorda ja kultuuritavasid; - kujundab keele- ja tekstiteadlikku õppijat, kes mõistab oma keelevalikuid peegeldada, põhjendada ja kriitiliselt analüüsida; - suunab märkama erisuguseid tekste, nende grammatikat, sõnavara; - suunab eesmärgipäraselt kasutama ja analüüsima sobivaid keelevahendeid õpilasele tähenduslikes tekstides. 	
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Minu tekstirikkus Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Õppesisu: tekstiloomestrategieid vastavalt tekstiliigile; tekstide analüüs ja konteksti mõistmine; suhtlusolukorra ja kultuuritavade mõju tekstile; keele- ja tekstiteadlikkuse arendamine; erinevate tekstide grammatika ja sõnavara analüüs; keelevahendite eesmärgipärane kasutamine ja analüüs; tekstide kirjutamine ja reflekteerimine. Kursus <ul style="list-style-type: none"> - kohandab tekstiloomet ja tekstivastuvõtu strateegiaid vastavalt tekstiliigile; - tutvustab põhilisi töövõtteid, õpetab analüüsima tekstide, k.a erialatekstide konteksti, võtab tekste luues arvesse suhtlusolukorda ja kultuuritavasid; - kujundab keele- ja tekstiteadlikku õppijat, kes mõistab oma keelevalikuid peegeldada, põhjendada ja kriitiliselt analüüsida; - suunab märkama erisuguseid tekste, nende grammatikat, sõnavara; - suunab eesmärgipäraselt kasutama ja analüüsima sobivaid keelevahendeid õpilasele tähenduslikes tekstides. 	Seos õpiväljundiga

Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Praktiline keeleoskus I Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad Õppesisu: suuline ja kirjalik keeleoskus; suhtlemine eri keskkondades; teadlik ja varieeruv keelekasutus; teabeallikate kasutamine; kirjakeele ja keelekorralduse tundmine; keeleoskus kui erialane oskus; keeleteadmiste ja praktilise suhtlusoskuse lõimimine, kriitiline tagasiside ja refleksioon.</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub nii suulise kui kirjaliku keele- ja väljendusoskuse arendamisele; - kujundab eri keelekeskkondades suhtlejat, kes suunab ja varieerib teadlikult oma keelekasutust; - suunab kasutama eri teabeallikaid, hindama nende usaldusväärsust; - teadvustab korrektse kirjakeele kasutust, sh keelereeglite kasutamist konteksti arvestades; - teadvustab keeleoskust kui eriala üht oskust; - lõimib keeleteadmisi praktilise suhtlusoskusega. 	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Praktiline keeleoskus I Auditoorne õpe 20	<p>Alateemad Õppesisu: suuline ja kirjalik keeleoskus; suhtlemine eri keskkondades; teadlik ja varieeruv</p>	Seos õpiväljundiga

Iseseisev õpe 6	<p>keelekasutus; teabeallikate kasutamine; kirjakeele ja keelekorralduse tundmine; keeleoskus kui erialane oskus; keeleteadmiste ja praktilise suhtlusoskuse lõimimine, kriitiline tagasiside ja refleksioon.</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub nii suulise kui kirjaliku keele- ja väljendusoskuse arendamisele; - kujundab eri keelekeskkondades suhtlejat, kes suunab ja varieerib teadlikult oma keelekasutust; - suunab kasutama eri teabeallikaid, hindama nende usaldusväarsust; - teadvustab korrektse kirjakeele kasutust, sh keelereeglite kasutamist konteksti arvestades; - teadvustab keeleoskust kui eriala üht oskust; - lõimib keeleteadmisi praktilise suhtlusoskusega. 	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
<p>Praktiline keeleoskus II</p> <p>Auditoorne õpe 20</p> <p>Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: suuline ja kirjalik keeleoskus; suhtlemine eri keskkondades; teadlik ja varieeruv keelekasutus; teabeallikate kasutamine; kirjakeele ja keelekorralduse tundmine; keeleoskus kui erialane oskus; keeleteadmiste ja praktilise suhtlusoskuse lõimimine, kriitiline tagasiside ja refleksioon.</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub nii suulise kui kirjaliku keele- ja väljendusoskuse arendamisele; - kujundab eri keelekeskkondades suhtlejat, kes suunab ja varieerib teadlikult oma keelekasutust; - suunab kasutama eri teabeallikaid, hindama nende usaldusväarsust; - teadvustab korrektse kirjakeele kasutust, sh keelereeglite kasutamist konteksti arvestades; - teadvustab keeleoskust kui eriala üht oskust; - lõimib keeleteadmisi praktilise suhtlusoskusega. 	Seos õpiväljundiga
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p>	

	<p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
<p>Praktiline keeleoskus II Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad Õppesisu: suuline ja kirjalik keeleoskus; suhtlemine eri keskkondades; teadlik ja varieeruv keelekasutus; teabeallikate kasutamine; kirjakeele ja keelekorralduse tundmine; keeleoskus kui erialane oskus; keeleteadmiste ja praktilise suhtlusoskuse lõimimine, kriitiline tagasiside ja refleksioon. Kursus - keskendub nii suulise kui kirjaliku keele- ja väljendusoskuse arendamisele; - kujundab eri keelekeskkondades suhtlejat, kes suunab ja varieerib teadlikult oma keelekasutust; - suunab kasutama eri teabeallikaid, hindama nende usaldusväärsust; - teadvustab korrektse kirjakeele kasutust, sh keelereeglite kasutamist konteksti arvestades; - teadvustab keeleoskust kui eriala üht oskust; - lõimib keeleteadmisi praktilise suhtlusoskusega.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Õppemeetodid	<p>Meetodid, mis aitavad keele ja kirjanduse moodulis üldpädevusi kujundada - Kultuuri- ja väärtuspädevuse ning enesemääratluspädevuse kujundamiseks saab teha refleksiooniülesandeid, grupiarutelusid ja eneseanalüüsi harjutusi, mis julgustavad õppijat analüüsima oma väärtushinnanguid ja käitumist teiste kultuuride kontekstis. - Sotsiaalne ja kodanikupädevus ning suhtluspädevus areneb, kui õpitakse töötama meeskonnas ning jagama vastutust. - Õpipädevus areneb, kasutades erinevaid õpistrateegiaid ning analüüsides oma teadmisi ja oskusi, seades õpieesmärke, otsides aktiivselt infot ja hinnates seda kriitiliselt. Selle saavutamiseks võib kasutada probleemipõhist õpet. - Digipädevus kujuneb, kui luua õppeülesanded, mis nõuavad digitaalsete tööriistade kasutamist, ning toetada õppijaid nt digitaalse meedia loomisel ja kriitilisel hindamisel. - Ettevõtlikkuspädevust, mis hõlmab algatusvõimet, loomingulisust ja vastutustundlikkust, arendavad ülesanded, mis annavad õppijatele võimaluse ise ideid genereerida ning neid turvalises keskkonnas proovile panna. - Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalast pädevust saab arendada, õppides lugema infot graafikutelt ja diagrammidelt, seda analüüsima ning tekstiloomes kasutama.</p>	
Hindamismeetodid	- Keele ja kirjanduse hindamise eesmärk on toetada õpilaste arengut ennastjuhtiva õppijana, hinnates nende oskusi ja teadmisi	

	<p>ning tuvastades tugevused ja arenguvajadused. Õpilaste õppeedukust hinnatakse vastavalt õppekava nõuetele, rõhutades nii teadmisi kui ka hoiakuid ning andes selle kohta selget ja toetavat tagasisidet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Õpilasi hinnatakse mitmekülgselt kogu õppeprotsessi vältel, kasutades nii sõnalist kui ka numbrilist tagasisidet. Hindamine toimub õppeprotsessi eri etappides: tundide ajal, teemade ja mooduli lõpus. - Õpilastele esitatakse selge ja üksikasjalik teave eelseivate hindamiste kohta, sealhulgas täpne kuupäev, hindamise vorm (kirjalik töö, esitlus, test vms) ja konkreetsed kriteeriumid, mille alusel tööd hinnatakse. Õpilased saavad ülevaate hindamiskavast, mis kirjeldab detailselt kõiki hindamisega seotud aspekte. Õpilased osalevad hindamisprotsessis, analüüsivad oma õppetööd ja annavad tagasisidet kaasõpilaste saavutustele. Õpilasi kaasatakse hindamiskriteeriumide väljatöötamisesse. - Erivajadusega õpilaste hindamisel on oluline arvestada nende tugevusi, nõrkusi ja õppimise eripärasid. Hindamiskriteeriumid ja -viisid kohandatakse vastavalt iga õpilase individuaalsele arengukavale. - Keele ja kirjanduse tundides tuleb õpitulemusi hinnata mitmekesiste meetodite ja ülesannetega, mille hulka kuuluvad nii suulised kui ka kirjalikud tegevused, individuaalsed, paari- ja rühmatööd, rakenduslikud testid ja harjutused, ainealased kontrolltööd, analüüsi- ja tõlgendusülesanded, õpimapi koostamine jms. Soovitav on kasutada erinevaid ülesandeid, mis hõlmavad nii loovat kirjutamist, erinevate žanritega töötamist, arutlevat ja esseistlikku kirjutamist, uurimistööd, esinemist ja multimodaalseid projekte. Loovkirjutamise ülesannete hindamisel võetakse arvesse õpilaste võimet kasutada keelelisi ja stiililisi võtteid oma isikupärase väljenduse kujundamiseks, samuti tekstide sisulist loovust ja originaalsust. Lugemise hindamisel tuleks keskenduda sügavale mõistmisele ja analüüsile, mitte ainult faktiküsimustele. Meediatekstide hindamisel keskendutakse õpilaste võimele kriitiliselt hinnata tekstide usaldusväärsust, tuvastada manipulatsioonivõtteid ning esitada argumente nii suuliselt kui ka kirjalikult. Argumenteerimise ja kriitilise mõtlemise hindamisel keskendutakse õpilase oskusele esitada loogiliselt üles ehitatud argumente, kasutada asjakohaseid näiteid ja hinnata vastandlikke seisukohti. Multimodaalsete projektide hindamisel arvestatakse õpilase võimet ühendada visuaalset ja kirjanduslikku väljendusviisi, töötada meeskonnas ning luua originaalseid ja kaasahaaravaid lahendusi. - Kirjanduse hindamisel on kriteeriumid võrreldes teiste ainetega avatumad. Õpilaste omaloomingulisi töid hinnatakse nende originaalsuse, iseseisvuse ja võime järgi üldistada. Kirjaliku arutluse puhul on oluline arvamuste veenvus, argumentide loogilisus ja teksti ülesehitus.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>
Õppematerjalid	1. Valikuliselt gümnaasiumi õppevara „Viited vabavaralisele õppevarale” https://projektid.edu.ee/pages/viewpage.action?pageId=211453992 ja

<https://projektid.edu.ee/pages/viewpage.action?pageId=211453985>

2. Valik õpikeskkondi

- <https://www.opiq.ee/Catalog>
- <https://www.taskutark.ee/>
- <https://e-koolikott.ee/et>
- <https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/32610-Nutikalt-eesti-keele-riigieksamile>

3. Valik õppematerjali aastast 2015

- „Ajastud, voolud ja žanrid kirjanduses” digiõpik Maurus, 2025
- Aino Siirak, Annelii Juhkama „Kõnele ja kirjuta õigesti” Koolibri, 2021
- Anu Tonts „Draama ja kirjandus” Maurus, 2016
- Contra, Ilme Mõttus „Luule on mäng” Atlex, 2021
- Eva Lepik, Edward Kess „Maailm veetilgas. Kirjandusteose analüüs ja tõlgendamine” Maurus, 2015
- Eve Tisler, Alar Tankler „Meedia ja mõjutamine” Maurus, 2024
- Greta Varts „Kirjandus ja film” e-õpik, Maurus
- Helin Puksand, Margit Ross „Johannes 1, 2, 3. Gümnaasiumi eesti keele õpik ja töövihik” Koolibri
- Jan Kaus „Kirjandus ja ühiskond” Maurus, 2017
- Jan Kaus „Uuem kirjandus” Maurus, 2015
- Jan Kaus „20. sajandi kirjandus” Maurus, 2015
- Katre Talveste „Sõnakunsti kuju” Avita, 2017
- Katre Talveste „Sõnakunsti sammud” Avita, 2019
- Katre Talveste, Kristi Rannaste „Sõnakunsti jäljed” Avita, 2016
- Katrin Kern, Ilona Võik „Korras keel, sobiv stiil, selge sõnum” Maurus, 2021
- „Keelemeel. Eesti keele käsiraamat keeleõppijale” Maurus, 2019
- K. Kolsar, K. Kurema, K. Rannaste, K. Täht „Mida teha kirjandustunnis?” Atlex, 2024
- Maarja Valk „Valmistu eesti keele riigieksamiks” Maurus, 2024
- Märt Väljataga „Kirjanduse ja selle liigid. Gümnaasiumiõpik” Maurus, 2024
- Peeter Espak, Loone Ots „Müüt ja kirjandus” Maurus, 2015
- „Praktiline eesti keel” digimaterjal Maurus, 2024
- Rein Raud „Maailmakirjandus” Maurus, 2021
- Terje Varul „Vaata ette. Mina ja kirjanduse kolm põhiliiki. Tööraamat kutsekooli- ja gümnaasiumiõpilasele” Maurus, 2025
- Triinu Laar, Helis Oidekivi-Kosapoeg, Tiia Vainula „Eesti keele harjutuste kogumik gümnaasiumile” Maurus, 2024
- <https://sites.google.com/view/e6ik/meetodid/teksti-vastuv%C3%B5tt?authuser=0>
- <https://www.integratsioon.ee/iseseisev-ope-ja-oppematerjalid>
- <https://www.blog.keel.ut.ee/category/eesti-keele-eksam/>

4. Valik õppematerjali enne 2015. aastat

- Annika Kilgi, Viivi Maanso „Keeleviit. Kutseõppeasutuse eesti keele õpik ja töövihik” Koolibri, 2004
- Katrin Aava „Veenmiskunst” Avita, 2003

- Katrin Aava, Ülle Salumäe „Meedia ja mõjutamine” Kännimees, 2013
- Katrin Kalamees „Maailmakirjandus XVII-XIX sajand” (õpik ja töövihik) Avita, 2009
- Maaja Hage „Teksti- ja kõneõpetus” Koolibri, 2003
- Mihkel Rebane „Maailmakirjandus (õpik ja töövihik)” Ilo, 2003
- Mihkel Rebane „Eesti kirjandus (õpik ja töövihik)” Ilo, 2003
- Märt Hennoste „Tekstiõpetuse õpik” Avita, 1999
- Märt Hennoste „Eesti kirjandus tekstides I ja II. Lugemik keskkoolile” Avita, 1996
- Tiit Hennoste, Karl Pajusalu „Eesti keele allkeeled” EKSA, 2014

5. Valik audiomaterjale

- <https://jupiter.err.ee/kuuldemangud>
- <https://jupiter.err.ee/raadioteater>
- <https://tasku.delfi.ee/audiobooks>
- <https://digiread.ee/>
- <https://keskraamatukogu.ee/meilt-saab-laenata-estikeelseid-e-audioraamatuid/>
- <https://www.veebiraamatukogu.ee/>

6. Valik audiovisuaalmaterjale

- <https://www.youtube.com/playlist?list=PL2CeAqgC-1UTxqjc0KKjsglcuuEYVtiX3>
- <https://videoops.ee/>
- <https://videoops.ee/uncategorized/milliseid-oppematerjale-videopsil-juba-on/>
- <https://eki.ee/uudised/?kategoria=video>
- <https://arhiiv.err.ee/audio/seeria/keelesauts>
- <https://jupiter.err.ee/1038311/eki-keelekillud>
- <https://www.efis.ee/et/Andmebaas>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
31	Kehakultuur	5.5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane huvitub eesti ja maailma visuaal- ja helikultuurist, väärtustab nende rolli enese ja ühiskonna toimimises ning tunneb rõõmu eneseväljendusest.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
110 tundi		33 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Iseloomustab objektiivselt enda kehalist ja sotsiaalset võimekust ning rakendab tervise edendamiseks erinevaid põhimõtteid ja tegevusi;	<ul style="list-style-type: none"> • seostab erinevaid liikumisviise enesega ning mõistab nende olulisust enesemääratlemise, sotsiaalsete oskuste ja kodanikupädevuse kujunemisel; • rakendab enda kehalisi ja sotsiaalseid oskusi, lähtudes omandatust, ning seostab neid enda tervisliku seisundiga, tegutsedes ja liikudes nii individuaalselt kui grupis; • osaleb erinevates liikumistegevustes ja mängudes individuaalselt või koos kaaslastega; 	Mitteeristav hindamine
2. Arendab vaimset ja füüsilist tasakaalu, on ennastjuhtiv ning omab pädevusi, mis toetavad terviseteadlikku, vaimselt ja füüsiliselt aktiivse inimese kujunemist	<ul style="list-style-type: none"> • kaardistab enda vaimse tervise seisundit, kasutades selleks teaduspõhiseid enesehindamise tööriistu ja tehnikaid; • rakendab igapäevaelus liikumis- või treeningpäevikut, et toetada enda vaimset heaolu; • koostab nädala toitumiskava, lähtudes organismi vajadustest ja toidugruppide mitmekesisusest, jälgides makro- ja mikrotoitainete soovitusi ning arvestades enda tervise eripärasid, toidukordade regulaarsust ning toidu soetamise võimalusi; • iseloomustab enda unerežiimi etteantud näitajate põhjal ning selgitab kvaliteetse une vajadust vaimse ja füüsilise heaolu tagamiseks. Muuhulgas oskab luua seoseid, kuidas virtuaalmaailmas ja ekraanide ees veedetud aeg võib kahjustada und ja vaimset tervist; 	Mitteeristav hindamine

	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab mobiilirakendusi (näiteks Spordivägi vms) liikumisharjumuse kujundamiseks ja kehalise aktiivsuse jälgimiseks; • analüüsib oma füüsilist arengut tuginedes mooduli alguses ja lõpus sooritatud Kaitseväge kehaliste võimete testi tulemustele 	
<p>3. Rakendab teadlikult erinevaid liikumistegevusi ning näeb liikumist ja tantsu kultuuri osana ning iseennast selle kujundajana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • näeb liikumisharrastust ja sporti eesti kultuuri osana ja rahvusliku identiteedi kujundajana; • lähtub erinevates liikumistegevustes ohutustehnika nõuetest ning hea tava põhimõtetest; • osaleb aktiivselt liikumis- või tervise edenduse ürituse organiseerimise meeskonnas ning tagasisidestab hiljem oma tegevusi ja nende mõju ürituse edule, tuues edaspidi välja parandusvõimalused; • osaleb aktiivselt kogukonna liikumis- või tervise edenduse üritustel, näidates üles isiklikku initsiatiivi ja levitades infot nende kohta, et kaasata uusi osalejaid; • selgitab liikumise olulisust kultuuri, tantsu ja alternatiivsete liikumisviiside kaudu, tuues esile liikumise mõju, sh selle kohta sotsiaalmeedias leiduva info tõepärasuse ning võimalikud ohud tervisele ja heaolule; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>4. Iseloomustab ennast sportliku eneseväljenduse abil ning kirjeldab oma rolli tervisliku elukeskkonna loojana sotsiaalsest, kultuurilisest või tervislikust taustast sõltumata</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab tervise tugevdamise, liikumise ja harjutamise võimalusi linnaruumis ja looduses, arvestades erinevate sihtrühmade sotsiaalsete, kultuuriliste, aga ka tervisest ja keskkonnast tulenevate võimalustega; • kaardistab kodukoha ja kooli lähedal paiknevad liikumisrajad, harjutusväljakud ja liikumisvõimalused, analüüsib nende kasutusvõimalusi lähtuvalt kasutaja vanusest, arengust ning tervisest tulenevatest vajadustest ja piirangutest; • seostab erinevaid keskkondi liikumisvõimalustega ning nende regulaarset kasutamist tervise, liikumisrõõmu ja isikliku 	<p>Mitteeristav hindamine</p>

	väärtussüsteemiga; • tagasisidestab virtuaalses keskkonnas veedetud tegevuste ja aja mõju vaimsele ja füüsilisele tervisele ning sotsiaalsele käitumisele;	
5. Kavandab enda igapäevast vaimset ja füüsilist töökeskkonda ning tervist toetavat kestlikkuse teed eneseanalüüsi ja eriala valiku toel	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab töö iseloomust tulenevaid terviseriske ning rakendab ennetavaid ja tervist toetavaid teaduspõhiseid praktikaid nii töökeskkonnas kui ka isiklikus elus. • märkab sümptomeid, mis viitavad ületöötamisele või läbipõlemisele, ning teab, kuidas neid leevendada või kuhu vajadusel abi saamiseks pöörduda; • seostab töölase sotsiaalse suhtluse ja võrgustumise olulisust enesearengu ja vaimse tervise hoidmisega, tuues esile nende positiivse mõju isiklikule ja professionaalsele arengule. 	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

Kehakultuur I Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 9	Alateemad Kehalised võimed, liikumine ja mäng Meeskonnatöö, aus mäng Liikumisaktiivsuse roll tervises Liikumisharjumuste kaardistamine Vaimse tervise seos liikumisega Emotsioonidega toimetulek Uni ja puhkuse tähtsus	Seos õpiväljundiga Arendab vaimset ja füüsilist tasakaalu, on ennastjuhtiv ning omab pädevusi, mis toetavad terviseteadlikku, vaimset ja füüsiliselt aktiivset inimese kujunemist Rakendab teadlikult erinevaid liikumistegevusi ning näeb liikumist ja tantsu kultuuri osana ning iseennast selle kujundajana
Hindamisülesanded	Liikumisharjumuste ja võimete kaardistus Õpimapp või liikumislogi Aktiivsuse hindamine tundides Osalemine vähemalt kahel spordivõistlusel Emotsioonipäevik või küsimustik Grupiarutelud ja tagasiside	

Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestatud/mittearvestatud Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatöötamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase harjutama innustamine ja suunamine. Motiveeriva õpikeskkonna kujundamisel on oluline kasutada nii kujundava kui ka kokkuvõtva hindamise põhimõtteid, et see annaks arengut toetavat ja edasiviivat tagasisidet. Õpiväljundi arvestatud taseme saavutamiseks peab õpilane aktiivselt osalema õppeprotsessides ja tegevustes 80% tundidest.
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde „arvestatud“ saamiseks tuleb sooritada hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.
Kehakultuur II Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 9	<p>Alateemad Isiklike eesmärkide seadmine ja hindamine Toitumise seos tervisega, toitumiskava koostamine Virtuaalmaailma ja sotsiaalmeedia mõju Liikumine kui kultuuri osa Head tavad ja aus mäng spordis Info usaldusväärse hindamine</p> <p>Seos õpiväljundiga Iseloomustab objektiivselt enda kehalist ja sotsiaalset võimekust ning rakendab tervise edendamiseks erinevaid põhimõtteid ja tegevusi; Rakendab teadlikult erinevaid liikumistegevusi ning näeb liikumist ja tantsu kultuuri osana ning iseennast selle kujundajana Iseloomustab ennast sportliku eneseväljenduse abil ning kirjeldab oma rolli tervisliku elukeskkonna loojana sotsiaalsest, kultuurilisest või tervislikust taustast sõltumata</p>
Hindamisülesanded	Eesmärgipüstitus ja refleksioon Toitumispäevik ja analüüs Kriitilise meediaanalüüsi töö või esitlus Aktiivsus kultuuriliikumistes Aruteludes osalemine
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestatud/mittearvestatud Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatöötamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust,

	arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase harjutama innustamine ja suunamine.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde „arvestatud“ saamiseks tuleb sooritada hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.	
Kehakultuur III Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 9	Alateemad Liikumistaristu ja looduslike radade kaardistamine Erinevate sihtrühmade vajadused liikumisel Ohutustehnika ja riskide hindamine Virtuaalkeskkonna mõju reaalsele liikumisele Liikumise seos kestliku arenguga	Seos õpiväljundiga Arendab vaimset ja füüsilist tasakaalu, on ennastjuhtiv ning omab pädevusi, mis toetavad terviseteadliku, vaimset ja füüsiliselt aktiivse inimese kujunemist Kavandab enda igapäevast vaimset ja füüsilist töökeskkonda ning tervist toetavat kestlikkuse teed eneseanalüüsi ja eriala valiku toel
Hindamisülesanded	Välitegevuste logi ja keskkonnaanalüüs Rühmatöö: sihtrühmade liikumisvõimalused Ohutusanalüüs (test või praktika) Reflektiivne arutelu kultuuri teemal Loovprojekt (plakat, video, esitus)	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestatud/mittearvestatud Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatootamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase harjutama innustamine ja suunamine.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde „arvestatud“ saamiseks tuleb sooritada hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.	
Kehakultuur IV Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Ergonoomika mõiste ja rakendamine erialaselt Töölaline läbipõlemine ja selle ennetus Vaimne tervis töökeskkonnas Teaduspõhised tehnikad tervise säilitamiseks Ergonoomiline elukeskkond ja selle kujundamine	Seos õpiväljundiga
Hindamisülesanded	Töövõtete ja tööasendi praktiline hindamine Rühmatöö: töökeskkonna analüüs Reflektiivne enesehindamine	

	Arutelud läbipõlemise teemadel Esitlus või loovprojekt ergonomikast
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestatud/mittearvestatud Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatõotamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase harjutama innustamine ja suunamine.
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde „arvestatud“ saamiseks tuleb sooritada hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.

Õppemeetodid	<p>Aktiivõppemeetodid: liikumismängud, grupiharjutused ja võistlused, et arendada kehalisi oskusi, soodustada suhtlust ja koostööd ning liikumisrõõmu tekkimist.</p> <p>Praktilised tegevused: iseseisvad ja rühmapõhised harjutused, mis toetavad liikumise ja mängu kaudu tervise edendamist ja võimaluste paljususes enesele meeldiva aktiivsust ja tervist toetava liikumistegevuse leidmist</p> <p>Reflektiivne enesehindamine: õppijad analüüsivad oma vaimse ja füüsilise heaolu seoseid, kasutades enesehindamise tööriistu ja praktilisi harjutusi.</p> <p>Tervise toetamine: arutelud kvaliteetse une saavutamise põhimõtetest, tervisliku toitumise ja liikumise tähtsusest.</p> <p>Kultuurilised projektid: õppijad uurivad ja analüüsivad, kuidas liikumisharjumused ja erinevad spordialad on seotud kohaliku kultuuri ja rahvusliku identiteedi kujunemisega.</p> <p>Rollimängud ja simulatsioonid: osalemine liikumistes ja tantsudes, et mõista nende sotsiaalset ja kultuurilist konteksti.</p> <p>Välitegevused: looduses toimuvad praktilised tegevused ja matkamine, et õppida tundma ja näha võimalusi erinevates keskkondades liikumise ja tervise toetamiseks.</p> <p>Keskkonnaanalüüs: kaardistamine ja analüüs, kuidas erinevad keskkonnad, sealhulgas linnaruumi ja loodus, toetavad liikumisvõimalusi.</p> <p>Praktilised harjutused: ergonomiliste põhimõtete rakendamine igapäevaelus ja erialast lähtuvalt, sealhulgas istumisasendite ja liikumistehnika harjutamine.</p> <p>Töökeskkonna analüüs: rühmatööd, kus uuritakse töökeskkonna ergonomilisi aspekte ja tehakse ettepanekuid töökohtade mugavuse ja tervise toetamiseks, võttes aluseks tervise, kui kestliku alusväärtuse tööturul.</p> <p>Kriitiline meediaanalüüs: õppija analüüsib sotsiaalmeediast pärit tervise- ja liikumisalast sisu, hinnates selle usaldusväärsust ja mõju tõendus põhiste teaduslike allikatega.</p> <p>Rühmaarutelud: diskussioon sotsiaalmeedia ja virtuaalmaailma mõju liikumisharjumustele ja tervisele, tuues näiteid isiklikest kogemustest.</p>
Hindamismeetodid	<p>Õppeperioodi alguses on õppijatel hindamiskriteeriumid teada.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hindamise eesmärk on toetada õppija arengut. - Õpitulemusi hinnatakse õppijat individuaalsest arengust ja edasiminekest lähtuvalt. - Hindamine toimub hindamismeetodite kaudu (näit. demonstreerimine, esitlus, treeningkava, mäng, analüüs jne.) - Kehaliste võimete testide tulemusi ei seostata hindega. - Hindamine on kas kujundav ja kokkuvõttev.

	<p>- Kujundava hindamise eesmärgiks on anda tagasisidet, et õpilane seostab sooritatavaid tegevusi oma arenguga ja edasiminekuks.</p> <p>- Kokkuvõtva hindamise aluseks on aktiivne osalus protsessis</p> <p>- Kokkuvõttev hinnang koosneb mitmest komponendist – teadmine, rakendamine ja analüüs.</p> <p>- Õpilasi hinnatakse mitmeeristavalt. Hinde „arvestatud“ saamiseks tuleb sooritada hinnatav ülesanne lävendi tasemel. Tervisest tingitud erivajadustega õppijate hindamisel arvestatakse nende osavõttu tundidest vastavalt raviarsti määratud nõuetele.</p> <p>Praktiliste tegevuste hindamisel lähtutakse konkreetse õpilase tervislikust seisundist. Õppija arengu hindamiseks sooritavad õppijad harjutusi või teste, milles tähelepanu pööratakse arengule algtaseme suhtes.</p> <p>Hinne kujuneb vastavalt õpiväljundite saavutamisele ja õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.</p>
<p>Lõimitud teemad</p>	<p>Loodusained</p> <p>Toitumine (organismi energiavajadus)</p> <p>Vastupidavus ja taastumine (tasakaal kehas)</p> <p>Keskkonda säästev sportimine.</p> <p>Aeroobsus ja organite töö (metabolism)</p> <p>Erinevates kliimatilistes tingimustes toimetulek</p> <p>Bioloogilised ja füüsilised muutused organismis</p> <p>Südame ja veresoonkonna haiguste tekkepõhjused</p> <p>Sotsiaalsed</p> <p>Tervislikuks eluviisiks vajalike teadmiste, oskuste ja hoiakute kujundamine (inimese areng, perekonnaelu, eluviisi analüüs)</p> <p>Meeskonnatöö (mängutaktika planeerimine arvestades igäihe individuaalsust)</p> <p>Eetika nõuete järgimine (aus mäng ja väärtused spordis)</p> <p>Tervisliku seisundi jälgimine (vaimse ja füüsilise tervise tasakaal)</p> <p>Koostöö sarnaste huvidega kaaslastega (tiimitöö, suhtlus)</p> <p>Algatusvõime ja ettevõtlikkus (loovus, konkurentsivõime)</p> <p>Probleemide nägemine ja lahendamine, ürituste ja võistluste korraldamine ning vastutus.</p> <p>Sotsiaalmeedia mõju analüüs meie käitumisele ja tervisele.</p> <p>Matemaatika</p> <p>Keskmete tulemuste ja tervisenäitajate arvutamine, võrdlemine, analüüs, statistika</p> <p>Mõõtmine, pikkus- ja ajaühikud</p> <p>Visete, heidete ja hüpete trajektooriid</p> <p>Eesti keel</p> <p>Liikumise- ja spordialase teksti, oskussõnade ning terminite mõistmine ja kasutamine eneseväljendamiseks</p> <p>Kunstiained</p> <p>Muusika ja liikumise seostamine (happening, performance)</p> <p>Loov eneseväljendus erinevate ülesannete lahendamisel</p> <p>Esteetika ja ilu märkamine arendamine ja hoidmine.</p>

	<p>Võõrkeeled</p> <p>Võõrkeelsetest teabeallikatest vajaliku info leidmine, mõistmine ja kasutamine õiges kontekstis</p> <p>Suhtlemisoskus võõrkeeles</p> <p>Riigikaitseõpetus</p> <p>Kehalise võimekuse arendamine</p> <p>Toimetulek looduses</p>
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinde kujunemiseks peavad olema kõik väljundid saavutatud lävendi tasemel. Mooduli hinne kujuneb kõigi mooduli teemade põhjal, kuhu on lõimitud õpiväljundite saavutamise seonduvad ülesanded ja kriteeriumid.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Mooduli õpiprotsessi hinnatakse mitteeristavalt. Mooduli hinde saamiseks on vajalik kõigi õpiväljundite all kirjeldatud õpiülesannete sooritamine lävendi tasemel.
Õppematerjalid	<p>https://www.liikumakutsuvkool.ee/</p> <p>https://peaasi.ee/</p> <p>https://toitumine.ee/</p> <p>https://www.tooelu.ee/et/100/ergonoomika</p> <p>https://www.ekksl.ee</p> <p>Soovituslik kirjandus:</p> <p>“Tugev Aju” Kuidas liikumine ja treening sinu aju tugevdavad(Anders Hansen).</p> <p>“EkraaniAju” Kuidas digisõltuvus meie tervist ja heaolu mõjutab(Anders Hansen).</p> <p>“Depressiivne aju” Miks me end nii halvasti tunneme, kui meil nii hästi läheb(Anders Hansen).</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
32	Loodusained	18	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilasest kujuneb vastutustundlik, ennastjuhtiv ja kriitiliselt mõtlev indiviid, kes huvitub teda ümbritsevast keskkonnast, võtab igapäevaelus vastu teaduspõhiseid otsuseid, mõistab jätkusuutliku tehnoloogia ja tootmise olulisust ning väärtustab elurikkust. Moodul on seostatud gümnaasiumi riikliku õppekava loodusaine valdkonna ainetega: bioloogia, geograafia, keemia, füüsika.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
360 tundi		108 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nendevaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab looduses toimuvate protsesside selgitamiseks bioloogia, keemia, füüsika ja geograafia põhimõisteid ja seaduspärasusi; • kasutab korrektset bioloogia-, keemia-, füüsika- ja geograafiaalast sõnavara nii suulisel ettekandel kui ka kirjalikult; • selgitab bioloogia, keemia, füüsika ja geograafia omavahelisi seoseid ja erinevusi ning tähtsust teaduse ja tehnoloogia, sh inseneeria valdkonnas, rõhutades loovuse ja innovatsiooni rolli; • kasutab erinevaid mudeleid (sh arvutisimulatsioone ja matemaatilisi mudeleid) loodusobjektide ja nähtuste uurimisel; • koostab teaduslikke meetodeid kasutades loodusnähtuste või protsesside mudeleid; • koostab mõistekaarte, diagramme, graafikuid ja andmetabeleid projektides või uurimuslikes ülesannetes olevate andmete visualiseerimiseks; • lahendab matemaatiliste võtete ja valemite abil elulisi ja loodusteaduslikke ülesandeid; 	Eristav hindamine
2. Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese,	• sõnastab loodusteaduslike mudelite leidmiseks	Eristav hindamine

<p>kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi</p>	<p>või kontrollimiseks hüpoteese või uurimisküsimusi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kavandab ja viib läbi ohutul viisil loodusteaduslikke uuringuid, kasutades sobivaid katsevahendeid või simulatsioone looduse seaduspärasuste tundma õppimiseks; • kasutab sobivaid mõõtevahendeid ja andmeanalüüsi tööriistu, et koguda täpseid ja usaldusväärseid andmeid; • teeb kogutud andmete põhjal põhjendatud teaduspõhiseid järeldusi; • esitab saadud tulemused suuliselt või kirjalikult, kasutades vajadusel digivahendeid; • kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi eluliste probleemide lahendamiseks, rakendades loovat ja kriitilist mõtlemist, digitaalseid tööriistu ja meeskonnatööoskusi; 	
<p>3. Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab erinevaid infoallikaid, juhendatult analüüsib ja hindab kriitiliselt nende teabe usaldusväärset, eristab teaduspõhiseid fakte pseudoteaduslikest väidetest ning rakendab fakte loodusprotsesside selgitamisel ja probleemide lahendamisel; • analüüsib erinevaid seisukohti elu päritolu kohta ning selgitab oma arusaamu; • kasutab loodusteaduslike uuringute läbiviimiseks andmeportaale ja digitaalseid teabeallikaid; • kasutab loodusteaduslike ülesannete lahendamiseks ning koostööks media- ja tehnoloogiavahendeid; 	<p>Eristav hindamine</p>
<p>4. Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab kliimamuutuste tekke ja rohetehnoloogia mõju ning pakub lahendusi keskkonnasäästliku kliimapoliitika rakendamiseks; • märkab ja lahendab igapäevaelu probleeme ning langetab argumenteeritud otsuseid, kasutades loovat mõtlemist; 	<p>Eristav hindamine</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab mehhaanika, dünaamika, termodünaamika ja elektroenergeetika seaduseid tehnoloogiliste probleemide lahendamisel; 	
5. Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib teaduse olemust ning seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat, rakendades teadmisi praktilistes olukordades ja luues uuenduslikke lahendusi; • toob näiteid pindpinevuse, kapillaarsuse ja märgamise esinemisest looduses ja tehnikas; • kirjeldab valguse ja heli omadusi ning nende rolli looduses ja tehnoloogias, rakendades laineõpetuse põhimõtteid ja tuues näiteid igapäevastest tehnoloogilistest lahendustest; • selgitab aine olekuid ja faasisiirdeid, rakendades termodünaamika põhimõtteid. • toob esile teabeallikate alusel toidutootmise ja põllumajanduse mõju looduskeskkonnale, pakkudes välja lahendusi kaasaegse tehnoloogia abil; 	Eristav hindamine
6. Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab süsinikuringe ja energiasäästu tähtsust kliimamuutuste kontekstis, ning nende mõju globaalsele soojenemisele; • toob näiteid peamistest kliimamuutusi põhjustavatest teguritest ning kliimamuutuse võimalikud tagajärjed loodusele ja ühiskonnale ning hindab kohanemise võimalusi, arvestades piirkondlikke ja globaalseid näiteid; • arutleb roheoskuste vajalikkuse ja nende mõju üle elukeskkonnale, kasutades loodusteaduslikku terminoloogiat; • hindab kliimamuutuste mõju veekeskkonnale ja analüüsib juhendamisel vesiviljeluse mõju ökosüsteemidele; • selgitab meetodeid metallide korrosiooni vähendamisel ning arutleb rohetehnoloogia rakendamise võimaluste üle keemiatööstuses; 	Eristav hindamine
7. Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab teabeallikate põhjal jätkusuutliku 	Eristav hindamine

<p>olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus</p>	<p>arengu põhimõtteid ning nende rakendamise võimalusi erinevates kontekstides;</p> <ul style="list-style-type: none"> • selgitab teabeallikate põhjal elurikkuse olulisust ning selle säilitamise võimalusi; • selgitab hoiakuid ja käitumist, mis näitavad vastutustundlikkust elurikkuse ja jätkusuutliku arengu säilitamisel; • järgib tervislikke eluviise arvestades tervisliku toitumise ja nakkushaigustest hoidumise põhimõtteid • selgitab tööstuse ja tehnoloogia arengu mõju keskkonnale ja globaalsele elurikkusele, kasutades teaduslikele uuringutele põhinevaid andmeid; • hindab kemikaalide kasutamist argielus ja nende mõju keskkonnale ja tervisele; • arutleb üleilmastumise mõju üle eri eluvaldkondadele tuues välja selle mõju kestlikule arengule; 	
<p>8. Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab loodusteaduste ja tehnoloogiaga seotud elukutsete tähtsust 21.sajandi majanduses; • kirjeldab loodusteaduste arengusuundi ja analüüsib, kuidas omandatud teadmisi ja oskusi rakendada karjäärivalikul; • seostab loodusteadusi õpitava erialaga; • rakendab loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi erialases õppes ja tegevuses; • kirjeldab õpitava eriala arengut loodusteaduslikust vaatepunktist; • selgitab, milliseid loodusseadusi ja ohutusaspekte tuleks valitud erialal arvesse võtta; • teeb erialaõppes loodusteaduslikele teadmistele tuginevaid otsuseid ning prognoosib nende tagajärgi, tuginedes sotsiaalsetele, majanduslikele, kõlbelistele ja õiguslastele seisukohtadele. 	<p>Eristav hindamine</p>

Mooduli jagunemine

Elektter ja magnetism

Alateemad

Seos õpiväljundiga

Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Aine, elektri- ja magnetväli, välja jõujooned: Laengu jäävuse, Coulomb'i ja Ampere' seadus. Pinge. Magnetinduksioon, elektromotoorjõud, elektri- ja magnetvälja energia ja selle salvestamine. Elektromagnetlained, lainete interferents, difraktsioon, polariseeritud valgus. Valguse murdumine, spektrid, valguse dualism. Elektrivool metallides, vedelikes ja gaasides; Ohmi seadus segaühendustes, vooluallika elektromotoorjõud ja sisetakistus; pooljuhid. Vahelduv- ja alalisvool, trafo ja generaator. Elektriõhusus. Vahelduvvoolu võimsus aktiivtakistusel. Voolutugevuse ja pinge efektiivväärtused.	
Praktiline töö	Elektrostaatika, katsed laetud kehadega. Murdumisenäitaja määramine. Valguse spektri uurimine (erinevad valgusallikad).	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.	
Energia Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Ideaalse ja reaalse gaasi mudeli tunnuseid, mikro- ja makroparameetreid ja olekuvõrrand. Isoprotsessid, termodünaamika seadused, soojuspumbad, soojusmasin ja selle kasutegur. Küllastunud veeaur, absoluutne ja suhteline niiskus, kastepunkt. Pindpinevus, märgamine, kapillaarsus; aine olekud, faasisiire, faasidiagrammid. Sise- ja välisfotoefekt, Einsteini võrrand.	Seos õpiväljundiga
Praktiline töö	Voolutugevuse, pinge ja takistuse mõõtmine multimeetriga. Vooluallikate uurimine. Tutvumine pooljuhtelektroonikaga (diid, valgusdiid, fotorakk vm). Vahelduvvooluseadmete võimuse mõõtmine. Materjalide soojusjuhtivuse võrdlemine.	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.	
Inimene ja keskkond Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Inimese talitluse regulatsioon: Inimese närvisüsteemi osad ja nende talitus. Eri tegurite mõju närviimpulsi tekkes ja levikus. Närvisüsteemiga seotud levinumad puuded ja haigused. Sisesekreetsiooninäärmete ja nende eritatavate hormoonide roll inimese talitlustregulatsioonis ning	Seos õpiväljundiga Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide

nende seos neuraalse regulatsiooniga. Inimorganismi kaitsesüsteemid ja vaksineerimise tähtsus. Vähhkasvaja teke, selle letaalsus, võimalused vähist hoidumiseks ja raviks. Vere püsiva koostise tagamise mehhanismid. Inimese energiavajadus ning termoregulatsiooni mehhanismid. Tervisliku toitumise põhimõtted, rakendusbioloogia kasutamine toidutootmisel (taimne liha ja kala, putukad, seened liha asendajana).

Ökoloogia: Abiootilised ja biootilised keskkonnategurid. Toitumissuhted ökosüsteemis. Iseregulatsiooni kujunemine ökosüsteemis ja seda ohustavaid tegureid. Organismide kooseluvormid ja nende toimimine. Ökosüsteemi (nt biosfääri jt) läbiv energiavoog ja ökopüramiid.

Säästlik areng: Inimtegevuse mõju liikide hävimises. Elurikkuse kaitse olulisus. Looduse, tehnoloogia ja ühiskonna vastastikused seosed. Kestliku arengu tähtsus isiklikul, kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil. Rohepöörde ja roheoskuste olulisus ja vajalikkus.

ja nähtuste ning nendevaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks
Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi
Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel
Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks
Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat
Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale
Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus
Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva

		õppe kontekstis
Praktiline töö	Väikesemahuline uuring säästva arengu strateegia rakendamises kohalikul tasandil; isikliku igapäevase tegevuse analüüs seoses vastutustundliku ja säästva eluviisiga.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Keemia alused ja anorgaanilised ained Auditorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Keemia kui teaduse kujunemine. Füüsikalised ja keemilised uurimismeetodid keemias. Keemiliste elementide perioodilisustabel, lahustuvustabel, metallide pingerida, keemilise sideme liigid (kovaalentsed, iooniline, metalliline, vesinikside); Keemilise reaktsiooni soojusefekt. Reaktsiooni kiirus ja seda mõjutavad tegurid. Keemiline tasakaal ja selle nihutamise võimalused. Lahuste teke, elektrolüüdid ja mitteelektrolüüdid Molaarne kontsentratsioon. Ioonidevahelised reaktsioonid lahustes. Metallide iseloomulikest füüsikalistest ja keemilistest omadustest. Metallide keemilise aktiivsuse võrdlus; metallide pingerida. Metallid ja nende ühendid igapäevaelus ning looduses. Metallidega seotud redoksprotsessid: metallide saamine maagist, elektrolüüs, korrosioon, keemilised vooluallikad (reaktsioonivõrrandeid nõudmata). Saagise ja lisandite arvestamine moolarvutustes reaktsioonivõrrandi järgi. Mittemetallid ja nende ühendite iseloomulikud omadused.	Seos õpiväljundiga
Praktiline töö	Keemilise reaktsiooni kiirust mõjutavate tegurite toime uurimine; keemilise reaktsiooni soojusefektide uurimine; keemilise tasakaalu nihkumise uurimine; lahustumise soojusefektide uurimine; kindla molaarse kontsentratsiooniga lahuse valmistamine, lahuse molaarse kontsentratsiooni määramine. Metallide füüsikaliste omaduste ja keemilise aktiivsuse võrdlemine; metallide korrosiooni mõjutavate tegurite ning korrosioonitõrje võimaluste uurimine ja võrdlemine; mittemetallide ja/või nende iseloomulike ühendite saamine, omaduste uurimine ning võrdlemine.	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite</p>	

	iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.	
Liikumised ja jõud Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Mõõtmise, mõõtühikud ja nende teisendamine, skalaarsed ja vektoriaalsed suurused, mõõtemääramatus. Kiirus, kiirendus, teepikkus ja nihe; ühtlane ja ühtlaselt muutuv sirgjooneline liikumine. Pöörlev liikumine, pöördenurk, periood, sagedus, nurk- ja joonkiirus, kesktõmbekiirendus. Newtoni seadused, impulsi jäävuse seadus, gravitatsiooniseadus; raskusjõud, keha kaal, toereaktsioon. Vedru jäikus, hõõrdetegur. Mehaaniline töö ja võimsus, kasutegur, energia jäävuse seadus. Võnkumised ja lained ning neid kirjeldavad suurused (lainepikkus, laine levimiskiirus, hälve, amplituud, periood, sagedus; faas; lainete peegeldumine, interferents ja difraktsioon; resonants). Kineetiline ja potentsiaalne energia, nende omavaheline muundumine.	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Loodusteaduste metodoloogia Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Loodusteaduste omavahelised seosed, areng ja kaasaegsed uurimissuunad. Loodusteaduslik uurimismeetod, vaatlus, katse, mudel. Asukoha määramise meetodid ja nende rakendused. Andmebaasid, geoinfosüsteemid ja kohateabe analüüs.	Seos õpiväljundiga
Praktiline töö	Probleemülesannete lahendamine maa-ameti geoportaali ja teiste kaardirakenduste abil.	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Loodusvarade majandamine ja keskkonnaprobleemid Auditoorne õpe 20	Alateemad Põllumajandus ja toidutootmine ning keskkonnaprobleemid: Maailma toiduprobleemid. Põllumajanduse arengut mõjutavad looduslikud ja majanduslikud tegurid. Põllumajandusliku tootmise tüübid. Põllumajanduslik tootmine eri loodusolude ja arengutasemega riikides.	Seos õpiväljundiga

Iseseisev õpe 6	<p>Põllumajanduse mõju keskkonnale. Maailma kalandus ja vesiviljelus ja selle mõju keskkonnale. Maailmamere reostumine ning kalavarude vähenemine.</p> <p>Metsamajandus ja – tööstus ning keskkonnaprobleemid: Metsamajanduse olemus ja selle olulisus, metsamajanduse ja – tööstusega seotud keskkonnaprobleemid. Metsade säästlik majandamine ja kaitse. Metsatüübid ja maailma metsarikkamaid piirkonnad ning seos metsa kasutamise võimalustega. Metsamajandus ja – tööstust eri riikides. Metsa ja puidu roll süsinikuringes.</p> <p>Energiamajandus ja keskkonnaprobleemid: Maailma energiamajanduse muutused. Energiaallikate paiknemine maailmas. Riikide energiamajandus ning sellega seotud majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaprobleemid. Energiamajanduse jätkusuutlikkus.</p>	
Praktiline töö	<p>Koostab tootmisahela või ringmajandusmudeli (soovitav koostada konkreetsete alateemade käsitlemisel). Teabeallikate põhjal ülevaate koostamine ühe valitud riigi põllumajandusest või vesiviljelusest või mitme riigi võrdlev analüüs. Teabeallikate põhjal ülevaate koostamine ühe valitud riigi metsamajandusest ja -tööstusest või riikide metsamajanduse võrdlus. Teabeallikate põhjal ülevaate koostamine mõne riigi või piirkonna energiamajandusest või riikide energiamajanduse võrdlus.</p>	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: -</p> <p>“5” saamise tingimus: -</p>	
Maa kui süsteem Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Maa kui süsteem. Maa teke ja areng. Geoloogiline ajaarvamine. Maa siseehitus ja litosfääri koostis. Kivimite liigitus tekke alusel. Laamtektoonika, laamade liikumisega seotud protsessid. Vulkanism. Maavärinad. Atmosfääri tähtsus, koostis ja ehitus. Päikesekiirguse jaotumine Maal, kiirgusbilanss. Kasvuhooneefekt ja selle tähtsus. Kliimat kujundavad tegurid. Üldine õhuringlus. Temperatuuri ja sademete territoriaalsed erinevused. Öhumassid, tsüklonid ning antitsüklonid. Kliimamuutused. Vee jaotumine Maal ja veeringe. Maailmamere tähtsus ning roll kliima kujunemises. Veetemperatuur, soolsus, hoovused ja looded maailmameres. Rannaprotsessid ning erinevate rannikute kujunemine. Liustikud, nende teke, levik ja tähtsus. Põhjavee kasutamisega kaasnevaid keskkonnaprobleeme eri piirkondades. Kliima, taimestiku ja mullastiku vahelised seosed. Kivimite murenemine. Mulla koostis ja ehitus; mulla omadused. Mullatekke tegurid ja mullaprotsessid. Bioomid.</p>	Seos õpiväljundiga
Praktiline töö	<p>Teabeallikate põhjal ülevaate koostamine mõnest seismiliselt aktiivsest piirkonnast. Võrdleb ilmakaartide põhjal ilma maailma erinevates kohtades, seostades ilmanäitajad rõhualade ja frontidega. Võrdleb kliimadiagrammide ja kliimakaartide põhjal maailma erinevate kohtade kliimat, seostades selle kliimat kujundavate tegurite ja kliimavöötmega.</p>	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	

sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
<p>Mikro- ja megamaailma füüsika</p> <p>Auditoorne õpe 20</p> <p>Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad</p> <p>Elektronide difraktsiooni, leiulaine. Nanotehnoloogia. Eriseoseenergia ja massiarv, tuumaenergia vabanemine tuumade lõhustumis- ja sünteesireaktsioonide käigus, tuumareaktorid. Ioniseeriva kiirguse liigid ja mõju elusorganismidele. Meie Päikesesüsteemi ehitus ja liikumine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nendevaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks</p> <p>Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi</p> <p>Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel</p> <p>Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks</p> <p>Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat</p> <p>Selgitab kliimamuutuste ja</p>

		rohetehnoloogia mõju keskkonnale Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Molekulaarsed protsessid Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Organismide energiavajadus: Energiavajadus ja energia saamine autotroofidel ja heterotroofidel. Fotosünteesi eesmärgid, tulemus ja tähtsus taimedele, protsessi olulisus teistele organismidele ning kogu biosfäärile. Keskkonnategurite osa hingamisetappide toimumises ning energia salvestamises. Käärimise rakendusbioloogilised näited. Molekulaargeneetilised põhiprotsessid: Pärilikkuse ja keskkonnategurite osa organismi tunnuste kujunemisel DNA, RNA ja valkude osa päriliku info avaldumises. Geneetilise koodi omadused ning nende avaldumine valgusünteesis. Geeniregulatsiooni osa inimese ontogeneesi eri etappidel, elukeskkonna mõju geeniregulatsioonile. Inimese haigused, mis seostuvad geeniregulatsiooni häiretega. Viiruste levik ja paljunemine ning nende organismisene toime: Bakteriraku ehitus ja talitus. Inimese levinumad viirus- ja bakterhaigused, nende vältimise võimalused, tervislike eluviiside ja vaksineerimise tähtsus. Geenitehnoloogiliste rakenduste dilemmaprobleemid. Bakterite ja viiruste geenitehnoloogilised kasutusvõimalused, nendega seotud teadusharud ning elukutsed. Antibiootikumide kasutamine loomakasvatuses ja inimeste ravis. Mikroorganismide kasutamine keskkonnakaitses, reostuse likvideerimisel, biopuhastites. Mikroorganismide osa biokütuste valmistamisel. Biomaterjalide tootmine ja nende jäätmekäitlus (sh bioplast).	Seos õpiväljundiga Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nendevaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku

		<p>informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel</p> <p>Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks</p> <p>Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat</p> <p>Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale</p> <p>Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus</p> <p>Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis</p>
Praktiline töö	Fotosünteesi mõjutavate tegurite uurimine, sh arvutimudeli abil; hingamise tulemuslikkust mõjutavate tegurite uurimine, sh arvutimudeli abil; molekulargeneetiliste põhiprotsesside uurimine, sh arvutimudeli abil; geneetilise koodi omaduste uurimine, sh arvutimudeli abil;	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Orgaanilised ained Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Süsiniühendite struktuur ja selle kujutamise viisid. Alkaanid, nomenklatuuri põhimõtted.</p> <p>Asendatud alkaanide (halogeeniühendite, alkoholide, primaarsete amiinide) omadused.</p>	Seos õpiväljundiga

	Küllastumata ja aromaatsete süsivesinike omadused. Aldehüüdi, karboksüülhappe, karboksüülhappe soola, asendatud karboksüülhappe, estri ja amiidi aineklasside omadused Rasvhapete, rasvade, sahhariidide, aminohapete ja valkude omadused.	
Praktiline töö	Süsivesinike ja nende derivaatide molekulimudelite ja struktuurivalemite koostamine ja uurimine, sh digitaalses keskkonnas. Molekulidevaheliste jõudude tugevuse uurimine aurustumissoojuse võrdlemise teel; hüdrofiilsete ja hüdrofoobsete ainete vastastiktoime veega uurimine. Alkoholi ja aldehüüdi oksüdeeruvuse uurimine ning võrdlemine; karboksüülhapete omaduste uurimine ja võrdlemine teiste hapetega; estri süntees.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Pärilikkus ja muutlikkus Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Pärilikkuse ja muutlikkuse avaldumine eri organismirühmadel. Mutatsioonilise ja kombinatiivse muutlikkuse tekkepõhjused ning tulemused. Modifikatsioonilise muutlikkus. Mendeli katsetes ilmnunud fenotüübilisi suhted genotüüpide rekombineerumisel, geneetikaülesanded Mendeli seadustest, AB0- ja reesusüsteemi vererühmadest ning suguliitelisest pärandumisest.</p> <p>Keskkonnategurite roll inimese puuete ja haiguste tekkes. Vähitekke riski seos pärilikkusega.</p> <p>GMO, geenikärid (CRISPR), kloonimine.</p> <p>Darwini evolutsiooni käsitus. Erinevaid seisukohad elu päritolu kohta Maal. Loodusliku valiku vormid, nende toimumise tingimused ja tulemused. Eri tegurite osa uute liikide tekkes.</p> <p>Evolutsiooniline mitmekesisustumise, täiustumise ja väljasuremise tekkemehhanismid ning avaldumisvormid.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nendevaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks</p> <p>Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi</p> <p>Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel</p>

		<p>Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks</p> <p>Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat</p> <p>Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale</p> <p>Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus</p> <p>Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis</p>
Praktiline töö	Praktiline töö keskkonnategurite mõjust reaktsiooninormi avaldumisele; päriliku muutlikkuse tekkemehhanismide ja avaldumise uurimine, sh arvutimudeliga; olemusvõitluse tulemuste uurimine arvutimudeliga.	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Rahvastik ja majandus Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Maailma rahvastik, rahvaarv ja selle muutumine. Sündimust ja suremust mõjutavad tegurid. Demograafiline üleminek. Rahvastiku struktuur ja selle mõju riigi arengule. Ränded, nende põhjused ning liigitamine Rände tagajärjed. Rändega seotud probleemid. Rahvastikupoliitika. Rahvastiku paiknemine ja tihedus maailmas. Linnastumine. Majanduse ja ühiskonna areng ning ruumiline korraldus. Infoühiskonna majanduse toimimine</p>	Seos õpiväljundiga

	<p>globaalse tööjaotuse tingimustes. Rahvusvahelised ettevõtted, nende roll maailmamajanduses. Globaliseerumine. Turismimajanduse areng, selle seos teiste majandusharudega ning mõju keskkonnale ja kultuuriruumile. Transpordi areng, selle seos teiste majandusharudega ja mõju keskkonnale.</p>	
Praktiline töö	<p>Teabeallikate põhjal ühe valitud riigi demograafilisest situatsioonist ülevaate koostamine või riikide võrdlemine. Teabeallikate põhjal rahvastiku paiknemiste analüüs mõnes regioonis või riigis. Mõne riigi asustuse analüüs või mõne linna sisestruktuuri analüüs teabeallikate (nt Google kaardi) põhjal. Teabeallikate põhjal ühe valitud riigi transpordigeograafilise asendi või turismimajanduse analüüs. Teabeallikate põhjal ühe valitud riigi arengutaseme analüüs või riikide võrdlus arengutaseme näitajate põhjal ja seostamine kestliku arengu eesmärkidega.</p>	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Rakud ja organismid Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad Bioloogia uurimisvaldkonnad (eluslooduse organiseerituse tasemed, seos elu tunnustega, neid uurivad bioloogia teadused ja elukutsed), Vee omaduste seos organismide talitlusega, Peamiste kationide ja anioonide tähtsus organismide ehituses ning talitluses - Süsivesikute, lipiidide ja valkude ehituse seos nende ülesannetega - DNA ja RNA ehitus ning ülesanded Eukarüootsed rakud: Inimese epiteel-, lihas-, side- ja närvikoe rakkude ehitus ja talitluse, erinevad koed mikropreparaatidel, mikrofotodel ja joonistel. Ainete aktiivne ja passiivne transport läbi rakumembraani. Loomaraku peamised koostisosad mikrofotodel ja joonistel, loomaraku osade ülesanded raku bioloogilistes protsessides. Looma-, taime- ja seeneraku ehitus. Organismide areng: Mittesugulise paljunemise vormid eri organismirühmadel. Mitoosi- ja meioosi faasides toimuvad muutused. Inimese spermatogenees ja ovogenees. Otsene ja moondeline areng eri organismirühmadel. Olulisemad etapid inimese embrüogeneesis. Inimese vananemisega kaasnevad muutused raku ja organismi tasandil, pärilikkuse ja keskkonnategurite mõju elueale.</p>	<p>Seos õpiväljundiga Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nendevaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab</p>

		<p>seda erinevate ülesannete lahendamisel</p> <p>Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks</p> <p>Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat</p> <p>Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale</p> <p>Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus</p> <p>Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis</p>
Praktiline töö	Eri organismide keemilise koostise võrdlemine, kasutades infoallikana internetimaterjale; loomaraku osade ehituse ja talitluse seoste uurimine, sh arvutimudeli abil; epiteel-, lihas-, side- ja närvikoe rakkude eristamine mikroskoobis ning nendel esinevate peamiste rakuosiste kirjeldamine; plastiidide mitmekesisuse kirjeldamine valgusmikroskoobiga vaatluse tulemusena.	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Õppemeetodid	Õpiväljundite saavutamiseks kasutatakse mitmekesiseid õppemeetodeid, mis soodustavad õpilaste aktiivset osalust ja elukestva õppi kujunemist. Õppeprotsessi oluliseks osaks on probleemipõhine ja uurimuslik lähenemine, koostöine õppimine ja	

	<p>nüüdisaegsete õppekeskkondade ja vahendite kasutamine.</p> <p>Kasutatavad õppemeetodid hõlmavad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arutelud ja interaktiivsed loengud - Uurimuslikud ja praktilised tööd - Esitlused ja loodusteaduslike mudelite uurimine ning koostamine - Vastastikune õpetamine - Probleemülesannete lahendamine - Väitlused ja rollimängud - Projektõpe ja uurimistööd - Õppekäigud - Rühma- ja paaristöö - Digikeskkondade ja -vahendite kasutamine <p>Õppetöö läbiviimiseks on vajalik katsevahendite ja laborisisustuse olemasolu, milleta ei saa viia läbi uurimuslikule õppele tuginevat õpet. Õpilastel peab olema võimalik kasutada digivahendeid ning arvutiprogramme jooniste ja graafikute koostamiseks. Õpitava eriala ja tegeliku eluga seostamiseks kuuluvad õpingute juurde erinevad õppekäigud.</p>
<p>Hindamiseetodid</p>	
<p>Lõimitud teemad</p>	<p>Loodusained on tihedalt seotud teiste moodulitega, soodustades interdistsiplinaarset mõtlemist ja praktiliste probleemide lahendamist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Matemaatika: loodusainetes on olulisel kohal andmete analüüsimine, mõõtmistulemuste töötlemine ning graafikute ja tabelite koostamine. Matemaatilised mudelid aitavad näiteks hinnata populatsioonide dünaamikat bioloogias või analüüsida ilmastiku trende geograafias. Matemaatiline tõenäosus väljendub ka geneetikaülesannete lahendamisel, käsitledes geno- ja fenotüübi päritavust. - Kehakultuur: teadmised, kuidas tervislik toitumine ja õige toitainete tasakaal mõjutab füüsilist võimekust ja taastumist toetavad kehalise aktiivsuse ja tervisliku eluviisi väärtustamist.. - Võõrkeel: võõrkeelse teabekirjanduse lugemine ja veebikeskkondade kasutamine arendab terminoloogia tundmist ning aitab laiendada kultuurilist mõistmist. - Keel ja kirjandus: arendatakse õpilaste teksti mõistmise ja analüüsamise oskust. Erinevaid tekste (nt referaate, esitlusi jm) luues kujundatakse oskust end selgelt ja asjakohaselt väljendada nii suuliselt kui ka kirjalikult. Arendatakse oskust hankida teavet eri allikaist ja seda kriitiliselt hinnata. - Sotsiaalsed: loodusainete õppimine aitab mõista inimese ja ühiskonna toimimist, kujundab oskust näha ühiskonna arengu seoseid keskkonnaga sh teaduse ja tehnoloogia mõju majandusele ning ettevõtlusele, oskust teha teadlikke valikuid , - Visuaal- ja helikultuur: võnkumised ja lained, resonants, kuulmine; kunstipädevuse kujunemist toetavad uurimistulemuste vormistamine, esitluste tegemine, näitustel käimine, looduse ilu väärtustamine õppekäikudel jms <p>Lõiming kutseõppega lähtub eriala vajadustest ja spetsiifikast. Nii näiteks iluteenuste õppekava vajab suuremaid teadmisi inimese bioloogiast ning keemiliste ainete mõjust elusorganismidele. Ehituserialade õppijad peavad teadma materjalide keemilisi ja füüsikalisi omadusi.</p>

	Aianduse eriala õppurid peavad saama ülevaate taimede arengust, sh teadma geograafiliste ja kliimaatiliste tegurite mõju taimekasvatusele.
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>
Õppematerjalid	<p>Gümnaasiumi riiklikule õppekavale vastavad loodusvaldkonna õpikud, töövihikud, digiõpikud, tööraamatud.</p> <p>Lehel www.opik.fyysika.ee paiknevad digiõpikud ja nende paberversioonid.</p> <p>https://orgaanilinekeemia.ee/</p> <p>Huvitav keemia</p> <p>Videoõpsi materjalid</p> <p>E-koolikoti digitaalsed õppematerjalid</p> <p>https://toitumine.ee/</p> <p>Maailmakooli dokumentaalfilmikogu</p> <p>Geoloogia moodulid koostanud Kare Kullerud</p> <p>Mineraalid, kivimid, maavarad andmekogu piltidega eesti, inglise, vene keeles</p> <p>Simulatsioonid: https://phet.colorado.edu/</p> <p>Maa-ameti geoportaal</p> <p>Google Earth allalaaditav ja veebirakendus</p> <p>The World Factbook riikide üld- ja rahvastiku andmed</p> <p>Veebipõhised viktoriinid, interaktiivsed kaardid, Doolar Street rakendus (inglise keeles)</p> <p>Globaliseeruv maailm. Valikaine kursuse materjalid (tasuta kasutamiseks).</p> <p>Rohemeeter – maastike elurikkuse hindaja</p> <p>Keskkonnaportaali loodusveeb</p> <p>Triin Marandi õppematerjalid gümnaasiumi bioloogiale.</p> <p>Bioloogia kursus põhikooliõpilastele</p> <p>Õppematerjalid projektist KLIIIMATEADLIK</p> <p>Richard VILLEMSI Evolutsioonilise bioloogia loengute konspektHeinaru, A. Geneetikaõpik kõrgkoolile</p> <p>https://arhiivi-tiiger.edu.ee/arhiiv/havike/biodigi/</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
33	Matemaatika	12	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab matemaatikapädevused ja probleemilahendusoskuse tasemel, mis toetab mitmekülgset haridusteed elukestvas õppes ning valmistab ette tööturule sisenemiseks.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
240 tundi		72 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab matemaatilisi ja elulisi probleemülesandeid, eristades erinevaid arvuhulki ning kasutades sobivaid matemaatilisi tehteid (liitmine, lahutamine, korrutamine, jagamine, astendamine, juurimine) ja protsentarvutust, sh bruto- ja netopalga, hinna kujunemise, maksude ja laenuudega seotud arvutusi; • teisendab avaldisi, rakendades tehteid astmete ja juurtega; • lahendab reaalelulise kontekstiga probleemülesandeid võrrandite, võrratuste ning nende süsteemide abil, võttes arvesse hulgateooria seoseid; • kasutab matemaatiliste ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ja tulemuste kontrollimisel sobivaid, sh digitaalseid tööriistu; • kasutab õpitud bruto- ja netopalga, toodete ja teenuste hinna kujunemisega seotud arvutuste tegemisel; 	Eristav hindamine
2. Kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid	<ul style="list-style-type: none"> • arvutab tasandiliste kujundite übermõõdu ja pindala, rakendades vajalikke valemeid, sh trigonomeetrilisi seoseid, siinus- ja koosinusteoreemi, et lahendada reaalelulisi probleemülesandeid; • võrdleb ja arvutab tahk- ja pöördkehade pindala ja ruumala, avaldab valemitest vajalikke suurus; 	Eristav hindamine

	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab vektoreid ja joone võrrandeid geomeetriaprobleemülesannete lahendamisel, kontrollides, saadud tulemuste õigsust, mh kasutades tarkvaralisi lahendusi; • visualiseerib punkti asukohta, sirgete ja tasandite asendit ruumis, selgitades kahe sirge, sirge ja tasandi ning kahe tasandi vahelise nurga mõistet reaalses mudelis; 	
3. Selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitega vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab funktsiooni mõistet ja üldtähist ning funktsiooni uurimisega seotud mõisteid, leides valemiga esitatud funktsiooni määramispiirkonna, nullkohad, positiivsus- ja negatiivsuspiirkonna; • joonestab ja tõlgendab funktsioonide graafikuid ja nende vastastikust asendit, kirjeldades graafiliselt esitatud funktsiooni omadusi joonise põhjal ning seostades joone kuju ja asendit koordinaatteljestikus selle valemiga; • lahendab logaritmi-, eksponent- ja trigonomeetrilisi võrrandeid nii analüütiliselt kui ka graafiliselt; 	Eristav hindamine
4. Analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärsust	<ul style="list-style-type: none"> • hindab sündmuse tõenäosust, sõnastades liitsündmuse elementaarsündmuste kombinatsioonina ning kasutades kombinatoorikat ja sündmuse tõenäosuse määramise meetodeid; • lahendab reaalelulisi probleemülesandeid, kogudes ja töödeldes andmeid, sh kasutades tabelarvutusprogramme ning kirjeldades juhuslikku suurust arvarakteristikute ja diagrammide abil, samuti illustreerides IKT vahendite abil ning tehes järeldusi uuritava nähtuse kohta; 	Eristav hindamine
5. Annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab reaalelulisi probleemülesandeid, kasutades aritmeetilise ja geomeetrilise jada omadusi ning liitprotsendilise kasvamise ja kahanemise mudeleid; • kasutab liitprotsendilise kasvamise ja kahanemise eeskirju maksude ja laenudega seotud arvutuste 	Eristav hindamine

	<p>tegemisel sh laenu intressimäära ja krediidikulukusemäära arvutamisel</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab funktsiooni tuletise omadusi ja lahendab ekstreemumülesandeid, kasutades funktsiooni tuletise mõistet ja geomeetrilist tähendust; • arvutab tasandilise kujundi pindala, kasutades algfunktsiooni mõistet ja määratud integraali; • kontrollib saadud tulemuste õigsust süstemaatilise kontrollimise ja võrdlemise abil; • esitab matemaatilist teksti, kasutades korrektseid matemaatilisi termineid ja sümboleid. 	
--	---	--

Mooduli jagunemine

<p>Matemaatika I Auditoorne õpe 80 Iseseisev õpe 24</p>	<p>Alateemad Protsentarvutus, Arvuhulgad. Avaldised. Võrrandid ja võrratused, süsteemid. Täisnurkse kolmnurga trigonomeetria. Kraadi- ja radiaanmõõt. Seosed täisnurkse kolmnurga nurkade ning külgede suhete vahel. Ringjoone kaare pikkus ja ringi sektori pindala. Jooniste lugemine. Mõõtühikud. Tasandilised kujundid. Kolmnurgad, nende liigid, võrdsus ja sarnasus. Kolmnurga kõrgus, nurgapoolitaja, mediaan ja külje keskristsirge. Kolmnurga pindala. Rööpkülik, romb, ruut, ristkülik, trapets, korrapärase hulknurk. ning nende olulisemad omadused ja pindala. Ringjoon ja ring, kesk- ja piirdenurk, ringjoone lõikajad ja puutujad. Prisma. Püstprisma täispindala ja ruumala. Püramiid. Korrapärase püramiidi täispindala ja ruumala. Silinder. Silindri täispindala ja ruumala. Koonus. Koonuse täispindala ja ruumala</p>	<p>Seos õpiväljundiga Rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid Kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid Selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitega vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid Analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh</p>
--	---	---

		<p>statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärst Annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt</p>
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
<p>Matemaatika II Auditoorne õpe 80 Iseseisev õpe 24</p>	<p>Alateemad Mis tahes trigonomeetriselised funktsioonid. Kolmnurga pindala valemid. Siinus- ja koosinusteoreem. Trigonomeetriselised võrrandid Vektor tasandil. Joone võrrand. Lineaar-, ruutfunktsioon, lihtsam astmefunktsioon (sh graafiliselt). Eksponent – ja logaritmifunktsioon. Eksponent – ja logaritmivõrrandid. Jadad.</p>	<p>Seos õpiväljundiga Rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid Kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid Selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku,</p>

		valemitena vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid Analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärsust Annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Matemaatika III Audoorne õpe 80 Iseseisev õpe 24	Alateemad Tõenäosus ja statistika, tuletis ja integraal. Funktsiooni uurimine. Kõvertatrapetsi pindala arvutamine. Ristkoordinaadid tasandil. Koordinaatteljestik ruumis. Sirged ja tasandid ruumis. Hulktahtakad ja pöördkehad. Ruumala leidmine tükeldamise abil.	Seos õpiväljundiga Rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid Kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade

		<p>probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid</p> <p>Selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitena vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid</p> <p>Analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärsust</p> <p>Annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt</p>
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Õppemeetodid	<ul style="list-style-type: none"> - töövihiku või töölehtede täitmine - ülesannete lahendamine - miniloengud - probleemülesannete lahendamine, sh meeskonnatööna - praktilised ülesanded, sh digitööriistu kasutades 	

	<ul style="list-style-type: none"> - uurimisülesanded - eriala või mõne muu ainega seotud õppekäigud, kus saab rakendada matemaatikateadmisi ja -oskusi - probleemsituatsioonide lahendamine - iseseisev töö õppematerjalidega (sh õpikutekstiga) - interaktiivsed testid - näitlikustamine (näitlikke skeeme koostavad ka õpilased ise) - kodune kontrolltöö (vilumuse tagamiseks ja tööharjumuse kujundamiseks ja õppimisoskuse arendamiseks) - ajurünnak - uurimistöö - õpimapi koostamine
<p>Hindamismeetodid</p>	<p>Mooduli õpiväljundite saavutatust hinnatakse eristavalt. Iga õpiväljundi kohta probleemist lähtuv kompleksne hindamisülesanne. Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks peab õpilane olema saavutanud vähemalt rahuldava tulemuse kõikide hindamisülesannetes. Kui kasvõi ühe õpiväljundi puhul on tulemus on hinnatud mitterahuldavaks, on ka mooduli hinne mitterahuldav.</p> <p>Soovituslikud hindamismeetodid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Protsessihindamine ja tagasiside: andke regulaarselt tagasisidet, et õpilased märkaksid nii oma edenemist ja saaksid seeläbi eduelamusi, kui ka õpilünki ning saaksid puuduvaid teadmisi omandada. - Erinevad hindamismudelid: valik erinevaid hindamismudeleid https://opetaja.edu.ee/hindamismudelid/index.php - Mitmekesised hindamisvahendid: kasutage nii formaalseid (testid, kontrolltööd) kui ka mitteformaalseid (õpilasprojektid, esitlused, arutelud) hindamismeetodeid, mis katavad kõiki võtmepädevusi. - Enesehindamine: julgustage õpilasi seadma endale õpieesmärke, jälgima nende täitmist ja vajadusel korrigeerima oma õppimist. <p>Kiired kontrollküsimused ja viktoriinid: kiire ja lihtne viis kontrollida, kas õpilased on mõistetest aru saanud. Viktoriinid võivad olla nii suulised kui ka kirjalikud.</p> <p>Töövihiku või töölehtede ülesanded: ülesannete lahendamine, mis võimaldab õpetajal näha, kuidas õpilased rakendavad õpitud teadmisi.</p> <p>Jooksev hindamine: õpilaste tööde ja arutelude jälgimine, nende vastuste ja lahenduskäikude hindamine tundide ajal.</p> <p>Enesehindamine ja kaasõpilaste hindamine: õpilased hindavad etteantud hindamiskriteeriumite alusel enda või kaasõpilaste töid, mis aitab neil kriitiliselt mõelda ja saada aru, kuidas nad saavad vajadusel tehtud tööd korrigeerida.</p> <p>Rühmatöö ja projektipõhine hindamine: hindamine tugineb rühmatööde ja projektide tulemustele, kus hinnatakse nii protsessi kui ka tulemust, sealhulgas matemaatiliste kontseptsioonide ja oskuste rakendamist praktilistes ülesannetes.</p> <p>Arutelud ja suulised vastused: suuliste vastuste ja arutelude kaudu saab õpetaja hinnata õpilaste sügavamat arusaamist ja argumenteerimisoskust.</p>

	Kokkuvõttev hindamine: kontrolltööd või arvestused. Õpetaja kehtestab töödele hindekriteeriumid.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>
Õppematerjalid	<p>Avita kirjastuse gümnaasiumi laia matemaatika õpikud I–VI osa, Tõenäosus ja statistika</p> <p>Avita kirjastuse gümnaasiumi kitsa matemaatika õpikud ja töövihikud I – VIII osa</p> <p>Allar Veelmaa Matemaatika tööraamat X klassile Tallinn: Maurus, 2021</p> <p>Allar Veelmaa Matemaatika tööraamat XI klassile Tallinn: Maurus, 2022</p> <p>Allar Veelmaa Matemaatika tööraamat XII klassile Tallinn: Maurus, 2023</p> <p>Mauruse kirjastuse tööraamatud - https://kirjastusmaurus.ee/oppeaine/matemaatika/gumnaasium-matemaatika/</p> <p>Õpetaja koostatud e-õppematerjalid</p> <p>Matemaatika õhtuõpik</p> <p>Matemaatika digiõppevaramu materjalid - https://ekoolikott.ee/et/oppematerjal/20179#231751-Digioppevaramu-matemaatika-materjalid</p> <p>Matemaatika riigieksami ülesanded</p> <p>GRÕK-i matemaatika ainevaldkonna juhendmaterjalid - https://www.riigiteataja.ee/aktiilisa/1080/3202/3006/18m_gym_lisa5.pdf#</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
34	Riigikaitseõpetus	1.5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab Eesti riigikaitse korraldust ja selle laia käsitust ning oma võimalusi ja kohustusi riigikaitsega seonduvalt.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
60 tundi		18 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Mõistab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate sündmuste vahelisi seoseid, sh seoseid relvastuse arenguga, ning nende sündmuste tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemaid sündmusi, kasutades mõisteid sõjalised koormised, rüütlivägi, palgaarmee, nekrutikohustus, massiarmee, tankiarmee, sõjaväekohustus, positsioonisõda, maailmasõda; • analüüsib maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate sündmuste (sh sõdade) tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele (oma perekonna näitel); • selgitab näidete varal relvastuse arengut ja sellega kaasnenud olulisemaid muutusi sõjapidamise viisides läbi ajaloo; 	Mitteeristav hindamine
2. Selgitab külma sõja aegsete ning tänapäevaste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide erinevusi ning mõju rahvusvahelisele julgeolekule	<ul style="list-style-type: none"> • võrdleb rahvusvahelist julgeolekukeskkonda külma sõja ajal ja tänapäeval, kasutades mõisteid sõda, sõjaline kriis, relvakonflikt, terrorism, infosõda ja hübriidsõda, traditsiooniline ja asümmeetriline oht, küberturvalisus, massihävitusrelv, heidutus; • nimetab julgeoleku riske ja ohte, sh ohud Eesti julgeolekule tänapäeval, ning toob esile nende ennetamise võimalusi, lähtudes psühholoogilise kaitse viiest toimealast; • iseloomustab võrdlevalt olulisemaid rahvusvahelisi sõjalisi kriise ja relvakonflikte nii külma sõja ajal kui tänapäeval; • analüüsib juhendamisel olulisemate rahvusvaheliste sõjaliste kriiside ja 	Mitteeristav hindamine

	<p>relvakonfliktidega seotud arenguid ning kirjeldab nende reguleerimiseks ja ohjamiseks kasutatavaid meetmeid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • toob teabeallikate põhjal näiteid NATO, Euroopa Liidu ja ÜRO rahvusvahelistest missioonidest ja rahuvalveoperatsioonidest, kus Eesti kaitsejõud on osalenud rahvusvaheliste konfliktide ennetamises ja ohjamises ning konfliktijärgses rahu tagamises • iseloomustab peamisi julgeolekuga tegelevaid rahvusvahelisi organisatsioone, nagu ÜRO, OSCE, NATO, Euroopa Liit, tuues esile nende olulisemad ülesanded sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide lahendamisel ja kasutegurid Eestile; • selgitab sõjasündmuste põhjal massihävitusrelvade põhitüüpe, nende kasutamise eesmärgi ja tagajärgi; 	
<p>3. Selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärgi maailma ja Euroopa julgeoleku kontekstis</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärgi rahvusvahelise julgeolekukeskkonna kontekstis, lähtudes riigikaitse alusdokumentidest ja õigusaktidest; • arutleb Eesti rolli üle NATO-s, selgitades organisatsiooni mõju Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitikale; • selgitab Eesti riigikaitse laia käsituse põhimõtteid, eesmärgi ja korraldust, kasutades riigikaitse alusdokumente ja õigusakte; • kirjeldab Eesti riigikaitse juhtimist, tuues esile erinevate osapoolte ülesanded; • võrdleb Kaitseväge ja Kaitseväe põhiülesandeid, struktuuri ja juhtimist õigusaktide alusel; • eristab näitliku materjali alusel Kaitseväge ja Kaitseväe sümbolikat; • eristab ja järjestab näitlike materjalide alusel väeliikide (maa-, mere- ja õhuväge) auastmeid; • selgitab õppematerjalide alusel kaitsevälase vormiriietuse kandmise reegleid; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>4. Selgitab Eesti riigikaitse eesmärgi, ülesandeid ja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika 	<p>Mitteeristav hindamine</p>

<p>korraldust ning nende seotust teiste ühiskonnaelu valdkondadega, lähtudes Eesti riigikaitse laiast käsitusest</p>	<p>eesmärke rahvusvahelise julgeolekukeskkonna kontekstis, lähtudes riigikaitse alusdokumentidest ja õigusaktidest;</p> <ul style="list-style-type: none"> • arutleb Eesti rolli üle NATO-s, selgitades organisatsiooni mõju Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitikale; • selgitab Eesti riigikaitse laia käsituse põhimõtteid, eesmärki ja korraldust, kasutades riigikaitse alusdokumente ja õigusakte; • kirjeldab Eesti riigikaitse juhtimist, tuues esile erinevate osapoolte ülesanded; • võrdleb Kaitseväe ja Kaitseliidu põhiülesandeid, struktuuri ja juhtimist õigusaktide alusel; • eristab näitliku materjali alusel Kaitseväe ja Kaitseliidu sümboolikat; • eristab ja järjestab näitlike materjalide alusel väeliikide (maa-, mere- ja õhuväe) auastmeid; • selgitab õppematerjalide alusel kaitsevälase vormiriietuse kandmise reegleid; 	
<p>5. Tunneb Eesti Vabariigi kaitseväeteenistuse olemust, tähtsust ja selles osalemise võimalusi ning üksikisiku kohustusi, tuginedes vastavatele regulatsioonidele</p>	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab kaitseväeteenistuse olemust, tuginedes õigusaktidele ja kasutades mõisteid kaitseväekohustus, kaitseväekohustuslane, kaitseväeteenistuskohustus, kutsealune, ajateenija, ajateenistus, tegevteenistus, reservteenistus, reservis olev isik ja õppekogunemine; • võrdleb aja-, asendus-, reserv- ja tegevteenistuse eesmärke ja korraldust, tuginedes õigusaktidele; • kirjeldab enda võimalusi ja kohustusi riigikaitstes osalemisel, lähtudes õigusaktidest; • iseloomustab kaitsevälase elukutset ja tähtsust Eesti Vabariigis, tuues esile ohvitseriks ja allohvitseriks õppimise võimalusi; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>6. Omab ülevaadet rivilise liikumise kujunemisloost, rivikorra tähtsusest ja rivikäsklustest Kaitseväes</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab näidete abil rivikorra kujunemise ajalugu, kasutamise vajadust ja tähtsust Kaitseväes; • selgitab rivikorra tähtsust tänapäeval meeskonnatunnetuse ja ühtekuuluvuse ning 	<p>Mitteeristav hindamine</p>

	distsipliini alusena;	
7. Selgitab õigusaktidele tuginedes relva ja laskemoona ohutu käsitlemise põhimõtteid, relva kandmise kultuuri ning relva kasutaja vastutust	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab teabeallikate alusel erinevaid relva- ja laskemoona liike, nende ohutu käsitlemise põhimõtteid ja kasutamisega kaasnevat vastutust; • kirjeldab Kaitseväes ja Kaitseväes kasutatavaid relvi ja relvasüsteeme, tuues esile nende kasutamise eesmärgid • kirjeldab etapiviisiliselt relva ja padrundi tööpõhimõtteid; • kirjeldab kuuli lennujoont ja seda mõjutavaid tegureid; 	Mitteeristav hindamine
8. Oskab kasutada topograafilist kaarti ja kompassi etteantud sihtpunkti jõudmiseks	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab Eesti kaitseväes kasutatavaid topograafilisi kaarte, arvestades nende kasutamise eesmärgi; • määrab paberkaardil kasutatava mõõtkava, teisendades seda maastikul sammupaaridesse; • iseloomustab etteantud topograafilisel kaardil olevaid objekte ning nende vahelisi ruumilisi seoseid, arvestades kasutatavaid leppemärke ja tähistusi; • määrab kaardil malliga direktsiooninurga ja looduses maastikul kompassi järgi asimuudi, arvestades direktsiooninurga ja asimuudi erinevusi ning põhjuseid; • läbib meeskonnatööna kaardi ja kompassi abil etteantud teekonna; 	Mitteeristav hindamine
9. On omandanud esmased esmaabivõtted ja oskab tegutseda õnnetusjuhtumi korral	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab, kuidas tegutseda õnnetusjuhtumi korral, st millal ja kuidas abi kutsuda, esmaabi anda ja kannatanut transportida; • selgitab kuidas kaitsta ennast ja abivajajat võimalike ohtude eest, mis võivad õnnetuskohal esineda; • demonstreerib esmaseid esmaabi andmise võtteid lähtuvalt õnnetusjuhtumist; • kirjeldab erinevate ohtude tekkimise võimalusi välitingimustes ja selgitab nende ennetamise ja lahendamise võimalusi, kaitstes ennast ja kaaslast 	Mitteeristav hindamine

	ohtude eest;	
10. Kirjeldab Eestis toimuda võivaid hädaolukordi ja ohte siseturvalisusele elanikkonnakaitse kontekstis ning nendes tegutsemise põhimõtteid indiviidi ja riigi tasandil	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab Eestis toimuda võivaid hädaolukordi ja võimalikku tegutsemist nende korral, tuginedes siseturvalisuse alusdokumentidele ja õigusaktidele; • teeb kokkuvõtte erinevate osapoolte (sh ametkondade) ülesannetest hädaolukordade lahendamisel ja siseturvalisuse tagamisel, kasutades alusdokumente ja õigusakte; • selgitab elanikkonnakaitse olemust ning selle korraldust riigis ja oma kodukohas; • selgitab enda ja oma pere võimalikku ettevalmistust elutähtsate teenuste katkemise korral; • kirjeldab enda käitumist ja teiste abistamist erinevate hädaolukordade puhul; • leiab iseseisvalt teavet reisimisega kaasnevatest ohtudest nii kodumaal kui välisriiki reisis. 	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

Riigikaitseõpetus Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 9	Alateemad Eesti sõjaajalugu Tänapäeva sõjalised kriisid, sõjad ja relvakonfliktid Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika ning riigikaitse juhtimine Kaitseväeteenistus Relvaõpe ja ohutus Topograafia ja orienteerumine Esmaabi Siseturvalisus ja elanikkonnakaitse	Seos õpiväljundiga Mõistab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate sündmuste vahelisi seoseid, sh seoseid relvastuse arenguga, ning nende sündmuste tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele Selgitab külma sõja aegsete ning tänapäevaste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide erinevusi ning mõju rahvusvahelisele julgeolekule Selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärgi
--	--	--

		<p>maailma ja Euroopa julgeoleku kontekstis Selgitab Eesti riigikaitse eesmärgid, ülesandeid ja korraldust ning nende seotust teiste ühiskonnaelu valdkondadega, lähtudes Eesti riigikaitse laiaast käsitusest</p> <p>Tunneb Eesti Vabariigi kaitseväeteenistuse olemust, tähtsust ja selles osalemise võimalusi ning üksikisiku kohustusi, tuginedes vastavatele regulatsioonidele</p> <p>Oskab ülevaadet rivilise liikumise kujunemisloost, rivikorra tähtsusest ja rivikäsklustest Kaitseväes</p> <p>Oskab kasutada topograafilist kaarti ja kompassi etteantud sihtpunkti jõudmiseks</p> <p>On omandanud esmased esmaabivõtted ja oskab tegutseda õnnetusjuhtumi korral</p>
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestatud/mittearvestatud Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatöötamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase harjutama innustamine ja suunamine.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde “arvestatud” saamiseks peavad kõik ülesanded olema sooritatud lävendii tasemel.	
Riigikaitseõpetus Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 9	Alateemad Eesti sõjaajalugu Tänapäeva sõjalised kriisid, sõjad ja relvakonfliktid	Seos õpiväljundiga Mõistab maailma ja Euroopa sõjaajaloo

	<p>Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika ning riigikaitse juhtimine Kaitseväeteenistus Relvaõpe ja ohutus Topograafia ja orienteerumine Esmaabi Siseturvalisus ja elanikkonnakaitse</p>	<p>olulisemate sündmuste vahelisi seoseid, sh seoseid relvastuse arenguga, ning nende sündmuste tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele Selgitab külma sõja aegsete ning tänapäevaste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide erinevusi ning mõju rahvusvahelisele julgeolekule Selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmäärke maailma ja Euroopa julgeoleku kontekstis Selgitab Eesti riigikaitse eesmäärke, ülesandeid ja korraldust ning nende seotust teiste ühiskonnaelu valdkondadega, lähtudes Eesti riigikaitse laiast käsitusest Tunneb Eesti Vabariigi kaitseväeteenistuse olemust, tähtsust ja selles osalemise võimalusi ning üksikisiku kohustusi, tuginedes vastavatele regulatsioonidele Omab ülevaadet rivilise liikumise kujunemisloost, rivikorra tähtsusest ja rivikäsklustest Kaitseväes Oskab kasutada topograafilist kaarti ja</p>
--	--	---

		kompassi etteantud sihtpunkti jõudmiseks On omandanud esmased esmaabivõtted ja oskab tegutseda õnnetusjuhtumi korral
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestatud/mittearvestatud Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatõotamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase harjutama innustamine ja suunamine.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde “arvestatud” saamiseks peavad kõik ülesanded olema sooritatud lävendii tasemel.	

Õppemeetodid	Loeng Praktiline harjutus Töölehtede täitmine Arutelud Probleemülesande lahendamine Õppekäik Õppefilmide vaatamine, analüüs
Hindamismeetodid	Kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide hinnete kaalutud keskmise põhjal. Tööde, iseseisvate tööde ja kontrolltööde sooritamise vähemalt lävendi tasemel.
Lõimitud teemad	Riigikaitseõpetuse kaudu toetatakse üldpädevuste arengut, käsitletakse läbivaid teemasid ning kasutatakse valdkonnaülese lõimingu võimalusi vastavalt kooli eripärale ja kooli õppekavas sätestatule. Riigikaitseõpetus annab võimaluse lõimida teemasid erinevate õppeainetega: Ajalugu – Eesti sõjaajalugu, erinevad kriisid läbi ajaloo; Ühiskonnaõpetus – kuidas mõjutavad kriisid poliitilist maastikku, üldine riigikaitsekorraldus ning sise- ja välisriiklikud organisatsioonid; Füüsika – ballistika ja massihävitusrelvad, elanikkonnakaitse; Geograafia – topograafia ning praktilise väljundina maastikul liikumine ning varjumine; Kehakultuur – topograafia ja orienteerumine, füüsiline ettevalmistus ning rivilised liikumised, kaitseväge füüsilise võimekuse kontrolltesti sooritamise; Võõrkeeled – rahvusvaheline NATO terminoloogia, liitlasvägesid puudutav informatsioon; Muusika – rivilaulud ja sellega seotud ajalugu; Bioloogia – bioloogilised relvad, reostus
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva	Mooduli hinde kujunemiseks peavad olema kõik väljundid saavutatud lävendi tasemel. Mooduli hinne kujuneb kõigi mooduli

hinde kujunemine	teemade põhjal, kuhu on lõimitud õpiväljundite saavutamise seonduvad ülesanded ja kriteeriumid.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Mooduli õpiprotsessi hinnatakse mitmeeristavalt. Mooduli hinde saamiseks on vajalik kõigi õpiväljundite all kirjeldatud õpiülesannete sooritamine lävendi tasemel.
Õppematerjalid	Riigikaitseõpetuse õpik ja riigikaitseõpetuse e-kursus

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
35	Sotsiaalained	13	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane tuleb toime muutuvmas maailmas iseenda ja oma lähikonnaga, lähtudes üldnimilikest ja demokraatlikest väärtustest, mõistab ühiskonna arengu põhjuslikke seoseid ning enda rolli vastutustundliku ja keskkonnateadliku ühiskonnaliikmena.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
260 tundi		78 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab ajaloolisi ja tänapäeval toimuvaid ühiskondlikke protsesse ning nende põhjuseid ja tagajärgi; • eristab ajalooperioode vastavalt nende iseloomulikele tunnustele ning selgitab ajastute vahetumise põhjuseid; • selgitab üksikisiku valikute ja otsuste mõju Eesti ja maailma ajaloole; • nimetab Eesti ja maailma ajaloo pöördelisi sündmusi ja protsesse, selgitab nende tähtsust ja mõju ühiskonna arengule; • kirjeldab minevikus elanud inimeste elu ajaloolises kontekstis; • võrdleb vähemalt kahte ajaloolist sündmust erinevatest vaatenurkadest ning seob need tänapäeva ühiskonna konkreetsete sündmuste või arengutega; 	Eristav hindamine
2. Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles	<ul style="list-style-type: none"> • toob näiteid, kuidas erinevate kultuuride ja rahvaste pärand on mõjutanud tänapäevase maailma kujunemist; • uurib eesti ja maailmakultuuri pärandit ja selgitab selle tähendust kultuurilise mitmekesisuse säilitamisel ja kaitsmisel; • selgitab peamiste religioonide ja ideoloogiliste õpetuste tekkelugu, leviku põhjusi ning mõju 	Eristav hindamine

	<p>ühiskonna arengule minevikus ja tänapäeval;</p> <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib ühiskondlike ja tehnoloogiliste arengute mõju kultuurilisele mitmekesisusele maailmas ja Eestis 	
<p>3. Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hindab kriitiliselt leitud infot, eristab olulist ebaolulisest ning teeb vahet tõenduspõhistel allikatel ja valeuudistel; • selgitab tehisaru rolli informatsiooni levitamisel ja tõlgendamisel, kasutades tehisaru eetiliselt ja eesmärgipäraselt; • otsib infot oma kodukoha ja eriala kohta ning esitab seda põhjendatud meediumi vahendusel; • valib kriitiliselt erinevaid teabeallikaid, viidates korrektselt kasutatud allikatele, järgides autoriõiguse ja intellektuaalse omandi nõudeid; • tõlgendab leitud andmeid, kasutades erinevaid teabevahendeid allikakriitiliselt; 	Eristav hindamine
<p>4. Selgitab ühiskonnaliikme aktiivset rolli ja vastutust, lähtudes kodanikuaktiivsuse, keskkonnahoiu ning inim- ja kodanikuõiguste olulisusest demokraatlikus ühiskonnas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tõlgendab leitud andmeid, kasutades erinevaid teabevahendeid allikakriitiliselt; • selgitab ühiskonnaliikme rolli ja vastutust tööturul, majanduses ja demokraatliku ühiskonna toimimises; • toob näiteid säästva majanduse, sotsiaalse ettevõtluse, kestlikkuse ja õiglase kaubanduse põhimõtetest ning selgitab nende seost ühiskonnaliikmete vastutusega; • kirjeldab majanduse toimimise põhialuseid ning riigi, tarbija ja ettevõtja rolli, huve, õigusi ja vastutust demokraatlikus ühiskonnas; • analüüsib demokraatia põhimõtteid, inim- ja kodanikuõigusi; • selgitab enda õigusi ja kohustusi Eesti riigi suhtes ning toob konkreetseid näiteid, kuidas neid õigusi ja kohustusi praktikas rakendada; • nimetab aktuaalseid rahvusvahelisi sündmusi, sh kriisiolukordi ning oskab kirjeldada nende mõju kodanikele ja ühiskonnale laiemalt; 	Eristav hindamine

	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab tähtsamate rahvusvaheliste organisatsioonide (ÜRO, EL, NATO) toimimist ning enda võimalusi ja vastutust seoses nendega demokraatliku ühiskonna kontekstis; 	
5. Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas	<ul style="list-style-type: none"> • toob näiteid põhilistest teguritest, mis mõjutavad inimkäitumist ja emotsioone; • kasutab erinevaid enesehindamise vahendeid enda isiksuse ja vaimse tervis analüüsiks; • kirjeldab tervislikke eluviise, mis toetavad inimese füüsilist ja vaimset heaolu; • kirjeldab peamisi vaimse tervise häireid, nimetab abi saamise võimalusi vaimse tervise häirete ja kriisi olukorras; • kirjeldab peamisi kriisi-, trauma- ja leinareaktsioone ning nende mõju igapäevaelule; • toob näiteid psühhoaktiivsete ainete mõjust inimese vaimsele ja füüsilisele tervisele; • nimetab erinevaid lähisuhtekonfliktide ja -vägivalla märkamise, ennetamise ning abi saamise viise; • kirjeldab seksuaalsuse erinevaid dimensioone ja individuaalsust ning turvalise seksuaalelu ja -tervise tegureid, sh seksuaalse nõusoleku põhimõtet ja stereotüüpide mõju inimese seksuaalkäitumisele; • analüüsib ühiskonna ja kultuuri mõju läbi ajaloo kooseluvormidele ja seksuaalsusele ning pereliikmete rollidele; • analüüsib näidete alusel soostereotüüpide põhjusi, nende piiravat mõju inimese minapildile, käitumisele, suhetele ja valikutele; 	Eristav hindamine
6. Mõistab ühiskonnas toimuvate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab ühiskonnas toimuvate muutuste ja arengute mõju paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele, pereväärtustele ning perekonna rollile inimese elus; • kirjeldab tervislike ja toetavate suhete algatamise ja hoidmise kujunemist ning analüüsib paarisuhte 	Eristav hindamine

	<p>erinevaid etappe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib lahkumineku ja lahutuse põhjusi ning mõju pereliikmetele; • kirjeldab vanemluse erinevaid aspekte ja kasvatusstiile ning analüüsib päritolupere mõju inimese arengus; • kirjeldab pereplaneerimise valikuid ja seda mõjutavaid tegureid, iseloomustab raseduse kulgu läbi trimestrite ning peredünaamika muutusi pärast lapse sündi; • toob näiteid pereelu, sh abielu ja laste elu, reguleerivatest õigusaktidest ja analüüsib, kuidas need sätestavad perekonnaliikmete õigusi ja kohustusi; • koostab perekonna eelarve pereliikmete vajadusi, pere majanduslikku olukorda ja võimalusi arvestades. 	
--	---	--

Mooduli jagunemine

<p>20.sajand - lähiajalugu Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12</p>	<p>Alateemad Olukord maailmas 20. saj algul. Imperialismi ajastu. I Maailmasõja põhjused, osalejad, põhisündmused, tagajärjed. USA. Suur ülemaailmne majanduskriis. Saksamaa. Nõukogude Venemaa (NSVL) Rahvusvahelised suhted. II Maailmasõja põhjused, osalejad, murdelahingud, liitlaste koostöö, tagajärjed Külma sõja põhjused, kriisid, pingelõdvendus. Lääneriigid ja- USA ja üks Euroopa riik (Saksa LV, Prantsusmaa, Suurbritannia), NSVL ja Idabloki lagunemine, Rahvusvahelised suhted 20. saj lõpul/21. saj algul.</p>	<p>Seos õpiväljundiga Iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid Selgitab ühiskonnaliikme aktiivset rolli ja vastutust, lähtudes kodanikuaktiivsuse,</p>
--	---	--

		keskkonnahoiu ning inim- ja kodanikuõiguste olulisusest demokraatlikus ühiskonnas Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas Mõistab ühiskonnas toimivate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Eesti ajalugu Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	<p>Alateemad</p> <p>Vanim asustus Eesti alal. Muinasaja põhiperioodid - muutused tööriistades, tegevusalades, ühiskonnas, muististes. Muinasaja lõpp- elatusalad, , asustus, ühiskond, suhted naabritega. Muistse vabadusvõitluse aeg, põhjused, põhisündmused ja tulemused. Riigid feodaalne killustatus. Feodaalkorra kehtestamine, linnused, mõis. Linnad. Käsitöö. Kaubandus. Muutused vaimuelus- kirik. Jüriöö ülestõus. Liivi sõda. Valitsemine ja talurahva olukord Rootsi ajal. Reduktsioon. Haridus. Põhjasõda. Balti erikord. Talurahvaseadused ja – rahutused. Rahvuslik ärkamisaeg. Venestamisaeg. Tööstuse ja raudteede areng.1905. aasta. 1917. a revolutsioonid Venemaal ja Eestis Haridus ja kultuur 18. saj – 20. saj algul. Kirjasõna. Arhitektuur. Eesti iseseisvuse sünn. Vabadussõda. I põhiseadus, maareform. Demokraatlik vabariik. Riigipööre 1934. Vaikiv ajastu. Pöördelised aastad- 1939- 1940, II maailmasõda , ENSV, Erinevad ajastud. Majanduse areng. Vastupanu, repressioonid. Kultuur. Eesti taasiseseisvumine- peamised sündmused. Algusaastate reformid. Euroopa Liit ja NATO.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid</p>
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde	-	

kujunemine		
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Inimeseõpetus I Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Mina ise: Minapildi kujunemine, sh teiste/ lähedaste mõju. Enesepilt ja identiteet. Enda tundma õppimine. Eneseareng, sh vaimne ja füüsiline. Enda tuleviku planeerimine	Seos õpiväljundiga Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Inimeseõpetus III Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Inimese seksuaalsus: Seksuaalsuse mitmekesisus. Turvaline seksuaalkäitumine. Nõusolek ja vastutus suhetes. Soostereotüübid, meedia ja ühiskond Perekond: Paarisuhte faasid, sh armumine, armastus, paarisuhtes olek, lahkumine. Perekonna traditsioonid, ajalookäsitlus, roll üksikindiviidi ja ühiskonna jaoks. Peremudelite mitmekesisus. Peresuhte areng ja vormid, sh õigused, kohustused, valikud ja normid. Pereelu sätestav seadusandlus, majanduslik toimetulek. Perevägivald, sh äratundmine, ennetus, toimetulek, kaitse ja abi. Pere planeerimine Vanemus: Rasedus. Lapse sünn ja areng. Lapse sünniga kaasnevad perekonnaliikmete rollide muutused. Vanemluse erinevad aspektid ja kasvatusstiilid. Vanemlusega seotud õigused, kohustused, valikud ja vabadused ühiskondlikul ja perekondlikul tasandil.	Seos õpiväljundiga Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas Mõistab ühiskonnas toimivate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhte ja peremudelite mitmekesisusele
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõtva hinde kujunemiseks peavad olema kõik väljundid saavutatud lävendi tasemel.	

sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde „arvestatud“ saamiseks tuleb sooritada hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.	
Inimesõpetus II Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Vaimne tervis: Eluga rahulolu ja seda mõjutavad faktorid. Toimetulek stressiga. Konfliktide ennetus ja lahendamine. Vaimse tervise eest hoolitsemine, sh abisaamise võimalused. Vaimse tervise olulisus ühiskonnas. Traumad ja lein. Vaimse tervise häired (meeleoluhäired, ärevushäired, söömishäired, sõltuvushäired). Vägivald (füüsiline, vaimne, majanduslik, seksuaalne, lähisuhte). Enesevigastamine, suitsiid. Psühhoaktiivsed ained	Seos õpiväljundiga Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.	
Kodulugu Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Kodulugu. Kodukohta, kodumaakonna/linna, suguvõsa lugu. Ajalooallikad ja andmebaasid. Kooli ajalugu.	Seos õpiväljundiga Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.	
Ühiskonnaõpetus Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Rik ja ühiskond: Ühiskonnaelu valdkonnad. Ühiskonna liikmed. Sotsiaalne kihistumine. Pluralism. Ühiskondade areng ja eri tüübid. Ebavõrdsus maailmas ja ühiskonnas. Mitmekultuurilisus. Riigivalitsemise vormid. Riigi ülesanded. Healuriik. Ühishüved. Õigusriik. Kohtusüsteem Demokraatlik valitsemine: Demokraatia tunnused. Valimised. Ideoloogiad. Erakonnad.	Seos õpiväljundiga Iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid

	<p>Põhiseadus. Põhiseaduslikud institutsioonid. Poliitika. Seadusandlus. Rahva osalus poliitikas. Inimõigused. Kodakondsus. Kodanikuõigused.</p> <p>Majandus: Majanduse põhinäitajad. Riigieelarve. Maksud. Euroopa Liit. Tarbimine, laenamine. Ettevõtlus. Tööturg. Toimetulek.</p> <p>Rahvusvaheline suhtlus: Globaalprobleemid. Diplomaatia. Rahvusvahelised organisatsioonid. Euroopa Liit. Rahvusvahelised kriisid. Kaasaja sõjad.</p> <p>Kommunikatsioon: Meedia. Sotsiaalmeedia. Demagoogia. Infosõda. E- riik. Interneti ohud ja võimalused.</p>	<p>Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles</p> <p>Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid</p> <p>Selgitab ühiskonnaliikme aktiivset rolli ja vastutust, lähtudes</p> <p>kodanikuaktiivsuse, keskkonnahoiu ning inim- ja kodanikuõiguste olulisusest demokraatlikus ühiskonnas</p> <p>Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas</p> <p>Mõistab ühiskonnas toimuvate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele</p>
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Üldajalugu Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Üldajalugu: Kreeka – Mükeene kultuur. Kreeka linnriigid ja ühiskond. Riigikord Ateenas ja Spartas. Kreeka kultuur- teater, olümpiamängud, Homeros, teaduste algus. Hellenismi ajajärk	Seos õpiväljundiga Iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning

	<p>Rooma linna ja riigi tekkelugu. Vabariik. Kodusõjad. Keisririik. Valitsemine. Ühiskond. Kultuur. Lääne- Rooma langemine. Feodaalkorra kujunemine. Poliitiline kaart, olulisemad riigid ja sündmused. Katoliku kirik, ristisõjad. Talurahva ja feodaalide elu. Linnade areng. Käsitöö. Kaubandus. Viikingid, Vana- Vene riik, Bütsants- valik. Vaimuelu. Haridus. Arhitektuur. Renessanss. Suured maadeavastused. Reformatsioon ja vastureformatsioon. Prantsuse absolutism ja Inglise parlamentarism. Valgustus. Valgustatud valitsejad. Ameerika Ühendriikide sünn. Suur Prantsuse revolutsioon. Napoleoni sõjad Tööstusrevolutsioon. Saksamaa ühendamine. Venemaa 19.saj. USA kodusõda.</p>	<p>Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid</p>
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	

Õppemeetodid	<p>ajatelje koostamine filmi/etenduse vaatamine ja analüüs intervjuu tegemine mõne isikuga või mälestuste lugemine ja kokkuvõtte tegemine praktiline töö arhiiviallikatega õppekäik ja selle analüüs muuseumitund arhiivitund sotsiaalreklaami plakati koostamine ajaränd arutluse koostamine probleemülesannete lahendamine seoste loomine maailma ajalooga läbi etteantud sündmuste teadusliku või populaarteadusliku artikli lugemine rühmatöö maailmakohviku meetodil külalisesineja grupikaaslaste töö tagasisidestamine rollimängud erinevate sotsiaalsete situatsioonide simuleerimiseks</p>
---------------------	---

Hindamise meetodid	<p>Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi ning nende seostamise oskust tähtsamate ajaloosündmuste ja -nähtuste analüüsi nõudvate ülesannete kaudu. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle tõlgendamist ja võrdlemist, kommenteerimist ning usaldusväärse üle otsustamist.</p> <p>Õpilase hoiakuid ja väärtushinnanguid mõõdetakse ja tagasisidestatakse vaatluse, õpilase antud hinnangute ja otsustuste ning juhtumianalüüsi alusel.</p> <p>Hinnatakse õpilase arutlemisoskust, erinevate allikate, sh õigustekstide tõlgendamist ja analüüsi, ühiskondlike probleemide analüüsi ja oma seisukoha kujundamise ning selle põhjendamisoskust; aga ka kodanikuvalmidust ja -vastutust ühistegevuses osalemise, ühiskonnaliikmele kohustuslike toimingute, sh vajalike dokumentide täitmise oskuse jt ülesannete kaudu.</p>
Lõimitud teemad	<p>Ajalugu ja ühiskonnaõpetus on lõimitud mitmete teemadega- demokraatia sünn ja areng, riikide teke, erinevad riikluse vormid, võitlus inimõiguste eest, rahvaste enesemääramise õiguse teostamine , rahvusvahelised suhted minevikus ja kaasajal, religiooni teke ja areng.</p> <p>Ühiskonna- ja perekonnaõpetus on lõimitud mitmete teemade kaudu nii mooduli-siseselt kui teiste moodulite ainetega.</p> <p>Lõiming teiste ainetega:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ajalugu – ühiskonnavormide kujunemine ja seos perekonnaga, perekonnamudelite tutvustamine, perekonna funktsioon läbi ajaloo - Loodusained – vaimse tervise seos füüsilise tervise, vaimse tervise uurimise ajalugu ja seos heaoluga, ajukeemia ja inimese heaolu - Keeled – oma vaimse seisundi kirjeldamisel kasutatav keel, keelekasutuse mõju meie seisundile, võõrkeele kasutamine materjalide otsimisel - Kunsti valdkonna ained – kunstivõtete kasutamine visualiseerimisel (mõistekaardid, skeemid, seosed jms) <p>Lõiming teiste moodulitega</p> <ul style="list-style-type: none"> - Keel ja kirjandus – antiikkultuur, erinevate ajastute kirjandus; ajaloosündmuste ja ajalooliste isikute kajastamine ilukirjanduses või filmis. (näiteks “Läänerindel muutuseta “ , “Oppenheimer “ jt) - Loodusained – maailma poliitiline kaart, ühiskonna areng, riikide arengu võrdlus, majandus- ja keskkonnateemad. - Võõrkeel – võõrkeelsed allikad uurimuslikes ülesannetes ja infootsingus - Matemaatika ja ühiskonnaõpetus- statistiliste andmete ja graafikute analüüs - Visuaal- ja helikultuur- kunstistiilid läbi aja, ehitised
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>
Õppematerjalid	Gümnaasiumi õpikud (valikuliselt kasutamiseks) :

Ajaloo õpik gümnaasiumile. Üldajalugu. Avita.
Eesti ajaloo õpik gümnaasiumile I ja II, Avita.
Lähiajalugu I- III – Avita.
Ühiskonnaõpetuse õpik gümnaasiumile I ja II. Avita
Ühiskonnaõpetuse õpik, Koolibri
Õpikud opiq. ee keskkonnas.
Keskkond: <https://mondo.org.ee/>
<https://maailmakool.ee/>
Taskutark- <https://www.taskutark.ee/>
E- koolikott – <https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/20196-Digioppevaramu-sotsiaalvaldkonna-materjalid>
peaasi.ee
seksuaaltervis.ee
tarkvanem.ee
Peaasi töövihikud
“Terved ja turvalised suhted. Noorte kohtinguvägivalla ennetamine”
“Sekspositiivseks”
“Toimetulek leinaga”
Soovituslik juhendmaterjal üldkeskhariduse ainevaldkonna Sotsiaalsed rakendamiseks
<https://projektid.edu.ee/pages/viewpage.action?pageId=211454788>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
36	Visuaal- ja helikultuur	4	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane huvitub eesti ja maailma visuaal- ja helikultuurist, väärtustab nende rolli enese ja ühiskonna toimimises ning tunneb rõõmu eneseväljendusest.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
80 tundi		24 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Mõistab kunsti ja muusika rolli ja olulisust enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises	<ul style="list-style-type: none"> • jäädvustab endavalitud vahendiga enese igapäevaelu ja ümbritseva keskkonna looduslikku ning inimloodud visuaal- ja helikultuuri; • arutleb loodusliku ning inimloodud visuaal- ja helikultuuri rolli ja olulisuse üle enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises; 	Mitteeristav hindamine
2. Mõtestab visuaal- ja helikultuuri mitmekesisust Eestis ja maailmas, seostades seda ühiskonna ja tehnoloogia muutumisega ajas	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab heli- ja visuaalkultuuri mitmekesisust eesti ja maailma tähtteoste najal kui ajaloolist ja tänapäevast eneseväljendust, kasutades asjakohast põhisõnavara; • arutleb visuaal- ja helikultuuri muutumise üle ühiskonna ja tehnoloogia muutumise mõjul; 	Mitteeristav hindamine
3. Väljendab end visuaali või heli kaudu loovprojektis, kasutades erinevaid väljendusvahendeid, -tehnikaid ja -vorme	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab erinevaid vahendeid, tehnikaid ja vorme tunnete, mõtete ja kogemuste väljendamiseks loovprojektis; • esitab ja põhjendab loova eneseväljenduse ideed, protsessi ja tulemust üksi või grupis; • arutleb loova eneseväljenduse olulisuse üle isikliku arengu seisukohast. 	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

Visuaal- ja helikultuur I	Alateemad	Seos õpiväljundiga
Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Visuaal- ja helikultuuri mõistmine ja analüüs Kunsti, muusika ja visuaalkultuuri ajalugu ja kontekst Kunsti ja muusika mitmetähenduslikkus ja tähenduse loomine	Mõistab kunsti ja muusika rolli ja olulisust enese, kogukonna ja ühiskonna

	Kunst ja muusika kui kultuuri- ja identiteedikandjad	toimimises Mõtestab visuaal- ja helikultuuri mitmekesisust Eestis ja maailmas, seostades seda ühiskonna ja tehnoloogia muutumisega ajas Väljendab end visuaali või heli kaudu loovprojektis, kasutades erinevaid väljendusvahendeid, -tehnikaid ja -vorme
Praktiline töö	<ol style="list-style-type: none"> 1) enesetuvustus visuaal- ja heliväljundite eelistuse kaudu (õpilane koostab oma top 10 muusikast, kunstist, disainist või kultuurisündmustest) 2) üheskoos kohaliku maamärgi, kultuuriasutuse või -sündmuse külastamine (näitus, kontsert, filmi vaatamine), hiljem selle arutelu: mida tundsin, miks see tehti, miks see oluline on 3) näituse ühiskülastus, soovitatavalt kuraatorituuril, pärast koos arutlemine, kunstis ühiskondlike sõnumite kandmine, laiemalt arutelu teemaks kunsti ülesanne kultuuri ja inimkonna ajaloos 4) koos metsa või matkale minek, loodushälte kuulamine ja jäädvustamine, taimede ja puude märkamine, jäädvustamine 5) oma kooliteekonna jäädvustamine heliliselt ja pildiliselt, mida märkan? 6) millist helitausta tarbin? miks? on see omavalitud või pealesunnitud helitaust? 7) milliseid ilusaid/koledaid kohti märkan? on need inimloodud, isetekkelised või looduslikud? 8) ajaloo- või kirjandustundides õpitavate sündmuste juurde vastavate ajastute filmide, raamatute, kunsti- ja heliteoste otsimine õpilaste poolt, koos nende vaatamine- kuulamine ja arutlemine 9) koos (kunsti)ajaloo muuseumite virtuaaltuuride vaatamine ja arutlemine 10) ümberpööratud klassiruum – ise otsid ja selgitad teistele (õppijatele on antud valida või loositakse erinevad ajaetapid), võimalikud on ka edasiarendused: mõne kunstiteose taastlavastus jms. 11) kunsti- ja muusikaliikide uurimine tänapäevast tagasi, pop-kunsti vihjed varasematele tähtteostele 12) kunstiteose helindamine ajastupõhise muusikaga. 13) oma õpitava eriala jälgede ajamine ajaloos, kuidas seda on kujutatud kunstis või muusikas 	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestatud/mittearvestatud Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatõotamist tunnis, tegevuse/ülesande omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase innustamine ja suunamine.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde “arvestatud” saamiseks on vajalik kõigi õpiväljundite all kirjeldatud õpiülesannete sooritamine lävendi tasemel.	

Visuaal- ja helikultuur II Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Loovus ja eneseväljendus kunsti ja muusika kaudu Kaasaegne kunst ja muusika ning eksperimentaalsus Kunsti/muusika protsess ja refleksioon Kunsti ja muusika seosed teiste valdkondadega (nt disain, tehnoloogia, ühiskond)	Seos õpiväljundiga Mõistab kunsti ja muusika rolli ja olulisust enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises Mõtestab visuaal- ja helikultuuri mitmekesisust Eestis ja maailmas, seostades seda ühiskonna ja tehnoloogia muutumisega ajas Väljendab end visuaali või heli kaudu loovprojektis, kasutades erinevaid väljendusvahendeid, -tehnikaid ja -vorme
Praktiline töö	1) Oma erialal loodava teenuse või toote visualiseerimine, multimeedia vahenditega esitluse loomine 2) Videote salvestamine ja töötlemine 3) Oma erialaga seotud perfomance, näitekunst, heli- ja visuaalkunst 4) Kunstiteose taaslavastus 5) Õpilaste endi kokkupandud töötuba mõnest loovoskusest oma kaaslastele 6) Videolõikude helindamine sobiva muusikaga + selgitused valiku kohta (miks sobib, mida edasi annab) 7) Ülesandeid, millest arendada loovprojekte: https://saaremaavald.github.io/saarlus/teod	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestatud/mittearvestatud Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatõotamist tunnis, tegevuse/ülesande omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase innustamine ja suunamine.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde “arvestatud” saamiseks on vajalik kõigi õpiväljundite all kirjeldatud õpiülesannete sooritamine lävendi tasemel.	
Õppemeetodid	Õppetöö vormidena sobivad nii grupi- kui individuaaltööd, seminarid, praktikumid ja arutelud. Õppemeetoditena kasutada arutelu grupis, ajurünnakuid, ümberpööratud klassiruumi, mõttemänge jne.	
Hindamismeetodid	Hindamismeetoditena soovitatav kasutada kujundavat hindamist ja enesehindamist. Ennastjuhtiva õppija arendamiseks sobib hästi coachiv lähenemisviis, kus võimalikult palju lastakse õppijatel endil määrata ja valida, mida ja kui palju ta õpib, mil viisil ja kuidas seda ise esitleb ja mõõdab.	
Lõimitud teemad	Keel ja kirjandus – eneseväljendus läbi keelte: sõnastus, ortograafia, grammatika, murde- ja slängikeele kasutus, tehisaru	

	<p>kasutamiseks promptide sõnastus; Kirjandusteoste alusel loodud filmide ühisvaatamine, sama perioodi kirjanduse, kunsti ja muusika ühiskäsitlus</p> <p>Sotsiaallained – ajaloo ja ühiskonna areng koos kunsti- ja muusikaajalooga. Soovitame käsitleda ajaloolisi etappe nende kahe mooduli koostöös, rikastades ajalookäsitlusi vastava ajastu heli- ja visuaalkultuuri tähtteoste käsitlemisega. Ajaloosündmusi kajastavate filmide ühisvaatamine ja arutelu. Ühiselt Eesti ja oma kodukoha kultuuriväärtuste külastamine, arutelu.</p> <p>Loodusained – kunsti seotus keemiaga, värvuste keemilised omadused, muusika ja arvutikunsti seotus füüsikaga, helivõnked, valgus jne.</p> <p>Kehakultuur – matkad ja retked kodukoha kultuuriasutustesse või maamärkide juurde, aktiivne tegevus loovprojektide läbiviimisel.</p> <p>Lõimig kutseõppega – erialast lähtuvad loovprojektid, nt erialaprojektide visuaalsed-helilised vormistused, tööprotsessi, toote v teenuse visualiseerimine, animeerimine, multimeedia vahenditega esitlemine.</p>
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Mooduli õpiprotsessi hinnatakse mitteeristavalt. Mooduli hinde saamiseks on vajalik kõigi õpiväljundite all kirjeldatud õpiülesannete sooritamine lävendi tasemel.
Õppematerjalid	<p>Õppematerjalid: e-koolikott, kunstiabi.weebly.com</p> <p>Õpikud keskkonnas opiq.ee:</p> <p>Kangilaski, J. Kunstikultuuri ajalugu 10-12.klassile</p> <p>Lord, M., Snelson, J. (2009) Muusika ajalugu antiikajast tänapäevani, Koolibri</p> <p>Siitan, T., Sepp, A. (2016) Muusikaõpik gümnaasiumile I, Avita</p> <p>Garšnek, I., Särg, T., Sepp, A. (2022) Muusikaõpik gümnaasiumile II. 19. sajandi muusika. Eesti muusika kujunemine Avita</p> <p>Garšnek, I., Sang, J., Nestor, S., Lükk-Raudsepp, K. (2016) Muusikaõpik gümnaasiumile III. 20. sajandi muusika ja Eesti nüüdislooming, Avita</p> <p>Muuseumite virtuaaltuurid erinevate ajastute või kultuuride omandamiseks: https://upgradedpoints.com/travel/best-virtual-museum-tours/ Google art https://artsandculture.google.com/</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
37	Võõrkeel keeleoskustasemel B1	4.5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane suhtleb õpitavas võõrkeeles nii kõnes kui kirjas erinevates ühiskondlikes ja kultuurisituatsioonides motiveeritult ning kriitiliselt mõtleva, iseseisva keelekasutajana.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
90 tundi		27 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Suhtleb õpitavas võõrkeeles, väljendades arvamusi ja kirjeldades kogemusi, kasutades mitmekesist sõnavara ja keelestruktuure peamiselt mitteametlikes olukordades	<ul style="list-style-type: none"> • suhtleb selgelt ja arusaadavalt nii kõnes kui kirjas erinevates olukordades, väljendades suhtlemise eesmärgi mõistmist ja saavutades soovitud tulemuse; • väljendab arvamusi ja kirjeldab kogemusi loomulikult ja veenvalt, kasutades tasemele sobivaid keelestruktuure ning väljendab oma mõtteid arusaadavalt ja täpselt; • rakendab mitmesuguseid keelestruktuure, sealhulgas erinevaid grammatilisi konstruktsioone ja sõnavara suhtluse rikastamiseks; • kasutab peamiselt mitteametlikes suhtlussituatsioonides sobivat igapäevast ja erialast sõnavara, mis võimaldab sujuvat suhtlust erinevates olukordades ja teemadel; 	Eristav hindamine
2. Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt	<ul style="list-style-type: none"> • tutvustab kirjalikult ja suuliselt enda ja teiste rahvaste kultuure, sh elukeskkonda, traditsioone ja kultuurinorme, kasutades endale tuttavat sõnavara; • võrdleb teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi omavahel ja enda kultuuriga, kasutades vajadusel digitehnoloogilisi vahendeid; • suhtleb võõrkeeles päevakajalistel teemadel, arvestades vestluspartneri kultuurilise eripäraga; 	Eristav hindamine
3. Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab need vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab õppimise toetamiseks erinevaid võõrkeelseid infoallikaid koos juhendmaterjalidega; 	Eristav hindamine

	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab enda võõrkeeleskust ja kasutab erinevaid õpistrateegiaid; • loeb ja kasutab erinevaid võõrkeelseid tekste ja/või teoseid, kasutades mitmesuguseid asjakohaseid allikaid; • kasutab eetiliselt ja peamiselt iseseisvalt erinevaid infotehnoloogilisi vahendeid; 	
4. Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks	<ul style="list-style-type: none"> • tutvustab üldsõnaliselt oma eriala hetkeseisu tööturul ja edasiõppimise võimalusi; • esitleb suuliselt ja kirjalikult enda erialaseid teadmisi ja oskusi peamiselt iseseisvalt, kasutades vajadusel erinevaid digitehnoloogilisi vahendeid; • kirjeldab üldsõnaliselt oma praktika- ja/või töökogemust; 	Eristav hindamine
5. Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni	<ul style="list-style-type: none"> • osaleb aktiivselt auditoorses töös ja/või sooritab iseseisvaid ülesandeid, läheneb õppeprotsessile uurivalt; • tutvustab ennast ja/või enda erialast tegevust, väljendades end üldsõnaliselt; • osaleb erinevate võõrkeelte ja kultuuridega seotud tegevuses ja näitab üles meeskondlikkust; • kirjeldab endale olulisi (õpi)probleeme ja/või (õpi)saavutusi ning pakub välja lahendusi, väljendades mõtteid lihtsate lausetega. 	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

Võõrkeel (soome/saksa keel) tasemel B1 Auditoorne õpe 90 Iseseisev õpe 27	Alateemad 1. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine - teemavaldkonnad „Haridus ja töömaailm”, „Inimene ja ühiskond“, „Kogemused ja eneseareng”, „Karjääri valikud ja oskuste arendamine”; 2. Keskkond ja jätkusuutlik areng - teemavaldkonnad „Keskkond ja tehnoloogia”, „Inimene ja ühiskond“, „Roheline tehnoloogia ja säästlik areng”, „Mina ja jätkusuutlikkus”; 3. Kultuuriline identiteet - teemavaldkonnad „Traditsioonid ja tavad”, „Globaliseerumine”, „Keel ja kultuur”, „Sotsiaalne õiglus ja mitmekesisus”, „Kunst ja kirjandus”, „Muusika ja film”, „Toit ja toidukultuur”; 4. Teabekeskond - teemavaldkonnad „Keskkond ja tehnoloogia“, „Inimene ja ühiskond“, „Infotehnoloogia ja digitaalsed keskkonnad”, „Uuriv ja kriitiline mõtlemine”, „Teabehaldus ja organiseerimine”;	Seos õpiväljundiga Suhtleb õpitavas võõrkeeles, väljendades arvamusi ja kirjeldades kogemusi, kasutades mitmekesisest sõnavara ja keelestruktuure peamiselt mitteametlikes olukordades Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja
--	---	---

	<p>5. Tervis ja ohutus - teemavaldkonnad „Keskkond ja tehnoloogia“, „Inimene ja ühiskond“, „Füüsiline ja vaimne tervis, tervislik eluviis“, „Stressi- ja ajajuhtimine“, „Meeskonnatöö ja suhtlemine“, „Turvaline käitumine töö- ja igapäevakeskkonnas“;</p> <p>6. Väärtused ja kõlblus - teemavaldkonnad „Eetika ja tööalane käitumine“, „Mitmekesisus ja kaasamine“, „Konfliktide lahendamine ja läbirääkimisoskus“, „Isiklikud väärtused ja eneseteadlikkus“.</p>	<p>kultuurinorme arvestavalt Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab need vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni</p>
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja saavutanud õpiväljundi toetatud õpetaja abi ja suunistega.</p> <p>“4” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja lävendit ületaval tasemel, tema tööd iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine õpetaja suunamisel.</p> <p>“5” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja tema tööd iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	

Õppemeetodid	
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.</p>
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>

Õppematerjalid	Õppematerjalide valiku põhimõtted: need peavad olema sobilikud õpiväljundite saavutamiseks, vastama õpetatavale tasemele (nt B1 tasemel õppijate puhul B1 tasemel materjalid ja B2 tasemel õppijate puhul B2 tasemel materjalid), olema autentset ja mitmekesised, toetades erinevaid õppimisstiile ja -tasemeid, sealhulgas digitaalseid õppematerjale.
-----------------------	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
38	Võõrkeel keeleoskustasemel B2	7.5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	-		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane suhtleb õpitavas võõrkeeles nii kõnes kui kirjas erinevates ühiskondlikes ja kultuurisituatsioonides motiveeritult ning kriitiliselt mõtleva iseseisva keelekasutajana.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
150 tundi		45 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi;	<ul style="list-style-type: none"> • suhtleb selgelt ja arusaadavalt nii kõnes kui kirjas erinevates olukordades, väljendades suhtlemise eesmärgi mõistmist ja saavutades soovitud tulemuse; • väljendab arvamusi ja kirjeldab kogemusi loomulikult ja veenvalt, kasutades tasemele sobivaid keelestruktuure, ning väljendab enda mõtteid arusaadavalt ja täpselt; • kasutab mitmekesiseid keelestruktuure, sealhulgas keerulisemaid grammatilisi konstruktsioone, et täpselt, selgelt ja mitmekülgselt väljendada oma mõtteid ja seisukohti; • kasutab laialdast igapäevast ja erialast sõnavara, mis on sobilik nii ametlikes kui mitteametlikes suhtlussituatsioonides, demonstreerides keeleoskust erinevates kontekstides; 	Eristav hindamine
2. Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt;	<ul style="list-style-type: none"> • tutvustab kirjalikult ja suuliselt enda ja teiste rahvaste kultuure, sh elukeskkonda, traditsioone ja kultuurinorme, kasutades temaatilist sõnavara; • analüüsib teiste kultuuride sarnasusi ning erinevusi omavahel ja enda kultuuriga, kasutades vajadusel digitehnoloogilisi vahendeid; • suhtleb võõrkeeles ladusalt ühiskondlikult olulistel teemadel, arvestades vestluspartneri kultuurilise eripäraga; 	Eristav hindamine

<p>3. Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab õppimise toetamiseks erinevaid võõrkeelseid infoallikaid iseseisvalt; • iseloomustab enda võõrkeeleoskust ja kasutab erinevaid õpistrateegiaid; • loeb ja kasutab erinevaid võõrkeelseid tekste ja/või teoseid, kasutades mitmesuguseid asjakohaseid allikaid; • kasutab eetilisel ja iseseisvalt erinevaid infotehnoloogilisi vahendeid; 	<p>Eristav hindamine</p>
<p>4. Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tutvustab suuliselt ja kirjalikult oma eriala hetkeseisu tööturul ja edasiõppimise võimalusi; • esitleb suuliselt ja kirjalikult enda erialaseid teadmisi ja oskusi iseseisvalt, kasutades vajadusel erinevaid digitehnoloogilisi vahendeid; • kirjeldab üksikasjalikult oma praktika- ja/või töökogemust; 	<p>Eristav hindamine</p>
<p>5. Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaleb aktiivselt auditoorses töös ja/või sooritab iseseisvaid ülesandeid, läheneb õppeprotsessile uurivalt; • tutvustab ennast ja/või enda erialast tegevust, väljendades end üksikasjalikult; • osaleb võõrkeelte ja erinevate kultuuridega seotud tegevuses ja näitab üles meeskondlikkust; • kirjeldab endale olulisi (õpi)probleeme ja/või (õpi)saavutusi ning pakub välja lahendusi, põhjendades ja laiendades enda mõttekäike. 	<p>Eristav hindamine</p>

Mooduli jagunemine

<p>Võõrkeel (inglise keel) tasemel B2 II Auditoorne õpe 60 Iseseisev õpe 18</p>	<p>Alateemad 2. MINA JA MAAILM 2.1. Suhete loomine. Tervitamine. Viisakus. Pöördumine kõnes ja kirjas 2.2. Igapäevane suhtlemine. Rutiin. Olme. Vaba aeg ja hobid. Meeskonnatöö ja suhtlemine. 2.3. Reisimine. Tee küsimine ja juhatamine. Reisi korraldamine. Majutus. Transport. Vaatamisväärsused. Väljas söömine. 2.4. Keskkond ja ilm. Maa ja linn. Geograafia. Taime- ja loomaliigid. Ilmanähtused ja -ennustamine</p>	<p>Seos õpiväljundiga Suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid</p>
--	---	--

	<p>2.5. Loodushoid ja keskkonnaprobleemid. Lokaalsed ja globaalsed keskkonnaprobleemid. Saastamine. Kaitsealused liigid.</p> <p>2.6. Eneseväljendus. Seisukohtade esitamine. Argumenteerimine ja väitlemine. Nõustumine/mittenõustumine.</p> <p>2.7. Tervis ja ohutus. Füüsiline ja vaimne tervis, tervislik eluviis. Stressi- ja ajajuhtimine. Turvaline käitumine töö- ja igapäevakeskkonnas.</p> <p>2.8. Kultuuriline identiteet. Traditsioonid ja tavad. Globaliseerumine. Keel ja kultuur. Sotsiaalne õiglus ja mitmekesisus. Kunst ja kirjandus. Muusika ja film. Toit ja toidukultuur.</p> <p>3. HARIDUS JA TÖÖ</p> <p>3.1. Võõrkeeleoskus ja Euroopa keeledokumendid.</p> <p>3.2. Õppimine. Erinevad haridussüsteemid ja õppimine välismaal. Elukestev õpe.</p> <p>3.3. Teabeallikad ja töö nendega.</p> <p>3.4. Suhtluskeskkonnad. Turvalisus. Kirjakeel ja kõnekeel. Suhete loomine.</p>	<p>seisukohti ja arvamusi; Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt; Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele; Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks; Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.</p>
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja saavutanud õpiväljundi toetatud õpetaja abi ja suunistega.</p> <p>“4” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja lävendit ületaval tasemel, tema tööd iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine õpetaja suunamisel.</p> <p>“5” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja tema tööd iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
<p>Võõrkeel (inglise keel) tasemel B2 I</p> <p>Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 9</p>	<p>Alateemad</p> <p>1. MINA JA MAAILM</p> <p>1.1. Mina ja eakaaslased - kutseõppurid. Enesetutvustus, elulugu. Sõbra/kaaslase tutvustus. Kogemused ja tulevikuplaanid. Viisakusreeglid.</p> <p>1.2. Vaba aeg ja hobid.</p> <p>1.3. Minu kool. Haridussüsteem. Kutseharidus. Õppeained. Erialad.</p> <p>1.4. Minu eriala. Isikuomadused. Teadmised ja oskused.</p> <p>1.5. Grammatika (ajavormid, eessõnade ja artiklite kasutamine).</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi;</p>

		Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt; Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele; Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks; Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja saavutanud õpiväljundi toetatud õpetaja abi ja suunistega.</p> <p>“4” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja lävendit ületaval tasemel, tema tööd iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine õpetaja suunamisel.</p> <p>“5” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja tema tööd iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Võõrkeel (inglise keel) tasemel B2 III Auditoorne õpe 60 Iseseisev õpe 18	Alateemad 4. INFOÜHISKOND, KESKKOND JA TEHNOLOOGIA 4.1. Inimene ja ühiskond 4.2. Infotehnoloogia ja digitaalsed keskkonnad 4.3. Uuriv ja kriitiline mõtlemine 4.4. Teabehaldus ja organiseerimine 4.5. Roheline tehnoloogia ja säästlik areng 4.6 Mina ja jätkusuutlikkus 5. HARIDUS JA TÖÖ	Seos õpiväljundiga Suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi; Käitub erinevates

	<p>5.1. Tööpraktika. 5.2. Tööturg. Töö otsimine .Töötus. 5.3. Elukestev õpe. Erinevad õppimisvõimalused (kõrg- ja kutsekoolid, kursused, õpiränne). Õppimine välismaal. 5.4. Tööle kandideerimine. Töökuulutus. Sooviavaldus ja kaaskiri (motivatsioonikiri). CV. Europassi dokumendid. 5.5. Tööintervjuu. 5.6. Ametialane kirjalik ja suuline suhtlemine.</p> <p>6. MINA JA VÄÄRTUSKESKKOND 6.1 Väärtused ja kõlblus 6.2 Eetika ja tööalane käitumine 6.3 Mitmekesisus ja kaasamine 6.4 Konfliktide lahendamine ja läbirääkimisoskus 6.5 Isiklikud väärtused ja eneseteadlikkus</p>	<p>suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt; Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele; Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks; Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.</p>
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja saavutanud õpiväljundi toetatud õpetaja abi ja suunistega. “4” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja lävendit ületaval tasemel, tema tööd iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine õpetaja suunamisel. “5” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja tema tööd iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Õppemeetodid	<p>esitlus arutelu vestlus lugemis- ja kuulamisülesande täitmine töölehtede täitmine kuulamis ja/või lugemisülesannete põhjal rühmatöö ristsõnade koostamine rollimäng intervjuu/dialoog problemisituatsioon</p>	

	refleksioon info otsimine ja tõlgendamine
Hindamise meetodid	Esitlus (oma kodukoha tutvustamine välismaalasele), õpitava võõrkeele kultuuriruumi võrdlus Eesti kultuuriga (rühmatöö) Mõttevahetus/väitlus rühmas. Intervjuu/rollimängud, mis põhinevad tuttavatel argiolukordadel Enesetutvustuse koostamine ja esitlemine, kooli tutvustamine Töölehe täitmine teabeallikat kasutades. Eneseanalüüs essee vormis. Näidistööintervjuu ja CV, mis põhinevad iseseisvas töös kasutatud töökuulutusel
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.
Õppematerjalid	Õppematerjalide valiku põhimõtted: need peavad olema sobilikud õpiväljundite saavutamiseks, vastama õpetatavale tasemele (nt B1 tasemel õppijate puhul B1 tasemel materjalid ja B2 tasemel õppijate puhul B2 tasemel materjalid), olema autentset ja mitmekesised, toetades erinevaid õppimisstiile ja -tasemeid, sealhulgas digitaalseid õppematerjale.

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
39	AI tööriistade kasutamine	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane tutvub tehisintellekti tööriistade mitmekesisusega ning AI praktiliste kasutusvõimalustega kaubanduse valdkonnas.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
20 tundi		18 tundi	40 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. kasutab AI tööriistade kasutusvõimalusi kaubanduse valdkonnas,, vältides võimalike probleeme AI kasutamisel	Kasutab AI tööriistu kaubanduse valdkonna tööülesannete lahendamisel. Valib sobiva AI tööriista valdkonna ülesande täitmiseks. Lahendab levinumaid probleeme AI kasutamisel ja selgitab, kuidas neid vältida.	Mitteeristav hindamine
2. 2. loob praktilisi töövahendeid AI toel	Põhjustab oma AI tööriistade valikut ja nende abil loodud sisu sobivust valdkonna kontekstis. Valideerib ja hindab AI poolt genereeritud visuaalse ja tekstilise sisu sobivust. Esitab oma projektitöös selge ja loogilise põhjustuse valitud AI tööriistade kasutamise kohta ning seob selle valdkonna vajadustega.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine		
AI tööriistade kasutamine Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 40	Alateemad Canva, ChatGPT, Google Gemini, Claude AI, Julius AI, Grammarly, Gamma AI Juturoboti tööriistad	Seos õpiväljundiga 1. kasutab AI tööriistade kasutusvõimalusi kaubanduse valdkonnas,, vältides võimalike probleeme AI kasutamisel 2. loob praktilisi töövahendeid AI toel
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine.	

Praktiline töö	<p>Kasutab AI tööriistu kaubanduse valdkonna tööülesannete lahendamisel.</p> <p>Valib sobiva AI tööriista valdkonna ülesande täitmiseks.</p> <p>Lahendab levinumaid probleeme AI kasutamisel ja selgitab, kuidas neid vältida.</p> <p>Põhjustab oma AI tööriistade valikut ja nende abil loodud sisu sobivust valdkonna kontekstis.</p> <p>Valideerib ja hindab AI poolt genereeritud visuaalse ja tekstilise sisu sobivust.</p> <p>Esitab oma projektitöös selge ja loogilise põhjenduse valitud AI tööriistade kasutamise kohta ning seob selle valdkonna vajadustega.</p>
Hindamisülesanded	<p>Kasutab AI tööriistu kaubanduse valdkonna tööülesannete lahendamisel.</p> <p>Valib sobiva AI tööriista valdkonna ülesande täitmiseks.</p> <p>Lahendab levinumaid probleeme AI kasutamisel ja selgitab, kuidas neid vältida.</p> <p>Põhjustab oma AI tööriistade valikut ja nende abil loodud sisu sobivust valdkonna kontekstis.</p> <p>Valideerib ja hindab AI poolt genereeritud visuaalse ja tekstilise sisu sobivust.</p> <p>Esitab oma projektitöös selge ja loogilise põhjenduse valitud AI tööriistade kasutamise kohta ning seob selle valdkonna vajadustega.</p>
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Kasutab AI tööriistu kaubanduse valdkonna tööülesannete lahendamisel.</p> <p>Valib sobiva AI tööriista valdkonna ülesande täitmiseks.</p> <p>Lahendab levinumaid probleeme AI kasutamisel ja selgitab, kuidas neid vältida.</p> <p>Põhjustab oma AI tööriistade valikut ja nende abil loodud sisu sobivust valdkonna kontekstis.</p> <p>Valideerib ja hindab AI poolt genereeritud visuaalse ja tekstilise sisu sobivust.</p> <p>Esitab oma projektitöös selge ja loogilise põhjenduse valitud AI tööriistade kasutamise kohta ning seob selle valdkonna vajadustega.</p>
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Kasutab AI tööriistu kaubanduse valdkonna tööülesannete lahendamisel.</p> <p>Valib sobiva AI tööriista valdkonna ülesande täitmiseks.</p> <p>Lahendab levinumaid probleeme AI kasutamisel ja selgitab, kuidas neid vältida.</p> <p>Põhjustab oma AI tööriistade valikut ja nende abil loodud sisu sobivust valdkonna kontekstis.</p> <p>Valideerib ja hindab AI poolt genereeritud visuaalse ja tekstilise sisu sobivust.</p> <p>Esitab oma projektitöös selge ja loogilise põhjenduse valitud AI tööriistade kasutamise kohta ning seob selle valdkonna vajadustega.</p>

Õppemeetodid	Loeng, arutelu, meeskonnatöö, individuaalne töö, iseseisev töö
Hindamismeetodid	Iseseisev töö, praktiline töö
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb õpiväljundite saavutamisest lävendi tasemel.

<p>sh lävend</p>	<p>“A” saamise tingimus: Kasutab AI tööriistu kaubanduse valdkonna tööülesannete lahendamisel. Valib sobiva AI tööriista valdkonna ülesande täitmiseks.</p> <p>Lahendab levinumaid probleeme AI kasutamisel ja selgitab, kuidas neid vältida.</p> <p>Põhjustab oma AI tööriistade valikut ja nende abil loodud sisu sobivust valdkonna kontekstis.</p> <p>Valideerib ja hindab AI poolt genereeritud visuaalse ja tekstilise sisu sobivust.</p> <p>Esitab oma projektitöös selge ja loogilise põhjenduse valitud AI tööriistade kasutamise kohta ning seob selle valdkonna vajadustega.</p>
<p>Õppematerjalid</p>	<p>Canva, ChatGPT, Google Gemini, Claude AI, Julius AI, Grammarly, Gamma AI – praktiliseks kasutuseks.</p> <p>Sha, A. (2025). 18 Examples of AI You’re Using in Daily Life. Beebom. https://beebom.com/examples-of-artificial-intelligence/</p> <p>Rossum, D. van. (s.a.). 18 Ways On How To Use AI to Work Smarter in 2024 (+39 Tools Reviewed). Salvestatud 25.märts 2025, https://www.flexos.work/learn/how-to-use-ai-to-work-smarter-in-2024</p> <p>YouTube 2024-2025: AI tööriistade õpetused Canva või ChatGPT kasutamiseks turunduses.</p> <p>Parker, H. (2024). 50 Best AI Tools: Top Generative AI Software in 2024. ClickUp. https://clickup.com/blog/ai-tools/</p> <p>Rossum, D. van. (s.a.). 18 Ways On How To Use AI to Work Smarter in 2024 (+39 Tools Reviewed). FlexOS. https://www.flexos.work/learn/how-to-use-ai-to-work-smarter-in-2024</p> <p>Tehisintellekti tiptase ja usaldus tehisintellekti vastu—Euroopa Komisjon. (2024). https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/excellence-and-trust-artificial-intelligence_et</p> <p>Analytics India Magazine (Director). (2023, august 3). How to use Futurepedia Demo. https://www.youtube.com/watch?v=7MHTHaT4IIM</p> <p>Top 40 ChatGPT Prompts for SEO Professionals (2023). (s.a.). https://seo.ai/blog/chatgpt-prompts-for-seo</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
40	Büroo- ja elektroonikakaubad	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on suundade ülesed põhiõpingud.		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane nõustab klienti büroo- ja elektroonikakaupade ostmisel lähtudes kaubagrupi eripärast ja kliendikeskse teeninduse põhimõtetest.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
20 tundi		18 tundi	40 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. annab kliendile asjakohast ja korrektset teavet bürookaupade omaduste, kasutamise ja hoiustamisnõuete kohta lähtudes nende materjalidest, märgistusest ning kvaliteedinõuetest	Kirjeldab bürookaupade omadusi, kasutusfunktsioone ja hoiustamise põhimõtteid lähtudes nende märgistusest ja materjalidest. Hindab bürookaupade kvaliteeti lähtudes nende materjalidest, märgistusest ning kvaliteedinõuetest.	Mitteeristav hindamine
2. 2. annab kliendile asjakohast ja õiget teavet elektroonikakaupade omaduste, kasutamise ja hoiustamisnõuete kohta lähtudes nende materjalidest, märgistusest ning kvaliteedinõuetest	Kirjeldab elektroonikakaupade omadusi, kasutusfunktsioone ja hoiustamise põhimõtteid lähtudes nende märgistusest ja materjalidest. Hindab elektroonikakaupade kvaliteeti lähtudes nende materjalidest, märgistusest ning kvaliteedinõuetest.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Bürookaubad Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 9 Praktiline töö 20	Alateemad Paberikaupade omadused ja kasutamine Kontoritarvete omadused ja kasutamine Koolitarvete omadused ja kasutamine Kunstitarvete omadused ja kasutamine Tintide ja toonerite omadused ja kasutamine Bürookaupade omadused, materjalid, kasutamine, hoiustamine.	Seos õpiväljundiga 1. annab kliendile asjakohast ja korrektset teavet bürookaupade omaduste, kasutamise ja hoiustamisnõuete kohta lähtudes nende materjalidest, märgistusest ning kvaliteedinõuetest
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluse koostamine ja esitlemine ühe kaubagrupi kohta	

	Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.	
Praktiline töö	Praktilised ülesanded bürookaupade tutvustamise, materjalide, omaduste, kasutamise, hooldamise, hoiustamise ning kvaliteedi kontrollimise kohta.	
Hindamisülesanded	Test paberi- ja koolitarvete omaduste, materjalide, funktsioonide ja hoiustamise kohta Rühmatöö bürookaupade kontori- ja kunstitarvete ning tintide ja toonerite kohta Esitlus paaristööna ühe kaubagrupi kohta	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Esitatud on kõik tööd ja õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Kirjeldab bürookaupade omadusi, kasutusfunktsioone ja hoiustamise põhimõtteid lähtudes nende märgistusest ja materjalidest. Hindab bürookaupade kvaliteeti lähtudes nende materjalidest, märgistusest ning kvaliteedinõuetest.	
Elektroonikakaubad Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 9 Praktiline töö 20	Alateemad Televiisorid ja tarvikud Nutitelefonid ja tarvikud Kellad Audioseadmed Väikesed ja suured kodumasinad Koduhoiuga seotud seadmed Köögitehnika Ilutooted	Seos õpiväljundiga 2. annab kliendile asjakohast ja õiget teavet elektroonikakaupade omaduste, kasutamise ja hoiustamisnõuete kohta lähtudes nende materjalidest, märgistusest ning kvaliteedinõuetest
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine. Esitluse koostamine ja esitlemine ühe kaubagrupi kohta Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine.	
Praktiline töö	Praktilised ülesanded elektroonikakaupade tutvustamise, materjalide, omaduste, kasutamise, hooldamise, hoiustamise ning kvaliteedi kontrollimise kohta.	
Hindamisülesanded	Test ilutoodete, köögitehnika, koduhoiuga seotud seadmete ning kodumasinade omaduste, märgistuse, materjalide, kasutamise, hoiustamis- ja kvaliteedinõuete kohta. Rühmatöö televiisorite, nutitelefonide, kellade ja audioseadmete kontori- ja kunstitarvete ning tintide ja toonerite omaduste, märgistuse, materjalide, kasutamise, hoiustamis- ja kvaliteedinõuete kohta. Esitlus paaristööna ühe kaubagrupi kohta.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Esitatud on kõik tööd ja õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Kirjeldab elektroonikakaupade omadusi, kasutusfunktsioone ja hoiustamise põhimõtteid lähtudes nende	

	märgistusest ja materjalidest. Hindab elektroonikakaupade kvaliteeti lähtudes nende materjalidest, märgistusest ning kvaliteedinõuetest.
Õppemeetodid	Arutelu, paaristöö, rühmatöö, iseseisev töö, õppekäik, praktiline töö, ajurünnak, juhtumianalüüs, eneseanalüüs
Hindamismeetodid	Test, rühmatöö, esitlus
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks tuleb sooritada kõik hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Lävend on kirjeldatud teemade juures.
Õppematerjalid	Antista AS (2024). Kuidas valida telerit -8 soovitus. Antista AS. https://www.euronics.ee BSH Home Appliances AB Eesti filiaal. https://www.bosch-home.ee Charlot OÜ. https://charlot.ee/ DLB Trading OÜ. Kasulikud nõuanded. https://kaup24.ee/et/g https://www.euronics.ee/uudised/kuidas-valida-telerit-8-soovitus Infotark AS. https://www.byroomaailm.ee/ Klick Eesti AS. https://www.klick.ee/ Maped. (2024). Blogi. https://maped.ee/blogi/ OnOff Jaekaubanduse OÜ. https://onoff.ee/et/ Philips. https://www.philips.ee/ Vunder AS. (2025). Blogi artiklid. https://vunder.ee/category/blogi/

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
41	Etiketiõpetus	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane rakendab oskusi etiketi ja protokollide järgimiseks ametialases suhtlemises, tagades kultuuritundliku ja olukorrale vastava käitumise, eneseesitluse ning suhtlusviisi ametlikes ja mitteametlikes olukordades.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
20 tundi		18 tundi	40 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. selgitab etiketi ja protokollide mõisteid ning nende tähendust ametialases suhtlemises, rakendades tervitamis-, esitlemist ja viisakusreegleid erinevates kultuurilistes ja ametlikes suhtlussituatsioonides	Selgitab etiketi ja protokollide mõisteid ning nende rolli ametialases suhtlemises paaristööna. Rakendab tervitamis- ja esitlemise põhimõtteid vastavalt olukorrale ja suhtluspartnerile. Järgib viisakusreegleid suhtlussituatsioonides, sh ametlikes ja kultuuriliselt erinevates kontekstides.	Eristav hindamine
2. 2. eristab ametlikku ja mitteametlikku suhtlemist rakendades sobivat käitumist ametlikel kohtumistel, sealhulgas kingituste, visiitkaartide ja lillede kinkimisel vastavalt etiketi põhimõtetele	Selgitab ametliku ja mitteametliku suhtlemise eripärasid kasutades esitlemise vahendeid. Rakendab sobivaid suhtlemis- ja käitumisreegleid ametlikul kohtumisel kasutades etiketi ja protokollide nõudeid. Valib kingituse ja/või lille, kujundab sinna juurde kaardi vastavalt sündmusele ja etiketi põhinõuetele. Järgib viisakus- ja etiketinorme ametlikes ja mitteametlikes suhtlussituatsioonides tagades viisaka ja esindusliku käitumise.	Eristav hindamine
3. 3. koostab ja edastab kutseid erinevates vormides, selgitades erinevate vastuvõttude eripära ning rakendades lauaretiketite ja vastuvõtukäitumise põhimõtteid	Selgitab vastuvõttude eripära ja käitumisreegleid paaristööna. Vormistab kutseid vastavalt olukorrale sobivas vormis järgides viisakusreegleid ja protokollinõudeid. Katab meeskonnana laua rakendades lauaretiketite põhimõtteid.	Eristav hindamine
4. 4. arvestab isikupära ja kehakuju riietuse, stiili ja	Valib riietuse ja aksessuaarid vastavalt oma	Eristav hindamine

<p>aksessuaaride valikul järgides sündmusele ja olukorrale sobivaid väljanägemise ja käitumise norme ning tagades professionaalse ja esindusliku eneseesitluse</p>	<p>kehakujule ja isikule järgides stiili ja välimust, sealhulgas soengut, meiki ja lõhnastamist, vastavalt sündmusele. Rakendab käitumisnorme vastavalt sündmuse vormile tagades professionaalse ja esindusliku eneseesitluse.</p>	
--	--	--

Mooduli jagunemine

<p>Etiketiõpetus</p> <p>Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad</p> <p>Etikett ja protokoll. Mõistete seletus ja tähendus ametialases suhtlemises Tervitamine ja esitlemine. Tervitamine erinevates kultuurides. Viisakus ja väärtused igapäevases suhtlemises. Kultuuridevahelised erinevused viisakuse mõistmisel Kombed Eestis. Ametliku ja mitteametliku suhtlemise erisused. Ametlikud kohtumised. Kingitused. Visiitkaart. Lillede kinkimine. Kutsete erinevad vormid. Kutsete edastamine paberil, telefoni teel, e-kirjana. Erinevad vastuvõttud. Lauaetikett (istekohtade paigutus, söögiriistade paigutus ja kasutamine, salvrätiku kasutamine). Käitumine lauas ja püstiseisuga vastuvõtul Isiksus ja isikupära. Kehakujud. Rõivaste valik vastavalt kehakujule, stiilile, üritusele Aksessuaarid, soengud, lõhnastamine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. selgitab etiketi ja protokoll mõisteid ning nende tähendust ametialases suhtlemises, rakendades tervitamist, esitlemist ja viisakusreegleid erinevates kultuurilistes ja ametlikes suhtlussituatsioonides 2. eristab ametlikku ja mitteametlikku suhtlemist rakendades sobivat käitumist ametlikel kohtumistel, sealhulgas kingituste, visiitkaartide ja lillede kinkimisel vastavalt etiketi põhimõtetele 3. koostab ja edastab kutseid erinevates vormides, selgitades erinevate vastuvõttude eripära ning rakendades lauaetiketi ja vastuvõtukäitumise põhimõtteid 4. arvestab isikupära ja kehakuju riietuse, stiili ja aksessuaaride valikul
---	---	--

		järgides sündmusele ja olukorrale sobivaid väljanägemise ja käitumise norme ning tagades professionaalse ja esindusliku eneseesitluse
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine.	
Praktiline töö	Rakendab sobivaid suhtlemis- ja käitumisreegleid ametlikul kohtumisel kasutades etiketi ja protokollinõudeid. Valib kingituse ja/või lille, kujundab sinna juurde sobiva kaardi vastavalt sündmusele ja etiketi põhinõuetele. Vormistab kutseid korrektselt vastavalt olukorrale sobivas vormis järgides viisakusreegleid ja protokollinõudeid. Katab meeskonnatööna laua rakendades lauaetiketi põhimõtteid. Valib riietuse ja aksessuaarid vastavalt oma kehakujule ja isikule järgides stiili ja välimust, sealhulgas soengut, meiki ja lõhnastamist, vastavalt sündmusele. Lipsusõlme sõlmimine. Visiitkaardi kujundamine.	
Hindamisülesanded	Rakendab sobivaid suhtlemis- ja käitumisreegleid ametlikul kohtumisel kasutades etiketi ja protokollinõudeid. Valib kingituse ja/või lille, kujundab sinna juurde sobiva kaardi vastavalt sündmusele ja etiketi põhinõuetele. Vormistab kutseid korrektselt vastavalt olukorrale sobivas vormis järgides viisakusreegleid ja protokollinõudeid. Katab meeskonnatööna laua rakendades lauaetiketi põhimõtteid. Valib riietuse ja aksessuaarid vastavalt oma kehakujule ja isikule järgides stiili ja välimust, sealhulgas soengut, meiki ja lõhnastamist, vastavalt sündmusele. Lipsusõlme sõlmimine. Visiitkaardi kujundamine.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb hindamisülesannete aritmeetilise keskmisena.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Õpilane on saavutanud hindamiskriteeriumid lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Õpilane on saavutanud hindamiskriteeriumid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust.</p> <p>“5” saamise tingimus: Õpilane on saavutanud hindamiskriteeriumid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine. Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu.</p>	
Õppemeetodid	Praktiline töö Iseseisev töö	

	Rühmatöö Meeskonnatöö Arutelu Situatsioonülesanne Eneseanalüüs Kaaslaste hindamine Plakati koostamine Õppeteksti kokkuvõtte koostamine Töölehtede täitmine Ajurünnak Oskuste demonstratsioon
Hindamismeetodid	Mooduli hinne kujuneb praktiliste tööde hindamisena.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb hindamisülesannete aritmeetilise keskmisena.
sh lävend	“3” saamise tingimus: Õpilane on saavutanud hindamiskriteeriumid lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Õpilane on saavutanud hindamiskriteeriumid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. Täidetud on lävend, töö vastab hindamisjuhendile ning ülesanne on õigesti sooritatud, kuid esineb eksimusi, mis ei mõjuta töö terviklikkust ega arusaadavust. “5” saamise tingimus: Õpilane on saavutanud hindamiskriteeriumid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine. Täidetud on lävend ja töö vastab hindamisjuhendile ning on sooritatud korrektselt ja puudusteta. Lahendus on selge, loogiline ja veatu..
Õppematerjalid	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
42	Ettevalmistus eesti keele riigieksamiks	5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Vähemalt kutsekeskhariduse mooduli Keel ja kirjandus sooritamine		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab erinevate tekstide koostamise, analüüsimise ja tõlgendamise kaudu suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning kriitilist ja loovat mõtlemist.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
100 tundi		30 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. väljendub ladusalt ja normipäraselt nii suulises kui kirjalikus suhtluses, koostades sidusaid tekste ning kirjutades akadeemilisi tekste (nt ettekanne, essee, arutlev artikkel) vastavalt eesti keele normidele	<ul style="list-style-type: none"> • koostab hästi struktureeritud teksti või esitluse, valides tekstitüübiga ja suhtluseesmärgiga lähtuva ülesehituse; • kasutab tekstide ja esitluste koostamisel sobivaid digitehnoloogilisi vahendeid; • Väljendub nii suulises kui kirjalikus suhtluses selgelt, eesmärgipäraselt ja kirjakeele normidele vastavalt; • edastab eri allikatest saadud infot ja arutluskäike, sidudes neid oma seisukohtadega. • kasutab suhtlussituatsioonis sobivat registrit (argi- või kirjakeel; teadus- või ilukirjanduskeel jms); 	Mitteeristav hindamine
2. 2. analüüsib ja tõlgendab tekste (sh auditiivseid, visuaalseid ja multimodaalseid), teeb üldistusi ja järeldusi	<ul style="list-style-type: none"> • toob välja teksti eesmärgi ja põhiteesid, esitab põhjendatud isikliku tõlgenduse, võttes aluseks nii teksti kui konteksti; • teeb esitluste põhjal kokkuvõtlikke märkmeid (loeng, ettekanne, teadusartikkel jms), sõnastab loogilisi üldistusi, lähtudes tekstist; • eristab ja kirjeldab tekstide väljendusvahendeid, lähtudes keelest, sõnavarast, kujunditest, (audio)visuaalsetest elementidest; • hindab teksti usaldusväärsust, kontrollib allikate päritolu ja eristab arvamust faktist; • märkab kultuurilisi ja ühiskondlikke viiteid, oskab selgitada, kuidas need teksti tähendust 	Mitteeristav hindamine

	mõjutavad; • seostab teksti konteksti (autori, aja, kultuuri, ühiskondlike oludega);	
3. 3. kasutab tekstide loomisel asjakohaseid allikaid, tunneb viitamise põhimõtteid	• seob eri allikatest saadud infot oma seisukohtadega; • refereerib ja tsiteerib tekste nõuetekohaselt, kasutades korrektset viitamist;	Mitteeristav hindamine
4. 4. osaleb aruteludes, põhjendab seisukohti ja teeb koostööd	• väljendub aruteludes arusaadavalt, kasutades suhtlussituatsiooniga sobivat keelt; • esitab aruteludes asjakohaseid argumente ja reageerib kaaslaste omadele asjakohaselt; • panustab koostöösse, kohandades oma keelekasutust vastavalt suhtlusolukorrale ja sihtgrupile.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>Ettevalmistus eesti keele riigieksamiks Auditoorne õpe 100 Iseseisev õpe 30</p>	<p>Alateemad 1. Teksti vastuvõtt - funktsionaalne lugemine ja kuulamine Õppesisu: tekstide lugemine ja kuulamine, neist arusaamine; olulise info leidmine; teabeallikate kasutamine; tõlgendamisoskus; loetu ja kuuldu põhjal järelduste tegemine, peamise mõtte eristamine; loetud tekstide võrdlemine ja hindamine; erinevate vaatenurkade analüüs; allikate usaldusväärsuse hindamine; suuline ja kirjalik keeleoskus; teadlik ja varieeruv keelekasutus; teadlik eneseanalüüs</p> <p>Moodul</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub õppija enesehinnangule, tema teadlikkuse suurendamisele endast kui õppijast; - arendab oskust mõista erinevaid tekste sisuliselt ja struktuurselt; - arendab oskust hinnata tekstimõistmise ülesandeid, mis on erineva raskusastmega; - keskendub teabe selekteerimisele, mille kaudu areneb infotöötlusoskus; - õpetab loetust tähendusi looma, nägema seoseid ning mõistma konteksti; - õpetab tekste analüüsima ja võrdlema, millega arendatakse kriitilist mõtlemist; - õpetab leidma tekstidest näiteid, neid korrektselt tsiteerima, refereerima; - õpetab kasutama eri allikaid, hindama nende usaldusväärsust; - keskendub teadlikult nii suulise kui kirjaliku keele- ja väljendusoskuse arendamisele; - teadvustab korrektse kirjakeele kasutust, sh keelereeglite kasutamist konteksti arvestades; - õpetab küsimuste vastuseid vormistama loogiliselt ja arusaadavalt seotud tekstina. <p>Mõisted: alustekst, ilukirjandustekst, populaarteaduslik tekst, aimekirjandus, intervjuu, vaatenurk, seisukoht, analüüs, argument, argumenteerimine, definitsioon, fakt, hinnang, juhtmõte (idee),</p>	<p>Seos õpiväljundiga 1. väljendub ladusalt ja normipäraselt nii suulises kui kirjalikus suhtluses, koostades sidusaid tekste ning kirjutades akadeemilisi tekste (nt ettekanne, essee, arutlev artikkel) vastavalt eesti keele normidele 2. analüüsib ja tõlgendab tekste (sh auditiiivseid, visuaalseid ja multimodaalseid), teeb üldistusi ja järeldusi 3. kasutab tekstide loomisel asjakohaseid allikaid, tunneb viitamise põhimõtteid 4. osaleb aruteludes, põhjendab seisukohti ja</p>
---	---	--

	<p>väide, selgitus, näide, järeldus, üldistus, kirjeldus, probleem, põhjendus, põhjus-tagajärg seos, selgitus, võrdlemine, tõlgendamine, iseloomustamine, viitamine, tsiteerimine, refereerimine, ümbersõnastus, liigendus vms</p> <p>2. Kirjutamisest arutleva tekstini</p> <p>Õppesisu: probleemikäsitlus (probleemide püstitamine); poolt- ja vastuargumentide esitamine; põhjenduste illustreerimine sobivate näidetega, tsitaatidega; üldistusjõulisus; argumenteerimisoskuse arendamine; arutlusoskuse arendamine (suuliselt ja kirjalikult); kriitilise mõtlemise ja argumenteerimise tehnikad; näidistekstide analüüs ja arutelud; argumentide ja väidete selge sõnastamine; refleksioon ja tagasiside; sidusa teksti koostamine</p> <p>Moodul</p> <ul style="list-style-type: none"> - arendab oskust tuvastada ja mõista probleeme; - arendab oskust probleeme sõnastada, mõista põhjus- ja tagajärgsuhteid; - arendab tugevate ja veenvate argumentide esitamisoskust ning neile sobivate näidete ja tsitaatide leidmist; - arendab argumentide põhjal üldistamisoskust; - arendab nii suulist kui kirjalikku argumenteerimisoskust; - käsitleb argumentide ja väidete selget sõnastamist; - õpetab kriitiliselt hindama erinevaid väiteid, argumente ja tõendeid; - suunab kasutama erinevaid mõtlemisstrateegiaid ja nende tehnikaid kasutama argumentide tugevdamiseks; - õpetab näidistekstide põhjal arutlema, analüüsima ja kirjutama; - suunab mõtteid koguma, koondama enne kirjutamist (mõttekaart jms); - suunab rakendama erinevaid argumenteerimis- ja arutlusstrateegiaid; - õpetab tagasisidestama, reflekteerima oma ja kaaslaste töid; - suunab koostama selget, loogilist ja korrektselt ülesehitatud teksti, mis seob kõik esitatud argumentid ja väited ühtseks tervikuks; - mõistab mustandi olulisust, eelteksti koostamise vajadust; - toetab teadlikku ja sihipärast koostööd tehisintellektiga, hõlmates ideede genereerimist, tekstide keelelist ja sisulist täpsustamist ning asjakohaste näidete leidmist. <p>Mõisted: probleemipüstitus; peamõte; väide, selgitus, tõestus, näide, järeldus, üldistus; argumentatsioon; teemalõik, ideelause (tuumlause); sissejuhatus, teemaarendus, lõppsõna, pealkiri; kaastekst; mõttekaart, nimekiri, teeskaart, loetelu; põhjus-tagajärg; võrdlemine; register, stiil vms</p> <p>3. Teadmised ja praktilised oskused</p> <p>Õppesisu: teadmiste ja info kasutamine praktikas; praktiline argumenteerimine ja arutlemine; keele funktsionaalne kasutamine erinevates kontekstides; süvendatud eneseväljendusoskus; refleksioon ja eneseanalüüs praktikas</p> <p>Moodul</p>	teeb koostööd
--	---	---------------

	<ul style="list-style-type: none"> - keskendub tekstide analüüsile; - keskendub allikate võrdlevale analüüsile; - õpetab tekstides eristama fakte ja arvamusi; - õpetab looma argumenteerivat teksti; - arendab suulist väljendusoskust (väitlused, arutelud, esitlused vm); - arendab struktuuride (nt arutluse ülesehitus) süvendatud rakendamist; - õpetab lugema, analüüsima eri tekstiliike; mõistma konteksti; - arendab eneseväljendusoskust nii suuliselt kui kirjalikult; - arendab nii suulist kui kirjalikku tekstiloomet; - arendab reflekteerimisoskust, eneseanalüüsi. <p>Mõisted: alustekst, ilukirjandustekst, populaarteaduslik tekst, aimekirjandus, intervjuu, vaatenurk, seisukoht, analüüs, argument, argumenteerimine, definitsioon, fakt, hinnang, juhtmõte (idee), väide, selgitus, argument, näide, järeldus, üldistus, kirjeldus, probleem, põhjendus, põhjustagajärg seos, selgitus, võrdlemine, tõlgendamine, iseloomustamine, viitamine, tsiteerimine, refereerimine, ümbersõnastus, liigendus; probleemipüstitus; peamõte; teemalõik, sissejuhatus, teemaarendus, lõppsõna, pealkiri; kaastekst; mõttekaart, nimekiri, teaskaart, loetelu; register, stiil vms</p>	
--	--	--

Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Õpilasi hinnatakse kogu õppeprotsessi vältel mitteeristavalt (arvestatud/mittearvestatud). Hindamine toimub õppeprotsessi eri etappides: tundide ajal, teemade ja mooduli lõpus.</p> <p>Õpilastele esitatakse teave eelseisvate hindamiste kohta, sealhulgas ajagraafik, hindamise vorm (kirjalik töö, esitlus, test vms) ja konkreetsed kriteeriumid, mille alusel tööd hinnatakse. Õpilased saavad ülevaate hindamiskavast, mis kirjeldab kõiki hindamisega seotud aspekte. Õpilased osalevad hindamisprotsessis, analüüsivad nii ise kui ka tehisintellektiga oma töid ja annavad juhendi abil tagasisidet kaasõpilaste tekstidele. Õpilasi kaasatakse hindamiskriteeriumide väljatöötamisesse.</p>
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinne kujuneb vastavalt õpiväljundite saavutatusele õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.

Õppemeetodid	<ul style="list-style-type: none"> ● Rühmapõhised meetodid: rühmatöö, õpiring, ajurünnak, arutelud, diskussioon, debatt, kirjanduslik kohus, ümberpööratud klassiruum. ● Individuaalse töö meetodid: iseseisev lugemine, kodutööd, uurimistöö, essee, referaat, projekt. ● Integreeritud meetodid: probleemõpe, projektõpe, harjutused, mängud, õppekäigud, kirjandusteose analüüs. ● Õpetajakesksed meetodid: loeng, selgitus, demonratsioon, suunatud diskussioon, hindamine ja tagasiside.
Hindamismeetodid	<ul style="list-style-type: none"> ● Suuline ja kirjalik keeleoskus: ettekanded, arutelud, rollimängud, kirjalikud tööd eri žanrites. ● Stiiliteadlik ja kontekstipõhine keelekasutus: tekstikeskne keeleanalüüs, sõnavara- ja stiiliharjutused. ● Allikate kasutamine ja kriitiline hindamine: teabeotsing, viitamine, allikate analüüs. ● Keelekorraldus ja õigekiri: grammatikaharjutused, stiiliharjutused. ● Refleksioon ja enesehindamine: enesehindamise küsimustikud, kaasõpilaste tagasiside. <p>Ülesandetüübid</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ● Teema süvendamiseks mõistekaardid, küsimuste koostamine, pööratud klassiruum, debatid vms. ● Praktiliseks rakendamiseks projektid, esitlused vms. ● Refleksiooniks enesehindamine, kaasõpilaste tagasiside.
<p>Lõimitud teemad</p>	<p>Keeleõppe tegevus- ja tekstipõhise ainekäsitluse rakendamine annab võimaluse erinevateks lõimingu tasanditeks nii mooduli sees, üldharidusõpingute kui erialaõpingutega, samuti läbivate teemade ja üldpädevustega, tagades ühtlasi õppe elulisuse. Samas on iga õpetaja vaba õppijat õpiväljunditeni juhtima just talle omase lähenemisega.</p> <p>Moodulisisene lõiming</p> <p>Lugemisosa alustekstid sisaldavad ilukirjandust, publitsistikat ja (populaar)teadust. Mooduli üks printsiipe on keele ja kirjanduse teemasid üksteisest mitte liiga järgalt eristada. Kirjandustekstide sisu õppimisega arendatakse samal ajal eesti keele oskust nii kõnes kui ka kirjas.</p> <p>Võtmeks on tekstikeskne lähenemine. Erinevate tekstide puhul on aktuaalsed erinevad keeleteadmised. Keeleteadmiste omandamine lähtuvalt teksti spetsiifikast võimaldab keeleteadmised efektiivsemalt siduda praktiliste oskustega.</p> <p>Lõiming eesti keele kui teise keele õppega</p> <p>Keele ja kirjanduse mooduli koostamisel on lähtutud Euroopa keeleõppe raamdokumendis ja selle sõsarväljaandes välja toodud suhtlustoimingute kategooriatest (teksti vastuvõtt, tekstiloome, suhtlus, vahendamine), mis võimaldavad eesti keelt teise keelena õppijatel keele ja kirjanduse moodulist õpingutesse lisada vajalikud mahus teemasid.</p> <p>Lõiming üldharidusõpingutega</p> <p>Tekstide vastuvõtt ja tekstiloome on õpiprotsessi põhielemendid. Mitmesugused keeleõppega seotud toimingud, nagu nimetamine, defineerimine, kirjutamine, võrdlemine, jutustamine, selgitamine, näitamine, näitlikustamine, oletamine, väärtustamine, hindamine, argumenteerimine, analüüsimine, järeldamine, ümberlükkamine, mõõtmine jms on aineõpetuse loomulik osa. Nende sidumine valikainega on loomulik ning mõlema aine tulemus kajastub kahes õppeaines korraga.</p> <p>Näiteks saab ainetunni teemast lähtuva kokkuvõtte, ettekande, arutluse, arvamust, referaadi, lühiuurimuse, arvustuse vms koostamiseks ja tagasisidestamiseks kaasata lisaks aineõpetajale ka eesti keele õpetaja.</p> <p>Üldharidusõpinguid saab lõimida erinevate koostöövormide, õppemeetodite ja -keskkondade abil, kasutades ka digivahendeid ning veebi- ja e-õppe platvorme. Oluline on integreerida keeleõpet erinevatesse õppekavadesse ning käsitleda seda ka üldpädevuste, eluliste probleemide lahendamise ja õpetamismeetodite mitmekesisuse kontekstis.</p> <p>Lõiming erialaõpingutega</p> <p>Kutseõppes on rakenduslikkus õppeprotsessi lahutamatu osa, mis keeleõppe puhul tähendab tekstiga seotud tegevuste mitmekülgset – funktsionaalset lugemist, keeleliste ja stiililiste vahendite analüüsi ja rakendamist ning digitaalsete ressursside kasutamist. Ülaltoodut saab rakendada erialaõppe ja emakeeleõppe lõiminguks. Tarbetekstide keelekasutust on võimalik muuta</p>

	<p>õpiotstarbeliseks, sest sisu vahendamise kõrval annavad need edasi ka valdkondlikku suhtluspraktikat ja diskursusi. Eksami või praktika kaitsmise valmistumine, aruande koostamine, praktikadokumentide vormistamine, ent ka erialatekstide lugemiseks erinevate strateegiate õpetamine – kõikide eelpool nimetatud tegevustesse saab kaasata ka eesti keele õpetaja. Õppemeetodite mitmekesisus, sealhulgas projekt- ja probleemõpe, uurimis- ja loovtegevused toetavad erinevate tekstide mõistmist.</p>
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Õpilasi hinnatakse kogu õppeprotsessi vältel mitteeristavalt (arvestatud/mittearvestatud). Hindamine toimub õppeprotsessi eri etappides: tundide ajal, teemade ja mooduli lõpus.</p> <p>Õpilastele esitatakse teave eelseisvate hindamiste kohta, sealhulgas ajagraafik, hindamise vorm (kirjalik töö, esitlus, test vms) ja konkreetsed kriteeriumid, mille alusel tööd hinnatakse. Õpilased saavad ülevaate hindamiskavast, mis kirjeldab kõiki hindamisega seotud aspekte. Õpilased osalevad hindamisprotsessis, analüüsivad nii ise kui ka tehisintellektiga oma töid ja annavad juhendi abil tagasisidet kaasõpilaste tekstidele. Õpilasi kaasatakse hindamiskriteeriumide väljatöötamisesse.</p>
sh lävend	“A” saamise tingimus: Hinne kujuneb vastavalt õpiväljundite saavutatusele õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
Õppematerjalid	<p>1. Valikuliselt gümnaasiumi õppevara „Viited vabavaralisele õppevarale” https://projektid.edu.ee/pages/viewpage.action?pageId=211453992 ja https://projektid.edu.ee/pages/viewpage.action?pageId=211453985 https://projektid.edu.ee/display/OKMV/G+Eesti+keel+teise+keelena</p> <p>2. Eesti keele riigieksamite materjalid https://innovesa.sharepoint.com/sites/SA_Innove_testide_keskus/Shared%20Documents/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2FSA%5FInnove%5Ftestide%5Fkeskus%2FShared%20Documents%2FRiigieksam%2FEesti%20keel&p=true&ga=1</p> <p>3. Eesti keele teise keelena riigieksamite materjalid https://innovesa.sharepoint.com/sites/SA_Innove_testide_keskus/Shared%20Documents/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2FSA%5FInnove%5Ftestide%5Fkeskus%2FShared%20Documents%2FRiigieksam%2FEesti%20keel%20teise%20keelena&p=true&ga=1</p> <p>4. Valik õpikeskkondi - https://www.opiq.ee/Catalog - https://www.taskutark.ee/ - https://e-koolikott.ee/et - https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/32610-Nutikalt-eesti-keele-riigieksamile - https://www.tlu.ee/meediavarav/videod/uhe-minuti-loengud</p> <p>5. Valik õppematerjali alates aastast 2015 kuni 2025 - Aino Siirak, Annelii Juhkama „Kõnele ja kirjuta õigesti” Koolibri, 2021 - Eva Lepik, Edward Kess „Maailm veetilgas. Kirjandusteose analüüs ja tõlgendamine” Maurus, 2015 - Eve Tisler, Alar Tankler „Meedia ja mõjutamine” Maurus, 2024 - Helin Puksand, Margit Ross „Johannes 1, 2, 3. Gümnaasiumi eesti keele õpik ja töövihik”</p>

Koolibri

- Jan Kaus „Kirjandus ja ühiskond” Maurus, 2017
 - Katrin Kern, Ilona Võik „Korras keel, sobiv stiil, selge sõnum” Maurus, 2021
 - „Keelemeel. Eesti keele käsiraamat keeleõppijale” Maurus, 2019
 - Maarja Valk „Valmistu eesti keele riigieksamiks” Maurus, 2024
 - „Praktiline eesti keel” digimaterjal Maurus, 2024
 - Pille Reins “Vaata ette. Lugemisest arutlemiseni. Tööraamat kutsekooli- ja gümnaasiumiõpilasele” Maurus, 2025
 - Triinu Laar, Helis Oidekivi-Kosapoeg, Tiia Vainula „Eesti keele harjutuste kogumik gümnaasiumile” Maurus, 2024
 - <https://sites.google.com/view/e6ik/meetodid/teksti-vastuv%C3%B5tt?authuser=0>
 - <https://www.integratsioon.ee/iseseisev-ope-ja-oppematerjalid>
 - <https://www.blog.keel.ut.ee/category/eesti-keele-eksam/>
6. Valik õppematerjali enne 2015. aastat
- Annika Kilgi, Viivi Maanso „Keeleviit. Kutseõppeasutuse eesti keele õpik ja töövihik” Koolibri, 2004
 - Katrin Aava „Veenmiskunst” Avita, 2003
 - Katrin Aava, Ülle Salumäe „Meedia ja mõjutamine” Kännimees, 2013
 - Maaja Hage „Teksti- ja kõneõpetus” Koolibri, 2003
 - Märt Hennoste „Tekstiõpetuse õpik” Avita, 1999
7. Valik audiomaterjale
- <https://jupiter.err.ee/kuuldemangud>
 - <https://jupiter.err.ee/raadioteater>
 - <https://tasku.delfi.ee/audiobooks>
 - <https://digiread.ee/>
 - <https://keskraamatukogu.ee/meilt-saab-laenata-eestikeelseid-e-audioraamatuid/>
 - <https://www.veebiraamatukogu.ee/>
8. Valik audiovisuaalmaterjale
- <https://www.youtube.com/playlist?list=PL2CeAqgC-1UTxqjc0KKjsglcuuEYVtiX3>
 - <https://videoops.ee/>
 - <https://videoops.ee/uncategorized/milliseid-oppematerjale-videoopsil-juba-on/>
 - <https://eki.ee/uudised/?kategoria=video>
 - <https://arhiiv.err.ee/audio/seeria/keelesauts>
 - <https://jupiter.err.ee/1038311/eki-keelekillud>
 - <https://www.efis.ee/et/Andmebaas>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
43	Ettevalmistus inglise keele riigieksamiks	10	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Vähemalt kutsekeskhariduse mooduli Võõrkeel tasemel B2 läbimine		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppija arendab oma võõrkeeleoskuse tasemeni B2, et tulla iseseisva keelekasutajana toime igapäevastes suhtlusolukordades ning jätkata õpinguid järgmisel haridustasemel.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
200 tundi		60 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. mõistab eri tüüpi kuulamis- ja lugemistekstide tähendust ja konteksti nii tuttavatel kui vähem tuttavatel teemadel	<ul style="list-style-type: none"> • loob erinevaid suulisi ja kirjalikke tekste, arvestades nende suhtluseesmärke, stiili ja ülesehitust • teeb kokkuvõtte keeruka ja sisuka teema põhisisust arvestades konteksti • eristab olulised detailid üldisest infost, keskendudes teksti eesmärgile ja ülesande sisule; • kasutab tekstis esinevaid vihjeid ja loogilisi seoseid autori hoiakute ja seisukohtade tõlgendamiseks. 	Mitteeristav hindamine
2. 2. loob eri liiki kirjalikke ja suulisi tekste arvestades nende eesmärgi ja vorminõudeid	<ul style="list-style-type: none"> • koostab loogilise ülesehitusega teksti või suulise esitluse, järgides konkreetse tekstitüübi struktuuri ja eesmärgi ning sobivaid digitehnoloogilisi vahendeid; • esitab mõtteid selgelt ja sidusalt, kasutades teemakohaseid näiteid, põhjendusi või kirjeldusi ning toetudes oma huvivaldkonna teadmistele; • seob tekstiosad loogiliselt ja sujuvalt, kasutades sobivaid sidesõnu ning järgides ülesande formaalseid nõudeid; • kohandab keelekasutust sihtgrupile ja olukorrale vastavalt, kasutades sobivat stiili, tooni ja registreid; • kasutab mitmekesisist sõnavara ja B2 tasemele vastavaid grammatilisi struktuure, tagades teksti selguse ja arusaadavuse. 	Mitteeristav hindamine

<p>3. 3. suhtleb iseseisva keelekasutajana erinevates suhtlussituatsioonides, vahendades infot enesekindlalt ja struktureeritult nii kõnes kui kirjas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vahendab infot vestlustes ja aruteludes aktiivselt ja asjakohaselt, väljendades oma arvamust ning põhjendades oma seisukohti igapäevastes, õpi- ja tööelulistes olukordades selgelt ja keeleliselt korrektselt; • kirjeldab ja võrdleb visuaalseid materjale tuues välja olulised sarnasused ja erinevused, kasutades asjakohast sõnavara; • kohandab oma keelekasutust vastavalt suhtlussituatsioonile ja sihtgrupile (sh veebisuhtluses), järgides sobivat stiili ja suhtlusregistrit. 	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>4. 4. loob toetava ja kaasava suhtluskeskkonna nii kirjalikus kui suulises suhtluses, kohandades keelekasutust olukorra ja sihtgrupi järgi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • suhtleb erineva kultuuritaustaga inimestega taktitundeliselt ja sobivas stiilis, kohandades keelekasutust suhtlusolukorrale ja sihtgrupile; • kohandab väljendust veebisuhtluses ja tavaolukordades vastavalt formaalsuse astmele ja suhtlusrollile; • väljendab oma arvamust ja seisukohti ka tundlikel teemadel, kasutades sobivat sõnavara ja struktuure; • selgitab infot arusaadavalt, kasutades näiteid, ümberütlemist ja vajadusel sõnatähenduste tuletamist kontekstist; • osaleb aruteludes ja koostöös aktiivselt, toetades partneri ideid ning reageerides asjakohaselt ja viisakalt. 	<p>Mitteeristav hindamine</p>

Mooduli jagunemine

<p>Võõrkeel edasijõudnutele tasemel C1 Auditoorne õpe 100 Iseseisev õpe 30</p>	<p>Alateemad Tööelu ja tulevikuoskused - keskendutakse õppimise väärtustamisele, eneseanalüüsile ning karjääripädevuste arendamisele. Teemavaldkonnad „Haridus ja töömaailm”, „Inimene ja ühiskond“, „Kogemused ja eneseareng”, „Karjääri valikud ja tulevikuoskuste arendamine”, „Töökultuur rahvusvahelises kontekstis”;</p> <p>Keskkond ja kestlik areng - käsitletakse keskkonnateemasid isikliku ja ühiskondliku vastutuse vaates. Teemavaldkonnad: „Keskkond ja tehnoloogia”, „Inimene ja ühiskond“,</p>	<p>Seos õpiväljundiga 1. mõistab eri tüüpi kuulamis- ja lugemistekstide tähendust ja konteksti nii tuttavatel kui vähem tuttavatel teemadel 2. loob eri liiki kirjalikke ja</p>
---	--	--

	<p>„Roheline tehnoloogia ja säästlik areng”, „Mina ja jätkusuutlikkus”, „Rohepööre ja keskkonnateadlikkus”, „Vastutustundlik tarbimine ja teadlik ostukäitumine”;</p> <p>Kultuuridevaheline suhtlus ja kultuuriline identiteet - toetatakse kultuuritundlikkuse ja mitmekesisuse mõistmist ning oma identiteedi teadvustamist. Teemavaldkonnad: „Rahvusvahelised traditsioonid ja tavad”, „Globaliseerumine”, „Keel ja kultuur”, „Sotsiaalne õiglus ja mitmekesisus”, „Kunst ja kirjandus”, „Muusika ja film”, „Toit ja toidukultuur”;</p> <p>Teabekeskond - arendatakse oskust navigeerida infoühiskonnas ja hinnata kriitiliselt allikaid. Teemavaldkonnad „Keskkond ja tehnoloogia“, „Inimene ja ühiskond“, „Infotehnoloogia ja digitaalsed keskkonnad”, „Uuriv ja kriitiline meediatarbimine”, „Tehisintellekti mõju”;</p> <p>Tervis ja ohutus - käsitletakse tervist toetavaid harjumusi ja turvalist käitumist töö- ning igapäevaelus. Teemavaldkonnad „Keskkond ja tehnoloogia“, „Inimene ja ühiskond“, „Füüsiline ja vaimne tervis, tervislik eluviis”, „Stressi- ja ajajuhtimine”, „Meeskonnatöö ja suhtlemine”, „Turvaline käitumine töö- ja igapäevakeskkonnas”;</p> <p>Väärtused ja kõlblus - suunatakse arutlema eetiliste küsimuste üle ning kujundama teadlikke väärtushoiakuid. Teemavaldkonnad „Eetika ja tööalane käitumine”, „Mitmekesisus ja kaasamine”, „Konfliktide lahendamine ja läbirääkimisoskus”, „Isiklikud väärtused ja eneseteadlikkus”.</p>	<p>suulisi tekste arvestades nende eesmärgi ja vorminõudeid</p> <p>3. suhtleb iseseisva keelekasutajana erinevates suhtlussituatsioonides, vahendades infot enesekindlalt ja struktureeritult nii kõnes kui kirjas</p> <p>4. loob toetava ja kaasava suhtluskeskkonna nii kirjalikus kui suulises suhtluses, kohandades keelekasutust olukorra ja sihtgrupi järgi.</p>
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hindamine toimub mooduli lõpus ja selle eesmärk on kontrollida, kas õppija on saavutanud kõik mooduli õpiväljundid. Mooduli edukaks lõpetamiseks peab õppija arendama oma keeleoskuse vähemalt B2 või C1 tasemeni, suutes tegutseda iseseisva keelekasutajana igapäeva-, õpi- ja tööelus ning olemav almis jätkama õpinguid järgmisel haridustasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinne kujuneb vastavalt õpiväljundite saavutatusele õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.	
Võõrkeel iseseisvale keelekasutajale tasemel B2 Auditoorne õpe 100 Iseseisev õpe 30	Alateemad Tööelu ja tulevikuoskused - keskendutakse õppimise väärtustamisele, eneseanalüüsile ning karjääripädevuste arendamisele. Teemavaldkonnad „Haridus ja töömaailm”, „Inimene ja ühiskond“, „Kogemused ja eneseareng”, „Karjääri valikud ja tulevikuoskuste arendamine”, „Töökultuur rahvusvahelises kontekstis”; Keskkond ja kestlik areng - käsitletakse keskkonnateemasid isikliku ja ühiskondliku vastutuse vaates. Teemavaldkonnad: „Keskkond ja tehnoloogia”, „Inimene ja ühiskond“, „Roheline tehnoloogia ja säästlik areng”, „Mina ja jätkusuutlikkus”, „Rohepööre ja keskkonnateadlikkus”, „Vastutustundlik tarbimine ja teadlik ostukäitumine”;	Seos õpiväljundiga

	<p>Kultuuridevaheline suhtlus ja kultuuriline identiteet - toetatakse kultuuritundlikkuse ja mitmekesisuse mõistmist ning oma identiteedi teadvustamist. Teemavaldkonnad: „Rahvusvahelised traditsioonid ja tavad”, „Globaliseerumine”, „Keel ja kultuur”, „Sotsiaalne õiglus ja mitmekesisus”, „Kunst ja kirjandus”, „Muusika ja film”, „Toit ja toidukultuur”;</p> <p>Teabekeskond - arendatakse oskust navigeerida infoühiskonnas ja hinnata kriitiliselt allikaid. Teemavaldkonnad „Keskond ja tehnoloogia“, „Inimene ja ühiskond“, „Infotehnoloogia ja digitaalsed keskkonnad”, „Uuriv ja kriitiline meediatarbimine”, „Tehisintellekti mõju”;</p> <p>Tervis ja ohutus - käsitletakse tervist toetavaid harjumusi ja turvalist käitumist töö- ning igapäevaelus. Teemavaldkonnad „Keskond ja tehnoloogia“, „Inimene ja ühiskond“, „Füüsiline ja vaimne tervis, tervislik eluviis”, „Stressi- ja ajajuhtimine”, „Meeskonnatöö ja suhtlemine”, „Turvaline käitumine töö- ja igapäevakeskkonnas”;</p> <p>Väärtused ja kõlblus - suunatakse arutlema eetiliste küsimuste üle ning kujundama teadlikke väärtushoiakuid. Teemavaldkonnad „Eetika ja tööalane käitumine”, „Mitmekesisus ja kaasamine”, „Konfliktide lahendamine ja läbirääkimisoskus”, „Isiklikud väärtused ja eneseteadlikkus”.</p>	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hindamine toimub mooduli lõpus ja selle eesmärk on kontrollida, kas õppija on saavutanud kõik mooduli õpiväljundid. Mooduli edukaks lõpetamiseks peab õppija arendama oma keeleoskuse vähemalt B2 või C1 tasemeni, suutes tegutseda iseseisva keelekasutajana igapäeva-, õpi- ja tööelus ning olemav almis jätkama õpinguid järgmisel haridustasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinne kujuneb vastavalt õpiväljundite saavutatusele õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.	
Õppemeetodid	<p>Mooduli õppetegevused on kavandatud nii, et need toetavad õpiväljundite saavutamist ja aitavad kujundada üld- ning valdkonnapädevusi vastavalt kutsekeskhariduse õppekava ja Euroopa keeleõppe raamdokumendi (CEFR) sõsarväljaande juhiste. Õppetöö on üles ehitatud õppijakeskselt, toetades iseseisva ja aktiivse keelekasutaja kujunemist ning lõimitud lähenemist teiste õppeainetega.</p> <p>Kasutatakse mitmekesiseid õppemeetodeid: paaris- ja rühmatööd, probleemipõhist õpet, simulatsioone, loovkirjutamist, visuaalset esitlust, refleksiooni ning tehisarupõhiseid ülesandeid. Oluline osa õppetööst on ametlike keeleksamite formaadil põhinevatel ülesannetel, mis arendavad kuuldu vahendamist, tekstiloomet-vastuvõttu ja suhtlustoiminguid (kuulamis-, lugemis-, kirjutamis- ja rääkimisoskust).</p> <p>Õppeprotsessis kasutatakse järgmisi tööforme: auditoorne töö, iseseisev töö (sh digikeskkonnas, nt. Moodle), interaktiivsed ülesanded digikeskkonnas</p>	
Hindamismeetodid	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt. Hindamine toetub gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa põhimõtetele ning Euroopa keeleõppe	

	<p>raamdokumentidele ja selle sõsarväljaandele. Õppijal on teada juba õppeprotsessi alguses, mida hinnatakse, milliseid hindamisülesandeid kasutatakse ja millised on hindekriteeriumid.</p> <p>Õppetöös kasutatakse nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist.</p> <p>Diagnostiline hindamine viiakse läbi mooduli alguses, et selgitada välja õppija eelteadmised, võimalikud ainealased väärarusaamad ja õpiraskused ning kujundada nende põhjal sobiv õpistrateegia. Kujundav hindamine on pidev protsess, mille eesmärk on toetada õppija arengut.</p> <p>Tagasisidet antakse nii suuliste kui ka kirjalike tööde (nt paaristöö, esitlus, lühitekstid) põhjal. Sõnalised hinnangud sisaldavad viiteid õppija tugevustele, arenguvajadustele ja edasistele eesmärkidele. Kujundava hindamise kaudu toetatakse eneserefleksiooni ja enesehindamist, kasutades vajadusel CEFR skaaladel põhinevaid refleksioonivahendeid, Euroopa keelemappe või õpimapiformaati. Samuti rakendatakse kaasõppijate tagasisidet ja innustatakse õppijat seadma endale isiklikke arengueesmärke.</p> <p>Kokkuvõttev hindamine toimub mooduli lõpus ja selle eesmärk on kontrollida, kas õppija on saavutanud kõik mooduli õpiväljundid.</p> <p>Mooduli edukaks lõpetamiseks peab õppija arendama oma keeleoskuse vähemalt B2 või C1 tasemeni, suutes tegutseda iseseisva keelekasutajana igapäeva-, õpi- ja tööelus ning olemav almis jätkama õpinguid järgmisel haridustasemel.</p> <p>Ülesandetüübid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● vastuvõtutoimingud (kuuldu mõistmine): mitmikvalik, täitmine kuulamise põhjal, suhtumise ja tooni mõistmine; ● vastuvõtutoimingud (loetu mõistmine): infootsing, väidete sobitamine, sõnavara ja grammatika mõistmine kontekstis; ● loometoimingud (kirjutamine): essee, artikkel, ametlik kiri, raport (C1 tasemel ka arutlevad ja ettepanekul põhinevad tekstid); ● suhtlustoimingud (rääkimine): paarisvestlus, individuaalne suuline esinemine, visuaali kirjeldamine, põhjendatud arvamus.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Kokkuvõttev hindamine toimub mooduli lõpus ja selle eesmärk on kontrollida, kas õppija on saavutanud kõik mooduli õpiväljundid.</p> <p>Mooduli edukaks lõpetamiseks peab õppija arendama oma keeleoskuse vähemalt B2 või C1 tasemeni, suutes tegutseda iseseisva keelekasutajana igapäeva-, õpi- ja tööelus ning olemav almis jätkama õpinguid järgmisel haridustasemel.</p>
sh lävend	“A” saamise tingimus: Hinne kujuneb vastavalt õpiväljundite saavutatusele õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.
Õppematerjalid	<p>Cambridge English: B2 First ja C1 Advanced Handbook for Teachers, Sample Papers, Practice Tests – https://www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/</p> <p>Inglise keele riigieksami näidisülesanded ja hindamismudelid SAIS või Innove arhiivid – https://www.harno.ee/eksamid-ja-tasemed</p> <p>CEFR: Euroopa keeleõppe raamdokument ja sõsarväljaanne https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages</p> <p>Companion Volume 2020 (sh skaalad ja vahendamisoskused)</p> <p>British Council LearnEnglish artiklid, videod ja testid B2/C1 tasemel –</p>

<https://learnenglish.britishcouncil.org>
IELTS õppe- ja testimaterjalid
Official Cambridge IELTS Practice Materials, IELTS Academic Testbook – <https://ielts.org/>
TOEFL iBT valmistumismaterjalid
TOEFL Official Guide, Test Prep Planner, TOEFL Practice Online –
<https://www.ets.org/toefl>
Pearson PTE Academic
PTE Practice App, Official Guide to PTE Academic, PTE Testbuilder –
<https://www.pearsonpte.com/>
Digivahendid ja interaktiivsed platvormid
Quizlet – sõnavara kordamine ja kontroll kaardipakkide ja mängudega – <https://quizlet.com>
Wordwall – harjutuste loomine erinevates formaatides – <https://wordwall.net>
Edpuzzle – videopõhised kuulamis- ja mõistmisülesanded – <https://edpuzzle.com>
Padlet – koostööpõhised kirjutamis- ja arutelupinnad – <https://padlet.com>
Canva Education – visuaalsete esitluste ja loovülesannete loomine –
<https://www.canva.com/education>
Kahoot – interaktiivsed teadmiste kontrolli mängud – <https://kahoot.com>
Testivahendid:
Cambridge Test Your English – keeletaseme kontrollimise test
<https://www.cambridgeenglish.org/test-your-english/>
TestEnglish tasemetest – keeletaseme kontrollimise test <https://test-english.com/level-test/>
CEFR Checker - teksti vastavuse kontrollimine Euroopa keeleõppe raamdokumendi
(CEFR) tasemetele <https://www.cathoven.com/Cefr-checker/>
Euroopa keeleõppe raamdokument (CEFR) – eestikeelne tõlge
Haridus- ja Noorteamet. (tõlge). Euroopa keeleõppe raamdokument: õppimine, õpetamine,
hindamine (CEFR).
https://www.innove.ee/wp-content/uploads/2018/05/CEFR_EST_2008.pdf
Euroopa keeleõppe raamdokumendi sõsarväljaanne 2023. Haridus- ja Noorteamet.
<https://oppekava.ee/euroopa-keeleoppe-raamdokumendi-sosarvaljaanne-2023/>
Inglise keele riigieksami näidisülesanded ja hindamismudelid
Haridus- ja Noorteamet. Riigieksamite ülesanded ja hindamismudelid.
<https://www.harno.ee/eksamid-ja-tasemed/riigieksamite-naidisulesanded>
Kutsekeskhariduse riiklik õppekava üldosa
Riigi Teataja. Kutsekeskhariduse riiklik õppekava

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
44	Ettevalmistus matemaatika riigieksamiks	15	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud vähemalt kutsekeskhariduse moodul Matemaatika.		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppija arendab süvendatult matemaatilisi oskusi ja teadmisi, rakendades neid keerukate probleemide lahendamisel ja eksamiks valmistumisel, samal ajal omandades analüütilise mõtlemise ja loogiliste järelduste tegemise oskuse.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
300 tundi		90 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. lahendab matemaatilisi ja elulisi probleemülesandeid, rakendades algebralisi teadmisi ning arvutamis- ja teisendamisvõtteid	<ul style="list-style-type: none"> • lihtsustab ratsionaal- ja irratsionaalavaldisi kasutades astmete ja juurte omadusi. • lahendab ühe tundmatuga lineaar-, ruut- ja murdvõrrandeid ning nendeks taanduvaid võrrandeid, kasutades samaväärsusteisendusi; • lahendab kuni kolme tundmatuga võrrandisüsteeme ja tekstülesandeid, rakendades sobivaid lahendusmeetodeid; • lahendab ühe tundmatuga lineaar-, ruut- ja murdvõrratuse ning nendeks taanduvaid võrratuse ja võrratuste süsteeme, kasutades sobivat meetodit; 	Mitteeristav hindamine
2. 2. kasutab logaritmilisi ja eksponentsiaalseid seoseid, lahendades vastavaid võrrandeid ja ülesandeid	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab elulisi probleemülesandeid kasutades eksponent- ja logaritmvõrrandeid; • lahendab elulise sisuga liitprotsendilise kasvamise ja kahanemise ülesandeid, kasutades eksponentsiaalse kasvamise ja kahanemise valemit; • kasutab eksponent- ja logaritmfunksioone reaalse elu nähtuste modelleerimiseks ja uurimiseks; • eristab aritmeetilist ja geomeetrilist jada, selgitades nende omadusi ning rakendab aritmeetilise ja geomeetrilise jada üldliikme ning n esimese liikme summa valemeid; 	Mitteeristav hindamine
3. 3. süstematiseerib andmeid, kasutades erinevaid statistilisi meetodeid	Kokkuvõttev hindamine: kontrolltööd või arvestused. Õpetaja kehtestab töödele	Mitteeristav hindamine

	lävendikriteeriumid.	
4. 4. tõlgendab funktsiooni graafikut, tuginedes selle erinevatele esitusviisidele	<ul style="list-style-type: none"> • määrab funktsiooni määramispiirkonna, paarsuse, positiivsus- ja negatiivsuspiirkonna, nullkohad, kasvamis- ja kahanemisvahemikud, ekstreemumpunktid ning muutumispiirkonna, kasutades graafikut; • skitseerib funktsiooni graafiku etteantud andmete põhjal, kasutades sobivaid esitusviise. • selgitab määratud omaduste tähendust; • leiab antud funktsioonile pöördfunktsiooni, kasutades sobivat meetodit; 	Mitteeristav hindamine
5. 5. rakendab funktsiooni tuletist funktsiooni omaduste uurimisel ning ekstreemumülesannete lahendamisel, kasutades sobivaid meetodeid	<ul style="list-style-type: none"> • leiab funktsioonide summa, vahe, korrutise ja jagatise tuletise ning teise tuletise kasutades sobivaid meetodeid; • kasutab funktsiooni tuletist positiivsus- ja negatiivsuspiirkonna, kasvamis- ja kahanemisvahemike, ekstreemumkohtade, funktsiooni graafiku kumerus- ja nõgususvahemike ning käänukoha leidmiseks ja ekstreemumkoha liigi määramiseks skitseerides tulemuste põhjal funktsiooni graafiku; • leiab funktsiooni suurima ja vähima väärtuse etteantud lõigul kasutades seejuures funktsiooni tuletist; 	Mitteeristav hindamine
6. 6. analüüsib trigonomeetriliste funktsioonide omadusi ja graafikuid, tuginedes erinevatele esitusviisidele	<ul style="list-style-type: none"> • teisendab kraadimõõdu radiaanmõõduks ja vastupidi kasutades seost $180^{\circ} = \pi$; • uurib trigonomeetriliste funktsioonide omadusi etteantud lõigul, joonestades nende graafikuid paberil või kasutades digivahendeid; • lihtsustab trigonomeetrilisi avaldisi, kasutades abivahendeid; 	Mitteeristav hindamine
7. 7. rakendab trigonomeetriliste võrrandite lahendamisel analüütilisi ja graafilisi meetodeid kasutades valemeid ja teisendusi	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab trigonomeetrilisi võrrandeid leides üld- ja erilahendeid etteantud piirkonnas kasutades trigonomeetrilisi üldvalemeid; • lahendab lihtsamaid trigonomeetrilisi võrratusi kasutades funktsiooni graafikut; 	Mitteeristav hindamine
8. 8. koostab funktsiooni graafikule puutuja	<ul style="list-style-type: none"> • leiab funktsiooni graafiku puutuja tõusu antud 	Mitteeristav hindamine

võrrandi, kasutades tuletist	kohal, kasutades funktsiooni tuletist; <ul style="list-style-type: none"> • koostab funktsiooni graafikule puutuja võrrandi, kasutades puutepunkti ja leitud tõusu; • leiab funktsiooni graafiku ja puutuja puutepunkti koordinaadid antud puutuja tõusu abil. 	
9. 9. lahendab tasandiliste kujunditega seotud ülesandeid kasutades geomeetrilisi seoseid	<ul style="list-style-type: none"> • tõlgendab jooniseid, tuvastades kujundite omadusi ja erisusi, sh hulknurga sise- ja välisringjoone seoseid hulknurga elementidega; • rakendab mõõtühikute teisendamist ja joonise lugemise oskust lahendades praktilisi ülesandeid; • lahendab hulknurkadega seotud ülesandeid, kasutades sobivaid meetodeid, sh täisnurkse kolmnurga trigonomeetriat, siinus- ja koosinusteoreemi; 	Mitteeristav hindamine
10. 10. lahendab tasandilisi ja ruumilisi probleeme, rakendades vektorarvutust	<ul style="list-style-type: none"> • leiab kahe punkti vahelise kauguse ja lõigu keskpunkti koordinaadid, kasutades sobivat meetodit; • arvutab kahe vektori vahelise nurga, rakendades skalaarkorrutist ja antud vektorite pikkusi; • kasutab vektorite ristseisu ja kollineaarsuse tunnuseid geomeetriliste probleemide lahendamisel; • lahendab reaalelulisi geomeetrilisi ülesandeid vektorite abil; 	Mitteeristav hindamine
11. 11. mudeldab ruumigeomeetria ülesandeid kasutades valemeid, jooniseid ja ruumigeomeetria seoseid	<ul style="list-style-type: none"> • arvutab tahk- ja pöördkeha täispindala ja ruumala ning nende kehade ja tasandi lõike pindala, kasutades vastavaid valemeid; • kujutab joonisel tahk- ja pöördkeha ning nende lihtsamaid lõikeid tasandiga, seostades keha parameetrid joonisega, kasutades sobivat meetodit, sh digivahendeid; • määrab kahetahulise nurga asukoha ning leiab kahetahulise nurga abil tahk- ja pöördkeha puuduva elemendi kahetahulise nurga suuruse, kasutades trigonomeetrilisi seoseid; • tunneb ära ainealased ja reaalelulised probleemid, mis on mudeldatavad 	Mitteeristav hindamine

	<p>ruumigeomeetrias õpitud kujunditega ja nende omadustega, rakendades neid teadmisi probleemide lahendamisel;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tõlgib ainealased ja reaalelulised ruumigeomeetria probleemid matemaatika keelde lahendades need matemaatiliselt ning tõlgendades ja esitledes saadud tulemusi; 	
12. 12. leiab joone võrrandi ja määrab tasandil sirgete vastastikused asendeid kasutades vastavaid võrrandeid	<ul style="list-style-type: none"> • koostab sirge üldvõrrandi kasutades ülesande tingimustele sobivat valemit ning kontrollides vajadusel tulemust digivahendite abil. • määrab kahe sirge vastastikuse asendi tasandil leides sirgete vahelise nurga ja lõikuvate sirgete korral sirgete lõikepunkti, kontrollides tulemust digivahendite abil; • koostab hüperbooli, parabooli ja ringjoone võrrandi kasutades ülesande tingimustele sobivat valemeid; • joonestab hüperbooli, parabooli ja ringjoone graafikuid nende võrrandite abil nii paberil kui kasutades digivahendeid; • leiab kahe joone lõikepunktid, kasutades ülesande tingimustele sobivat meetodit ning kontrollides vajadusel tulemust digivahendite abil; 	Mitteeristav hindamine
13. 13. kasutab Newton–Leibnizi valemit pindala ja ruumala arvutamiseks, rakendades määratud integraali	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab algfunktsiooni mõistet ning arvutab määramata integraale, rakendades põhiintegraalide valemeid; • arvutab määratud integraale, kasutades Newton–Leibnizi valemit; • arvutab kõvertrapetsi pindala ja kahe joonega piiratud pinnatüki pindala, kasutades määratud integraali; • arvutab lihtsama pöördkeha ruumala, kasutades määratud integraali. 	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

Matemaatika kolmemõõtmelises	Alateemad <ul style="list-style-type: none"> • Tasandilised kujundid, kolmnurk, nelinurk, hulknurk, korrapärase hulknurk 	Seos õpiväljundiga
-------------------------------------	--	---------------------------

ruumis Auditoorne õpe 100 Iseseisev õpe 30	<ul style="list-style-type: none"> ● Tasandilise kujundi pindala ja übermõõt ● Koordinaattasand, sirge võrrand, sirgete vastastikune asend, joonte lõikepunktid, lõigu pikkus ● Ristuvate ja paralleelsete sirgete omadused ● Ringjoone, parabooli ja hüperbooli võrrand ● Vektor, skalaarsed ja vektoriaalsed suurused, vektorite omadused ja rakendused ● Tahk- ja pöördkehade pindala ja ruumala ● Kahetahulised nurgad ● Algfunktsioon, määratud ja määramata integraal ● Kõvertrapets ● Integraali rakendused 	
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> ● Kujundite (ja kehade) mõõtmine ruumilisuse tajumiseks, kõrvutamine joonisel antuga, jooniste skitseerimine ● Vektorülesannete visualiseerimine digikeskkonnas ● Ruumiliste kujundite ülesanded digivaras (nt GeoGebras, Desmoses, vm) ● Rakendusülesanded reaalsest elust (ehitusest, inseneriteadusest, jm) ● Interaktiivsed videod ja simulatsioonid ● Rühmatöö keerukamate stereomeetriliste ülesannete puhul Õpimapi täiendamine visuaalsete skeemide ja arvutuskäikudega	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hindamine: kontrolltööd või arvestused. Õpetaja kehtestab töödele lävendikriteeriumid.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Moodul loetakse arvestatuks, kui õpilane: <ul style="list-style-type: none"> ● on läbinud moodulis ettenähtud arvestuslikud tööd, mis on loodud vastavalt moodulis kirjeldatud hindamiskriteeriumitele; ● sooritab mooduli lõputöö (nt proovieksami) positiivselt vastavalt moodulis kirjeldatud hindamiskriteeriumitele; ● on läbinud riigieksami ettevalmistuskursuse mõnes teises õppeasutuses. 	
Muutuste ja seoste maailm Auditoorne õpe 100 Iseseisev õpe 30	Alateemad <ul style="list-style-type: none"> ● Funktsiooni määramis- ja muutumiskiirkond, paarsus, nullkohad, positiivsus- ja negatiivsuskiirkonnad, kasvamis- ja kahanemisvahemikud, ekstreemumkohad ja ekstreemumid, ekstreemumpunktid, kumerus- ja nõgususvahemikud, käänukohad ja -punktid ● Funktsiooni graafiline ja analüütiline käsitlus ● Funktsiooni pöördfunktsioon ● Funktsiooni tuletis ● Ekstreemumülesanded, sh majandusega seotud optimeerimisülesanded ● Trigonomeetrilised funktsioonid ja nende graafikud ● Trigonomeetrilised avaldised ● Trigonomeetrilised võrrandid ja võrratused ● Funktsiooni graafiku puutuja, puutuja võrrand 	Seos õpiväljundiga
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> ● Funktsiooni omaduste uurimisel graafikute kasutamine (sh digivara rakendamine) 	

	<ul style="list-style-type: none"> ● Eluliste ülesannete kasutamine funktsiooni analüüsil (https://vara.e-koolikott.ee/node/3074#overlay-context=otsi-materjale) ● Digivahendite kasutamine tuletise ja puutuja leidmisel ● Loovülesanded funktsioonide modelleerimiseks (nt kasv ja kahanemine) ● Ajurünnak ja miniloengud (või videod) keerukamates teemades ● Juhitud arutelu lahenduskäikude üle, lahenduskäikude võrdlus 	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hindamine: kontrolltööd või arvestused. Õpetaja kehtestab töödele lävendikriteeriumid.	
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Moodul loetakse arvestatuks, kui õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● on läbinud moodulis ettenähtud arvestuslikud tööd, mis on loodud vastavalt moodulis kirjeldatud hindamiskriteeriumitele; ● sooritab mooduli lõputöö (nt proovieksami) positiivselt vastavalt moodulis kirjeldatud hindamiskriteeriumitele; ● on läbinud riigieksami ettevalmistuskursuse mõnes teises õppeasutuses. 	
Struktuur ja juhus Auditoorne õpe 100 Iseseisev õpe 30	Alateemad <ul style="list-style-type: none"> ● Arvuhulgad ja nende omadused ● Ratsionaal- ja irratsionaalavaldised ● Astmete ja juurte omadused ● Lineaar-, ruut- ja murdvõrrandid ning -võrratused ● Võrrandisüsteemid ja võrratuste süsteemid (lineaarvõrrandisüsteem kuni kolme tundmatuga, kahe tundmatuga süsteemides piirduakse teise astme võrrandiga) ● Protsentiarvutus (sh liitprotsent) ● Eksponent- ja logaritmfunktsioonid ja rakendused, eksponent- ja logaritmvõrrandid ● Arvjadad, aritmeetiline ja geomeetriline jada, üldliikme ja summa valemid, hääbuv geomeetriline jada ● Klassikaline tõenäosus, sündmuste liigid, kombinatoorika valemid, Bernoulli valem ● Valim, sagedus- ja jaotustabelid, diagrammid, arvkarakteristikud ja hajuvusnäitajad 	Seos õpiväljundiga
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> ● Töölehed ja ülesandekomplektid koos enesekontrolliga ● Probleemülesannete lahendamine individuaalselt ja rühmatööna ● Digivahendite kasutamine andmete analüüsiks (nt Excel, GeoGebra, WolframAlpha, Jamovi) ● Reaalsete andmestike statistiline töötlus ● Juhendatud harjutamine klassis ja iseseisev töö kodus ● Liitprotsendi- ja logaritmi põhised elulised ülesanded ● Skeemide koostamine kombinatoorika ülesannete lahendamiseks ● Interaktiivsed õppematerjalid ja testid ● Õpimapi või teemakogumiku koostamine kursuse jooksul 	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hindamine: kontrolltööd või arvestused. Õpetaja kehtestab töödele lävendikriteeriumid.	

sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Moodul loetakse arvestatuks, kui õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on läbinud moodulis ettenähtud arvestuslikud tööd, mis on loodud vastavalt moodulis kirjeldatud hindamiskriteeriumitele; • sooritab mooduli lõputöö (nt proovieksami) positiivselt vastavalt moodulis kirjeldatud hindamiskriteeriumitele; • on läbinud riigieksami ettevalmistuskursuse mõnes teises õppeasutuses.
Õppemeetodid	<p>Mooduli õpiväljundite saavutamiseks soovitame kasutada eriilmelisi tunde ja õpilasi aktiveerivaid tegevusi. Selgelt mingi osa moodulist on seotud õpitu kinnistamisega, mille käigus lahendatakse ülesandeid, täidetakse töölehti ja töötatakse iseseisvalt õppematerjalidega. Vilumuse saavutamiseks ja tööharjumuse arendamiseks võib kasutada ka koduseid kontrolltöid ning õpimapi pidamist. Teisalt on õpiväljundite saavutamiseks vaja ka koostöiseid tegevusi ning dialoogi loomist. Soovitatav kasutada moodulis ka probleemülesandeid, mida saab lahendada meeskonnas või paaristööna. Kõrgema taseme oskuste saavutamiseks soovitame paluda õpilastel koostada mõistekaarte, õpiväljundi tarvis miniloengu(video) loomist ja ka ülesannete (nt tunnikontrolli) loomist. Õpilastele kiire ja vahetu tagasiside andmiseks on võimalik kasutada interaktiivseid õppematerjale (nt E-koolikott), sh ka interaktiivseid videoid. Geomeetria ja stereomeetria temades saab teadmisi süvendada ja täiendada digitööriistu (nt GeoGebra, Desmos, vms) kasutades.</p>
Hindamiseetodid	Kokkuvõttev hindamine: kontrolltööd või arvestused. Õpetaja kehtestab töödele lävendikriteeriumid.
Lõimitud teemad	Moodulisisene lõiming põhineb käsitletavate teemade omavahelistel seostel läbi keerukamate eluliste ülesannete. Valitud ülesannete kaudu tekitatakse seoseid õpitava eriala ja eluliste situatsioonidega. Kursused on jätkuvalt eelnevalt läbitud matemaatika põhimoodulitele ning nende läbimise käigus süvendatakse eelnevalt omandatud matemaatikateadmisi.
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt. Õppijale antakse edasiviivat tagasisidet, mis toetab õpiväljundite saavutamist.
sh lävend	<p>“A” saamise tingimus: Moodul loetakse läbituks, kui õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on läbinud moodulis ettenähtud arvestuslikud tööd, mis on loodud vastavalt moodulis kirjeldatud hindamiskriteeriumitele; • sooritab mooduli lõputöö (nt proovieksami) positiivselt vastavalt moodulis kirjeldatud hindamiskriteeriumitele; • on läbinud riigieksami ettevalmistuskursuse mõnes teises õppeasutuses.
Õppematerjalid	<p>Näidisülesanded erinevate keerukusastmetega õppeprotsesside kirjeldusest: https://projektid.edu.ee/pages/viewpage.action?pageId=211454133 Avita kirjastuse gümnaasiumi laia matemaatika õpikud I–VI osa, Tõenäosus ja statistika Avita kirjastuse gümnaasiumi kitsa matemaatika õpiku ja töövihiku IX osa Allar Veelmaa Matemaatika tööraamat X klassile Tallinn: Maurus, 2021 Allar Veelmaa Matemaatika tööraamat XI klassile Tallinn: Maurus, 2022 Allar Veelmaa Matemaatika tööraamat XII klassile Tallinn: Maurus, 2023 Mauruse kirjastuse tööraamatud -> https://kirjastusmaurus.ee/oppeaine/matemaatika/gumnaasium-matemaatika/ Aru, J., Korjus, K., Saar, E. (2014). Matemaatika õhtuõpik. Hea Lugu. Tallinn. Matemaatika digiõppevaramu materjalid -> https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/20179#231751-Digioppevaramu-matemaatika-materjalid Matemaatika riigieksami ülesanded</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
45	Ettevõtlusõpe (valikaine)	6	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Põhiharidusele vastavad kompetentsid		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised, oskused, hoiakud, mis võimaldavad tal olla ettevõtlik töötaja ja luua iseendale töökoht		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
30 tundi		50 tundi	76 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. mõistab äri võimalusi, lähtudes iseenda eeldustest ja oskustest ning keskkonna toetavatest ja piiravatest teguritest	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab enda võimalusi tegutseda ettevõtjana või ettevõtliku töötajana, lähtudes õpitava eriala ettevõtluskeskkonnast; selgitab juhendi alusel ettevõtte toimimist olemasolevas ettevõtluskeskkonnas; arutleb meeskonnas kavandatud äriidee teostatavuse üle; 	Mitteeristav hindamine
2. 2. kavandab turundustegevused äriidees kirjeldatud tootele, tarbijale ja turutingimustele	<ul style="list-style-type: none"> iseloomustab meeskonnatööna sihtrühmi ja turgu lähtuvalt tootest; selgitab meeskonnatööna valitud turundustegevusi lähtuvalt sihtrühmast, turust ja tootest 	Mitteeristav hindamine
3. 3. mõistab ettevõtte eelarvestamise, finantseerimise ja majandusarvestuse põhimõtteid, lähtudes õigusaktidest ja heast tavast	<ul style="list-style-type: none"> koostab juhendi alusel meeskonnatööna ettevõtte investeeringute ja tegevuskulude eelarve ning müügiprognosi; selgitab meeskonnatööna ettevõtte finantseerimisvõimalusi, kasutades teabematerjale; selgitab juhendi alusel majandusarvestuse põhimõtteid, lähtudes õigusaktides sätestatud nõuetest ja heast tavast; 	Mitteeristav hindamine
4. 4. kavandab ettevõtlustegevuse õpitavas valdkonnas, lähtudes äriideest ja ettevõtluskeskkonnast	<ul style="list-style-type: none"> koostab ärimudeli meeskonnatööna, lähtudes valitud strateegiast; kirjeldab asutamisprotsessi vastavalt valitud ettevõtlusvormile; hindab juhendatud meeskonnatööna ettevõtte 	Mitteeristav hindamine

	tasuvust lähtuvalt ärimudelilist	
5. 5. kavandab teenindusprotsessi, lähtudes teenusedisaini põhimõtetest	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab teenuse vastavust ärimudelile, lähtudes sihtrühma eripäradest; • kirjeldab kliendi teekonna, lähtudes teenusedisaini põhimõtetest ja kvaliteedinõuetest; • kavandab teenuse müügi, lähtudes sihtrühma eripäradest. 	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Ettevõtluse alustamine Auditoorne õpe 6 Iseseisev õpe 10 Praktiline töö 10	Alateemad 4.1. Ärimudelid 4.2. Ettevõtlusvormid 4.3. Ettevõtte asutamine 4.4. Ettevõtte tasuvus	Seos õpiväljundiga
Iseseisev töö	Äriseadistikuga tutvumine	
Hindamisülesanded	Ärimudeli, ettevõtte asutamisprotsessi kirjeldamine ja tasuvusanalüüsi koostamine	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide hinnete kaalutud keskmise põhjal. Tööde, iseseisvate tööde ja kontrolltööde sooritamine vähemalt lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel	
Ettevõtluskeskkond Auditoorne õpe 6 Iseseisev õpe 10 Praktiline töö 10	Alateemad 1.1. Ettevõtte 1.2. Ettevõtlus 1.3. Ettevõtja 1.4. Ettevõtlikkus 1.5. Ettevõtluskeskkond 1.6. Kultuuridevaheliste erinevuste mõju ettevõttele 1.7. Äriidee 1.8. Meeskonnatöö	Seos õpiväljundiga
Hindamisülesanded	1) Struktureeritud aruanne meeskonnatööna teemal: Mina, minu eriala ja ettevõtlus 5 aasta pärast. (vorm, meedium vaba), Meeskonnatöö analüüs ja hinnang 2) Struktureeritud aruande (nt poster) esitlus meeskonnatööna 3) Äriidee koostamine meeskonnatööna	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb protsessihinnete koondhindest, õpimapi esitamisest, analüüsi- ja esitlusoskusest ning valmisolekust meeskonnatööks ja koostööks. Mooduli kokkuvõtva hinde saamise eelduseks on õpiväljundite saavutamine, sh iseseisvate tööde	

	sooritamine lävendi taseme	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel	
Finantsid Auditoorne õpe 6 Iseseisev õpe 10 Praktiline töö 10	Alateemad 3.1. Majanduskeskkond 3.2. Tulude ja kulude ringkäik 3.3. Ressursid 3.4. Ettevõtte tulud ja kulud 3.5. Majandusarvestuse põhialused (eelarved, kasumiaruanne, bilanss) 3.6. Äriseadus, raamatupidamise seadus, võlaõigusseadus 3.7. Ärimudeli finantsosa: tulud ja kulud	Seos õpiväljundiga
Hindamisülesanded	Kompleksülesanne - investeringute eelarve ja katteallikad, rahavood, müügiproгноos, kasumiplaan, bilansiproгноos	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide hinnete kaalutud keskmise põhjal. Tööde, iseseisvate tööde ja kontrolltööde sooritamine vähemalt lävendi tasemel	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: “A” saamise tingimus: õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel	
Teenindusprotsessi kavandamine Auditoorne õpe 6 Iseseisev õpe 10 Praktiline töö 36	Alateemad 5.1. Teenuse vastavus ärimudelile, sihtrühm 5.2. Teenusedisain 5.2. Klienditeekond 5.3. Teenuse hind ja teenuse müük	Seos õpiväljundiga
Praktiline töö	Praktilised tööd meeskonnatööna juhendi alusel Praktilised ülesanded teenuse hinna ja klienditeekonna kujundamise kohta	
Hindamisülesanded	Praktilised tööd meeskonnatööna juhendi alusel Praktilised ülesanded teenuse hinna ja klienditeekonna kujundamise kohta	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide hinnete kaalutud keskmise põhjal. Tööde, iseseisvate tööde ja kontrolltööde sooritamine vähemalt lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel	
Turg ja turundus Auditoorne õpe 6 Iseseisev õpe 10 Praktiline töö 10	Alateemad 2.1. Nõudlus, pakkumine ja turu tasakaal 2.2. Konkurents 2.3. Turunduseesmärgid 2.4. Turundusmeetmestik 2.5. Turuanalüüs	Seos õpiväljundiga
Praktiline töö	Praktiline meeskonnatöö juhendi alusel: Sihtrühma analüüsimine Praktiline meeskonnatöö juhendialusel (meedium vaba): turundustegevuste plaan	

Hindamisülesanded	Struktureeritud kirjalik töö juhendi alusel ja selle esitlus rühmatööna: Sihtrühmade kirjeldus ja turundustegevuste plaan (üheks aastaks)
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide hinnete kaalutud keskmise põhjal Tööde, iseseisvate tööde ja kontrolltööde sooritamine vähemalt lävendi tasemel.
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel

Õppemeetodid	Praktiline meeskonnatöö: struktureeritud aruande (foto-, videovm) koostamine lähtuvalt juhiseist Kohtumine ettevõtjaga (rühmatöö) Õppekäik ettevõttesse Töövarjuna ettevõttes Intervjuu ettevõtjaga (rühmatöö) Lood (sh videod) ettevõtetest ja ettevõtjatest Mõistekaart rühmatööna Ajurünnak Videolugu (video-, fotorepor-taaž ettevõtte rühmatööna Äriidee koostamine ja esitlemine rühmatööna Analüüsimeetodid (SWOT, PESTLE, juhtumianalüüs)
Hindamise meetodid	Struktureeritud aruanne meeskonnatööna juhendi alusel Individuaalne enesehinnang Struktureeritud aruande esitlus Äriidee koostamine Sihtrühmade kirjeldus ja turundustegevuste plaan üheks aastaks Kompleksülesanne - investeeringute eelarve ja katteallikad, rahavood, müügiproгноos, kasumiplaan, bilansiproгноos Ärimudeli, ettevõtte asutamisprotsessi kirjeldamine ja tasuvusanalüüsi koostamine Ärimudeli ja ettevõtte tasuvusanalüüsi esitlus
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli õpiväljundite saavutatust hinnatakse mitmeeristavalt (arvestatud/ mitte arvestatud). Õppija on omandanud mooduli õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud tasemel ja hindamisel on tulemuseks arvestatud (A), kui õpilane on sooritanud kõik hindamisülesanded, sh nõuetekohase iseseisva töö, mis on täidetud tähtajaks.
sh lävend	“A” saamise tingimus: “A” saamise tingimus: õpilane on sooritanud kõik hindamisülesanded, sh nõuetekohase iseseisva töö, mis on täidetud tähtajaks.
Õppematerjalid	Randma, T., Raiend, E., Rohelaan, R. jt (2007). Ettevõtluse alused. SA Innove http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Ettevõtlusõpe/Ettevõtluse%20alused%20õpilasele.pdf Sirkel, R., Uiboleht, K.,

Teder, J. jt (2008). Ideest eduka ettevõteteni. SA Innove
<http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Ettevotlusope/Ideest%20eduka%20ettevotteni.pdf>
Töötamise tulevikutrendid <http://oska.kutsekoda.ee/tootamise-tulevikutrendid/tootamise-tulevikutrendid-2016/>
Jaansoo, A. (2012). Turunduse alused. I: baasteooria, juhtumikirjelduste ja ülesannete kogu. SA Innove
<http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Õppe-%20ja%20juhendamaterjalid/Turundus%20I.pdf>
Vodja, E., Zirnask, V., Suitsu, P. jt (2014) Majandusõpik gümnaasiumile. Junior Achievement Eesti SA
Eamets, R jt (2012). Ettevõtlikkusest ettevõtluseni. SA Teadlik Valik
TÜ, TTÜ, EEK Mainor (2014). Ettevõtlikkusest ettevõtlikkuseni töövihik
<https://koolielu.ee/waramu/view/1-00fc83694a5b4fd89271da0d872060c9>
Mägi, J. (2011). Ettevõtluse ja äriplaani koostamise alused.
Teder, J., Varendi, M. (2008). Mis toimub ettevõttes? Ettevõtte hindamine ja arendamine. HTM, SA Innove Suppi, K. (2013).
Ettevõtlusõpik – käsiraamat. Tartu: Atlex
Kärsna, O. (2009). Pisiettevõtja käsiraamat. Tallinn: Ilo
Zeiger, P. (2013). Vajalikke teadmisi ettevõtlusest. E-õpik. TLÜ <http://ettevotlusope.weebly.com/>
Osterwalder, A, Pigneur, Y (2014). Ärimudeli generatsioon. Rahvusraamatukogu kirjastus
Äriseadustik <https://www.riigiteataja.ee/akt/131122010019?leiaKehtiv>
Ettevõtjaportaal <http://www.rik.ee/et/ettevotjaportaal>
SEB Alustav ettevõtja <http://www.seb.ee/ariklient/alustav-ettevotja>
Eesti.ee <https://www.eesti.ee>
EAS <http://www.eas.ee/alustav/finantseerimise-kaasamine/stardikapital-finantseerimine-investeeringime/>
iPlanner <http://www.iplanner.net/business-financial/online/start.aspx?country=ee>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
46	Fotograafia ja kujunduse alused	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane tuleb toime visuaalse kommunikatsiooni ja disainielementide algtasemel rakendamisega, kasutades fotot ja kujunduselemente sihtgruppi kõnetava visuaali loomiseks.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
18 tundi		60 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. analüüsib erinevate fotode ja kujundusmaterjalide visuaalseid ja kompositsioonilisi elemente.	Kirjeldab ja võrdleb fotode ja kujunduste visuaalseid elemente (valgus, värv, kompositsioon, kontrast jms). Analüüsib juhendamisel valitud näidete mõju sihtrühmale ja sõnumi edastamise tõhusust.	Mitteeristav hindamine
2. 2. rakendab fotograafia ja kujunduse põhivõtteid, kasutades sobivaid töövahendeid ja digitaalseid lahendusi.	Käsitleb iseseisvalt oma nutiseadme kaamerat, rakendades elementaarseid tehnilisi võtteid (nt fookus, valgus). Kujundab digikeskkonnas lihtsa visuaalse kompositsiooni, järgides kujundusprintsipi aluseid (nt joendus, hierarhia, värvikasutus).	Mitteeristav hindamine
3. 3. koostab lihtsa visuaalse kommunikatsioonimaterjali (nt plakat, sotsiaalmeedia reklaam), lähtudes sihtrühmast ja eesmärgist.	Loob sihtrühmale suunatud visuaalse materjali, lähtudes eesmärgist ja sõnumist. Põhjendab oma loominguvalikuid, sh kasutatud visuaalsete elementide, värvide ja stiili osas.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Digitaalne töövoog Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Töö digifotodega (põhiredigeerimine: heledus, kontrast, lõikamine). Kujundustarkvarade kasutamine (nt Canva). Sõnumi edastamine visuaalselt. Sihtrühmapõhine kujundus. Kujunduste enimkasutatavad formaadid.	Seos õpiväljundiga 3. koostab lihtsa visuaalse kommunikatsioonimaterjali (nt plakat, sotsiaalmeedia reklaam), lähtudes sihtrühmast ja eesmärgist.
Hindamisülesanded	Projektitöö: õpilane loob visuaalse reklaammaterjali (nt plakat, sotsiaalmeedia reklaam) kindlale sihtrühmale, koos lühikirjelduse ja põhjendusega	

Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasemel
Fotograafia alused Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	<p>Alateemad Kompositsioon (reeglid ja vabastused). Valgus ja värv. Fototehnika (kaamera seadistused, nutiseadmete võimalused).</p> <p>Seos õpiväljundiga 1. analüüsib erinevate fotode ja kujundusmaterjalide visuaalseid ja kompositsioonilisi elemente.</p>
Hindamisülesanded	Analüütiline presentatsioon, kus õpilane analüüsib kahte visuaalset materjali (foto või reklaam), tuues välja nende visuaalsed komponendid ja sihtrühmale suunatud sõnumi
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasemel
Kujunduse alused Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	<p>Alateemad Kujunduse elemendid ja põhimõtted. (kujudid, värvid, tüpograafia, kontrast, tasakaal). Kujundusprotsess ja ideekavand. Itteni värviring.</p> <p>Seos õpiväljundiga 2. rakendab fotograafia ja kujunduse põhimõtteid, kasutades sobivaid töövahendeid ja digitaalseid lahendusi.</p>
Hindamisülesanded	Iseseisev praktiline ülesanne: õpilane teeb 3 temaatilist fotot (nt toode, inimene, tegevus) ja koostab neist lihtsa visuaalse loo, rakendades kujunduspõhimõtteid
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasemel

Õppemeetodid	Loeng, grupidööd, kirjalikud tööd, ajurünnak, analüüs, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud

sh lävend	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud
�ppematerjalid	Veiko Tammjärv, Disain ja visuaalkultuur. Eesti Kunstiakadeemia, 2021. Arne Maasik, Fotograafia algõpetus. Tallinna Pol�tehnikum, 2015. Eesti Kunstiakadeemia e-õppekeskkonna materjalid (https://tek.eek.ee) Michael Freeman, The Photographer’s Eye. Focal Press, 2007. Robin Landa, Graphic Design Solutions. Cengage Learning, 2019. David Dabner, Sandra Stewart, Eric Zempel, Graphic Design School. Thames & Hudson, 2020. Digivahendid ja platvormid: Canva Unsplash, Pexels (fotode kasutamiseks ja analüüsiks) Snapseed (fotot�tluseks)

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
47	Kaubandusalane vene keel	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane tuleb toime igapäevases argisuhtluses ja tüüpilistes töösituatsioonides vene keeles tasemel A2.		
Auditoorne õpe	Iseseisev õpe	Praktiline töö	
40 tundi	18 tundi	20 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. suhtleb igapäevases argisuhtluses kliendiga kasutades lihtsamaid venekeelseid põhiväljendeid	Suhtleb tuttavas olukorras, kasutades venekeelset põhisõnavara. Tutvustab vestlusel iseennast ja oma eriala vene keeles.	Mitteeristav hindamine
2. 2. selgitab välja kliendi soovi, rakendades sobivat keelekasutust, hoiakuid ja lugupidavat kultuurilist suhtumist vene keeles	Alustab vestlust teenindusprotsessis kliendiga arusaadavas vene keeles, järgides klienditeeninduse põhimõtteid. Esitab teenindusprotsessis kliendile arusaadavalt küsimusi vene keeles, järgides klienditeeninduse põhimõtteid. Kasutab suhtlemisel olulisemaid viisakusväljendeid. Vastab kliendi küsimustele vene keeles, järgides klienditeeninduse põhimõtteid. Tutvustab kaupa vene keeles järgides klienditeeninduse põhimõtteid.	Mitteeristav hindamine
3. 3. arveldab kliendiga ja lõpetab positiivselt kliendikontakti.	Nimetab arve summa, kasutades viisakusväljendeid vene keeles. Lõpetab positiivselt kliendikontakti arusaadavas vene keeles, järgides klienditeeninduse põhimõtteid.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Kaubandusalane vene keel Auditoorne õpe 40	Alateemad Tavapäraseks vestluseks teenindussituatsioonis vajalik sõnavara sh viisakusväljendid. Küsimused teenindusprotsessis.	Seos õpiväljundiga 1. suhtleb igapäevases argisuhtluses kliendiga

Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 20	Küsimustele vastamine. Kaupade tutvustamiseks vajalik sõnavara. Arvelsamiseks vajalik sõnavara.	kasutades lihtsamaid venekeelseid põhiväljendeid 2. selgitab välja kliendi soovi, rakendades sobivat keelekasutust, hoiakuid ja lugupidavat kultuurilist suhtumist vene keeles 3. arveldab kliendiga ja lõpetab positiivselt kliendikontakti.
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs. Hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumisanalüüside, eneseanalüüside koostamine.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Sooritatud kõik arvestuslikud ülesanded.	
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Suhtleb tuttavas olukorras, kasutades venekeelset põhisõnavara. Tutvustab vestlusel iseennast ja oma eriala vene keeles., Alustab vestlust teenindusprotsessis kliendiga arusaadavas vene keeles, järgides klienditeeninduse põhimõtteid. Esitab teenindusprotsessis kliendile arusaadavalt küsimusi vene keeles, järgides klienditeeninduse põhimõtteid. Kasutab suhtlemisel olulisemaid viisakusväljendeid. Vastab kliendi küsimustele vene keeles, järgides klienditeeninduse põhimõtteid. Tutvustab kaupa vene keeles järgides klienditeeninduse põhimõtteid., Nimetab arve summa, kasutades viisakusväljendeid vene keeles. Lõpetab positiivselt kliendikontakti arusaadavas vene keeles, järgides klienditeeninduse põhimõtteid.</p>	
Õppemeetodid	Loeng, suulised ja kirjalikud ülesanded	
Hindamismeetodid	Arvestuslikud ülesanded	
Lõimitud teemad		
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine	
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik ülesanded on sooritatud lävendi tasemel.	
sh lävend	<p>“A” saamise tingimus: Suhtleb tuttavas olukorras, kasutades venekeelset põhisõnavara. Tutvustab vestlusel iseennast ja oma eriala vene keeles. Alustab vestlust teenindusprotsessis kliendiga arusaadavas vene keeles, järgides klienditeeninduse põhimõtteid. Esitab teenindusprotsessis kliendile arusaadavalt küsimusi vene keeles, järgides klienditeeninduse põhimõtteid.</p>	

	<p>Kasutab suhtlemisel olulisemaid viisakusväljendeid.</p> <p>Vastab kliendi küsimustele vene keeles, järgides klienditeeninduse põhimõtteid.</p> <p>Tutvustab kaupa vene keeles järgides klienditeeninduse põhimõtteid.</p> <p>Nimetab arve summa, kasutades viisakusväljendeid vene keeles.</p> <p>Lõpetab positiivselt kliendikontakti arusaadavas vene keeles, järgides klienditeeninduse põhimõtteid.</p>
Õppematerjalid	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
48	Kaupade komplekteerimine ja väljastamine hulgikaubanduses	5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane komplekteerib ja väljastab kaubad vastutustundlikult kasutades sobivaid meetodeid, töövahendeid ja dokumente ning rakendades tööohutuse, tuleohutuse ja keskkonnahoidliku tegutsemise nõudeid tagades töö täpsuse, kvaliteedi, puhtuse ja ohutu töökeskkonna ning sujuva suhtluse ettevõtte ja kliendi vahel.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
50 tundi		30 tundi	50 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. selgitab kaupade komplekteerimise ja väljastamise põhimõtteid ning nende seost tarneahela protsesside ja kliendi rahuloluga, lähtudes praktilistest tööolukordadest ja kaubandusettevõtte töökorraldusest	<p>Kirjeldab kaupade komplekteerimise ja väljastamise tööprotsessi etappe selgitades nende eesmärgi kliendi tellimuse täitmisel.</p> <p>Selgitab kaupade komplekteerimise ja väljastamise põhimõtteid tuues näiteid nende rakendamisest praktilistes tööolukordades.</p> <p>Põhjendab kaupade komplekteerimise ja väljastamise täpsuse, korrektsuse ning ajakohasuse tähtsust tarneahela toimimisel ja kliendi rahulolu tagamisel lähtudes praktilistest tööolukordadest ja kaubandusettevõtte töökorraldusest.</p> <p>Selgitab komplekteerimis- ja väljastamisprotsessi probleemseid olukordi tuues välja nende ennetamise ja lahendamise võimalused.</p>	Eristav hindamine
2. 2. komplekteerib kaubad kasutades sobivat komplekteerimise meetodit ja töövahendeid ning arvestades pakenditüüpe, tehnoloogiat ja transpordiviisi tagades kauba koguse ja kvaliteedi vastavuse tellimusele	<p>Valib sobiva komplekteerimise meetodi, töövahendid ja -võtted lähtudes kaupade omadustest.</p> <p>Komplekteerib kaubad järgides tööjuhiseid, tööohutusnõudeid ja kaubandusettevõtte töökorraldust.</p> <p>Arvestab pakenditüüpe, komplekteerimise tehnoloogiat ning transpordi- ja veoviise tagades kauba turvalisuse ja vastavuse tellimusele.</p> <p>Kontrollib komplekteeritud kauba kogust ja kvaliteeti ning dokumentide vastavust tellimusele,</p>	Eristav hindamine

	järgides tootja ettevõtte nõudeid lahendades mittevastavused kaubandusettevõtte reegleid järgides.	
3. 3.väljastab kaubad kliendile koostatud saatedokumentide alusel edastades saadetiste ja kauba info täpselt tagades sujuva kliendisuhtluse	Koostab kauba väljastamiseks vajalikud dokumendid paigutades pakkeüksuse väljastusalale vastavalt kaubandusettevõtte töökorraldusele. Väljastab kaubad kliendile järgides töökorraldust, dokumenteerimise nõudeid ja tööohutusreegleid. Vahendab saadetiste ja kauba infot ettevõtte sise- ja väliskliendile kasutades sobivaid suhtluskanaleid.	Eristav hindamine
4. 4. rakendab hügieeni, tööohutuse, tuleohutuse ja keskkonnahoidliku tegutsemise nõudeid kaupade komplekteerimise ja väljastamise protsessis tagades ohutu töökeskkonna endale ja teistele	Kasutab isikukaitsevahendeid ja töövahendeid ohutult järgides tööjuhiseid ja kaubandusettevõtte ohutusnõudeid. Järgib tuleohutusnõudeid ennetades ohuolukordi ning toimides vastavalt evakuatsiooni- ja tulekustutusreeglitele. Rakendab oma tööprotsessis keskkonnahoidliku tegutsemise põhimõtteid järgides jäätmete sorteerimise, säästliku ressursikasutuse ja roheringluse nõudeid. Hoiab puhast, ohutut ja korrastatud töökeskkonda nii endale kui kaaslastele reageerides sobivalt ohuolukordadele.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>Hulgikaubandus II</p> <p>Auditoorne õpe 50 Iseseisev õpe 30 Praktiline töö 50</p>	<p>Alateemad</p> <p>Ladude liigid. Õigusaktid. Puhtus, hügieen ja toiduhügieen laotöös. Töötervishoid ja ohutus. Laoseadmete ja masinate kasutamine. Laoprogrammid. Kauba vastuvõtmine hulgi laos. Veorežiim. Pakkeüksuse seisundi hindamine, vigastuste ja kahjude hindamine. Pakkeüksuste sorteerimine, otsesaadetiste konsolideerimine ja ristlaadimine. Kauba tuvastamine ja vastavuse võrdlemine pakkedokumentidele visuaalselt või elektroonselt. Hoiuühikute koostamine lähtuvalt kauba eripärasest ja hoiukohtade suurusest. Vastuvõtudokumentide registreerimine ja edastamine andmesisestajale. Kaupade hoiustamine ja inventeerimine. Laoadressid.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>1. selgitab kaupade komplekteerimise ja väljastamise põhimõtteid ning nende seost tarneahela protsesside ja kliendi rahuloluga, lähtudes praktilistest tööolukordadest ja kaubandusettevõtte töökorraldusest</p>
---	--	--

		<p>2. komplekteerib kaubad kasutades sobivat komplekteerimise meetodit ja töövahendeid ning arvestades pakenditüüpe, tehnoloogiat ja transpordiviisi tagades kauba koguse ja kvaliteedi vastavuse tellimusele</p> <p>3. väljastab kaubad kliendile koostatud saatedokumentide alusel edastades saadetiste ja kauba info täpselt tagades sujuva kliendisuhtluse</p> <p>4. rakendab hügieeni, tööohutuse, tuleohutuse ja keskkonnahoidliku tegutsemise nõudeid kaupade komplekteerimise ja väljastamise protsessis tagades ohutu töökeskkonna endale ja teistele</p>
Iseseisev töö	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs juhendi alusel</p> <p>Esitluste koostamine ladude liikide kohta.</p> <p>Kauba mahalaadimise ja vastuvõtu alaste ülesannete lahendamine.</p>	
Praktiline töö	<p>Mõistekaart ladude liikide, hügieenireeglite ja kaupade säilitamistingimuste kohta, esitlemine.</p> <p>Töölehtede täitmine õigusaktide kohta.</p> <p>Laoprogrammide kasutamine, kaupade registreerimine.</p> <p>Esitlused laoseadmete ja -masinate kohta.</p> <p>Kauba vastuvõtmise toiminguid - tuvastab ja registreerin pakkeüksuste vigastused, kontrollib koguste vastavust.</p> <p>Kauba vastuvõtul sorteerib pakkeüksused, konsolideerib ja ristlaadib lao- ja otsesaadetised.</p> <p>Hoiuühikute koostamine vastavalt kaubale.</p> <p>Osalemine inventuuri toimingutes.</p>	
Hindamisülesanded	<p>Test – põhimõistete ja seoste kohta.</p> <p>Esitluste esitlemine.</p>	

	<p>Laoprogrammide kasutamine, kaupade registreerimine.</p> <p>Esitlused laoseadmete ja -masinate kohta.</p> <p>Praktilised ülesanded - kauba tuvastamine ja vastavuse võrdlemine, pakkeüksuste sorteerimine, otsesaadetiste konsolideerimine ja ristlaadimine, kaupade inventeerimine.</p>
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	x
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Õpilane liigitab ladusid lähtuvalt ladude tunnustest ning neid reguleerivatest õigusaktidest. Selgitab laos kehtivaid puhtuse- ja hügieenireegleid tagades kaupade säilivuse ja kvaliteedi. Kirjeldab vähemalt kahte laoseadmeid ja -masinaid lähtuvalt nende funktsioonist ja ohutusest. Võtab kaubad vastu lähtudes ladustamise nõuetest ja sorteerib kauba vastavalt järgnevatele liikumistele. Ladustab kaubad arvestades kaubagruppidele kehtestatud hoiustamise nõudeid. Sisestab laoaadressile hoiule paigutatud kaupade tooteartiklid ja kogused juhendamisel. Tuvastab laoaadressid, laoartiklid ja nende kogused fikseerides laoartiklite saldod, realiseerimistähtajad, seeria- ja partiinumbrid lugemislehel juhendamisel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Õpilane liigitab ja kirjeldab ladusid lähtuvalt ladude tunnustest ning neid reguleerivatest õigusaktidest. Selgitab erinevat liiki ladudes kehtivaid puhtuse- ja hügieenireegleid tagades kaupade säilivuse ja kvaliteedi. Kirjeldab vähemalt nelja laoseadmeid ja -masinaid lähtuvalt nende funktsioonist ja ohutusest, seostades masinate ja seadmete kasutamist Töötervishoiu ja tööohutuse seadusega. Võtab kaubad vastu lähtudes ladustamise nõuetest ja sorteerib kaubad vastavalt järgnevatele liikumistele, kasutades tööd hõlbustavaid lahendusi. Ladustab kaubad arvestades kaubagruppidele kehtestatud hoiustamise nõudeid, seostades hoiustamise nõudeid kauba kvaliteediga.. Sisestab laoaadressile hoiule paigutatud kaupade tooteartiklid ja kogused meeskonnatööna. Tuvastab laoaadressid, laoartiklid ja nende kogused fikseerides laoartiklite saldod, realiseerimistähtajad, seeria- ja partiinumbrid lugemislehel meeskonnatööna.</p> <p>“5” saamise tingimus: Õpilane liigitab ja kirjeldab ladusid lähtuvalt ladude tunnustest ning neid reguleerivatest õigusaktidest, lisades praktilisi näiteid. Selgitab erinevat liiki ladudes kehtivaid puhtuse- ja hügieenireegleid tagades kaupade säilivuse ja kvaliteedi ning toob mitmeid praktilisi näiteid. Kirjeldab vähemalt kuute laoseadmeid ja -masinaid lähtuvalt nende funktsioonist ja ohutusest, seostades masinate ja seadmete kasutamist Töötervishoiu ja tööohutuse seadusega ning tuues näiteid töökeskkonnast. Võtab kaubad vastu vastavalt plaanile, lähtudes ladustamise nõuetest ja sorteerib kaubad vastavalt edasistele liikumistele, kasutades tööd hõlbustavaid lahendusi. Ladustab kaubad arvestades kaubagruppidele kehtestatud hoiustamise nõudeid, seostades hoiustamise nõudeid kauba kvaliteediga, kirjeldades kvaliteedi mõjureid. Sisestab laoaadressile hoiule paigutatud kaupade tooteartiklid ja kogused iseseisvalt. Tuvastab laoaadressid, laoartiklid ja nende kogused fikseerides laoartiklite saldod, realiseerimistähtajad, seeria- ja partiinumbrid lugemislehel iseseisvalt.</p>
Õppemeetodid	Esitlus, paaritöö, praktiline töö, iseseisev töö, rühmatöö, rollimäng, mõttega lugemine, mõistekaardid, arutelu, eneseanalüüs, kaaslaste hindamine, õpeteksti kokkuvõtte koostamine, töölehtede täitmine, juhtumianalüüs, õppekäik, õppekäigu kokkuvõte, oskuste demonstratsioon.
Hindamismeetodid	Mooduli iseseisvad tööd on kirjeldatud teemade juures.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine

Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide teemade eristavate hinnete kaalutud keskmisena. “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite kaalutud keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4; “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite kaalutud keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4; “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite kaalutud keskmine on vahemikus 4,5 – 5,0.
sh lävend	“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures. “4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures. “5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjeldatud teema juures.
Õppematerjalid	Lampp, H. (2025). Lao korrashoid: https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34370-Lao-korrashoid Lampp, H (2025). Hoiustamissüsteemid laos. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34363-Hoiustamissusteemid-laos Lampp, H. (2023). Kauba vastuvõtmine. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33611-Kauba-vastuvotmine Lampp, H. (2023). Pakendid. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33612-Pakendid Lampp, H. (2023). Põhilised markeeringud pakenditel. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33625-Pohilised-markeeringud-pakenditel Lampp, H. (2025). Inventuuri liigid. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34372-Inventuuri-liigid Lampp, H. (2025). Pakkematerjalid. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34355-Pakkematerjalid Lampp, H. (2025). Seadmed laotöös. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34362-Seadmed-laotoos Suursoo, J. (2016). Ekspedeerija käsiraamat. digar.ee/viewer/et/nlib-digar:293911 Tulvi, A. (2006). Laondus ja veokorraldus. Töövihik. Tallinn: PAC Training Tulvi, A. (2013). Logistika õpik kutsekoolidele. Tallinn: Innove

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
49	Kaupade vastuvõtt ja ladustamine hulgikaubanduses	5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane võtab kaubad vastu, registreerib kaubad laoaadressile ja ladustab need lähtudes kaubagrupi eripärast ja ettevõtte reeglitest hulgikaubandusettevõttes.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
50 tundi		30 tundi	50 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. liigitab ladusid lähtuvalt ladude tunnustest ning neid reguleerivatest õigusaktidest	Kirjeldab ladude arengut ja eesmärke ning liigitamise põhimõtteid lähtuvalt õigusaktidest. Selgitab laos rakendatavaid puhtuse- ja hügieeninõudeid tulenevalt õigusaktidest.	Eristav hindamine
2. 2. võtab kaubad vastu lähtudes ladustamise nõuetest hulgikaubandusettevõttes	Võrdleb kauba vastuvõtul saadetise vastavust dokumentidele hinnates pakkeüksuste seisukorda, tuvastades võimalikud vigastused või puudused. Võrdleb kaupade andmete vastavust saatedokumentidele ja ostutellimustele visuaalselt või digitaalselt. Koostab kaupade vastuvõtu- või tagastusdokumendi lähtudes ettevõtte reeglitest. Sorteerib pakkeüksused kasutades ühitamist ning ristlaadimist lao- ja otsesaadetistele vastavalt ettevõtte töökorraldusele ning kauba liigile tagades kaupade ohutu liikumise.	Eristav hindamine
3. 3. ladustab kaubad arvestades kaubagruppidele kehtestatud hoiustamise nõudeid kasutades sobivaid laoseadmeid ja -masinaid ning järgides töötervishoiu ja -ohutuse nõudeid	Selgitab laos kehtivaid puhtuse- ja hügieenireegleid tagades kaupade säilivuse ja kvaliteedi. Kirjeldab erinevaid laoseadmeid ja -masinaid lähtuvalt nende funktsioonist ja ohutusest. Kasutab vastuvõtu- ja laadimistööl sobivaid töövahendeid ja laoseadmeid ohutult järgides töötervishoiu- ja tööohutusnõudeid. Paigutab kaubaühikud laopindadele arvestades kaubalist naabrust ja ladustamise põhimõtteid.	Eristav hindamine

<p>4. 4. registreerib tooteartiklid ja kogused laoaadressile jälgides kaupade hoiukohti ja kaupade realiseerimise aegu vastavalt ettevõtte reeglitele</p>	<p>Sisestab laoaadressile hoiule paigutatud kaupade tooteartiklid ja kogused järgides ettevõtte reegleid. Korrastab perioodiliselt hoiukohti eemaldades pakkematerjali jääke ja puhastades vajadusel kaupu vastavalt laos kehtivale korrale. Sildistab kaupu lisades kasutusjuhendeid ja tõlkekleebiseid. Tuvastab laoaadressid, laoartiklid ja nende kogused fikseerides laoartiklite saldod, realiseerimistähtajad, seeria- ja partiinumbrid lugemislehel.</p>	<p>Eristav hindamine</p>
---	--	--------------------------

Mooduli jagunemine

<p>Hulgikaubandus I</p> <p>Auditoorne õpe 50 Iseseisev õpe 30 Praktiline töö 50</p>	<p>Alateemad</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tellimuse täitmise protsess tarneahelas (etapid: tellimuse vastuvõtt, kaupade komplekteerimine, pakkimine, märgistamine, dokumenteerimine ja väljastamine, töökoha korrashoid ja ohutus). - Kaupade komplekteerimise põhimõtted (komplekteerimise meetodid: tükikaup, pakend, kaubaalus, tellimuspõhine või tsoonipõhine). - Komplekteerimise dokumendid ja tellimuse kontroll (tellimuslehed, korje- ja pakketüübid, pakkeüksus, elektroonilised süsteemid, vigade ennetamine). - Komplekteerimise töövahendid ja tehnika (tõstukid, kahveltõstukid, konveierid, skaneerimise vahendid, mobiilsed terminalid, rataskonteinerid). - Kauba pakkimine ja märgistamine (transpordietiketid, pakkematerjalid, kauba turvaline kinnitamine, märgistused: EAN, SSCC, ohtlike ainete märgid jms). - Kauba väljastamine ja dokumentatsioon (väljastusprotsess, dokumentide vormistamine, saatelehtede täpne täitmine, arve koostamine, üleandmisakti täpne koostamine ja kontroll, tellimuse süsteemi kandmine, transporditevõtte teavitamine ja broneerimine). - Tööohutus ja keskkonna rohehoold (keskkonda hoidvad ja säästvad pakkemeetodid, pakendamisel optimeeritud materjalide kulu; ohutud töövõtted, ergonoomika ja ohutusvahendid) 	<p>Seos õpiväljundiga</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. liigitab ladusid lähtuvalt ladude tunnustest ning neid reguleerivatest õigusaktidest 2. võtab kaubad vastu lähtudes ladustamise nõuetest hulgikaubandusettevõttes 3. ladustab kaubad arvestades kaubagruppidele kehtestatud hoiustamise nõudeid kasutades sobivaid laoseadmeid ja -masinaid ning järgides töötervishoiu ja -ohutuse nõudeid 4. registreerib tooteartiklid ja kogused laoaadressile jälgides kaupade hoiukohti ja kaupade realiseerimise aegu vastavalt ettevõtte reeglitele
<p>Iseseisev töö</p>	<p>Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine, kirjeldamine ja analüüs.</p>	

	<p>Esitluste koostamine. Vaatus praktilises töökeskkonnas, kokkuvõtte koostamine. Töölehtede täitmine etteantud andmete alusel. Ülesanded komplekteerimise, väljastamise, veovahendi laadimise ja kauba üleandmise kohta.</p>
Praktiline töö	<p>Mõistekaart tellimuse täitmise protsessi ja kaupade komplekteerimise põhimõtete kohta, esitlemine. Kaupade komplekteerimine vastavalt tööjuhiste ja töökoha korrashoid. Töövahendite ja isikukaitsevahendite kasutamine ja tööohutusnõuete järgimine. Komplekteeritud kauba koguste ja kvaliteedi kontrollimine ning mittevastavuste lahendamine. Kauba väljastamine kliendile, suhtlemine, info vahendamine erinevates suhtluskanalites. Keskonnahoidliku tegutsemise sh jäätmete sorteerimine, säästlik ressursikasutus ja roheringluse nõuete järgimine. Laoprogrammide kasutamine, saatedokumentide vormistamine ja pakkeüksusele lisamine. Rollimäng ohuolukordadele reageerimise- ja tegutsemisega.</p>
Hindamisülesanded	<p>Test – põhimõistete ja seoste kohta. Mõistekaartide ja esitluste esitlemine. Kaupade komplekteerimine vastavalt tööjuhiste ja töökoha korrashoid. Töövahendite ja isikukaitsevahendite kasutamine ja tööohutusnõuete järgimine. Komplekteeritud kauba koguste ja kvaliteedi kontrollimine ning mittevastavuste lahendamine. Kauba väljastamine kliendile, suhtlemine, info vahendamine erinevates suhtluskanalites. Keskonnahoidliku tegutsemise sh jäätmete sorteerimine, säästlik ressursikasutus ja roheringluse nõuete järgimine. Laoprogrammide kasutamine, saatedokumentide vormistamine ja pakkeüksusele lisamine. Rollimäng ohuolukordadele reageerimise- ja tegutsemisega.</p>
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb hindamisülesannete aritmeetilise keskmisena.
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Õpilane on saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Õpilane on saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>

Õppemeetodid	Esitlus, paaristöö, praktiline töö, iseseisev töö, analüüs, meeskonnatöö, rollimäng, mõttega lugemine, mõistekaardid, arutelu, eneseanalüüs, kaaslaste hindamine, õppeteksti kokkuvõtte koostamine, töölehtede täitmine, õppekäik, õppekäigu kokkuvõte, oskuste demonstratsioon.
Hindamismeetodid	Mooduli hindamismeetodid on kirjeldatud teema hindamismeetodi juures.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine

Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete kaalutud keskmisena. “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite kaalutud keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4; “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite kaalutud keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4; “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite kaalutud keskmine on vahemikus 4,5 – 5,0.
sh lävend	“3” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjas teema juures. “4” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjas teema juures. “5” saamise tingimus: Hindekriteeriumid on kirjas teema juures.
Õppematerjalid	Lampp, H. (2025). Lao korrashoid: https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34370-Lao-korrashoid Lampp, H (2025). Hoiustamissüsteemid laos. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34363-Hoiustamissusteemid-laos Lampp, H. (2023). Kauba vastuvõtmine. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33611-Kauba-vastuvotmine Lampp, H. (2023). Pakendid. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33612-Pakendid Lampp, H. (2023). Põhilised markeeringud pakenditel. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/33625-Pohilised-markeeringud-pakenditel Lampp, H. (2025). Inventuuri liigid. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34372-Inventuuri-liigid Lampp, H. (2025). Pakkematerjalid. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34355-Pakkematerjalid Lampp, H. (2025). Seadmed laotöös. https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34362-Seadmed-laotoos Suursoo, J. (2016). Ekspedeerija käsiraamat. digar.ee/viewer/et/nlib-digar:293911 Tulvi, A. (2006). Laondus ja veokorraldus. Töövihik. Tallinn: PAC Training Tulvi, A. (2013). Logistika õpik kutsekoolidele. Tallinn: Innove

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
50	Käte- ja juuste hooldus	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	-		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppija omandab käte ja juuste hooldustööde oskused järgides hooldustoodete toimimispõhimõtteid, ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid ning keskkonnaohutuse nõudeid ning rakendab kliendikeskse teeninduse põhimõtteid		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
30 tundi		18 tundi	30 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. valmistab ette kätehoolduse läbiviimise valides sobivad töövahendid, -võtted ning tooted	Nimetab käte hooldustooteid, kirjeldades nende põhikoostist ja toimimispõhimõtteid. Selgitab käte hoolduse töövahendeid ja -võtteid seostades teooriat praktikaga.	Mitteeristav hindamine
2. 2. teeb esmase käte hoolduse lähtudes esteetilisest lõpptulemusest ja rakendades tööde tegemisel ergonoomilisi töövõtteid ning järgides tööohutuse- ning hügieeninõudeid	Valib tööks vajalikud töövahendid ja töövõtted põhjendades oma valikuid. Hooldab ja viimistleb kaaslase küüned kasutades sobivaid töövahendeid, hooldusvahendeid ja töövõtteid.	Mitteeristav hindamine
3. 3. tutvustab erinevaid juuste ja peanaha hooldustooteid olenevalt peanaha ja juuste ehitusest ning omapärast	Nimetab juuste ja peanaha hooldustooteid, kirjeldades nende põhikoostist ja toimimispõhimõtteid. Selgitab etteantud joonise abil peanaha ja juuste ehitust, keemilist koostist, nimetades juhendi alusel juuksekarva keemilised koostisosad ja -sillad ning selgitab nendega toimuvaid muutusi erinevate töötluste käigus.	Mitteeristav hindamine
4. 4. hooldab kliendi peanahka ja juukseid soovitades kliendile juuksehooldusvahendeid koduseks hoolduseks	Demonstreerib juustele sobiliku šampooni, palsami ja hooldusvahendi valikut, rakendades omandatud teoreetilisi teadmisi praktilises töös Demonstreerib pea pesu kasutades erinevaid pesemisliigutusi ja sobivaid massaaživõtteid järgides ergonoomilisi töövõtteid, analüüsib enda poolt tehtut.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>Juuste hooldus</p> <p>Auditoorne õpe 26 Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 14</p>	<p>Alateemad</p> <p>1. Peanaha ja juuste ehitus, elutegevus ning omavaheline seos</p> <p>1.1. Naha anatoomia (naha ja karva ehitus). Naha kolm kihti. Peanaha tüübid</p> <p>1.2. Juuksekarva ehitus, juukse sibul, juuksekarva moodustumine sibulas. Juuste, naha ja küünte osatähtsus inimesele</p> <p>1.3. Juukse struktuur: keemiline koostis, juuste elemendid. Juuste tüübid, juuksekarva paksus, poorsus, tekstuur</p> <p>1.4. Juukseid kahjustavad tegurid (mehhaanilised ja keemilised töötled ning keskkonnaolud)</p> <p>1.5. Juustekasvu faasid (anageen, katageen, telogeen, eksogeen) Juuste kasvu mõjutavad tegurid.</p> <p>1.6. Juuksekarva läbilõige (cuticula, cortex, medulla)</p> <p>1.7. Pigmendid ehk melaniinid. Melanotsüüdid juuksesibulas (feomelaniin, eumelaniin, segamelaniinid)</p> <p>1.8. Kollageen, keratiin, nende moodustumine, tähtsus.</p> <p>2. Juuste ja peanaha haigused/häired:</p> <p>2.1. Peanaha probleemid: kuiv ja rasune peanahk.</p> <p>2.2. Kõõm.</p> <p>2.3. Peatäid.</p> <p>2.4. Psoriaas.</p> <p>2.5. Alopeetsia ja selle erinevad vormid</p> <p>2.6. Trihhotillomaania.</p> <p>2.7. Allergia juuksuri töös.</p> <p>Koostab etteantud teemal ülevaate juhendist lähtuvalt ning esitleb oma tööd.</p> <p>3. Juuste ja peanaha hooldustooted.</p> <p>3.1. Kosmeetiline keemia.</p> <p>3.2. Pesuained šampoonis, nende ülesanded.</p> <p>3.3. Hooldustoodetes kasutatavad ained, hooldustoodete ülesanded.</p> <p>3.4. Looduslikud hooldusvahendid (henna, basma, kummel, kaselehed jm).</p> <p>3.5. Erinevate firmade juuste ja peanaha hooldustooted</p> <p>Nimetab erinevad juuste ja peanaha hooldustooted, kirjeldab nende põhikoostist ja toimimispõhimõtteid, selgitab nende mõju inimesele ja keskkonnale.</p> <p>4. Peanaha pesemine ning juuste hooldamine</p> <p>4.1 Tutvumine peanahaga tervisliku seisundiga, juuksestruktuuriga, sobiva šampooni valimine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>3. tutvustab erinevaid juuste ja peanaha hooldustooted olenevalt peanaha ja juuste ehitusest ning omapäras</p> <p>4. hooldab kliendi peanahka ja juukseid soovitades kliendile juuksehooldusvahendeid koduseks hoolduseks</p>
--	--	---

	<p>4.2. Kliendi riiete katmine, eeltööd juustele, ergonoomika.</p> <p>4.3. Vesi, vee omadused, tähtsus.</p> <p>4.4. Tööde järjekord.</p> <p>4.5 Töökoha ettevalmistamine.</p> <p>4.6. Kliendi pea pesemine kasutades erinevaid pesemismeetodeid ja massaaživõtteid.</p> <p>4.7. Hooldustoodete (ravimask, seerum; palsam) valimine kliendile koduseks juuste hoolduseks.</p> <p>4.8. Kliendikeskne teenindamine juuste hoolduses.</p> <p>4.9. Juuskuri eneseanalüüs juuste ja peanaha hoolduses</p>	
Praktiline töö	Õppija demonstreerib juustele sobiliku šampooni, palsami ja hooldusvahendi valikut; demonstreerib pea pesu kasutades erinevaid pesemisliigutusi ja sobivaid massaaživõtteid järgides ergonoomilisi töövõtteid; demonstreerib juuste kuivatamist.	
Hindamisülesanded	Õppija demonstreerib juustele sobiliku šampooni, palsami ja hooldusvahendi valikut; demonstreerib pea pesu kasutades erinevaid pesemisliigutusi ja sobivaid massaaživõtteid järgides ergonoomilisi töövõtteid; demonstreerib juuste kuivatamist.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Tööde, iseseisvate tööde ja kontrolltööde sooritamine vähemalt lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid lävendi tasemel.</p> <p>Nimetab juuste ja peanaha hooldustooteid, kirjeldades nende põhikoostist ja toimimispõhimõtteid.</p> <p>Selgitab etteantud joonise abil peanaha ja juuste ehitust, keemilist koostist, nimetades juhendi alusel juuksekarva keemilised koostisosad ja -sillad ning selgitab nendega toimuvaid muutusi erinevate töötluste käigus.</p> <p>Demonstreerib juustele sobiliku šampooni, palsami ja hooldusvahendi valikut, rakendades omandatud teoreetilisi teadmisi.</p> <p>Demonstreerib pea pesu kasutades erinevaid pesemisliigutusi ja sobivaid massaaživõtteid järgides ergonoomilisi töövõtteid, analüüsib enda poolt tehtut.</p>	
Käte hooldamine Auditoorne õpe 4 Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 16	<p>Alateemad</p> <p>Nahka puhastavad ained.</p> <p>Kreemid.</p> <p>Küünte hooldusvahendid.</p> <p>Küünelakid.</p> <p>Küünelaki eemaldajad.</p> <p>Alternatiivsed küünte kaunistamise viisid.</p> <p>Tutvumine kätehooldusvahenditega internetikeskkonnas.</p> <p>Kätehooldusvahendite kasutamine.</p> <p>Küünte ettevalmistamine.</p> <p>Küünte lakkimine.</p> <p>Küünte kaunistamine.</p> <p>Küünte hooldusvõtete harjutamine.</p> <p>Küünte hooldamine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>1. valmistab ette kätehoolduse läbiviimise valides sobivad töövahendid, -võtted ning tooted</p> <p>2. teeb esmase käte hoolduse lähtudes esteetilisest lõpptulemusest ja rakendades tööde tegemisel ergonoomilisi töövõtteid ning järgides tööohutuse- ning hügieeninõudeid</p>
Iseseisev töö	Küünte hooldusvõtete harjutamine.	

	Tutvumine kätehooldusvahenditega internetikeskkonnas.
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Sooritab kõik arvestuslikud tööd
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Sooritab kõik arvestuslikud tööd

Õppemeetodid	Praktiline töö Iseseisev töö, praktiline töö.
Hindamismeetodid	Praktilised ülesanded
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel ja väljendatakse sõnaga „arvestatud“ (A).
sh lävend	“A” saamise tingimus: Mooduli hinne kujuneb kõigi teemade juures kirjeldatud hindamiskriteeriumite saavutamisel.
Õppematerjalid	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
51	Pagari- ja kondiitritooted	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Pagar-kondiitri valikmooduli eesmärk on annab kaubanduse õppijatele võimaluse arendada oma oskusi ja teadmisi pagar-kondiitri valdkonnas, mis on vajalikud kaubandus valdkonnas töötajatele, kes puutuvad kokku pagar-kondiitri toodetega.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
20 tundi		18 tundi	40 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. õppija teab pagar-kondiitri töös olulisi toiduohutuse põhimõtteid ning rakendada neid praktikas, tagades seeläbi toiduainete kvaliteedi ja klientide ohutuse.	<p>Õppija selgitab olulisi toiduohutuse põhimõtteid pagar-kondiitri töös ning rakendada neid praktikas, tagades toiduainete kvaliteedi ja klientide ohutuse.</p> <p>Õppija järgib toiduohutuse ja hügieeni nõudeid pagar-kondiitri tööruumis ja töövahendite kasutamisel.</p> <p>Õppija teab pagar-kondiitritehnoloogia põhitaignaid, kreeme ja kaunistusi ning oskab neid nimetada ja kirjeldada.</p> <p>Õppija mõistab taigatehnoloogia põhimõtteid ja täpse kaalumise ning mõõtmise olulisust pagar-kondiitri töös.</p> <p>Õppija oskab iseseisvalt valmistada erinevaid pagar-kondiitritoodete kategooriaid vastavalt nõuetele ja standarditele.</p> <p>Õppija viimistleb ja kaunistab pagar-kondiitritooted erinevate kaunistamisvõimalustega.</p>	Mitteeristav hindamine
2. 2. õppija teab pagar-kondiitritehnoloogia põhitaignaid, kreeme ja kaunistusi.	<p>Õppija selgitab olulisi toiduohutuse põhimõtteid pagar-kondiitri töös ning rakendada neid praktikas, tagades toiduainete kvaliteedi ja klientide ohutuse.</p> <p>Õppija järgib toiduohutuse ja hügieeni nõudeid pagar-kondiitri tööruumis ja töövahendite kasutamisel.</p> <p>Õppija teab pagar-kondiitritehnoloogia põhitaignaid, kreeme ja kaunistusi ning oskab neid</p>	Mitteeristav hindamine

	<p>nimetada ja kirjeldada. Õppija mõistab taiginatehnoloogia põhimõtteid ja täpse kaalumise ning mõõtmise olulisust pagar-kondiitri töös. Õppija oskab iseseisvalt valmistada erinevaid pagar-kondiitritoodete kategooriaid vastavalt nõuetele ja standarditele. Õppija viimistleb ja kaunistab pagar-kondiitritooted erinevate kaunistamisvõimalustega.</p>	
<p>3. 3. õppija valmistab erinevaid pagar-kondiitri tooteid vastavalt nõuetele ja standarditele. Teades taiginatehnoloogia põhimõtteid ja täpse kaalumise ning mõõtmise olulisust pagar-kondiitri töös.</p>	<p>Õppija selgitab olulisi toiduohutuse põhimõtteid pagar-kondiitri töös ning rakendada neid praktikas, tagades toiduainete kvaliteedi ja klientide ohutuse. Õppija järgib toiduohutuse ja hügieeni nõudeid pagar-kondiitri tööruumis ja töövahendite kasutamisel. Õppija teab pagar-kondiitritehnoloogia põhitaignaid, kreeme ja kaunistusi ning oskab neid nimetada ja kirjeldada. Õppija mõistab taiginatehnoloogia põhimõtteid ja täpse kaalumise ning mõõtmise olulisust pagar-kondiitri töös. Õppija oskab iseseisvalt valmistada erinevaid pagar-kondiitritoodete kategooriaid vastavalt nõuetele ja standarditele. Õppija viimistleb ja kaunistab pagar-kondiitritooted erinevate kaunistamisvõimalustega.</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>

Mooduli jagunemine

<p>Pagari- ja kondiitritooted Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad Pagar-kondiitri teooria: Seadmed ja töövahendid Põhitaignad: biskviit-, liiva-, mure-, keedu-, leht-, pärimi-lehttaignate tehnoloogia Põhikreemid: Või-, toorjuustu-, sefiir-, keedukreemide tehnoloogia Erinevad kaunistamise võimalused: Suhkrumass, šokolaad, glasuurid, puisted, želeed. Toiduohutus ja hügieen ning nende põhimõtted.</p>	<p>Seos õpiväljundiga 1. õppija teab pagar-kondiitri töös olulisi toiduohutuse põhimõtteid ning rakendada neid praktikas, tagades seeläbi toiduainete kvaliteedi ja</p>
--	--	---

	<p>Pagar-kondiitri oskused: Põhitaignatest ja kreemidest erinevate pagar-kondiitritoodete valmistamine: Saiakesed, pirukad, kringlid, koogid, küpsised, tordid. Toodete viimistlemine ja kaunistamine.</p>	<p>klientide ohutuse. 2. õppija teab pagar-kondiitritehnoloogia põhitaignaid, kreeme ja kaunistusi. 3. õppija valmistab erinevaid pagar-kondiitri tooteid vastavalt nõuetele ja standarditele. Teades taignatehnoloogia põhimõtteid ja täpse kaalumise ning mõõtmise olulisust pagar-kondiitri töös.</p>
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kirjalike testide sooritamine. Portfoolio koostamine. Õppija valmistab pagar-kondiitri tooted ja osaleb praktilistes tundides.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õppija sooritab positiivsele hindele teoreetilise testi, mis koosneb valikvastustega ja lühivastustega küsimusest. Õppijad koostavad portfoolio, mis sisaldab teoreetiliste teadmiste kokkuvõtet ja praktiliste oskuste näidiseid. Õppija valmistab meeskonnas pagar-kondiitri toote vastavalt antud juhendile, kasutades õigeid seadmeid ja töövõtteid Hindamine toimub toote väljanägemise, maitse, konsistentsi ja üldise kvaliteedi alusel. Õppija osaleb praktilistes tundides.	

Õppemeetodid	Praktiline õpe, grupidöö, loeng, iseseisev töö
Hindamismeetodid	<p>Praktiline hindamine: Õppijate oskuste hindamine pagar-kondiitri toodete valmistamisel, kuidas õppijad viimistleb ja kaunistavad tooteid. Loeng: Kirjalik küsimustik pagar-kondiitri teooria ja praktika kohta. Iseseisev töö: Õppijad koostavad portfoolio, mis sisaldab teoreetiliste teadmiste kokkuvõtet ja praktiliste oskuste näidiseid.</p>
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamiseks on vaja sooritada lävendi tasemel kõik kirjeldatud hindamisülesanded.
sh lävend	<p>“A” saamise tingimus: Õppija sooritab positiivsele hindele teoreetilise testi, mis koosneb valikvastustega ja lühivastustega küsimusest. Õppija valmistab meeskonnas pagar-kondiitri toote vastavalt antud juhendile, kasutades õigeid seadmeid ja töövõtteid Hindamine toimub toote väljanägemise, maitse, konsistentsi ja üldise kvaliteedi alusel. Õppija osaleb praktilistes tundides. Õppijad koostavad portfoolio, mis sisaldab teoreetiliste teadmiste kokkuvõtet ja praktiliste oskuste näidiseid.</p>

Õppematerjalid	Õpetaja poolsed materjalid.
-----------------------	-----------------------------

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
52	Raamatupidamise alused kaubanduses	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane oskab kajastada majandustehinguid raamatupidamise arvestuses ning teostada maksu- ja kuluarvestust.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
28 tundi		12 tundi	38 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. kirjendab majandussündmusi toetudes raamatupidamise seadustele ja muudele normatiivaktidele	Analüüsib ja arvestab kulusid põhjendades nende otstarbekust seoses majandusüksuse tegevusega. Kasutab palgaarvestuse andmeid maksudeklaratsioonide (TSD ja käibedeklaratsioon) täitmiseks juhendite abil. Kirjendab ja dokumenteerib majandusüksuse töös toimuvad majandussündmused. Koostab maksudeklaratsioonid vastavalt seadusandlusele. Loetleb majandusüksuses tekkivaid kulusid kululiikide kaupa määratledes kulukohad. Selgitab aruandeid, võttes aluseks kirjendatud ja dokumenteeritud majandussündmused. Selgitab põhjaruannete omavahelisi seoseid.	Mitteeristav hindamine
2. 2. koostab maksudeklaratsioone järgides maksualast seadusandlust	Analüüsib ja arvestab kulusid põhjendades nende otstarbekust seoses majandusüksuse tegevusega. Kasutab palgaarvestuse andmeid maksudeklaratsioonide (TSD ja käibedeklaratsioon) täitmiseks juhendite abil. Kirjendab ja dokumenteerib majandusüksuse töös toimuvad majandussündmused. Koostab maksudeklaratsioonid vastavalt seadusandlusele. Loetleb majandusüksuses tekkivaid kulusid kululiikide kaupa määratledes kulukohad. Selgitab aruandeid, võttes aluseks kirjendatud ja	Mitteeristav hindamine

	dokumenteeritud majandussündmused. Selgitab põhjaruannete omavahelisi seoseid.	
3. 3. teostab kuluarvestusi järgides majandusüksuses kehtivat kuluarvestuse korda	Analüüsib ja arvestab kulusid põhjendades nende otstarbekust seoses majandusüksuse tegevusega. Kasutab palgaarvestuse andmeid maksudeklaratsioonide (TSD ja käibedeklaratsioon) täitmiseks juhendite abil. Kirjendab ja dokumenteerib majandusüksuse töös toimuvad majandussündmused. Koostab maksudeklaratsioonid vastavalt seadusandlusele. Loetleb majandusüksuses tekkivaid kulusid kululiikide kaupa määratledes kulukohad. Selgitab aruandeid, võttes aluseks kirjendatud ja dokumenteeritud majandussündmused. Selgitab põhjaruannete omavahelisi seoseid.	Mitteeristav hindamine
4. 4. koostab raamatupidamise põhjaruandeid juhindudes majandusüksuse raamatupidamise sise-eeskirjast	Analüüsib ja arvestab kulusid põhjendades nende otstarbekust seoses majandusüksuse tegevusega. Kasutab palgaarvestuse andmeid maksudeklaratsioonide (TSD ja käibedeklaratsioon) täitmiseks juhendite abil. Kirjendab ja dokumenteerib majandusüksuse töös toimuvad majandussündmused. Koostab maksudeklaratsioonid vastavalt seadusandlusele. Loetleb majandusüksuses tekkivaid kulusid kululiikide kaupa määratledes kulukohad. Selgitab aruandeid, võttes aluseks kirjendatud ja dokumenteeritud majandussündmused. Selgitab põhjaruannete omavahelisi seoseid.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

Kuluarvestus Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 4 Praktiline töö 12	Alateemad 3. Kuluarvestus juhtimisarvestuses 3.1 Kulude arvestamise põhimõtted 3.2 Kulukohad, kulukandjad kululiigid 3.3 Kuluarvestussüsteemide tutvustus	Seos õpiväljundiga 3. teostab kuluarvestusi järgides majandusüksuses kehtivat kuluarvestuse korda
--	--	---

	Loengumaterjalide läbitöötamine, harjutusülesannete lahendamine. Harjutusülesannete lahendamine- arvestab kulusid põhjendades nende otstarbekust seoses majandusüksuse tegevusega	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Test, praktilised ülesanded	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: 6. Loetleb majandusüksuses tekkivaid kulusid kululiikide kaupa määratledes kulukohad. 7. Analüüsib ja arvestab kulusid põhjendades nende otstarbekust seoses majandusüksuse tegevusega.	
Maksundus Auditoorne õpe 8 Iseseisev õpe 4 Praktiline töö 14	Alateemad 2. Maksundus ja seda reguleerivad õigusaktid 2.1 Eesti maksukorraldus 2.2 Maksundust reguleerivad õigusaktid 2.3 Raamatupidamis- ja finantsarvestusega seonduvad maksud 2.4 Maksudeklaratsioonid Loengumaterjalide läbitöötamine, harjutusülesannete lahendamine. Harjutusülesannete lahendamine- maksudeklaratsioonide täitmine.	Seos õpiväljundiga 2. koostab maksudeklaratsioone järgides maksualast seadusandlust
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Test, praktilised ülesanded	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: 4. Kasutab palgaarvestuse andmeid maksudeklaratsioonide (TSD ja käibedeklaratsioon) täitmiseks juhendite abil. 5. Koostab maksudeklaratsioonid vastavalt seadusandlusele.	
Raamatupidamine Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 4 Praktiline töö 12	Alateemad 1. Raamatupidamise alusteadmised ja seda reguleerivad õigusaktid 1.1 Raamatupidamise olemus 1.2 Kassa- ja tekkepõhine raamatupidamisarvestus 1.3 Majandustehingud ja nende dokumenteerimine 1.4 Tehingute kirjendamine kontodele 1.5 Aruandlus ettevõttes Loengumaterjalide läbitöötamine, harjutusülesannete lahendamine. Kirjendab ja dokumenteerib majandusüksuse töös toimuvad majandussündmused.	Seos õpiväljundiga 1. kirjendab majandussündmusi toetudes raamatupidamiseseadustele ja muudele normatiivaktidele
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Test, praktilised ülesanded	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: 1. Kirjendab ja dokumenteerib majandusüksuse töös toimuvad majandussündmused. 2. Selgitab aruandeid võttes aluseks kirjendatud ja dokumenteeritud majandussündmused.	

3. Selgitab põhiaruannete omavahelisi seoseid.

Õppemeetodid	Loeng, praktiline töö
Hindamismeetodid	Test, praktilised ülesanded
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hindamine koosneb kompleksülesande esitamisest ja selle kaitsmisest. Kompleksülesanne: raamatupidamise korraldus ettevõttes. Töö koosneb järgmistest osadest: <ul style="list-style-type: none">• Ettevõtte tegevuse lühikirjeldus, millele toetuvad dokumenteeritud majandussündmused• Majandustehingute kirjendamine kontodele• Maksudeklaratsioonide täitmine• Kuluarvestussüsteemi tutvustus koos kulude liigitamisega ja analüüsiga
sh lävend	“A” saamise tingimus: Mooduli hindamine koosneb kompleksülesande esitamisest ja selle kaitsmisest. Kompleksülesanne: raamatupidamise korraldus ettevõttes. Töö koosneb järgmistest osadest: <ul style="list-style-type: none">• Ettevõtte tegevuse lühikirjeldus, millele toetuvad dokumenteeritud majandussündmused• Majandustehingute kirjendamine kontodele• Maksudeklaratsioonide täitmine• Kuluarvestussüsteemi tutvustus koos kulude liigitamisega ja analüüsiga
Õppematerjalid	Alver, L. Alver, J. Reinberg, L. Finantsraamatupidamine. Deebet 2004. Eesti Hea Raamatupidamistava http://www.easb.ee/?id=1255 Kikas, E. Treumann, M. Raamatupidamise sise-eeskirjade koostamine. Agitaator OÜ. Kärsna, O. Füüsilisest isikust ettevõtja käsiraamat. Kirjastus Ilo, 2004 Raamatupidamise seadus https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13165676 Sirkel, R. Uiboleht, K. Teder, J. Nikitina-Kalamäe, M. Ideest eduka ettevõtte. SA Innove, 2008 Tegevust alustava FIE ABC http://www.emta.ee/4495 Visberg, A-L. Rebane, M. Sissejuhatus raamatupidamisse. Külim 1996 Äriseadustik https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13188675

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
53	Rahatarkuse tegevused	3	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane tuleb toime teadlikult ja vastutustundlikult isiklike rahaliste otsuste langetamisega, sealhulgas igapäevase rahaplaneerimise, säästmise ja investeerimisvõimaluste kasutamisega, arvestades oma eluetappi ja tulevikuplaane.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
30 tundi		18 tundi	30 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. hindab isiklikku finantsolukorda, sh kulude-sissetulekute suhet, finantseesmärke ja rahalisi harjumusi, kasutades sobivaid digilahendusi.	Koostab üksikasjaliku kuu- ja aastapõhise tulude-kulude analüüsi koos visuaalse ülevaatega (nt tabel, graafik, digiplatvorm). Analüüsib juhendamisel kriitiliselt onda kuluharjumusi ja teeb ettepanekud rahalise tasakaalu parandamiseks. Esitab teadlikult ja argumenteeritult isiklikud lühi- ja pikaajalised finantseesmärgid.	Mitteeristav hindamine
2. 2. võrdleb erinevaid investeerimisvõimalusi ning rakendab investeerimise põhimõtteid (nt riski hajutamine, ajaväärtus) isikliku investeerimisplaani koostamisel.	Kirjeldab erinevate varaklasside (aktsiad, võlakirjad, fondid, kinnisvara, krüptovarad) toimimist ja investori rolli turul. Hindab investeerimise riske ja kasumipotentsiaali ning põhjendab riskitaluvuse ja investeerimishorisondi valikut. Koostab lihtsustatud investeerimisportfelli simulatsiooni koos riskide hajutamise analüüsiga.	Mitteeristav hindamine
3. 3. koostab finantsplaani, mis hõlmab eelarvet, investeerimisstrateegiat ja riskijuhtimise aluseid, seades eesmärgiks majandusliku iseseisvuse.	Koostab personaalse finantsplaani, mis sisaldab eesmärke, eelarvet, säästmise ja investeerimise strateegiat ning riskide maandamise meetmeid. Esitleb plaani, põhjendab tehtud valikuid ning toob välja realistlikud ja mõõdetavad sammud eesmärkide saavutamiseks. Arvestab plaanis vastutustundliku ja jätkusuutliku tarbimise ning investeerimise põhimõtteid.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

Finantsplaani Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 10	Alateemad Finantsriskid (tururisk, inflatsioonirisk, krediidirisk jms). Kindlustamine ja hädaabifond. Finantsvõimendus, laenud ja võlakoormus. Vastutustundlik tarbimine ja rahaline eetika. Sissejuhatus finantsplaneerimisse. Planeerimine elutsükli vaates (õpingud, töö, pere, pension). Finantsplaani koostamine ja elluviimine. Eesmärkide jälgimine ja ümberhindamine.	Seos õpiväljundiga 3. koostab finantsplaani, mis hõlmab eelarvet, investeerimisstrateegiat ja riskijuhtimise aluseid, seades eesmärgiks majandusliku iseseisvuse.
Hindamisülesanded	Ülesanne: Kujunda 1-aastane personaalse finantsplaani dokument, mis sisaldab eelarvet, investeerimiskava, säästmiseesmärke, riskijuhtimise meetmeid ja põhjendatud valikuid (ÕV 3).	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	"A" saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasemel	
Investeerimise alused Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 10	Alateemad Investeerimise eesmärgid ja eeldused. Varaklassid: aktsiad, võlakirjad, indeksfondid, ETF-id, kinnisvara, alternatiivsed investeringud. Riskide hajutamine ja ajahorisondi olulisus. Passiivne vs aktiivne investeerimine. ESG seos jätkusuutliku investeerimisega.	Seos õpiväljundiga 2. võrdleb erinevaid investeerimisvõimalusi ning rakendab investeerimise põhimõtteid (nt riski hajutamine, ajaväärtus) isikliku investeerimisplaani koostamisel.
Hindamisülesanded	Koosta võrdlev analüüs vähemalt nelja investeerimisvõimaluse vahel (sh madala ja kõrge riskiga instrumendid), hinnates nende tootlust, riske ja sobivust noorele investorile	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	"A" saamise tingimus: Õpiväljund saavutatud lävendi tasemel	
Isiklik eelarve Auditoorne õpe 10 Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 10	Alateemad Raha väärtus ja inflatsioon. Tarbimisharjumuste psühholoogia. Igapäevakulude jälgimine ja analüüs. Digitaalsed eelarvepidamise Lühi- ja pikaajalised finantseesmärgid.	Seos õpiväljundiga 1. hindab isiklikku finantsolukorda, sh kulude-sissetulekute suhet, finantseesmärke ja rahalisi

	Säästmise roll finantsilise turvalisuse loomisel. Liitintress ja aja mõju säästmisele. Erinevad säästmise strateegiad tööriistad (nt Excel, Google Sheets, Monefy, Mint).	harjumusi, kasutades sobivaid digilahendusi.
Hindamisülesanded	Ülesanne: koosta 1 kuu reaalne eelarve, tuginedes oma senistele kuludele ja sissetulekutele. Lisa analüüs, millised on võimalikud kokkuhoiukohad ja kuidas saaks suurendada sääste	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: õpiväljundid peavad oleme saavutatud lävendi tasemel	

Õppemeetodid	Loeng, grupidööd, kirjalikud tööd, ajurünnak, analüüs, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitmeeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh lävend	“A” saamise tingimus: õpiväljundid peavad olema saavutatud
Õppematerjalid	<p>Pertman, T. (2016). Rikkaks Saamise Õpik. RahaFoorum.</p> <p>Saare, K. (2020). Kuidas alustada investeerimisega? Äripäev.</p> <p>Minuraha.ee – Rahandusministeeriumi ja Finantsinspektsiooni tarbijaveeb (jätkuvalt ajakohastatud)</p> <p>RahaFoorum.ee – veebikeskkond investeerimise ja isikliku rahanduse teemadel (aktiivne alates 2011)</p> <p>Investeerimisklubi Podcast ja artiklid – saadaval platvormidel Spotify, YouTube ja investeerimisklubi.ee (2015–2025)</p> <p>Housel, M. (2020). The Psychology of Money: Timeless lessons on wealth, greed, and happiness. Harriman House.</p> <p>Sethi, R. (2009 / uuendatud 2019). I Will Teach You To Be Rich. Workman Publishing.</p> <p>Kiyosaki, R. T. (1997). Rich Dad, Poor Dad. Warner Books.</p> <p>Graham, B. (esmatrükk 1949, uuendatud väljaanne: 2006). The Intelligent Investor. HarperBusiness.</p> <p>Investopedia.com – rahanduse ja investeerimise entsüklopeedia, sh interaktiivsed kalkulaatorid (alates 1999)</p> <p>Khan Academy – Personal Finance ja Investing kursused (2012–2025, pidevalt täienevad)</p> <p>Morningstar.com ja Yahoo Finance – investeerimistoodete analüüs, graafikud ja tootlusandmed (aktiivsed platvormid alates 1990ndatest)</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
54	Riigikaitseõpetuse välilaager	1.5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Riigikaitseõpetuse mooduli läbimine. Riigikaitseõpetuse välilaagriga taotletakse, et õpilased omandavad praktilise kogemuse riigikaitse kursusel läbitud teoreetilistest teemadest üksikvõitleja oskuste tasemel. Harjutamise kaudu omandatakse ettekujutus üksikvõitleja oskustest, mis võimaldab tegutseda kriisiolukordades. Tugevneb õpilaste enesekindlus riigikaitse		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppija rakendab riigikaitseõpetuse moodulis omandatud teadmisi ning omandab välilaagri tingimustes toimetulekuks vajalikud oskused.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
30 tundi		9 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Rajab meeskonna liikmena nõuetekohase välilaagri, kasutades olemasolevaid vahendeid ja allüksuse varustust ning järgides etteantud reegleid ja keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid	<ul style="list-style-type: none"> • valib ja komplekteerib vastavalt ilmastikule ja riigikaitseõpetuse välilaagris eesootavatele tegevustele isikliku varustuse, tuginedes ette antud nimekirjale; • pakib välilaagriks oma koti ette antud nimekirja alusel; • püstitab meeskonnatööna välitingimustes majutus-, söögi- ja hügieenialad, järgides välitingimustes toitlustamise ja hügieeni reegleid ning keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid; • valmistab välitingimustes sooja toitu, lähtudes olemasolevatest toiduainetest ja arvestades hügieeninõudeid välitingimustes; • rakendab vajalikke meetmeid, et ennetada looduses reostuse ja metsatulekahjude teket; • selgitab individuaal- ja allüksuses kasutatava varustuse otstarvet ja kasutamise reegleid; • kasutab välitingimustes hakkamasaamiseks vajalikku üksikisiku ja meeskonna varustust eesmärgipäraselt ja reeglite kohaselt; • tagab enda isikliku hügieeni ja hooldab oma isiklikku varustust vastavalt etteantud juhistele; • täidab antud ülesandeid vastutustundlikult ja tähtaegselt, arvestades kehtestatud reeglitega; 	Mitteeristav hindamine

<p>2. Käitub välilaagri ajal vastavalt kehtestatud reeglitele</p>	<ul style="list-style-type: none"> • valib ja komplekteerib vastavalt ilmastikule ja riigikaitseõpetuse välilaagris eesootavatele tegevustele isikliku varustuse, tuginedes ette antud nimekirjale; • pakib välilaagriks oma koti ette antud nimekirja alusel; • püstitab meeskonnatöona välitingimustes majutus-, söögi- ja hügieenialad, järgides välitingimustes toitlustamise ja hügieeni reegleid ning keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid; • valmistab välitingimustes sooja toitu, lähtudes olemasolevatest toiduainetest ja arvestades hügieeninõudeid välitingimustes; • rakendab vajalikke meetmeid, et ennetada looduses reostuse ja metsatulekahjude teket; • selgitab individuaal- ja allüksuses kasutatava varustuse otstarvet ja kasutamise reegleid; • kasutab välitingimustes hakkamasaamiseks vajalikku üksikisiku ja meeskonna varustust eesmärgipäraselt ja reeglite kohaselt; • tagab enda isikliku hügieeni ja hooldab oma isiklikku varustust vastavalt etteantud juhistele; • täidab antud ülesandeid vastutustundlikult ja tähtaegselt, arvestades kehtestatud reeglitega; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>3. Orienteerub maastikul kompassi ja topograafilise kaardi abil</p>	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab öisel maastikul orienteerumist piiravaid tegureid, tuginedes juhistele; • selgitab nõudeid ja piiranguid maastikul käsi-GPSi kasutamiseks; • määrab oma asukoha maastikul kaardi ja kompassi abil; • orienteerub meeskonnas topograafilise kaardi ja kompassi järgi vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul nii päeval kui ka öösel; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab peamisi moondamis- ja varjatud liikumisviise, arvestades maastikku ja päevavalguse piisavust; 	
4. Oskab anda esmaabi ja transportida kannatanut välitingimustes	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab esmaabi põhimõtetele tuginedes kannatanu seisundi hindamise võimalusi ja kannatanule välitingimustes abiandmise iseärasusi, sh võimalikke ohte kannatanu asendi muutmisel; • selgitab, millega tuleb arvestada esmaabi andjal enda ohutuse tagamisel, arvestades õnnetussituatsiooni ja esmaabi andmise üldiste põhimõtetega; • demonstreerib nõuetekohaselt esmaabivõtteid lavastatud õnnetuse korral kannatanu abistamiseks; • demonstreerib käepäraste ja meditsiiniliste abivahendite kasutamist lähtuvalt kannatanu vigastusest; • demonstreerib erinevaid kannatanu transportimise võtteid, lähtudes vigastusest; 	Mitteeristav hindamine
5. Käsitseb juhendaja kontrolli all tsiviil- või mittedõjarelva ja laskemoona, järgides etteantud nõudeid ja ohutuseeskirju	<ul style="list-style-type: none"> • käitub lasketiirus kehtestatud reeglite ja laskmiskäskluste järgi; • demonstreerib erinevaid laskeasendeid vastavalt antud laskmiskäsklustele ja kasutab õiget päästmistehnikat; • sooritab ohutult tiirulaskmise praktilisi harjutusi juhendaja kontrolli all, järgides relva ja laskemoonaga ümberkäimise ohutuseeskirju ja -nõudeid. 	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

Riigikaitseõpetuse välilaager Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 9	Alateemad	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpilane on osalenud riigikaitseõpetuse välilaagris ja osalenud kõikides praktilistes tegevustes lävendi tasemel.	

sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpilane on osalenud riigikaitseõpetuse välilaagris ja osalenud kõikides praktilistes tegevustes lävendi tasemel.
Õppemeetodid	Õppetegevus välilaagris viiakse läbi Kaitseväe ja Kaitseliidu ohutuseeskirjade ja väljaõpet reguleerivate eeskirjade alusel ning see toimub Kaitseliidu või Kaitseväe struktuuriüksuses või nende korraldatud kohas. Relva- ja laskeõpe viiakse läbi vaid juhul, kui lasketiirus on võimalik tagada õppeks vajalikud tingimused, vahendid, sh isikukaitsevahendid ja pädevad õppe läbiviijad. Kui see ei ole võimalik, siis jääb õpiväljund nr 5 saavutamata, aga see ei mõjuta mooduli kokkuvõtva hinde kujunemist.
Hindamismeetodid	<ul style="list-style-type: none"> - Riviõpe; - Laskmine koos ohutusinstruktaažiga; - Topograafia; - Kauguste määramine; - Maskeerimine ja liikumisviisid; - Katelok; - Telk; - Sõjaväe meditsiin, esmaabi ja kannatanute transportimine - Orienteerumine; maskeerimine - Sõlmed - Orienteerumine takistusrajal koos ülesannetega
Lõimitud teemad	<p>Riigikaitseõpetus on multidistsiplinaarne õppeaine, millel on tihedaid kokkupuutepunkte mitme õppeainega:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ajalugu – sõjaajalugu, kriiside ja konfliktide tekkepõhjused ning tagajärjed, rahvusvahelised kriisid ja konfliktid, NATO ja ÜRO; 2) bioloogia – inimese anatoomia, füsioloogia, massihävitusrelvad, kodanikukaitse, keskkonnakaitse; 3) eesti keel – terminoloogia, töö õigustekstidega, suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus; 4) füüsika – ballistika, massihävitusrelvad, kodanikukaitse; 5) geograafia – kaardiõpetus; 6) keemia – massihävitusrelvad, kodanikukaitse, ohutusnõuded; 7) kehaline kasvatus – üldfüüsiline tegevus ja vastupidavus; 8) matemaatika – mõõtkava arvutamine, kraadide arvutamine, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) vahendite kasutamine; 9) võõrkeeled – terminoloogia; 10) ühiskonnaõpetus – kodanikukasvatus, riigikaitse korraldus, kaitseväe ja Kaitseliidu struktuur, NATO ja ÜRO,.
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpilane on omandanud kõik mooduli õpiväljundid lävendi tasemel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Õpilane on osalenud riigikaitseõpetuse välilaagris ja osalenud kõikides praktilistes tegevustes lävendi tasemel.
Õppematerjalid	https://www.kaitseministeerium.ee/sites/default/files/riigikaitseopik.pdf

	www.kaitseministeerium.ee
--	--

	www.kra.ee
--	--

	www.nato.int
--	--

	www.kaitseliit.ee
--	--

	www.mil.ee
--	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
55	Täiendav praktika	15	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on ühised põhiõpingud.		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab täiendavalt kaubanduse alaseid teadmisi ja oskusi, arendab võtmepädevusi, sh suhtlemisoskusi ning kujundab hoiakuid täites töökeskkonnas tööülesandeid individuaalselt ja meeskonnas.		
Praktika			
390 tundi			

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. planeerib kaubanduse täiendava praktika eesmärgid ja ülesanded lähtudes isiklikest arengueesmärkidest ja vajadustest ning praktikajuhendist	Kavandab kaubanduse täiendava praktika eesmärgid ja ülesanded lähtudes enda isiklikest arengueesmärkidest ja vajadustest. Vormistab nõuetele vastavad praktikadokumendid lähtudes kooli praktika dokumentatsiooni nõuetest. Osaleb praktika ettevõttes tööohutusosalasel ja esmasel väljaõppel lähtudes ettevõtte töökorraldusest ja eeskirjadest.	Mitteeristav hindamine
2. 2. täidab kaubanduse täiendava praktika ülesandeid, kasutades ergonoomilisi töövõtteid, järgides tööohutuse nõudeid ning kestlikkuse põhimõtteid lähtuvalt ettevõtte töökorraldusest ja isiklikest eesmärkidest	Planeerib enda tööd lähtudes isiklikest eesmärkidest koos ettevõttepoolse praktikajuhendajaga;. Täidab juhendamisel kas individuaalselt või meeskonna liikmena praktikaülesandeid, järgides ettevõtte töökorraldust, ergonoomilisi töövõtteid, tööohutuse nõudeid ning kestlikkuse põhimõtteid. Hoiab korras oma töökoha ja selle ümbruse, seadmed ja vahendid, järgides ettevõtte nõudeid. Analüüsib enda toimetulekut erinevate tööülesannetega, enda tugevusi ja nõrkusi ning hindab juhendaja abiga arendamist vajavaid aspekte;. Teeb iga tööpäeva lõpus kirjaliku sissekande praktikapäevikusse, kus fikseerib lühidalt, mida tegi (tööülesanded) Vormistab aruande korrektses eesti keeles, kasutades erialast terminoloogiat, infotehnoloogia	Mitteeristav hindamine

	vahendeid, lähtudes praktikapäevikust ja kirjalike tööde vormistamise nõuetest.	
3. 3. arendab suhtlemis- ja koostööoskusi töötingimustes, mõistab oma rolli ja vastutust meeskonna liikmena ühiste eesmärkide saavutamisel	Suhtleb edukalt erineva positsiooni, kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega. Jagab meeskonnaliikmetega vajalikku tööalast informatsiooni, väljendudes selgelt ja konteksti kohaselt, kasutades erialast terminoloogiat. Näitab üles omaalgatust ja huvi erialase arengu suhtes.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

Täiendav praktika Praktika 390	Alateemad	Seos õpiväljundiga 1. planeerib kaubanduse täiendava praktika eesmärgid ja ülesanded lähtudes isiklikest arengueesmärkidest ja vajadustest ning praktikajuhendist 2. täidab kaubanduse täiendava praktika ülesandeid, kasutades ergonoomilisi töövõtteid, järgides tööohutuse nõudeid ning kestlikkuse põhimõtteid lähtuvalt ettevõtte töökorraldusest ja isiklikest eesmärkidest 3. arendab suhtlemis- ja koostööoskusi töötingimustes, mõistab oma rolli ja vastutust meeskonna liikmena ühiste eesmärkide saavutamisel
Iseseisev töö	Praktikaaruande koostamiseks materjali kogumine ja läbitöötamine Praktikaga seotud dokumentide (leping, praktikapäevik, ettevõttepoolne tagasiside) täitmine. Esitluse koostamine.	

Hindamisülesanded	Praktiline töö. Enesehindamine. Avalik esinemine.
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamise eelduseks on sooritatud täiendav praktika vastavalt planeeritud eesmärkidele, täidetud praktikapäevik, praktikajuhendi alusel koostatud praktikaaruanne, avalikul praktika kaitsmisel ettekantud esitlus ja praktika lõpus täidetud tagasisideküsitlus õppeinfosüsteemis.
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Kavandab kaubanduse täiendava praktika eesmärgid ja ülesanded lähtudes enda isiklikest arengueesmärkidest ja vajadustest.</p> <p>Vormistab nõuetele vastavad praktikadokumendid lähtudes kooli praktika dokumentatsiooni nõuetest.</p> <p>Osaleb praktika ettevõttes tööhutusalasel ja esmasel väljaõppel lähtudes ettevõtte töökorraldusest ja eeskirjadest., Planeerib enda tööd lähtudes isiklikest eesmärkidest koos ettevõttepoolse praktikajuhendajaga;.</p> <p>Täidab juhendamisel kas individuaalselt või meeskonna liikmena praktikaülesandeid, järgides ettevõtte töökorraldust, ergonoomilisi töövõtteid, tööhutuse nõudeid ning kestlikkuse põhimõtteid.</p> <p>Hoiab korras oma töökoha ja selle ümbruse, seadmed ja vahendid, järgides ettevõtte nõudeid.</p> <p>Analüüsib enda toimetulekut erinevate tööülesannetega, enda tugevusi ja nõrkusi ning hindab juhendaja abiga arendamist vajavaid aspekte;.</p> <p>Teeb iga tööpäeva lõpus kirjaliku sissekande praktikapäevikusse, kus fikseerib lühidalt, mida tegi (tööülesanded)</p> <p>Vormistab aruande korrektses eesti keeles, kasutades erialast terminoloogiat, infotehnoloogia vahendeid, lähtudes praktikapäevikust ja kirjalike tööde vormistamise nõuetest., Suhtleb edukalt erineva positsiooni, kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega.</p> <p>Jagab meeskonnaliikmetega vajalikku tööalast informatsiooni, väljendudes selgelt ja konteksti kohaselt, kasutades erialast terminoloogiat.</p> <p>Näitab üles omaalgatust ja huvi erialase arengu suhtes.</p>

Õppemeetodid	
Hindamise meetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamiskriteeriumid on saavutatud lävendi tasemel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Lävend on kirjeldatud teema juures.
Õppematerjalid	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
56	Vabaõpingud	5	Mooduli vastutaja, Külli Šorin, Kaie Pärn, Janne Ojala
Nõuded mooduli alustamiseks	-		
Mooduli eesmärk	-		
Auditoorne õpe			
130 tundi			

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Vabaõping	-	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Vabaõpingud Auditoorne õpe 130	Alateemad	Seos õpiväljundiga
Hindamine		
sh kokkuvõtva hinde kujunemine		
sh hindekriteeriumid		

Õppemeetodid	
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	-
sh lävend	“3” saamise tingimus: - “4” saamise tingimus: - “5” saamise tingimus: -
Õppematerjalid	

Saavutatavad kompetentsid

Kompetentsi nimetus kutsestandardis	Eriala õppekava moodulid									
	Kaupade vastuvõtt ja ladustamine jaekaubanduses	Klientide nõustamine teeninduspr otsessis	Klientide teenindamine	Klientidega arveldamine	E-poe tellimuste käsitlemine	Ostuprotse sside assisteerimine jaekaubanduses	Kaupade vastuvõtt ja ladustamine hulgikaubanduses	Kaupade komplektee rimine ja väljastamine	Ärikliendi teenindamine hulgikaubanduses	Ärikliendi arveldamine hulgikaubanduses
Kompetentsid puuduvad										

Kompetentsi nimetus kutsestandardis	Eriala õppekava moodulid										
	Ostuprotse sside assisteerimine hulgikaubanduses	Müügiprots esside assisteerimine hulgikaubanduses	AI tööriistade kasutamine	Büroo- ja elektroonika kaubad	Digioskuste arendamine	Erialane inglise keel	Erialane soome keel	Erialane	Erialane	Etiketiõpetus	Ettevalmistus eesti keele riigieksamiks
Kompetentsid puuduvad											

Kompetentsi nimetus	Eriala õppekava moodulid
---------------------	--------------------------

kutsestandardis	Ettevalmistus matemaatika riigieksamiks	Ettevõtlusõpe (valikaine)	Fotograafia ja kujunduse alused	Kaubagruppide liigitamine	Kaubakategooria haldamine	Kaubandus alane vene keel	Kaupade ettevalmistamine müügiks	Kaupade komplekteerimine ja väljastamine hulgikaubanduses	Kaupade käitlemine	Kaupade vastuvõtt ja ladustamine hulgikaubanduses
------------------------	---	---------------------------	---------------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	----------------------------------	---	--------------------	---

Kompetentsid puuduvad

Kompetentsi nimetus kutsestandardis	Eriala õppekava moodulid									
	Keel ja kirjandus	Kehakultuur	Kliendikeskne suhtlemine ja teenindamine	Käte- ja juuste hooldus	Loodusained	Loovuse kasutamine	Matemaatika	Meeskonnatöö oskuste arendamine	Oskused eluks ja tööks	Pagari- ja kondiitritööd

Kompetentsid puuduvad

Kompetentsi nimetus kutsestandardis	Eriala õppekava moodulid									
	Praktika	Praktika	Raamatupidamise alused kaubanduses	Rahatarkuse tegevused	Riigikaitse õpetus	Riigikaitse õpetuse välilaager	Sissejuhatuse kutseõpingutesse	Sotsiaalained	Turundustegevuste assisteerimine	Täiendav praktika

Kompetentsid puuduvad

Kompetentsi nimetus kutsestandardis	Eriala õppekava moodulid					
	Töötamine müügisaali s	Töötamine teenindusle tis	Vabaõping ud	Visuaal- ja helikultuur	Võõrkeel keeleoskust asemel B1	Võõrkeel keeleoskust asemel B2
Kompetentsid puuduvad						